This is a digital copy of a book that was preserved for generations on library shelves before it was carefully scanned by Google as part of a project to make the world's books discoverable online.

It has survived long enough for the copyright to expire and the book to enter the public domain. A public domain book is one that was never subject to copyright or whose legal copyright term has expired. Whether a book is in the public domain may vary country to country. Public domain books are our gateways to the past, representing a wealth of history, culture and knowledge that's often difficult to discover.

Marks, notations and other marginalia present in the original volume will appear in this file - a reminder of this book's long journey from the publisher to a library and finally to you.

Usage guidelines

Google is proud to partner with libraries to digitize public domain materials and make them widely accessible. Public domain books belong to the public and we are merely their custodians. Nevertheless, this work is expensive, so in order to keep providing this resource, we have taken steps to prevent abuse by commercial parties, including placing technical restrictions on automated querying.

We also ask that you:

+ *Make non-commercial use of the files* We designed Google Book Search for use by individuals, and we request that you use these files for personal, non-commercial purposes.
+ *Refrain from automated querying* Do not send automated queries of any sort to Google's system: If you are conducting research on machine translation, optical character recognition or other areas where access to a large amount of text is helpful, please contact us. We encourage the use of public domain materials for these purposes and may be able to help.
+ *Maintain attribution* The Google "watermark" you see on each file is essential for informing people about this project and helping them find additional materials through Google Book Search. Please do not remove it.
+ *Keep it legal* Whatever your use, remember that you are responsible for ensuring that what you are doing is legal. Do not assume that just because we believe a book is in the public domain for users in the United States, that the work is also in the public domain for users in other countries. Whether a book is still in copyright varies from country to country, and we can't offer guidance on whether any specific use of any specific book is allowed. Please do not assume that a book's appearance in Google Book Search means it can be used in any manner anywhere in the world. Copyright infringement liability can be quite severe.

About Google Book Search

Google's mission is to organize the world's information and to make it universally accessible and useful. Google Book Search helps readers discover the world's books while helping authors and publishers reach new audiences. You can search through the full text of this book on the web at `http://books.google.com/`

HD WIDENER
HW DWKD

Digitized by Google

08
25
(2)
(1-2)

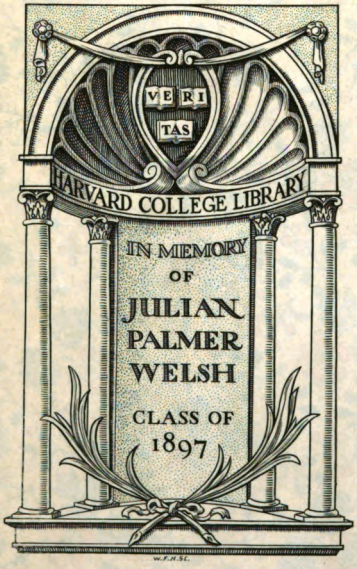
VERI
TAS
HARVARD COLLEGE LIBRARY
IN MEMORY
OF
JULIAN
PALMER
WELSH
CLASS OF
1897
W.F.H.SC.

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google

William Shakspeare's

Dramatiske Værker,

oversatte

af

P. Foersom.

Tredie Udgave.

Omarbeidet af Edv. Lembcke.

Første Deel.

Kjøbenhavn.

Forlagt af J. H. Schubothes Boghandel.

Trykt i Græbes Bogtrykkeri.

1861.

Digitized by Google

13498.6.25

HARVARD COLLEGE
MAY 2 1936
LIBRARY

Welsh fund
(18 vol. in 9)

Digitized by Google

Forord.

Da Forlæggeren foreslog mig at paatage mig Gjennemsynet af Foersoms Oversættelse af Shakspeare, forekom det mig meget tvivlsomt, hvortil et saadant Gjennemsyn egentlig skulde føre, og som den sikkreste Vei til at komme paa det Rene dermed, valgte jeg den at gjøre et foreløbigt Forsøg. Jeg kom derved til den bestemte Overbevisning, at et „Gjennemsyn" med enkelte Rettelser og Lempelser vilde være et temmelig meningsløst Arbeide. Var det Foersoms Værk, der skulde udgives som et literært Mindesmærke, saa maatte det udgives uforandret; var det derimod Shakspeare, der skulde gjøres tilgjængelig for danske Læsere, saa maatte det skee ved en Oversættelse i vor Tids Sprog og Stil, altsaa enten en ny Oversættelse eller en gjennemgribende Omarbeidelse af den gamle.

Det Navn, Foersom har erhvervet i vor Literatur, fortjener han ikke blot, fordi han var den første, der førte Shakspeare ind i den danske Læseverden; men ogsaa for den mesterlige Maade, hvorpaa han gjorde det. Men det er nu netop halvhundrede Aar, siden Foersom udgav sin første Over-

Digitized by Google

sættelse, og netop i disse halvhundrede Aar er den Udvikling af det danske Sprog foregaaet, som var begyndt med Ohlenschlæger faa Aar iforveien og er fortsat af en Række Digtere indtil denne Tid. Deraf maatte man allerede forud ledes til at formode, at der ved et omhyggeligt Gjennemsyn af Foersoms Oversættelse vilde findes Anledning til mange Udsættelser, der ikke saameget træffe ham som hans Tid. Og saaledes er det. Der findes adskillige Germanismer (f. Ex. „kvæler"—quälen), forældede Ordformer („est, veedst"), en meget vidt dreven Udeladelse af Artiklen, („Sol mod Bjerge sig mon helde"), kunstige og tvungne Ordstillinger, („at gaae endnu du ei behøver"), og Udtryk, der tilhøre en forsvunden Tids Smag („det hulde Par") og for os klinge parodiske, især naar de komme frem i det alexandrinske Versemaal, som Foersom ikke sjeldent benytter. Naar man nu hertil føier nogle (ikke mange) Oversættelsesfeil og adskillige Steder, hvor det var ønskeligt og muligt at komme Originalens Tanke og Udtryk nærmere, og betænker, at i et metrisk Arbeide kan et enkelt Udtryks Rettelse let føre til en Omskrivning af flere Vers, — saa vil man see, at der ikke længer er Tale om Gjennemsyn, men om en hel Omarbeidelse. At jeg har foretrukket en saadan for en ny og selvstændig Oversættelse, tror jeg let at kunne forsvare. Der er meget Fortræffeligt hos Foersom; der er Steder, hvor hans Digteraand saaledes er brudt igjennem, at den har fundet det friske og levende Udtryk, der aldrig ældes,

Digitized by Google

og hvor det ikke var muligt at gjengive Shakspeare renere og bedre. Desuden er der store Partier, hvorom det slet ikke gjælder, der ovenfor er sagt om Stilens Egenheder; det er alle de prosaiske Stykker; thi Folkesproget er ikke i den Grad som „den høiere Stil" underkastet Tidens Omskiftelser; det Fremskridt, vort Digtersprog har gjort, bestaaer netop i en Tilbagevenden til en simplere og naturligere Udtryksmaade. — I alle disse Stykker (og i mange metriske, hvor Tonen er beslægtet) har Foersom gjengivet Shakspeare's Lune med ægte dansk Lune; Ordspillene har han behandlet med den Frihed, der er berettiget, fordi den er uundgaaelig; ved hans Forandringer og Udeladelser har Læseren Intet tabt; til Rettelser er her næsten ingen Anledning *). En ny Oversætter vilde, da han jo dog kjendte Foersom, blive nødt til enten med kunstlet Selvstændighed at finde paa en anden, rimeligvis ringere Oversættelse, eller at optage saa meget af den gamle, at Forskjellen mellem hans Arbeide og en Omarbeidelse vilde blive vanskelig at paavise.

Om min Fremgangsmaades Rigtighed er jeg saaledes

*) Et enkelt Sted, i 2 Acts 4 Scene, hvor Ordskiftet mellem Mercutio og Romeo bevæger sig i en Række af uoversættelige Ordspil, som Foersom har beskaaret meget stærkt, har jeg meget imod min Villie maattet tilføie et Par Repliker, fordi Sammenhængen havde lidt noget ved Bortskjæringen.

Digitized by Google

overbevist; om jeg har været Opgaven vorgen, er et andet Spørgsmaal, hvorom Læseren nu har at dømme.

Istedenfor de Anmærkninger, der ledsagede den gamle Udgave, har jeg tilføiet nogle korte Oplysninger om enkelte Udtryk, der indeholde Hentydninger, som maaskee ikke alle Læsere forstaae. De literaturhistoriske Meddelelser vil jeg hellere, hvis jeg kommer til at fortsætte Arbeidet, samle i en kort Oversigt over Shakspeare's Værker.

Hadersley, 22 Decbr. 1860.

Digitized by Google

Indhold af første Del.

Side

Romeo og Julie ..... 1.

Macbeth ..... 143.

Digitized by Google

Digitized by Google

Romeo og Julie.

Digitized by Google

Digitized by Google

Prologus.

Vi bringe fra Veronas skjønne Stad
et Sagn om tvende stolte Adelsætter,
der feidede med gammelt, arvet Had,
og Borgerblodet flød i deres Trætter.
Af disse Fjenders skjæbnesvangre Rod
udsprang to Elskende, der maatte stride
med vrede Stjerner og stor Modgang lide,
til Slægters Had blev slukt i deres Blod.
Af deres Elskovs sorrigfulde Bane
og af de haarde Fædres blinde Kiv,
som først fik Ende med de Unges Liv,
et flygtigt Billed her vi frem vil mane.
Vil med Taalmodighed vort Spil I følge,
vor Flid skal stræbe Manglerne at dølge.

Digitized by Google

Personer.

Escalus, Fyrste af Verona.
Paris, ung Adelsmand, Fyrstens Frænde.
Montague } Hovederne for to Slægter, der ere i Strid med
Capulet } hinanden.
En gammel Mand, Capulets Farbroder.
Romeo, Montagues Søn.
Mercutio, Fyrstens Frænde, Romeos Ven.
Benvolio, Montagues Brodersøn, Romeos Ven.
Tybalt, Fru Capulets Søstersøn.
Lorenzo, Franciskanermunk.
Jacob, Munk af samme Orden.
Balthasar, Romeos Tjener.
Samson, } Capulets Tjenere.
Gregor, }
Abraham, Montagues Tjener.
En Apotheker.
Tre Musikanter.
Chorus.
En Dreng.
En Page hos Grev Paris.
Peter.
En Høvding.
Fru **Montague**.
Fru **Capulet**.
Julie, Capulets Datter.
Julies Amme.

Borgere i Verona, Herrer og Damer i Slægt med begge Huse, maskerede Personer, Vagt, Følge.

Scenen er i Verona; eengang i femte Act i Mantua.

Digitized by Google

Første Act.

Første Scene.

Offentlig Plads.

(Samson og Gregor træde ind, væbnede med Sværd og Skjold.)

Samson.

Det siger jeg dig, Gregor! vi stikke ikke noget i Lommen.

Gregor.

Nei! Lommetyve stikke i Lommen.

Samson.

Vække de Galden hos os, mener jeg, skal Sværdet sidde løst i Balgen.

Gregor.

Pas paa, at Galden ikke faaer dig til at hænge fast i Galgen.

Samson.

Jeg slaaer rask til, naar jeg kommer i Bevægelse.

Gregor.

Men du kommer ikke rask i Bevægelse til at slaae.

Samson.

En Køter af Montagues Hus bringer mig i Bevægelse.

Gregor.

Hvad der kommer i Bevægelse, staaer ikke fast; men hvad tappert er, holder Stand; dersom du altsaa kommer i Bevægelse, løber du din Vei.

Digitized by Google

Samson.

En Køter af det Hus skal bevæge mig til at holde Stand. Lad komme, hvem der lyster af Montagues Karle og Piger; jeg tager dem paa mig.

Gregor.

Det viser, at du er en Usling, for den Svageste ligger under.

Samson.

Rigtig! Derfor ligge Kvinderne altid under. Derfor med Tjenerne vil jeg lege Himmelspræt; Pigerne kaster jeg i Gulvet.

Gregor.

Striden er mellem vore Herrer og os, deres Mænd.

Samson.

Ligemeget! jeg vil tee mig som en Blodhund; naar mit Sværd har gjort Kaal paa Mændene, saa ifærd med Pigerne; alt, hvad Jomfru er, skal stilles for min Dom.

Gregor.

Og bøde med Jomfrudommen?

Samson.

Tag det, i hvilken Mening du har Lyst til.

Gregor.

Lad Pigerne, som du har Lyst til, forklare Meningen. — Træk nu fra Læderet, der komme to af Montaguernes Hus.

(Abraham og Balthasar træde ind.)

Samson.

Mit blanke Sværd er ude; yp du Strid; jeg vil dække din Ryg.

Gregor.

Javist! dække min Ryg og vende din Ryg til Striden.

Digitized by Google

Samson.

Vær aldrig bange for mig.

Gregor.

Nei, for Pokker! Dig bliver jeg aldrig bange for.

Samson.

Lad os see til, vi faae Retten paa vor Side; lad dem begynde.

Gregor.

Jeg vil laane dem et Par Øine, idet de gaae forbi; lad dem saa tage det op, som de har Lyst til.

Samson.

Nei, som de har Mod til; — jeg vil spytte ad dem; og stikke de det i Lommen, er det Spot og Skam for dem.

Abraham.

Spytter I ad os, min Ven?

Samson.

Jeg spytter, min Ven.

Abraham.

Spytter I ad os, min Ven?

Samson.

Er Retten paa vor Side, ifald jeg siger Ja?

Gregor.

Nei!

Samson.

Nei, min Ven! jeg spytter ikke ad Jer, min Ven! men jeg spytter, min Ven!

Gregor.

Søger I Klammeri, min Ven?

Abraham.

Klammeri, min Ven? Nei, min Ven!

Digitized by Google

Samson.

For gjør I det, min Ven, saa kom an! jeg tjener ligesaa god Herre, som I.

Abraham.

Heller ikke bedre.

Samson.

Nei, min Ven!

(Benvolio træder ind i Baggrunden.)

Gregor.

Sig bedre; hist omme kommer en af min Herres Frænder.

Samson.

Jo — bedre, min Ven!

Abraham.

I lyver.

Samson.

Træk fra Læderet, hvis I ere Mænd! — Gregor! slaa nu, saa det knager!

(de fægte.)

Benvolio.

Skilles ad, I Daarer! I Balgen med Eders Sværd! I vide ikke, hvad I gjøre.

(slaaer deres Sværde tilside.)

Tybalt (træder ind.)

Hvad! Du med draget Sværd blandt disse Harer?
Vend dig, Benvolio! see din Banemand!

Benvolio.

Jeg vil kun Fred; stik du dit Sværd i Skeden!
Hold heller Styr paa disse Folk med mig.

Tybalt.

Hvad! dragne Sværd og Fred! jeg hader Freden

Digitized by Google

som Helved, — som en Montague, — som dig!
Nu vogt dig, Kryster!

(de fægte.)

(Tilhængere af begge Huse komme ind og tage Del i Striden; derpaa adskillige Borgere med Stridskøller.)

Første Borger.

Stridskøller! Stænger! Spyd! slaa ned! hug ned!
Ned med hver Capulet, hver Montague!

Capulet i Husdragt, Fru Capulet.

Capulet.

Hvad er paa Færde? — Hei, bring mig mit Sværd!

Fru Capulet.

Nei, Krykken, Krykken! hvad vil du med Sværd?

Capulet.

Hid med mit Sværd! See, gamle Montague
sin Klinge svinger mig til Haan og Trods.

(Montague og Fru Montague træde ind.)

Montague.

Du Ridding, Capulet! — Saa slip mig da!

Fru Montague.

Du kommer ei af Stedet! bliv derfra!

(Fyrsten træder ind med Følge.)

Fyrsten.

Oprørste Undersaatter, Fredens Fjender!
I, som med Borgerblod besmitte Staalet, —
I vil ei høre! — Mænd! — Ha, vilde Dyr!
som slukte Eders Bredes Helvedglød
med Purpurstrømmene af Eders Aarer.
Er Livet Eder kjært, da kaster flux
af blodig Haand Mordvaabnene til Jorden,
og hører Eders vrede Herskers Dom.
Tre Borgerfeider, vakte ved et Ord

Digitized by Google

af Eder, Capulet og Montague,
afbrød tre Gange vore Gaders Fred
og tvang Veronas gamle Borger til
at lægge bort sin sømmelige Fredsdragt,
i gamle Haand at svinge gamle Spyd, —
forrustet i den lange Landefred, —
for at betvinge Eders rustne Had.
Forstyrre I end eengang Stadens Fred,
skal Eders Liv betale saadant Fredsbrud.
For denne Gang gaaer hver til sit, I Andre!
Men Capulet, I følger mig paa Stand!
og Montague, I møder i vort Domhus
ieftermiddag; der skal det forkyndes,
hvad Ret og Skjel i denne Sag os tykkes. —
Hvo, som sit Liv har kjært, gaa rolig bort! —

(Fyrsten gaaer med sit Følge samt **Capulet**, Fru **Capulet**, **Tybalt**, Borgerne og Tjenerne.)

Montague.

Hvem ypped nu paany den gamle Kiv?
Tal, Frænde, var du her, da den begyndte?

Benvolio.

Her stod alt Eders Fjendes Tjenere
i Kamp med Eders, førend jeg kom til;
jeg trak og vilde skille dem, da foer
den vilde Tybalt frem med draget Sværd,
og mens han snysende til Kamp mig æsted,
svang han det høit og hug blandt Vindene,
som dog uskadte blæste ham et Stykke.
Mens vi nu skifted Hug og Stød, kom fler
og stedse fler til begge Parters Bistand,
til Fyrsten kom, som skilte begge Parter.

Digitized by Google

Fru Montague.

Hvor er dog Romeo? — Saae du ham idag?
Held mig! han har ei Del i denne Sag!

Benvolio.

En Time før den hellige Sol oplukked
sit gyldne Vindue i Østen, drev mig
et mørkt, mismodigt Sind ud i det Frie,
hvor Morbærlunden breder sine Skygger
Vest for vor Stad; — der saae jeg Eders Søn
i Morgenstunden vanke om alene;
jeg gik imod ham; men han blev mig var
og stjal sig ind i Skovens mørke Hvælving.
Jeg slutted til hans Stemning fra min egen; —
i Ensomheden sværmer Tanken mest; —
jeg fulgte mit Sind; hans jeg ei forfulgte,
og skyede gjerne den, som skyede mig.

Montague.

Ak, mangen Morgen har man seet ham der
forøge Morgnens Dug med sine Taarer
og Dagbrudsskyerne med sine Sukke;
men naar da Solen, Verdens Liv og Lyst,
begynder fjernt i Østen Skyggeteppet
at drage bort fra Morgenrødens Leie,
da sniger min tungsindige Søn sig hjem
fra Lyset, spærrer sig i Kamret inde,
tillukker Vinduet for det favre Dagslys,
og skaber saadan sig en kunstig Nat.
Sort, uheldsvanger maa den Stemning blive,
hvis gode Raad ei kan dens Grund fordrive.

Benvolio.

Min ædle Onkel, veed I ikke Grunden?

Digitized by Google

Montague.

Jeg veed den ei, kan ei erfare den.

Benvolio.

Og har I ikke frittet ham derom?

Montague.

Jo, baade jeg og mange andre Venner;
men han er selv sin Sorgs Fortrolige
og gjemmer saa — jeg vil ei sige tro —
men saa ugjennemtrængelig sin Lønsom,
saa tæt tilhyllet mod al Efterforskning
som Blomsterknoppen, gnavet af en Orm,
før den kan brede sine Blade frit
og hellige sin Farvepragt til Solen.
Ak, vidste vi, hvorfra hans Smerte kom,
vi bragte jo saa gjerne Lægedom!

(Romeo træder ind i Baggrunden.)

Benvolio.

Der er han, see! — jeg beder Eder, gaa!
vær rolig! jeg skal faae hans Sorg at vide.

Montague.

Saa bliv da her, og gid du kunde faae
ham til at skrifte! — Lad os gaae tilside!

(gaaer med Fru Montague.)

Benvolio.

Godmorgen!

Romeo.

Hvad! er Dagen end saa ung?

Benvolio.

Knap Ni!

Romeo.

Ak, Sorg gjør Tiden lang og tung!
Var det min Fader, som gik bort saa ilsomt?

Digitized by Google

Benvolio.

Ja. — Hvilken Sorg gjør dig da Tiden lang?

Romeo.

Den, at jeg savner det, som gjør den kort.

Benvolio.

Skudt?

Romeo.

For —

Benvolio.

Forskudt?

Romeo.

Forskudt af hende, i hvem jeg er skudt.

Benvolio.

Ak! at dog Kjærlighed, saa mild at see,
kan volde Hjertet saadan bitter Vee.

Romeo.

Ak! at dog Kjærlighed, som gaaer iblinde,
kan uden Øine Vei til Maalet finde! —
Hvor spise vi idag? — O, vee mig! — sig,
hvad var her for en Strid? — dog ti, jeg veed det. —
Svart raser Hadet her, dog Elskov mere. —
Nu! — elskovsfulde Had! splidagtige Elskov!
du Alting, som af Intet først blev skabt!
tungsindige Letsind! alvorsfulde Tant!
vanskabte Formløshed af skjønne Former!
du Fjer, saa tung som Bly! du klare Røg!
du kolde Flamme! syge Sundhed! du
aarvaagne Søvn! du er ei, hvad du er! —
Saa er min Elskov, som jeg ikke elsker, —
Du leer ei?

Benvolio.

Nei, jeg græder fast.

Digitized by Google

Romeo.

Hvorfor,
du Gode?

Benvolio.

For dit gode Hjertes Plage.

Romeo.

Nu ja! saa tungt er Elskovs Aag at drage.
Du vil min Kummer dele; men naar din
du føier til, forøger du kun min. —
Elskov er som en Røg af Suk, der ulmer,
og luttret slaaer den ud i klare Flammer
af Elskerøiet, men naar Modgang rammer,
er den et Hav, som Taarers Regn opsvulmer.
Hvad er den meer? et Vanvid med Forstand;
en bitter Drik, som sødt dog kvæge kan! —
Farvel, min Frænde! (vil gaae.)

Benvolio.

Tøv, jeg følger dig;
hvis du forlod mig saa, du krænked mig.

Romeo.

O, jeg har tabt mig selv! — hvad vil du da?
jeg er ei Romeo! han er langt herfra! —

Benvolio.

Tal nu alvorligt! hvem er det, du elsker?

Romeo.

Nu vel, alvorligt talt, det er — en Kvinde.

Benvolio.

Saa nær ved Maalet kunde jeg vel truffet.

Romeo.

Du træffer snildt! — og hun er skjøn, jeg elsker.

Benvolio.

Det skjønne Maal er skjønt at træffe, Frænde!

Digitized by Google

Romeo.

Det „træffe“ traf ei Maalet ret; — hun vil
ei træffes; hun er som Diana snild.
Med Kydskheds stærke Pandser rustet ud
Hun trodser Barnet Amors svage Skud,
afslaaer Beleiringen af Elskovsord
og Blikkes Stormløb, aabner ei sit Skjød
for Guldets Regn, som frister selv en Helgen.
O, hun er rig paa Skjønhed; men den Rigdom
vil dog tilsidst med Fattigdom kun ende;
thi naar hun døer, døer Skjønhed ud med hende.

Benvolio.

Saa har hun svoret evig Jomfrustand?

Romeo.

Ja! — i sin Karrighed en Ødeland
hun er; thi ved den Strænghed, som hun øver,
hun Efterslægten Skjønheds Arv bersøver.
Hun er for skjøn, for viis, — ja altfor skjøn
til at erhverve sig en Helgens Løn
ved min Fortvivlelse; — da hun forsvor
at elske, var min Død i hendes Ord.

Benvolio.

Lyd mig! forglem at tænke meer paa hende!

Romeo.

Lær mig, hvordan jeg glemme kan at tænke!

Benvolio.

Giv dine Øine Frihed! løft dem op
til Andres Skjønhed!

Romeo.

Det er Veien til
at sætte hendes i sit fulde Lys.
De lykkelige Masker, som tør kysse

Digitized by Google

de skjønne Damers Pander, bringe just
ved deres Sorthed til at tænke paa
den Skjønhed, de vil skjule for vort Blik.
Den Mand, hvem Blindhed slog, kan aldrig glemme,
hvor stor en Skat det tabte Syn dog var. —
Vis mig den skjønneste blandt alle Skjønne:
al hendes Skjønhed minder mig kun om,
at min var skjøn fremfor den Skjønneste.
Farvel! — at glemme kan du ei mig lære.

Benvolio.

Hvis ei, vil evigt jeg din Skyldner være!

Anden Scene.

Gade.

(Capulet, Grev Paris og en Tjener træde ind.)

Capulet.

Og samme Straffebod, som truer mig,
den truer Montague; — nu! gamle Folk
som os er det ei svært at holde Fred.

Paris.

I begge staae i høi Anseelse,
og Skade, at I laae i Strid saalænge. —
Nu, ædle Herre! svar paa min Begjæring!

Capulet.

Jeg svarer kun, hvad jeg har svaret før:
Mit Barn er fast en Fremmed end i Verden;
knap har hun seet de fjorten Aar omskiftes;
lad end to Somres Blomsterpragt forsvinde,
da tør vi hendes Brudekrands vel binde.

Paris.

Der gives yngre Kvinder, som er Mødre.

Digitized by Google

Capulet.

For tidlig visner, hvad for tidlig blomstrer.
See, alt mit Haab har Jorden ellers opslugt;
kun hun er nu min haabefulde Arving. —
Men beil! vind hendes Hjerte! hvad hun vil,
det giver villigt jeg mit Minde til.
Lad hende vælge og beslutte frit;
og faaer I hendes Ja, saa har I mit! —
Iaften samler jeg et Vennelag
til Ære for en huslig Høitidsdag,
og det vil høilig glæde mig, ifald
I vil forøge mine Gjæsters Tal.
Der skal I see en jordisk Stjernevrimmel,
som kan opklare Nattens mørke Himmel.
Den Lyst, som varmer Ungersvendens Blod,
naar Vaaren kommer paa sin lette Fod,
og Vintren halter bort, den skal I nyde
hos mig iaften; ved en yndig Hær
af friske Blomster skal I Øiet fryde
og dømme selv, hvem der er Prisen værd.
Kom nu med mig! (giver Tjeneren et Papir.)
og du, Knøs, skynd dig ud!
løb Byen rundt! find dem, hvis Navne ere
opskrevne her, og bring dem dette Bud:
de skal mig i mit Hus velkomne være. —
(gaaer med Paris.)

Tjeneren.

Find alle dem, hvis Navne staae opskrevne her? — Der staaer skrevet: Skomager, bliv ved din Alen; Skræder, bliv ved din Læst; Fisker, bliv ved din Pensel, og Maler, bliv ved dit Vod; — men jeg sendes ud for at finde dem, hvis Navne her ere skrevne, og jeg er ikke Mand for at udfinde,

Digitized by Google

hvilke Navne Skriveren her har skrevet. Jeg maa tye til de Skriftlærde. — Naa! det var i en god Stund!

(Benvolio og Romeo træde ind.)

Benvolio.

Ei, Ven! een Ild den anden Ild bekjæmper;
een Smerte lindres ved en anden Plage; —
hvis du er svimmel, sno dig blot tilbage
i samme Kreds; — een Sorg den anden dæmper.
Den Trolddom, som betog dit Sind, vil flye,
saasnart som det betages af en ny.

Romeo.

Et Veibredblad er ypperligt for sligt.

Benvolio.

For hvad?

Romeo.

For Benbrud.

Benvolio.

Romeo, er du gal?

Romeo.

Ei gal, men lænket haardere end Gale,
i Fængsel indespærret, pint med Hunger,
hudflettet, martret og — — God Aften, Ven!

Tjeneren.

Guds Fred, I gode Herre! kan I læse?

Romeo.

O ja! i min Elendighed min Skjæbne.

Tjeneren.

Maaskee har I lært det uden Bog. Men jeg spørger Jer: kan I læse, hvad det skal være, som man lægger for Jer?

Romeo.

Ja, naar jeg kjender Sproget og dets Skrift.

Digitized by Google

Tjeneren.

Det var ærligt talt! Gud være med Jer!

Romeo.

Vi, Knøs! jeg kan læse.

(læser)

„Signor Martino samt hans Frue og Døttre; Grev Anselmo og hans skjønne Søstre; den ædle Enkefrue Vitruvio; Signor Placentio og hans yndige Broderdøttre; Mercutio og hans Broder Valentio; min Farbroder Capulet med Frue og Døttre; min skjønne Søsterdatter Rosalinde; Livia; Signor Valentio og hans Fætter Tybalt; Lucio og den livlige Helena."

(giver Listen tilbage.)

Et herligt Lag! — og hvor skal Gildet staae?

Tjeneren.

Ovenpaa.

Romeo.

Hvor?

Tjeneren.

I vort Hus; det er Aftengilde.

Romeo.

I hvis Hus?

Tjeneren.

I min Herres.

Romeo.

Godt! derom burde jeg og spurgt dig først.

Tjeneren.

Nu vil jeg sige Jer det, uden at I skal spørge. Min Herre er den store, rige Capulet; og hvis I ikke er af Montagues Hus, saa kom I kun med og knæk Halsen paa en Flaske! — Gud være med Jer!

(gaaer.)

Benvolio.

Ved denne Fest hos Capulet er ogsaa

Digitized by Google

din favre Rosalinde med blandt alle
de Skjønne, som Verona mest beundrer.
Gaa hen og sammenlign kun uden Fordom
din Elskede med dem, du der kan skue;
da bliver til en Ravn din hvide Due.

Romeo.

Var mine Dines Tro et Gjøglespil,
saa gid da deres Graad maa vorde Ild!
de drukned ei i Taarers dybe Sø:
saa lad dem da paa Kjætterbaalet døe!
En Skjønnere! — fra Verdens første Dage
har Solen aldrig skuet hendes Mage! —

Benvolio.

Saae du din Skjønne da i Skjønnes Lag?
du hendes Skjønhed med sig selv kun maaler;
men vei paa dine Dines klare Skaaler
mod hende dem, du faaer at see idag!
Jeg viser dig, hvor Skjønhedsstjerner lue,
som Rosalindes Glands vil helt fordunkle.

Romeo.

Jeg gaaer, ei for det nye Lys at skue,
men for at see min egen Sol at funkle.

(de gaae.)

Tredie Scene.

Værelse i Capulets Hus.

(Fru Capulet og Ammen træde ind.)

Fru Capulet.

Hvor er min Datter? Amme, kald paa hende!

Ammen.

Nu, ved min Jomfrudom, da jeg var tolv Aar!
Har jeg da ikke kaldt! — Mit Lam! — min Due! —

Digitized by Google

naa, du min Gud! — hvor er da Barnet? — Julie! —

Julie (træder ind.)

Hvem kalder?

Ammen.

Eders Moder.

Julie.

Ædle Frue!

Her er jeg; hvad befaler I?

Fru Capulet.

Det er —

Hør, gode Amme, gaa tilside lidt;
i Enrum maa vi tale; — dog, bliv kun; —
jeg har betænkt mig; du skal høre Sagen.
Du veed, min Datter har en ret smuk Alder.

Ammen.

O! hendes Alder veed jeg paa en Prik!

Fru Capulet.

Hun er knap fjorten Aar.

Ammen.

Jeg vædder fjorten
af mine Tænder, — dog, Gud bedre det!
jeg har kun fire, — hun er ikke fjorten.
Hvor længe har vi nu til Fruedag?

Fru Capulet.

Vi har en fjorten Dage eller mere.

Ammen.

Vel, mere eller mindre, netop den Dag,
Vor Fruedag om Aftnen er hun fjorten.
Hun og Susanne — Fred med hendes Sjæl! —
var lige gamle. — Ja, Susanne er
hos Gud; hun var for god til mig; — som sagt,
Vor Frue Dag om Aftnen blir hun fjorten;

Digitized by Google

ja saa min Sandten gjør hun saa; det veed jeg!
Nu er det netop elleve Aar siden
det store Jordskjælv; da blev hun vænt fra, —
det kan jeg aldrig glemme, — just den Dag;
jeg havde smurt lidt Malurt paa min Vorte,
og sad i Solen under Duehuset,
I og Hr. Greven var i Mantua; —
Nei, nei, nu husker jeg, — men som jeg siger,
da Glutten smagte Malurten paa Vorten
og mærked, den var bitter, stakkels Stump!
hvor den blev vred og skjævede til Brystet!
Krak! sagde Duehuset. I kan troe,
jeg priste Gud for mine gode Ben!
Og fra den Tid er det nu elleve Aar.
Hun kunde staae alene, ja, ved Gud!
hun kunde gaae og pusle rundt omkring;
for Dagen før slog hun sig Hul i Panden;
min Mand — Gud glæde ham i Himmerig! —
det var en lystig Sjæl — tog Barnet op:
„Aa!" sagde han, „du faldt jo paa dit Ansigt;
„men du vil falde baglænds, naar du voxer;
„vil du ei, Julle?" — Ved den hellige Jomfru,
det Englebarn tav strax og sagde: „Ja!" —
See bare nu, hvor Spas kan blive Spaadom!
Nei! om jeg leved tusind Aar, forglemte
jeg aldrig det! — „Vil du ei, Julle?" sae han,
og Englebarnet tav og sagde: „Ja!"

Fru Capulet.

Saa hold da op engang med det!

Ammen.

Ja, Frue!
Men jeg maa lee, saatidt jeg tænker paa,

Digitized by Google

at hun holdt op at græde og sae: Ja.
Og dog sad der en Bule her i Panden
saa stor som noget Kyllingæg; det var
et hæsligt Stød; hun græd saa bitterlig.
„Aa!“ sae min Mand, „du faldt jo paa dit Ansigt!
„du falder baglænds, naar du kommer til
„Skjels Aar og Alder! gjør du ikke, Julle?“ —
Og Gluttebarnet tav og sagde: Ja!

Julie.

Saa ti nu ogsaa du da, siger jeg.

Ammen.

Naa ja, jeg tier. Gud velsigne dig!
du var det rareste Barn, som jeg har ammet;
og lever jeg den Dag, at du staaer Brud,
saa har jeg Intet mere her at ønske.

Fru Capulet.

Vel! at staae Brud, see, det er netop Sagen,
som jeg vil tale om. — Sig mig, min Datter:
Hvad er din Mening om at blive gift?

Julie.

Det er en Ære, jeg har aldrig drømt om.

Ammen.

En Ære! — Naa, hvis ikke jeg var selv
din Amme, vilde jeg jo sige strax,
du havde diet Visdom ind med Melken.

Fru Capulet.

Vel! tænk da nu derpaa. Her i Verona
er mangen Adelsfrue, som er Moder,
yngre end du, og, hvis jeg husker ret,
var jeg alt Moder til dig i den Alder,
hvori du end er Jomfru. Altsaa, kort sagt:
den bolde Ridder Paris beiler til dig.

Digitized by Google

Ammen.

Eia! det er en Mand, min unge Frøken!
en Mand som — Aa! som han var gjort af Vox.

Fru Capulet.

Veronas Sommer har ei slig en Blomst.

Ammen.

Ja! Han er just en Blomst, en rigtig Blomst!

Fru Capulet.

Nu, kan du elske denne ædle Ridder?
Iaften skal du see ham ved vor Fest.
Læs i den unge Greves Ansigts Bog;
see Glæde skreven der med Skjønheds Pen;
betragt hvert enkelt Træk, hvor alle Dele
samstemme smukt til et harmonisk Hele;
og fatted du ei Bogens Ord saa nøie,
saa læs Randglosen, skreven i hans Øie.
Saa kostelig en Elskovsbog vil kræve
et kostbart Bind, der kan dens Skjønhed hæve;
som Fisken leger i den blanke Bølge,
saa vil sig Skjønhed helst i Skjønhed dølge;
den Bog er sikkert efter Alles Sind,
der gjemmer gyldne Ord i gyldent Bind.
Saa skal du dele Alt, hvad han kan give,
besidde ham og selv ei mindre blive.

Ammen.

Jo vist! naar har man hørt, en Brud blev mindre?

Fru Capulet.

Saa sig da, hvad dig om hans Beilen tykkes!

Julie.

Nu, jeg vil see ham, om maaskee det lykkes
at lide ham; dog skal ei længer naae
mit Blik, end I tillader det at gaae.

Digitized by Google

En Tjener (træder ind.)

Naadige Frue! Gjæsterne ere komne, Aftensmaaltidet er sat frem; Jer kalder man paa, Frøkenen spørger man efter, Ammen bander man i Fadeburet, og Alting gaaer hulter til bulter. Jeg maa afsted for at varte op; jeg beder underdanigst, at I vil komme strax.

Fru Capulet.

Saa kom!

Ammen.

Gaa, Barn! du har havt skjønne Dage; —
de skjønne Nætter har du end tilbage.

Fjerde Scene.

Gade.

(Romeo træder ind med Mercutio, Benvolio, fem eller sex maskerede Personer, Fakkelbærere og andre.

Romeo.

Skal vi saa holde denne Tale, eller
skal uden Omsvøb vi gaae lige ind?

Benvolio.

Deslige Kunster er ei meer i Mode;
Nei ingen Amor med tilbundne Øine,
med malet Bue paa tartarisk Vis,
der kyser Damer som en Fuglestræmsel,
og ingen slau Prolog, lært udenad
og stammet frem ved Hjælp af en Souffleur!
Lad dem kun tage os for hvad dem lyster;
os lyster en Springom med dem, saa gaae vi.

Romeo.

Giv mig et Blus; min Hu staaer ei til Springen;
mit Sind er mørkt, saa lad mig holde Lyset.

Digitized by Google

Mercutio.

Nei, vakkre Romeo, du maa med i Dandsen.

Romeo.

Nei, I har lette Fødder og er lette
om Hjertet; mit er tungt som Bly; det tynger
mig ned, saa jeg kan ikke røre mig.

Mercutio.

Du er jo Elsker: laan Cupidos Vinger,
og sving dig høit paa dem op over Jorden.

Romeo.

Hans hvasse Pil har saaret mig for dybt;
jeg kan ei svæve paa hans lette Vinger;
jeg kan ei tage Flugten høit op over
min Smerte; Elskov trykker mig til Jorden.

Mercutio.

Nu, du vil dog vel ikke trykke Elskov?
behandle haardt det blide, kjælne Barn?

Romeo.

Er Elskov blid og kjælen? den er hvas
og haard og vild og stikker som en Tjørn.

Mercutio.

Er Elskov haard mod dig, vær haard igjen;
stik du igjen, saa faaer du Ende paa den. —
Kom, giv mig nu et Ansigtsfutteral.

(tager en Maske paa.)

Maske for Maske! — Lad nysigne Øine
nu gjætte sig til grimme Træk herunder.
det rager ikke mig; min Vildmandsmaske
skal blive rød paa mine Vegne.

Benvolio.

Kom!
bank paa, gaa ind, og er vi først derinde,

Digitized by Google

saa hver Mand flux paa Gulvet op til Dands!

Romeo.

Giv mig en Fakkel! lad de muntre Svende
med rappe Fødder tumle Gulvets Halm;
jeg bliver ved det gode, gamle Ordsprog:
„den Mand, som holder Lyset, han seer til."
og snip, snap, snude; nu mit Eventyr
er ude; det er ude med mig selv!

Mercutio.

Og tip, tap, tønde, saa vil jeg begynde.
Hvis det er ude med dig, vil vi drage
dig af den Elskovspøl, — med Tugt at tale, —
hvori du sidder op til Ørene. —
Kom nu; vi brænde Lys ved høilys Dag.

Romeo.

Hvordan? ved Dag?

Mercutio.

Vi nøle her og øde
vort Fakkelskin som Lys ved Morgenrøde.
See paa vort Hjertes Mening; Hjertet naaer
til Maalet tidt, mens vild Forstanden gaaer.

Romeo.

Vort Hjerte gaaer vel med til Festen nu,
men ikke vor Forstand.

Mercutio.

Hvad mener du?

Romeo.

Inat jeg drømte —

Mercutio.

Vel! saa drømte To.

Romeo.

Hvad drømte du?

Digitized by Google

Mercutio.

At Drømmeri er Tant.

Romeo.

En rigtig natlig Drøm spaaer stundom sandt.

Mercutio.

O, Dronning Mab var hos dig, kan jeg troe,
Alfernes Jordemoder, hun, som kommer
i Skikkelse ei større end Agaten,
der sidder i en Borgemesters Ring.
Hun kjører med et Spand af mindste Solgran
henover Næserne paa Folk isøvne;
Hjulegerne er Edderkoppeben;
Græshoppevinger ere Vognens Ruf;
af Spindevævets allermindste Traade
er Seletøiet gjort, Halskoblerne
af Maanestraalerne i Natteduggen;
et Faarekyllingben er Pidskestaftet,
Snærten et Fnug; en graaklædt Myg er Kudsk,
ei halv saa stor som de smaa, runde Orme,
der trykkes ud af dovne Pigers Fingre;
Kareten er en Hasselnød, udhulet
af Snedker Egern eller Mester Nødorm; —
de var fra Arilds Tid Vognmagere
for Alferne. — I saadant Optog farer
hun hen hver Nat, snart gjennem Elskerhjerner,
saa drømme de om Elskov, eller over
en Hofmands Knæ, flux drømmer han om Knæfald;
snart over en Lovkyndigs Fingre, strax
han drømmer om Gebyrer; stundom over
de Skjønnes Læber, flux om Kys de drømme;
men tidt i Vrede straffer hun med Blegner
en Slikmund, der forraades af sin Aande.

Digitized by Google

Hun kjører over Næsen paa en Hofmand,
saa snuser han idrømme efter Hofgunst.
Hun kommer stundom som en Tiendegris
og kildrer Præstens Næse med sin Hale,
saa drømmer han om bedre Præstekald;
snart rører hun en Krigsmands Hals, saa drømmer
han om at knække Halsen paa sin Fjende,
om Brescher, Baghold, Klinger fra Toledo
og favnedybe Drikkekrus; saa trommer
hun for hans Ore, saa han farer op
og i sin Angest bander et Par Bønner
og sover ind igjen. — Hun filtrer sammen
om Natten Hestens Manke, og hun fletter
i dovne Kvinders Haar en Marelok,
som, naar den vikles op, spaaer svar Ulykke.
Hun er den Trold, som trykker unge Piger,
naar de isøvne lægge sig paa Ryggen,
og lærer dem at bære Livets Byrde;
hun er —

Romeo.

Hold op, Mercutio, du taler
om lutter Daarskab.

Mercutio.

Nu, ja vist, om Drømme,
som er den ørkesløse Hjernes Fostre,
Indbildningskraftens tomme Gjøglespil,
saa tyndt og let et Stof som Luften selv,
saa flygtigt, som den Vind, der spøger nu
om Nordens frosne Bryst og pludseligt
fortørnet farer bort derfra og vender
sit Ansigt mod det dugbesprængte Syden.

Digitized by Google

Benvolio.

Den Vind vil blæse os bort fra os selv;
man har alt spist; vi komme vist for sent.

Romeo.

For tidligt, frygter jeg; mit Sind spaaer ondt;
jeg aner, at en Skjæbne, som end hænger
i Stjernerne, begynde vil inat
ved denne Fest sit frygtelige Kredsløb
og ved en brat fremskyndet Død forkorte
det spildte Liv, der gjemmes i mit Bryst.
Men han, som holder Roret paa min Fart,
han styre mine Seil! — Kom, muntre Brødre!

Benvolio.

Rør Trommen!

(de gaae.)

Femte Scene.

Sal i Capulets Hus.

Musikanter. Tjenere.

Første Tjener.

Hvor er Bradpande, siden han ikke hjælper os med at tage af Bordet; han slikker Tallerkenerne istedetfor at bytte dem.

Anden Tjener.

Naar hele den gode Levemaade skal ligge i en eller to Mænds Hænder, som ovenikjøbet ikke ere vadskede, saa er det Snavs.

Første Tjener.

Væk med Lænestolene, flyt Skjænkebordet tilside, pas paa Sølvtøiet! — Hør! gjem et Stykke Mandeltærte til mig, og er du min Ven, saa lad Portneren lukke Susanne Kværnsten og Malene ind! — Hei, Anton! Bradpande!

Digitized by Google

Flere Tjenere komme.

Tredie Tjener.

Ja, Kammerat, her ere vi!

Første Tjener.

Man søger efter Jer, spørger om Jer, kalder paa Jer og længes efter Jer oppe i Storstuen.

Tredie Tjener.

Vi kan ikke være baade her og der! — Muntert Gutter! Sno Jer nu en Stund, og den, som lever længst, tager hele Klatten.

(de gaae ud.)

Capulet træder ind med Gjæster, maskerede Personer o. s. v.

Capulet.

Velkommen, ædle Herrer? hver en Dame,
som ingen Ligtorn har, vil dandse med Jer. —
Ha! Ha! Skjøn Jomfruer? hvem af Jer kan
nu sige nei? Jeg sværger, hver, som gjør
sig kostbar, har en Ligtorn? Hvad behager? —
Velkommen, mine Herrer! Jeg har levet
den Dag, jeg selv tog Maske paa og hvisked
de smukke Damer Ting i Øret, som
de nok gad hørt; — det er forbi! forbi! —
Velkommen, ædle Herrer! Hei spil op!
Plads! Plads!! — Smaapiger, ud paa Gulvet med Jer!

(Musiken og Dandsen begynder.)

Fler Lys, I Knægte! Væk med Bordene!
sluk Ilden ud! det blir for hedt i Salen. —
Ah Gut! den Spøg kom dobbelt kjær, uventet! —
Naa, sæt Jer, sæt Jer, Farbro'er Capulet!
vi to er over vore Dandsedage;
Hvorlænge er det, siden I og jeg
tog Maske paa?

Digitized by Google

Anden Capulet.

For Gud! alt tredive Aar!

Første Capulet.

Hvor vil I hen? Nei, ikke nær saa længe!
det var, dengang Lucentio havde Bryllup;
det er til Pintse fem og tyve Aar,
og da fik vi os ogsaa en Springom.

Anden Capulet.

Nei, Fætter! nei, hans Søn er meget ældre;
hans Søn er tredive Aar.

Første Capulet.

Nei, hør til ham!
For to Aar siden var hans Søn umyndig.

Romeo (til en Tjener.)

Hvem er den Dame hist, som gav den Ridder
sin Haand til Dands?

Tjeneren.

Det veed jeg ikke, Herre!

Romeo.

O, med forstærket Glands hver Fakkel skinner!
Som en Juvel i Negerpigens Øre,
saa smykker hendes Skjønhed Nattens Kinder,
for høi til denne Jord, for fin at røre.
Som i en Kragesværm en snehvid Due
er hun i sine Søstres Kreds at skue.
Saasnart den Dands er ude, vil jeg gaae
og salig denne Haand i hendes føie. —
Har jeg da elsket før? forsværg det, Øie;
thi først inat jeg ægte Skjønhed saae!

Tybalt.

Jeg kjender denne Røst! — en Montague!
Dreng, hent mit Sværd! — Hvor tør den Usling vove

Digitized by Google

at komme her, formummet som en Nar,
til Haan for vor høitidelige Fest?
Nu, ved min hæderkronte Adelsæt!
at dræbe ham er ikke meer end Ret!

Capulet.

Hvad nu? Hvi stormer du saa vildt, min Frænde?

Tybalt.

Der staaer en Montague, vor Arvefjende,
en Niding, som er kommen hid til Trods,
at spotte med vor Høitidsfest og os!

Capulet.

Ung Romeo?

Tybalt.

Ja, Romeo, den Niding!

Capulet.

Naa, styr dig, Fætter! lad ham gaae med Fred!
Han har et ridderligt og ædelt Væsen,
og, det er Sandhed kun, Verona priser
ham som en brav og vakker Ungersvend.
Jeg vilde ikke for al Stadens Rigdom,
at her i mit Hus skeer ham Overlast.
Derfor vær rolig, lad som du ei seer ham;
det er min Villie; hvis du agter den,
saa see ei surt, men bort med disse Rynker,
som slet sig passe til en Glædesfest.

Tybalt.

De passe sig, hvor slig en Skurk er Gjæst;
jeg taaler ham ei her!

Capulet.

Du skal ham taale!
Hvad nu, Pog? — du skal taale ham; du skal!
Hvem er vel Herre her? du eller jeg? —

Digitized by Google

du vil ei taale? — Gud forlade mig! —
Hvad! du vil vække Splid blandt mine Gjæster!
og spille Manden for det Hele! du? —

Tybalt.

Det er en Skjændsel!

Capulet.

Ti! du er en Dreng!
vildhovedet og gal. — Nei vil man see! —
det kunde angre dig; — jeg veed, hvad jeg veed!
altid er du mod Strømmen! — det er Tid, jeg —
Ha! godt sagt, Gutter! — Gaa, du er en Nar!
vær rolig, eller — Flere Lys! — for Pokker!
jeg skal nok styre dig. — Saa, lystig, Børn!

Tybalt.

Jeg maa vel tvinge Harmen i mit Bryst;
men gjennem hver en Aare Blodet syder.
Jeg gaaer; — men han, som selv til Gjæst sig byder,
han skal betale dyrt sin korte Lyst.

(han gaaer.)

Romeo (til Julie.)

Har jeg for dristig rørt en Helligdom
med syndig Haand, saa vil jeg gjerne bøde;
min Læbe kommer, som en Pilgrim from,
for med et Kys at slette ud min Brøde.

Julie.

Hvorfor vil Eders Haand I Uret gjøre?
den hilste sømmeligt, i Fromheds Aand;
en Pilgrims Haand tør vel en Helgens røre;
en hellig Vandrers Kys er Haand i Haand.

Romeo.

Mon da en Helgen ingen Læber fik
saavelsom Pilegrimen?

Digitized by Google

Julie.

Jo, til Bøn.

Romeo.

Lad Læberne da følge Haandens Skik:
de bede; — nægt ei deres Tro sin Løn!

Julie.

En Helgen pleier ei at røre sig,
Om end han giver, naar man beder smukt.

Romeo.

Du skjønne Helgen, rør ei heller dig,
imens jeg tager mine Bønners Frugt.

(kysser hende.)

Saa svandt min Synd fra mine Læber hen.

Julie.

Paa mine Læber maa den altsaa være.

Romeo.

Min Synd? o, søde Bod! giv mig igjen
min Synd!

Julie.

I kysser efter Kunstens Lære.

Ammen.

Min Frøken, Eders Moder spørger om Jer.

Romeo.

Og hvem er hendes Moder?

Ammen.

Ei, min Herre,
det er jo vores Frue her i Huset,
en god, forstandig og gudfrygtig Dame;
og hendes Datter, som I talte med,
har jeg jo ammet; ja, jeg siger Jer,
hvo hende vinder, han har vundet Spil!

Digitized by Google

Romeo.

En Capulet? — dyrt Bud har du mig bragt!
Mit Liv er givet i min Fjendes Magt!

Benvolio.

Det Bedste er forbi; kom, lad os gaae.

Romeo.

Det frygter jeg; det Værste følger paa.

Capulet.

Nei, ædle Herrer, bryd ei op saa tidligt;
en lille simpel Aftensmad staaer færdig. —
Naa, skal det være? Vel, jeg takker Alle!
Tak, ædle Herrer! en god rolig Nat! —
Bring flere Fakler! — Kom, jeg vil tilsengs.
(til den anden Capulet.)
Ei, Farbroer! det er paa min Ære sildigt!
jeg vil til Ro.
(Alle gaae undtagen Julie og Ammen.)

Julie.

Hør kjære Amme, hvem er denne Herre?

Ammen.

En Søn og Arving af Tiberio.

Julie.

Og hvem er det, som nu gaaer ud af Salen?

Ammen.

Ei! det er vist Petruchios unge Søn.

Julie.

Men hvem er han, som følger efter dem,
og som aldeles ikke vilde dandse?

Ammen.

Det veed jeg ikke.

Julie.

Gaa, spørg om hans Navn. —

Digitized by Google

Hvis han sit Hjerte til en Anden gav,
saa faaer jeg vel til Brudeseng min Grav!

Ammen.

Hans Navn er Romeo, en Montague,
enbaarne Søn af Eders Arvefjende.

Julie.

Mit første Had min første Elskovs Kilde!
for tidlig seet ukjendt, og kjendt for silde!
Hvor sært begynder dog min Elskovs Vei!
min Fjende, den forhadte, elsker jeg!

Ammen.

Hvad! Hvad er det?

Julie.

Det var et Vers, jeg lærte
af En, jeg dandsed med.

(der kaldes paa Julie udenfor.)

Ammen.

Nu kommer vi.
Kom, lad os gaae; nu er jo Alt forbi.

(de gaae.)

Chorus (træder ind.)

Den gamle Attraa ligger paa sin Baare;
den unge Lidenskab har Arven taget;
hun, som han sværmed for med Suk og Taare,
er nu for Julie forskudt og vraget.
Nu elskes Romeo og elsker atter;
dem begge greb det samme Trylleri;
men han maa sukke for sin Fjendes Datter,
hun plukker Elskovs Frugt paa Farens Sti.
Han er jo Fjende, derfor tør han ei
i Elskovs vante Sprog sin Bøn udsige;

Digitized by Google

hun elsker høit; men ak, en frygtsom Pige,
hvor skal hun finde til sin Elsker Vei?
Dog Elskovs Magt vil Veien dem berede
og blande deres Nød med salig Glæde.

Anden Act.

Første Scene.

(En aaben Plads, som støder op til Capulets Have.)

(Romeo træder ind.)

Romeo.

Kan jeg gaae bort, naar Hjertet bliver her?
Vend om, du mørke Jord, og søg din Sol!

(Han bestiger Havemuren og springer ned paa den anden Side.)

(Benvolio og Mercutio træde ind.)

Benvolio.

Hei, Romeo! Fætter Romeo!

Mercutio.

Han er klog!
Min Tro! han er alt listet hjem tilsengs.

Benvolio.

Her løb han, og sprang over Havemuren.
Raab du, Mercutio!

Mercutio.

Hvad mere er,
jeg vil besværge ham. Kom, Romeo!
du Grille! Galmand! Lidenskab! Forelskte!

Digitized by Google

kom, aabenbar dig for os i et Suk,
tal kun et Elskovsvers, saa er jeg rolig;
klynk blot et Ak! rim Lue blot paa Due;
sig kun et venligt Ord til Moder Venus,
et Skjældsord blot til hendes blinde Søn,
den Skytters Konge, han, som traf saa snildt,
da Kong Cophetua forelsked sig
i Tiggerpigen! — Nei, han hører ikke
han rører sig slet ikke! ingen Lyd!
Stendød er Staklen! jeg maa mane ham. —
Ved Rosalindes klare Øines Stjerner,
ved hendes høie Pande, Rosenlæber,
ved hendes lille Fod og trinde Læg
og hvide Marmorknæ og saa fremdeles
besværger jeg dig, aabenbar dig for os!

Benvolio.

Ifald han hører dig, han bliver vred.

Mercutio.

O, nei! Han vilde vredes, hvis jeg maned
en Aand af underlig og sær Natur
op i hans Skjønnes Kreds og lod den staae der,
indtil hun tæmmed og nedmaned den;
det var Fornærmelse; men jeg besværger
i Tugt og Ære; i hans Skjønheds Navn
besværger jeg og maner kun ham selv.

Benvolio.

Kom, han har skjult sig mellem disse Træer,
for der ved Nattens vaade Bryst at ligge.
Blind er hans Elskov; helst i Mørke gaaer den.

Mercutio.

Er Elskov blind, sit Maal kun daarligt naaer den.
Nu sidder han vel under Æbletræet

Digitized by Google

og ønsker, at hans Skjønne var et Æble,
og at han turde plukke det. — God Nat,
min Romeo; jeg tyer nu til min Dyne;
den Feltseng her er kold at sove i.
Kom, skal vi gaae?

Benvolio.

O, ja; det er forgjæves
at søge efter den, som ei vil findes.

(de gaae.)

Anden Scene.

Capulets Have.

(Romeo træder ind.)

Romeo.

Den leer ad Skrammer, som blev aldrig saaret! —

(Julie viser sig i sit Vindue.)

Men tys! Hvad straaler gjennem Vindvet hist?
O, der er Øst, og Julie er Solen!
Staa op, du favre Sol, og dræb kun Maanen,
den avindsyge; hun er bleg af Harme,
fordi du, hendes Tjenerinde, er
langt skjønnere end hun. O, hvorfor vil
du tjene hende? hun er fuld af Nid.
See, hendes Vestalindedragt er gusten
og bleg, kun skabt for Daarer; kast den bort! —
Det er mit Hjertes Dronning! o, det er
min Elskede! — O, vidste hun, hun var det! —
Hun taler; — dog hun siger Intet; — Intet?
Jo, hendes Øie taler; — jeg vil svare; —
Jeg er for dristig; ei til mig hun taler. —
To af de skjønneste blandt Himlens Stjerner
fik andet Ærind og bad hendes Øine

Digitized by Google

at skinne for dem, til de kom tilbage.
Hvis hendes Øine nu var der, og de
i hendes Ansigt! — o, de vilde skjæmmes
af hendes Kinders Glands, som Lampens Skin
af Dagens Lys; men hendes Øine vilde
paa Himlen straale med saa klar en Glands,
at Fuglen sang og troede, det var Morgen.
See, hvor hun støtter Kinden paa sin Haand!
O, var jeg Handsken nu paa hendes Haand
og rørte denne Kind!

Julie.

Ak!

Romeo.

Tys, hun taler! —
Tal atter, Lysets Engel! thi saa herlig
du straaler her i Natten over mig
som en af Herrens vingede Cheruber
for Dødeliges himmelvendte Øine,
der stirre med tilbagebøiet Hoved,
imens imag han rider Skyens Ganger
og seiler sagtelig paa Luftens Barm.

Julie.

O, Romeo! hvorfor er du Romeo?
Fornægt din Fader, og forkast dit Navn!
vil du ei det, da sværg, at du er min,
og jeg er ikke meer en Capulet!

Romeo.

Skal jeg vel høre mere? — skal jeg tale? —

Julie.

Det er jo kun dit Navn, som er min Fjende!
du er dig selv, og ingen Montague.
Hvad er da Montague? ei Haand, ei Fod,

Digitized by Google

ei Arm, ei Ansigt eller nogen Del
af Mennesket. O, vælg et andet Navn!
Hvad er et Navn? den Blomst, vi kalde Rose,
vil dufte lige sødt, hvordan den kaldes.
Saa vilde Romeo, hvad end han hed,
beholde al den Herlighed, han eier.
O, Romeo! bortkast dit Navn, og for
dit Navn, som ingen Del er af dig selv,
modtag mig hel.

Romeo.

Jeg tager dig paa Ordet;
kald du mig din, saa vil jeg døbes om;
jeg vil ei længer være Romeo.

Julie.

Hvem er dog du, som stjult i Natten trænger
dig ind i mine hemmelige Tanker?

Romeo.

Ved Navn kan jeg ei sige, hvem jeg er.
Mit Navn jeg hader, dyrebare Helgen!
fordi det er din Fjende; havde jeg
det skrevet her, da sønderrev jeg Ordet.

Julie.

Mit Øre drak endnu ei hundred Ord
af dine Læber; men jeg kjender Røsten;
er du ei Romeo, en Montague?

Romeo.

Ingen af Delene, du favre Jomfru!
hvis en af Delene mishager dig.

Julie.

Hvorledes kom du dog herind? hvorfor?
den høie Mur er svær at stige over,

Digitized by Google

og dette Sted er Død for den, der bærer
dit Navn, hvis en af mine Frænder saae dig.

Romeo.

Paa Elskovs Vinger fløi jeg over Muren;
Stenmure lukker ikke Elskov ude;
hvad Elskov kan, tør Elskov dristig prøve;
og dine Frænder kan ei standse mig.

Julie.

Ifald de see dig, vil de dræbe dig.

Romeo.

Ak, der er større Fare i dit Øie
end i en Snes af deres Sværd; dit Smil
gjør mig usaarlig imod deres Had.

Julie.

Ei for Alverden maa de see dig her.

Romeo.

For deres Blik mig Nattens Kaabe dækker;
og elsker du mig ei, saa lad dem komme!
langt heller falde strax for deres Had,
end langsomt døe, din Kjærlighed berøvet!

Julie.

Hvem lærte dig at finde dette Sted?

Romeo.

Min Elskov, som først drev mig til at søge;
jeg laante Amor Øine, han mig Raad. —
Jeg er ei Sømand; men, var du saa fjern som
den store Strand, det fjerne Hav beskyller,
jeg vovede mig derhen for slig en Skat.

Julie.

Du veed, at Nattens Slør er paa mit Ansigt;
thi ellers farved Rødme mine Kinder
for det, som du inat har hørt mig sige.

Digitized by Google

O, gjerne agted jeg Sædvanens Lov;
jeg fragik gjerne — gjerne, hvad jeg sagde.
Men bort med Omsvøb! — Elsker du mig da?
Jeg veed, du siger ja, og jeg vil troe dig;
dog, sværger du, maaskee du bliver troløs;
ved Elskendes Meneder, siger man,
at Jupiter kun leer. O, Romeo,
saafremt du elsker, sig det da oprigtigt;
og mener du, du vandt mig altfor let,
saa vil jeg lege haard og spille grusom
og sige nei, — hvis du vil beile til mig, —
men ellers ikke for Alverdens Riger!
Ja, skjønne Montague, jeg er for øm;
maaskee du kunde troe, jeg var letsindig;
men tro mig, jeg er mere tro end de,
som bedre kan den Kunst at lege fremmed.
Hør mig, jeg vilde ogsaa leget fremmed,
hvis ei du, før jeg saae dig, havde hørt
min sande Følelse; derfor tilgiv mig,
og tro ei, denne Kjærlighed er Letsind,
som Nattens Mørke saa har bragt for Lyset.

Romeo.

Jeg sværger ved den hellige Maane hist,
der strøer med Sølvglands disse Frugttrætoppe —

Julie.

Sværg ei ved Maanen, den ustadige,
der skifter maanedlig sin runde Skive,
at ei din Elskov skal som den omskiftes.

Romeo.

Hvad skal jeg sværge ved?

Julie.

Ved Intet! dog

Digitized by Google

sværg ved dit eget elskelige Væsen,
som er det Gudebilled, jeg tilbeder,
saa vil jeg troe dig.

Romeo.

Hvis mit Hjertes Elskov —

Julie.

Godt! sværg ei! — skjøndt jeg glæder mig ved dig,
jeg er ei glad ved denne Pagt inat;
den er for rask, for lidt betænkt, for ilsom,
for lig et Lyn, der er forsvundet, før man
saaer sagt: det lyner. — Nu god Nat! du Kjære!
til deilig Blomst maaskee vor Elskovs Knop
i Sommerluften snart sig lukker op.
God Nat, god Nat! saa salig Fred og Lyst
boe i dit Hjerte, som i dette Bryst!

Romeo.

Du gaaer da bort og skjænker mig slet Intet?

Julie.

Og hvilken Gave kan jeg skjænke dig?

Romeo.

Dit Troskabsløfte, som jeg gav dig mit.

Julie.

Det har jeg givet dig, alt før du bad;
dog ønsked jeg, det stod end til at give.

Romeo.

Du tog det da igjen? hvorfor, Veninde?

Julie.

Kun for at give dig det freidigt atter.
Og dog, jeg ønsker jo kun det, jeg eier;
min Ømhed er saa grændseløs som Havet,
min Kjærlighed saa dyb; jo meer jeg giver,
desmeer jeg har; thi begge har ei Ende.

Digitized by Google

(Ammen kalder indenfor.)

Jeg hører Støi; min Elskede, Farvel! — —
Strax! strax! — O, vær mig tro, min Montague!
Tøv lidt, saa vil jeg komme strax tilbage!

(hun gaaer.)

Romeo.

O salige, salige Nat! jeg frygter for,
da det er Nat, at Alt er kun en Drøm,
for liflig til at være virkelig!

(Julie kommer igjen i Vinduet.)

Julie.

Et Ord, min Romeo, og saa god Nat!
Saafremt din Kjærlighed er ærlig sindet,
din Hensigt Ægtestab, saa lad mig vide
imorgen ved et Bud, jeg sender dig,
naar, hvor du vil fuldbyrde Kirkens Pagt.
Da lægger jeg min Lykke for din Fod
og følger dig, min Husbond, hvor du gaaer!

(Ammen kalder indenfor.)

Strax! — Men har du ei Godt i Sinde mod mig,
besværger jeg dig —

Ammen (indenfor.)

Frøken!

Julie.

Strax! — da beil
ei meer; men overlad mig til min Smerte! —
Imorgen sender jeg dig Bud.

Romeo.

Saa sandt
jeg haaber —

Julie.

Tusinde god Nat!

(hun gaaer.)

Digitized by Google

Romeo.

Med dig
den sidste Glædesstjerne slukker sig. —
Mand gaaer til Mø saa let som Barn fra Bogen,
men bort saa nødig som til Skole Pogen.

(han gaaer langsomt bort.)

(Julie kommer atter i Vinduet.)

Julie.

St! Romeo, St! O havde som en Jæger
jeg Lokketoner til at kalde paa
min ædle Falk! — Afhængighed er hæs
og tør ei hæve Røsten, ellers vilde
jeg sprænge Fjeldets Hal, hvor Ekko boer,
og gjøre dens Luftstrube mere hæs
end min ved at gjentage: Romeo.

Romeo.

Det var min Elskede, der kaldte paa mig!
Hvor sød en Sølvklang har dog Elskovs Røst
i Natten, som den lifligste Musik,
et Øre kan fornemme!

Julie.

Romeo.

Romeo.

Min Julie!

Julie.

Naar skal jeg sende Bud
imorgen tidlig til dig?

Romeo.

Klokken Ni.

Julie.

Godt. — Indtil den Tid er det tyve Aar. —
Nu har jeg glemt, hvorfor jeg kaldte paa dig.

Digitized by Google

Romeo.

Saa lad mig tøve, til du husker det.

Julie.

Saa glemte jeg det, at du skulde tøve,
og husked blot, hvor sødt dit Selskab er mig.

Romeo.

Saa tøver jeg, at du maa evigt glemme,
og glemmer selv hvert andet Hjem end dette.

Julie.

Det gryer ad Dag; nu maa du gaae herfra,
og dog ei længer end den fangne Fugl,
som Pigebarnet leger med; hun slipper
den som en lænket Fange; derpaa drager
hun den tilbage ved sin Silkesnor,
i al sin Ømhed skinsyg paa dens Frihed.

Romeo.

O, gid jeg var din Fugl!

Julie.

Ja, gid du var!
Og dog, saa dræbte jeg dig vist med Kjærtegn! —
God Nat! god Nat! saa sød er Afskedssorgen,
at jeg god Nat vil sige til imorgen!

(hun gaaer.)

Romeo.

Søvn paa dit Øie! Fred boe i dit Bryst!
O, var jeg Søvn og Fred for der at hvile! —
Nu vil jeg til min Skriftefader ile,
og søge Hjælp og skrifte al min Lyst!

(gaaer.)

Digitized by Google

Tredie Scene.

Munken Lorenzos Celle.

(Lorenzo træder ind med en Kurv.)

Lorenzo.

Morgenen smiler ad den strænge Nat;
nu lysner Østens Sky med Striber hvide,
og Mørket, som den Drukne, raver mat
med Skræk for Phøbus' Flammevogn tilside.
Før Solen brænder med sin fulde Kraft,
og Duggen tørres bort i Dagens Hede,
en Kurvfuld Urter vil jeg mig oplede
med Helbredskræfter og med Dødens Saft.
Jorden, Naturens Moder, er dens Grav;
dens Grav er det, som er dens Fosterleie,
og mangehaande Børn hun Livet gav
og skjænked Næring ved sit Bryst og Pleie;
og rige Kræfter mange af dem fik;
hvert Barn fik sin, et meer, et andet mindre.
O, stor er dog den Magt, et kyndigt Blik
kan see i Urters, Planters, Stenes Indre!
Saa ringe Ting paa Jorden findes ei,
den har jo noget særligt Godt at give,
og intet Godt, som jo til Ondt kan blive
ved Frafald fra sin rette Art og Vei.
Dyd bliver Feil, naar den paa Vildspor kom,
og Tid og Sted kan bringe Feil til Ære.
See, denne lille, spæde Blomst kan bære
skjult i sit Bæger Gift og Lægedom.
Dens Duft er sød og fylder dig med Lyst; —
smag den, og du er stedt i Dødsens Vaade.
Og som i Planten, saa i Mandens Bryst
to Magter stride: Synden og Guds Naade!

Digitized by Google

Men er det Onde stærkest i den Kiv,
da gnaver Dødens Orm paa Plantens Liv.

(Romeo træder ind.)

Romeo.

God Morgen, Fader!

Lorenzo.

Herrens Fred med dig! —
Hvem er det, som saa tidligt hilser mig? —
Min Søn, det røber et uroligt Sind,
at med saa kort en Søvn du lod dig nøie;
Bekymring vaager i den Gamles Øie,
og, hvor Bekymring boer, gaaer Søvn ei ind.
Men, hvor den sorgfri Ungdom lægger sig
til Ro, der har den gyldne Søvn sin Bolig;
at du saa tidlig færdes, siger mig,
at Sindets Uro gjør din Søvn urolig.
Hvad eller skal jeg troe, min unge Ven
slet ikke var i Sengen denne sinde?

Romeo.

Og desto sødere gik Natten hen!

Lorenzo.

Nu, Gud forlade dig! — hos Rosalinde!

Romeo.

Hos Rosalinde? Fromme Fader, nei!
det Navn er glemt, ei meer for det jeg sørger!

Lorenzo.

Du er min gode Søn! — Men dølg da ei —

Romeo.

Vel, jeg vil svare, før du atter spørger.
Jeg var tilstede ved min Fjendes Fest;
da var der En, som voldte mig en Vunde,
og som blev saaret selv; men du kan bedst

Digitized by Google

os begge hellig Lægedom forunde.
Min Fader, see, jeg bærer ikke Nag;
jeg beder om, hvad og min Fjende baader.

Lorenzo.

Min Søn, forklar mig ligefrem din Sag;
hvo Gaader skrifter, Aflad faaer i Gaader.

Romeo.

Nu ligefrem: jeg gav mit Hjerte hen
til Capulets den favre Datter; — hun
har givet mig sin hele Sjæl igjen;
den hellige Kirkes Baand os fattes kun;
det maa du binde; hvor, hvorledes, naar
vi saaes og bytted Løfte, det fortæller
jeg, mens vi gaae. Til dig mit Haab nu staaer,
at du vil vie os, før Dagen hælder.

Lorenzo.

O, Sanct Franciscus, hvilket Vankelmod!
Og Rosalinde, din Tilbedte, hun
er glemt? — Ja, Ungdomselskov slaaer ei Rod
i Hjertets Dyb; den boer i Øiet kun.
Jesu Maria! hvilken Taareflod
randt paa din blege Kind for Rosalinde!
Den kunde være sparet, unge Blod,
den Sorg, som flyver nu for alle Vinde. —
End har den sidste Sky sig ei fordelt
af dine Suk; end for mit Øre lyde
de gamle Klager; end den Graad ei helt
er tørret, som jeg saae for hende flyde. —
Var du dig selv, og var din Smærte sand,
du og den Sorg tilhørte Rosalinde; —
og Alt er glemt? — I Sandhed, har en Mand
saa liden Kraft, hvor skal det gaae en Kvinde!

Digitized by Google

Romeo.

Min Kjærlighed til hende dadled du.

Lorenzo.

Afguderiet, Søn, ei Kjærligheden.

Romeo.

Og bød mig den begrave —

Lorenzo.

Ei for nu
en ny at vække af dens Grav isteden.

Romeo.

O, skjænd ei! Hun, som nu mit Hjerte har,
har al sin Kjærlighed til Gjengjæld givet;
det gjorde ei den Anden.

Lorenzo.

Hun blev var,
din Elskov var som Vindens Leg i Sivet.
Men kom, min unge Sommerfugl, kom med!
Jeg vil dog staae dig bi; det kan vel hænde,
at Eders Pagt kan bringe Held og Fred,
og Eders Slægters Kiv i Venskab ende.

Romeo.

Saa kom da! lad os gaae! jeg kan ei hvile!

Lorenzo.

Saa sagte, Søn! Den snubler, som vil ile!

(de gaae.)

Fjerde Scene.

Gade.

Benvolio og Mercutio træde ind.

Mercutio.

Hvor Djævelen kan den Romeo være? — Kom han ikke hjem inat?

Digitized by Google

Benvolio.

Ikke til sin Faders; jeg har talt med hans Tjener.

Mercutio.

Ha, denne blege, grumme Rosalinde,
hun piner ham tilsidst fra Vid og Sands.

Benvolio.

Tybalt, en af den gamle Capulets Frænder,
har sendt et Brev hjem i hans Faders Hus.

Mercutio.

Et Feidebrev, saasandt jeg lever!

Benvolio.

Romeo vil give ham Svar.

Mercutio.

Give Svar paa et Brev kan Enhver, der kan skrive.

Benvolio.

Nei, han vil vise Brevskriveren, at han er Mand for at møde ham.

Mercutio.

O, stakkels Romeo! han er allerede saa godt som død! Han er gjennemboret af et Pigebarns sorte Øine; skudt igjennem Øret af en Elskovssang; den lille blinde Buestyttes Pil har truffet hans Hjerte lige i Centrum; — og han skulde være Mand for at møde Tybalt?

Benvolio.

Ei, hvad er den Tybalt?

Mercutio.

Ingen Finkeridder, kan jeg sige dig. O han er den boldeste Ceremonimester ved Ærens Hof! Han fægter, som du synger efter Noder, og holder nøie Takt og Tone; gjør blot en sextendels Pause: — en, to, — det tredie Stød har du i Brystet. Han støder en Silkeknap tvers igjennem; det er en Fægtemester; en Adelsmand af det allerbedste Blod, — som

Digitized by Google

kan opregne dig alle Tvekampens Regler og Formaliteter fra først til sidst. — Ah den guddommelige Passado! den herlige punto reverso! Ah den —

Benvolio.

Hvad for en?

Mercutio.

Pokker tage disse naragtige, læspende, forstruede Modejunkere! Hvilke nymodens Toner stemmer de ikke op — „Paa min Ære, en overmaade fortræffelig Klinge! — en overmaade velvoxen Mand! — en overmaade fortræffelig Tøs!" — Er det dog ikke en Gudsjammer, Bedstefader, at vi saaledes skal oversvømmes med disse udenlandske Spyfluer, disse Modekræmmere, disse pardonnez-mois, som staae saa stivt paa de nye Formaliteter, at de ikke kan sidde imag paa den gamle Bænk!

(Romeo træder ind.)

Benvolio.

Her kommer Romeo, her kommer Romeo!

Mercutio.

Som en vindtørret Sild uden Rogn! — See, hvor alt hans Kjød er blevet til Fisk. — Nu sværmer han for de Sange, hvori Petrarcha udgjød sin Smerte. Laura er kun en Kokkepige imod hans Skjønne; for Pokker, hun havde dog en bedre Elsker til at berime sig. — Dido er en Maskeballe, Cleopatra en Taterkjælling, Helena og Hero et Par Laptasker, Thisbe en lysøiet Tøs eller saadant Noget; men det har Ingenting at betyde. — Signor Romeo! bon jour! Der har du en fransk Hilsen i Anledning af dine franske Pluderhoser! — Hvad stak dig inat, at du viste saa afstikkende en Opførsel?

Romeo.

God Morgen, mine Venner! Hvad var det for en afstikkende Opførsel?

Digitized by Google

Mercutio.

Du gjorde pludseligt en Afstikker, og lod os i Stikken.

Romeo.

Undskyld mig, Mercutio, Anledningen var saa vigtig, at jeg var nødt til at lade Høfligheden i Stikken og stole paa, at du ikke blev stikken.

Mercutio.

Dine Vittigheder lod du da ikke i Stikken, de stikke jo ud af dig, som Pindene paa et Pindsvin.

Romeo.

Dine Indfald ere saa tørre som Pinde idag.

Mercutio.

Nei, naar Vittigheden saaledes staaer paa Pinde for dig, vil jeg ikke prøve paa at stikke dig. — Naa, er det nu ikke bedre end det evige Ekslovsklynkeri. Nu kan man dog tale med dig igjen. Nu er du den gamle Romeo igjen.

Romeo.

Hvad er der i Farvandet?

(Ammen og Peter træde ind.)

Mercutio.

En Seiler! en Seiler!

Benvolio.

To for een! en Orlogsmand og en Skude.

Ammen.

Peter!

Peter.

Hvad godt?

Ammen.

Min Vifte, Peter!

Mercutio.

Ja, giv hende den, gode Peter, til at skjule hendes Ansigt med; for af de to er Viften smukkest.

Digitized by Google

Ammen.

Guds Fred og god Morgen, gode Herrer!

Mercutio.

Guds Fred og god Aften, skjøn Jomfru!

Ammen.

Er det nu Aftenstid?

Mercutio.

Ja for Jer! der er Aftenrøde paa Jeres Næse!

Ammen.

Tvi, skamme Jer skulde I! Hvad er I for En?

Romeo.

En, min gode Kone, som Vorherre har skabt sig selv til Plage.

Ammen.

Det var, min Tro, godt sagt! — sig selv til Plage, sagde han. — Kan ingen af de gode Herrer sige mig, hvor jeg skal finde den unge Romeo?

Romeo.

Det kan jeg sige Jer; men den unge Romeo vil være ældre, naar I har fundet ham, end han var, da I begyndte at søge ham. Jeg er ellers den yngste af det Navn.

Ammen.

Hvis det er Jer, saa ønskede jeg gjerne at tale med Jer under fire Øine.

Benvolio.

Hun vil indbyde ham til et lidet Aftensmaaltid et Sted.

Mercutio.

En Lokkedue! en Lokkedue! Halloho!

Romeo.

Hvad er du paa Spor efter?

Digitized by Google

Mercutio.

Ikke en Hare i Leiet, men en — Nok sagt! — Farvel, Romeo! — Kommer du hjem til din Faders? Vi vil spise til Middag der.

Romeo.

Jeg kommer siden.

Mercutio.

Farvel, min gamle Deilighed! Farvel, min Allerdeiligste! min Allerallerdeiligste!

(Mercutio og Benvolio gaae.)

Ammen.

Far I Pokker i Vold! — Men sig mig dog, Herre, hvad var det for en grov Kumpan, som var saa fuld af Uglspilstreger?

Romeo.

En Herre, som gjerne hører sig selv tale, og som pleier at sige mere i et Minut, end han kan vedstaae i en Maaned,

Ammen.

Dersom han mukker et Ord imod mig, skal jeg tage ham i Kardusen, om han saa var dobbelt saa kry, som han er, og en Snes saadanne Hansvurster til; og, kan ikke jeg, saa skal jeg nok finde dem, der kan. Den lumpne Karl! Jeg er ingen af hans Tøiter! jeg er ingen af hans Gaster! — og du skal ogsaa staae der, Peter, og see paa, at enhver Skurk slaaer sig til Ridder paa mig.

Peter.

Jeg saae Ingen slaae sig til Ridder paa Jer; havde jeg seet det, kan I tro, min Klinge skulde snart være kommen for en Dag; jeg tør trække fra Læderet, saa rask som nogen Anden, naar jeg seer min Leilighed til et ærligt Slagsmaal, og Retten er paa min Side.

Digitized by Google

Ammen.

Nu, ved Gud! jeg har ærgret mig, saa jeg ryster over hele min Krop! Den lumpne Karl! — Jeg beder Jer, Herre, et Ord i Enrum, og, som jeg sagde Jer, min unge Frøken bød mig at lede Jer op. Hvad hun bød mig sige Jer, vil jeg beholde hos mig selv; men først og fremmest maa jeg sige Jer, at dersom I vilde lade hende sidde med en lang Næse, som man siger, saa var det ret en skammelig Opførsel af Jer, som man siger; for Frøkenen er pur ung, og derfor, hvis I havde to Tunger i een Mund, saa var det en grumme slet Behandling at byde en Adelsfrøken, og ret en nedrig Streg.

Romeo.

Gode Amme! anbefal mig til din Frøken; jeg forsikkrer, at —

Ammen.

Naa du milde Gud! Ja, min Tro! det skal jeg sige hende, hver Tøddel. Ak, hvor hun vil blive lykkalig.

Romeo.

Hvad vil du sige hende, gode Kone? du hører ikke, hvad jeg siger.

Ammen.

Jeg vil sige hende, Herre, at I forsikkrer, at — og det er efter min Forstand just saadan, en ægte Cavaler skal tale.

Romeo.

Bed hende søge Leilighed at komme
til Skrifte henad Aften hos Lorenzo;
der skal hun finde baade Skriftestol
og Brudeskammel. — Der er for din Umag.

Ammen.

Nei, min Tro, Herre! ikke en Skilling.

Romeo.

Snak! Du skal tage det.

Digitized by Google

Ammen.

I sagde, henad Aften. Godt! hun kommer.

Romeo.

Og bliv saa staaende bag Klostermuren;
der skal min Tjener møde dig ret snart
og bringe dig en Stige, gjort af Reb;
den bærer mig i Nattens tause Stund
op til min Glædes himmelhøie Tinde.
Farvel! — Vær tro! jeg skal belønne dig.
Farvel! og anbefal mig til din Frøken.

Ammen.

Naa, Gud velsigne Jer! — Men hør dog, Herre!

Romeo.

Hvad har du meer at sige, gode Kone?

Ammen.

Er Eders Tjener taus? — To kan bevare
en Løndom; men hos Tre er den i Fare.

Romeo.

Jeg svarer for ham; han er tro som Guld!

Ammen.

Nu da, Herre! min Frøken er den sødeste Frøken i Alverdens Rige — Herre Gud! dengang hun endnu var en lille bitte Sladdermund, — O, der er en Cavaler her i Staden, en som hedder Paris, som gjerne vilde gjøre sine Øjer grønne hos hende! men hun, det søde Barn, saae ligesaa gjerne en rigtig Skruptudse, som hun seer ham. Sommetider driller jeg hende lidt, og siger, at Paris er det allersmukkeste Mandsfolk; men jeg kan forsikkre Jer, at naar jeg siger det, bliver hun ligesaa hvid i sit Ansigt som et Lagen. Begynder ikke Romeo og Rosmarin med et og samme Bogstav?

Romeo.

Jo, de begynde begge med R; men hvad skal det sige?

Digitized by Google

Ammen.

Aa! I er en Spøgefugl! R. R. er det Bogstav, man tirrer Hunde med. Nei, jeg veed nok, det begynder med et andet Bogstav; og hun gjør de allerrareste Udtydninger over det, over Jer og Rosmarin, saa Hjertet vilde hoppe af Glæde i Jer, naar I hørte dem.

Romeo.

Anbefal mig til din Frøken!

(Romeo gaaer.)

Ammen.

Ja, tusinde Gange for een! — Peter!

Peter.

Hvad godt?

Ammen.

Tag min Viste, Peter, og gaa foran!

(de gaae.)

Femte Scene.

Capulets Have.

(Julie træder ind.)

Julie.

Klokken var slagen Ni, da Ammen gik,
og førend halv Ti loved hun saa vist
at være her. Maastee hun fandt ham ikke? —
Dog, det er ikke saa! — O, hun er lam!
Nei, Elskovs Sendebud bør være Tanken,
der iler snarere end Lysets Straaler,
som jage Skyggen henad Høiens Sider.
Derfor er Venus' Vogn bespændt med Duer,
og derfor fik den lette Amor Vinger.
Nu staaer alt Solen paa den største Høide
af Dagens Vandring, og fra Ni til Tolv er
tre lange Timer, — og hun kommer ikke!

Digitized by Google

O, var der Ungdomsild i hendes Blod,
da fløi hun med en Fjerboldts lette Flugt;
mit Ord slog hende til min Hjertenskjær,
og hans igjen til mig. — Men gamle Folk
er fast, som de var døde, — dorske, tvære,
med stive Lemmer og som Bly saa svære!

(Ammen og Peter træde ind.)

O Gud! der er hun! — Søde, kjære Amme!
Hvad Nyt? traf du ham? — Lad din Tjener gaae!

Ammen.

Bliv du ved Døren, Peter!

(Peter gaaer.)

Julie.

Nu, min gode,
min kjære Amme! — Gud, hvorfor saa mørk?
har du et Sorgens Bud, saa sig det muntert;
men, er det godt, fordærver du jo kun
det glade Budskabs liflige Musik,
idet du spiller den med sure Miner!

Ammen.

Jeg er saa træt! lad mig dog puste først!
Uf! mine Ben! Aa, hvor jeg dog har rendt!

Julie.

Tag mine Ben, men giv mig blot dit Budskab!
O, kjære, kjære Amme! tal dog, tal!

Ammen.

Ei, hvilken Hast! I kan vel vente lidt?
I seer jo, jeg er ganske aandeløs.

Julie.

Du aandeløs? naar du har Aande til,
at sige mig, at du er aandeløs?

Digitized by Google

Undskyldningen, du bruger for din Nølen,
er længer end det Bud, du nøler med.
Sig, er dit Bud godt eller ondt? svar blot
Ja eller Nei; paa Resten vil jeg vente;
men svar mig blot paa det: godt eller ondt?

Ammen.

Nu da, I har gjort et Valg som en lille Tosse; I forstaaer Jer ikke paa at vælge en Mand. — Romeo! Jo det er en net En; skjøndt hans Ansigt er smukkere end enhver anden Mands, saa overgaaer hans Ben dog alle andre Mænds, og hvad Hænderne angaaer og Fødderne og hele Kroppen, — skjøndt der ikke er meget at sige om dem, saa er de dog uforlignelige. Han er just ikke Galanteriet selv; — men jeg indestaaer Jer for, at han er saa from som et Lam. — Nu, bliv saadan ved, Barnlille, og dyrk din Gud! — Hør, har I spist til Middag?

Julie.

Nei, Nei! — Men alt det vidste jeg jo før; —
Hvad siger han om Vielsen? hvad? svar dog?

Ammen.

O, Gud! mit Hoved! o det stakkels Hoved!
det banker, som det skulde gaae istykker!
og saa i Ryggen! o, min Ryg! min Ryg! —
O, Gud forlade Jer, som jog mig ud;
jeg fik min Død paa denne Kattejagt!

Julie.

Det gjør mig ondt, at du er ikke vel;
Men søde, gode, kjære Amme! sig mig:
hvad siger Romeo?

Ammen.

Han siger som

Digitized by Google

en ærlig Ridder, smuk, beleven, venlig
og sikkert dydig — Hvor er Eders Moder?

Julie.

Min Moder? hun er inde? hvor vel ellers? —
men, hvor du svarer sært: „Han siger som
en ærlig Ridder: Hvor er Eders Moder?"

Ammen.

Naa, du min Gud! saa hidsig! vil man see!
det er vel Plasteret til mine Ben.
Gaa I en anden Gang Jert Ærind selv!

Julie.

O, hvor du piner mig; — hvad siger han?

Ammen.

Har I Forlov idag at gaae til Skrifte?

Julie.

Ja!

Ammen.

Nu, saa skynd Jer til Lorenzos Celle,
der er den Herre, som gjør Jer til Frue. —
Nu kom det skjelmske Blod i Kinderne;
de blive Purpur strax ved mindste Nyhed!
Skynd Jer til Klostret; jeg skal hen og hente
en Stige, som skal bære Eders Elsker,
saasnart det mørknes, op til Fuglens Rede.
Nu maa jeg være Træl for Jer og slide;
bi kun! inat I andet faaer at vide! —
jeg gaaer til Bords; til Cellen I; afsted!

Julie.

Farvel! Farvel! — afsted, til Salighed!

Digitized by Google

Sjette Scene.

Lorenzos Celle.

(Lorenzo og Romeo træde ind.)

Lorenzo.

Saa smile Himlen da til denne Pagt,
at ikke Fremtids Sorg gjør os tilskamme.

Romeo.

Amen! lad komme nu, hvad Sorg der kan!
den veier Intet mod den Lyst, som Synet
af hende blot et kort Minut mig skjænker.
Foreen med Herrens Ord blot vore Hænder,
og da lad Elskovs Morder, Døden, komme!
det er mig nok at kalde hende min!

Lorenzo.

Saa voldsom Glæde faaer en voldsom Ende
og døer midt i sin Seir, som Ild og Krudt
fortæres, naar de kysses; — Honningen
er vammel ved sin overdrevne Sødme,
og, mens vi smage den, forgaaer os Lysten.
Det hedder: elske længe, elske lidt; —
Fortidlig og Forsent kom lige vidt!

(Julie træder ind.)

Der kommer Bruden; — o, saa let en Fod
vil træde let paa Livets haarde Stene.
Ja, Elskende kan gaae paa Spindelvævet,
der flagrer for den kaade Sommerluftning,
og dog gaae trygt; — saa let er denne Verdens
forfængelige Elskovslyst!

Julie.

Godaften,
min fromme Skriftefader!

Digitized by Google

Lorenzo.

Romeo

skal takke for os begge, kjære Datter!

Julie.

Mit Ønske gjælder ham med; ellers var
hans Tak for meget.

Romeo.

O, min Julie!
hvis i dit Bryst der er et Overmaal
af Glæde som i mit, og hvis du bedre
forstaaer at laane den det ydre Smykke,
forsød da med din Aande denne Luft,
og lad de rige Toners Sprog fortolke
den Drøm om Salighed, som blev os begge
ved dette dyrebare Møde skjænket!

Julie.

Min Følelse er rigere paa Indhold
end Ord; stolt af sin Skat forsmaaer den Smykke.
Kun Tiggeren udregner, hvad han eier;
min Elskov voxet er til slig en Sum,
at ikke halvt jeg kan min Rigdom tælle.

Lorenzo.

Kom følg mig! vi vil gjøre Sagen kort!
Jeg vil Jer ei til Ensomhed betroe,
forinden Kirken har gjort En af To!

Digitized by Google

Tredie Act.

Første Scene.

Offentlig Plads.

(Mercutio og Benvolio træde ind med en Page og Tjenere.)

Benvolio.

Kom nu, Mercutio! kom, lad os gaae!
det er saa varmt, og Capulets Slægt er ude;
og mødes vi, kan Slagsmaal ikke undgaaes;
i Heden kommer Blodet let i Kog.

Mercutio.

Du er næsten som en af de Karle, der, naar han træder over Dørtærskelen ind i et Værtshus, strax smider Kaarden paa Bordet, og siger: „Gud lade mig ikke komme til at have dig nødig!" og naar det andet Glas begynder at virke, trækker han den mod Kjældersvenden, hvor han igrunden slet ikke havde den nødig.

Benvolio.

Er jeg som en af de Karle?

Mercutio.

Ja vist! ja vist! Du er saa hidsig en Kamphane, som nogen i hele Italien; lige saa let opægget til Vrede, som vred, naar du bliver opægget!

Benvolio.

Og hvad mere?

Mercutio.

Var der To som du, saa var der snart slet Ingen; for de vilde gjøre det af med hinanden. Du! du ypper jo Kiv med en Mand, fordi han har eet Haar flere eller eet Haar færre i sit Skjæg, end du har. Du ypper Kiv med en

Digitized by Google

Mand, fordi han knækker Nødder, og du har ingen anden Grund i Verden, end den, at du har nøddebrune Øine; hvilket Øie, undtagen saadant et Øie, kunde der opdage en Grund til Strid? Dit Hoved er saa fuldt af Kiv og Strid som et Æg af Blomme og Hvide; og dog er dit Hoved mangen god Gang blevet slaaet til Røræg for din Kivagtighed. Du har yppet Klammeri med en Mand, der hostede paa Gaden, fordi han vækkede din Hund, der laa og sov i Solen. Bankede du ikke en Skrædder, fordi han havde taget sin nye Kjole paa før Paaskedag? og en anden, fordi han havde bundet sine nye Sko med gamle Baand? — Og du, du vil prædike for mig om at yppe Klammeri?

Benvolio.

Var jeg saa gridsk paa Klammeri som du, saa laa jeg i sorten Muld inden Aften.

(Tybalt og Flere træde ind.)

Men ved mit kivagtige Hoved! — komme ikke der Capuletterne?

Mercutio.

Ved det, jeg træder paa! jeg ænbser det kun lidet!

Tybalt (til sit Følge.)

Følg efter mig; thi jeg vil tale til dem. —
Et Ord med En af Jer, I gode Herrer!

Mercutio.

Og kun eet Ord med Een af os? Lad det ikke gaae saaledes alene; lad et Ord og et Slag følges ad!

Tybalt.

I skal finde mig flink nok til det, Herre! hvis I vil give mig Anledning.

Mercutio.

Kunde I ikke tage en Smule Anledning, uden at man gav Jer den?

Digitized by Google

Tybalt.

Mercutio! du slaaer paa de samme Strænge, som Romeo!

Mercutio.

Slaaer paa de samme Strænge? Hvad! gjør du os til Spillemænd? Hør, hvis du gjør os til Spillemænd, saa maa du ikke vente at høre andet end skjærende Toner; her er min Fiolbue; her er den, der skal lære Jer at dandse! — Guds Død! det tør I byde mig?

Benvolio.

Vi tale her paa aabent Torv og Gade;
gaaer enten bort i Enrum, eller taler
med Rolighed om Eders Tvist; hvis ikke
gaaer hver til sit. Folk staaer og stirrer paa os.

Mercutio.

Ei! lad Folk stirre! dertil sit de Øine!
Jeg viger ei et Skridt for Nogen, jeg!

(Romeo træder ind.)

Tybalt.

Godt! gaa med Gud! her kommer Mand for mig!

Mercutio.

Ja! I er, paa min Sjæl, ei Mand for ham!
prøv kun en Dyst med ham, høibaarne Junker,
saa skal I see, at han er Mand for Jer!

Tybalt.

Romeo! mit Had til dig har ikke Raad til
en bedre Hilsen end: du er en Riding!

Romeo.

Tybalt! den Grund, jeg har til Venskab for dig,
formilder stærkt det Vredens Svar, som hører
til slig en Hilsen! — Jeg er ingen Riding! —
Farvel! Jeg seer, du kjender mig kun slet.

Digitized by Google

Tybalt.

Dreng! det formilder ei den Haan, som du
har vist mig; derfor vend dig om og træk!

Romeo.

Saa hør dog; jeg har aldrig vist dig Haan,
men er din Ven langt meer end du kan ane,
før du har indseet Grunden til mit Venskab.
Nu, gode Capulet, — det Navn jeg agter
saa høit som mit, — jeg beder dig, vær rolig!

Mercutio.

O, feige, ærløse Ydmyghed!
Alla stoccata! det er kort Proces! (trækker.)
Du Rottefænger, Tybalt! op til Dandsen.

Tybalt.

Hvad vil du mig!

Mercutio.

Tag Eders Slire ved Ørene og træk den ud af sin Balg! Rap Jer, eller min skal suse om Eders Øren, inden den er ude.

Tybalt (trækker.)

Kom! jeg er Mand for Jer!

Romeo.

Kjære Mercutio, stik din Kaarde ind!

Mercutio.

Kom Junker, kom og vis mig Eders Kunster!

Romeo.

Benvolio, træk! slaa deres Klinger ned!
Skam Jer, I Herrer! ingen Voldsomhed!
Tybalt! — Mercutio! — Fyrsten har forbudt
udtrykkelig al Strid i Stadens Gader!
Holdt, Tybalt! — Holdt, Mercutio! —

(Tybalt gaaer med sit Følge.)

Digitized by Google

Mercutio.

Jeg er saaret! —
Gid Pest maa ramme begge Eders Huse! —
Med mig er det forbi! — Er han da sluppen
fra Legen uden Skramme?

Benvolio.

Er du saaret?

Mercutio.

Ja— ja, en Rift, en Rift! alt nok for Pokker! —
Hvor er min Page? — gaa, Knægt! hent en Læge!

Romeo.

Fat Mod, min Ven! det kan ei være farligt.

Mercutio.

Nei, det er ikke saa dybt som en Brønd, heller ikke saa bredt som en Kirkedør; men det slaaer til, og jeg behøver det ikke større. — Kom og spørg efter mig imorgen, saa skal I see, hvad jeg er for en alvorlig Mand. — Jeg kan sige Jer, jeg har spist det Salt, jeg skal spise i denne Verden! Gid Djævelen havde begge Eders Huse! — Død og al Ulykke! en Hund, en Rotte, en Mus, en Kat skal kradse en Mand ihjel! En Storskryder, en Skurk, en Usling, som sægter efter Regnebogen! — Hvorfor Djævelen gik du imellem os? jeg blev saaret under din Arm! —

Romeo.

Jeg mente alting godt!

Mercutio.

Hjælp mig i Hus,
Benvolio! jeg mærker, at jeg segner.
Gid Pest maa ramme begge Eders Huse!
mig har de lavet Ormeføde af;
jeg har, hvad jeg behøver; — mer end nok!
Fordømte Huse! (Benvolio fører Mercutio bort.)

Digitized by Google

Romeo.

Denne ædle Ridder,
min Ven, vor Fyrstes Frænde, fik for min Skyld
sit Banesaar! — mit gode Navn er skjændet
af Tybalts Haansord; — Tybalt, som har været
i Slægt med mig en Time! — — Julie!
din Skjønhed har omskabt mig til en Kvinde
og smeltet i mit Bryst Manddommens Staal!

Benvolio kommer tilbage.

Benvolio.

O, Romeo! vor tappre Ven er død;
den kjække Aand har svunget sig i Sky;
for tidlig blev den kjed af denne Jord.

Romeo.

Den mørke Skjæbnens Dag, som nu frembrød,
den bærer mange andre i sit Skjød.

Benvolio.

Der kommer han igjen, den vilde Tybalt!

Romeo.

Ilive! seierstolt! Mercutios Bane!
Saa fly til Himlen, milde Skaansomhed!
du Hævnens Aand, med Flammeblikket, du
skal lede mig! — Nu, Tybalt! tag igjen
dit Nidingsnavn! — Mercutios Sjæl er end
ei kommen langt paa Veien over os
og venter efter din til Reisefælle.
Du eller jeg gaaer med ham, — eller begge!

Tybalt.

Du isle Dreng! du fulgtes med ham her;
saa følg ham hist!

Romeo.

Lad denne være Dommer!

Digitized by Google

(de fægte; Tybalt falder.)

Benvolio.

Fly, Romeo! — der kommer Borgervagten;
Tybalt er dræbt; — staa ikke der forstenet! —
Ifald du bliver greben, fælder Fyrsten
din Dødsdom; — skynd dig! red dig! søg et Ly!

Romeo.

Hvor Lykken driver Gjæk med mig!

Benvolio.

Saa fly!

(Romeo gaaer.)

(Bevæbnede Borgere o. fl. komme.)

Første Borger.

Hvor blev han af, som slog Mercutio?
den Morder, Tybalt, hvorhen flygted han?

Benvolio.

Der ligger Tybalt.

Første Borger.

Følg mig strax paa Stand!
Jeg byder Jer i Fyrstens Navn, følg med!

(Fyrsten træder ind med Følge tilligemed Capulet, Montague, deres Hustruer og Andre.)

Fyrsten.

Hvor er den Frække, som har brudt vor Fred?

Benvolio.

Min høie Fyrste! jeg fra først til sidst
har seet den hele, sørgelige Tvist.
Den, som har dræbt din Ven Mercutio,
han ligger fældet her af Romeo.

Fru Capulet.

Tybalt! min Broders Barn! min Frænde død!
o Fyrste! — Husbond! — see, det Blod, der flød,

Digitized by Google

var mit! o Fyrste, vær retfærdig nu!
jeg kræver Blod for Blod af Montague! —
o Frænde! Frænde!

Fyrsten.

Sig, Benvolio!
Hvo havde Skyld i Striden af de To!

Benvolio.

Tybalt, som ligger dræbt ved Romeos Haand.
Først talte Romeo ham venligt til,
bød ham betænke først, hvor liden Grund
der var til Trætte, minded ham tillige
om Eders høie Mishag; — men alt dette,
fremsagt med høflig Tone, roligt Blik
og ydmyg Bøining, kunde ikke stemme
til Freden Tybalts vildt oprørte Sind;
thi døv for Fred han rendte flux en Dyst
med skarpen Od imod Mercutios Bryst;
han lige harmtændt vender Staal mod Staal
og modig stolt slaaer med ene Haand
den kolde Død tilside, med den anden
mod Tybalt sender den igjen, som atter
behændig slynger den did, hvor den kom fra.
Da raabte Romeo: „Stands! Venner! skilles!"
og, endnu mere hurtig end hans Tunge,
hans flinke Arm slog begges Mordstaal ned
og foer imellem dem; men netop under
hans Arm traf Tybalts lumske Stød den hjælte
Mercutios Hjerte; saa tog Tybalt Flugten,
men kom tilbage strax til Romeo.
I denne Stund var just hans Hævnlyst vakt,
og sammen foer de som et Lyn; thi, før jeg
fik trukket for at skille dem, var alt

Digitized by Google

den raske Tybalt dræbt, og som han faldt,
da flygted Romeo. — Mit Liv til Pant,
at Alt, hvad jeg fortalte her, er sandt!

Fru Capulet.

Han er i Slægt med Montague; han følger
kun Venskabs Bud; men Sandheden han dølger.
Vel Snese fægted i den onde Kiv,
og alle myrded kun det ene Liv.
Min Fyrste, vær retfærdig! skaf os Bod!
for Tybalts Liv jeg kræver Romeos Blod.

Fyrsten.

Romeo var hans, han var Mercutios Død.
Hvo skal betale mig det Blod, her flød?

Fru Montague.

Ei Romeo! han var Mercutios Ven;
han tog, hvad Loven havde givet hen
til Døden, Tybalts Liv!

Fyrsten.

Og derfor han
fra denne Stund forvises fra vort Land.
Min Del af Sorg i Eders Kiv jeg fandt;
mit Fyrsteblod som Offer for den randt;
men I skal bøde mig saa svar en Bod,
at I skal angre haardt min Frændes Blod.
Nu er mit Hjerte lukt for Gunst og Naade;
ei Bønner eller Graad skal Eder baade;
thi spar dem! — Romeo skal flye paa Stand;
ifald han findes, er han Dødens Mand.
Bær dette Lig herfra, og mærk mit Ord:
Hvo som benaader Drabsmænd, øver Mord!

(Alle gaae.)

Digitized by Google

Anden Scene.

Et Værelse i Capulets Hus.

(Julie træder ind.)

Julie.

Afsted, I Gangere med Flammehove,
til Phoebus' Bolig! dersom Phaeton
var Kjøresvend, han pidsked Eder snart
til Vest og bragte Nattens dunkle Sky. —
Bred du dit tætte Forhæng ud, o Nat;
som fremmer Elskovs Værk! lad Speiderøiet
nu lukke sig, mens Romeo, useet,
unævnt af Rygtet, iler i min Favn! —
Ved Elskovs Lønsom har de Elskende
jo nok i deres egen Skjønheds Lys,
og, dersom Kjærlighed er blind, saa enes
den bedst med Natten. — Kom, du milde Nat,
alvorlige Matrone, klædt i Sort.
Lær mig det Spil at tabe, mens jeg vinder,
hvor begge sætte Ungdoms rene Blomst
til Indsats! — Skjul du med dit sorte Slør
det vilde Blod, der blusser i min Kind,
indtil den bange Kjærlighed faaer Mod
og kalder Elskovs Værk Blufærdighed!
Kom, Nat! — kom, Romeo, du Dag i Natten!
thi du vil jo paa Nattens Vinger hvile
snehvidere end Sne paa Ravnens Ryg! —
Kom, blide Nat! kom, elskovsrige Nat
med sorte Bryn! giv mig min Romeo!
og naar han døer, del ham i Stjerner smaa!
da vil han saa forskjønne Himlens Aasyn,
at Verden vil forelske sig i Natten,

Digitized by Google

og ikke hylde Solens Flitterglands! —
Ak! jeg har kjøbt en Elskovsbolig, men
endnu ei tiltraadt den; og jeg er solgt,
men endnu ei modtaget! — Denne Dag
er lang, som Natten før en Fest er lang
for Barnets Utaalmodighed, der fik
den nye Pynt og tør ei bære den.

(Ammen træder ind med en Rebstige.)

O, der er Ammen, og hun bringer Nyt,
og hver en Røst, som nævner Romeo,
er mig en Himmelrøst. — Nu, Amme, sig,
hvad Nyt? Hvad har du der? — o, det er Stigen,
som Romeo bød dig hente?

Ammen (kaster den paa Gulvet.)

Ja! — ja — Stigen!

Julie.

Vee mig! hvad Nyt? — Du vrider dine Hænder!

Ammen.

Gud vær os naadig! — Han er død! død! død!
Vi er fortabte! Alting er fortabt!
O vee os! han er myrdet! han er død!

Julie.

Kan Himlen være saa misundelig?

Ammen.

Nei, Himlen ei; men Romeo! — o, Romeo!
Hvem skulde have troet det? — Romeo!

Julie.

Hvem er du, onde Aand, der piner mig?
var det et Jammerhyl fra Helveds Afgrund?
Har Romeo da dræbt sig selv? — Sig Ja!
den korte Lyd vil dræbe mere sikkert
end Basiliskens dødelige Blik.

Digitized by Google

Hvis han er dræbt, sig Ja, hvis ei, sig Nei!
ved denne Lyd døer eller lever jeg!

Ammen.

Jeg saae hans Saar med disse mine Øine, —
Gud fri mig! — her — her paa hans kjække Bryst, —
et ynkeligt, et blodbestænket Lig;
blegt, blegt som Aske, og med Blod besudlet,
med levret Blod! — jeg daanede ved Synet.

Julie.

O, brist, mit Hjerte! — brist! du tabte Alt!
I Fængsel, mine Øine! seer ei mere
til Frihed op! Støv! bliv til Støv igjen!
Stands her, mit Pulsslag! — bærer nu til Ro
paa samme Baare mig og Romeo!

Ammen.

O, Tybalt! Tybalt! Du min bedste Ven!
o vennesæle Tybalt! brave Ridder!
maa jeg da leve, for at see dig død?

Julie.

Ha! hvilken Storm er det fra alle Sider?
Er Romeo myrdet, og er Tybalt død?
min kjære Frænde, hjertenskjære Husbond? —
Blæs, Dommedagsbasun, til Verdens Skræk!
Hvem lever da, naar disse To er døde?

Ammen.

Tybalt er dræbt, og Romeo forvist;
hans Morder, Romeo, er landsforvist.

Julie.

O, Gud; — Flød Tybalts Blod for Romeos Haand?

Ammen.

Ja, ja det flød! O, vee os! ja det flød!

Digitized by Google

Julie.

O, Slangehjerte under Blomstermaske!
Naar boede Dragen i saa skjøn en Hule?
Du favre Voldsmand! onde Helvedaand
i Englestabning! Ravn i Dueham!
du Lam med Ulvesind! fortabte Væsen
i Guddomsskikkelse! just modsat det,
du ligner mest! du Helgen, dømt til Helved!
du hæderlige Niding! — O, Natur!
hvad havde du i Helvede at gjøre,
da du gav denne Djævelaand sin Bolig
i dette favre Legems Paradis?
Naar fik en Bog med saa afskyligt Indhold
saa smukt et Bind? — O, at dog Svig kan bo
i slig en herlig Borg!

Ammen.

Der er ei Troskab,
ei Ærlighed hos Mænd; mensvorne alle!
troløse, falske, Hyklere tilhobe!
Ak! hvor er Peter? — giv mig aqua vitæ!
den Sorg, den Nød, den Kummer gjør mig gammel! —
Skam faa den Romeo!

Julie.

Din Tunge visne
for dette Ord! Han blev ei født til Skam!
Skam bliver selv tilskamme paa hans Pande;
det er en Throne, hvor man kunde Æren
til hele Verdens Enehersker krone! —
Et vildt Dyr var jeg, da jeg skjældte ham!

Ammen.

I taler vel om Eders Frændes Morder?

Digitized by Google

Julie.

Skal jeg da tale ilde om min Husbond?
min arme Herre! hvem skal kjærligt værge
dit Navn, naar jeg det skjænder, jeg, som var
din Hustru trende Timer? — Dog, hvorfor,
du onde Mand, har du min Frænde dræbt? —
den onde Frænde vilde dræbt min Husbond. —
Vend om til Eders Væld, I spildte Taarer!
I skylde Sorgen hver af disse Draaber,
som I vildfarende til Glæden offre!
Min Mand, som Tybalt vilde dræbt, han lever;
Tybalt er død, som vilde dræbt min Mand.
Alt det er Trøst; hvorfor skal jeg da græde? —
Der var et Ord, værre end Tybalts Død;
det dræbte mig. O, kunde jeg det glemme! —
men, o! det tynger svart paa min Erindring,
som Brøden paa en dømt Misdæders Sjæl.
„Tybalt er død og Romeo forvist!"
det Ord: forvist, det ene Ord: forvist,
er Tybalts Død titusindfold. — Hans Død
var Sorg nok, hvis den kom alene; eller
hvis Smerter elske Følgestab og gjerne
med andre Smerter parres, hvorfor fulgte
da ikke paa det Bud: Tybalt er død,
„din Fader, Moder, begge ere døde"? —
det havde været da en Sorg, som andre.
Men dette Baghold efter Tybalts Død:
„Romeo forvist!" — det ene Ord har dræbt
min Fader, Moder, Tybalt, Romeo, Julie
og Alle — Alle. — Romeo forvist!
det Ord er Døden uden Maal og Ende;

Digitized by Google

ei Ord udsige kan en Sorg som denne! —
Hvor er min Fader og min Moder? sig!

Ammen.

I Graad og Jammer over Tybalts Lig.
Vil I gaae til dem? skal jeg følge Jer?

Julie.

Lad dem den Dræbtes Saar med Taarer væde;
for den Forviste maa jeg længer græde. —
Tag denne Stige! — stakkels Redskab! du
er jo, som jeg, forladt og skuffet nu!
i mine Arme skulde du ham baaret; —
nu har som Mø jeg Enkesløret kaaret.
Saa kom da, kom! — min Brudgom venter jo! —
men det er Døden, ikke Romeo!

Ammen.

Gaa ind! jeg vil opsøge Romeo
til Eders Trøst. — Jeg veed nok, hvor han er.
Hør dog! I Nat skal Romeo hid sig liste;
Hos Munken, veed jeg, at han skjuler sig.

Julie.

O, bring min Ridder denne Ring fra mig,
og lad ham hente mit Farvel, — det sidste!

(de gaae.)

Tredie Scene.

Lorenzos Celle.

(Lorenzo og Romeo træde ind.)

Lorenzo.

Kom, Romeo! kom frem, du Frygtens Søn!
Ulykken har forelsket sig i dig,
og du er viet til Gjenvordigheden.

Digitized by Google

Romeo.

Hvad Nyt, min Fader? hvad er Fyrstens Dom?
Sig, hvilken Sorg kan banke paa min Dør,
som ei jeg kjender?

Lorenzo.

Altfor velbekjendt
er du, min Søn, med disse mørke Gjæster!
Jeg bringer Tidende om Fyrstens Dom.

Romeo.

Er Fyrstens Dom vel mindre end min Dødsdom?

Lorenzo.

En mere naadig Dom kom fra hans Læber,
kun Legemets Forvisning, ei dets Død.

Romeo.

Forvisning? — Ha! — Vær naadig dog! — sig Død!
Forvisning har langt større Rædsel i
sit Blik end Døden; — sig dog ei Forvisning!

Lorenzo.

Min Søn, du er forvist her fra Verona;
men trøst dig! Verdens Kreds er vid og stor.

Romeo.

Der er ei Verden udenfor Verona;
men Skjærsild, Pinsler, selve Helvede!
forvist herfra er jeg forvist fra Verden;
Forvisning bort fra Verden hedder Død. —
Forvisning er det falske Navn paa Døden.
O, naar du giver Død det Navn Forvisning,
halshugger du mig med en gylden Øxe
og smiler ad det Slag, der dræber mig.

Lorenzo.

O, Dødssynd! vilde Utaknemlighed!
Vor Lov bestemmer Døden for din Brøde;

Digitized by Google

men Fyrstens Naade tog Parti for dig,
tilsidesatte Loven og forandred
den sorte Dødsdom til en blot Forvisning;
det er høi Naade, og du seer den ikke?

Romeo.

O, det er Marter, ikke Naade! — Himlen
er her, hvor Julie er; hver Kat, hver Hund,
hver lille Mus, hver ringeagtet Skabning
er her i Himlen og tør see paa hende; —
men Romeo tør ei. Den mindste Flue
er mere værd, mer agtet, mere høvisk
end Romeo; den tør jo røre ved
min Julies hvide Haand, det Underværk!
den tør jo stjæle Guders Salighed
fra hendes Læber, der bestandig rødme
i ren, jomfruelig Blufærdighed,
som om de regned selv dens Kys for Synd;
men Romeo tør ei; han er forvist;
en Flue tør det, jeg maa flye derfor;
dog siger du, Forvisning er ei Død!
O, havde du ei Gift, ei sleben Kniv,
slet intet — nok saa ringe — Dødens Redskab
at myrde med undtagen det: Forvist?
Forvist! Munk! de fordømte Aander nævne
det Ord i Helved under Jammerhyl!
Hvor har du Hjerte — du, en hellig Mand,
en Skriftefader, Syndernes Forlader,
min fuldtro Ven! — hvor har du Hjerte til
at knuse mig med dette Ord, Forvist?

Lorenzo.

Forsagte Daare! hør dog blot et Ord!

Digitized by Google

Romeo.

O, du vil atter tale om Forvisning!

Lorenzo.

Jeg giver dig et Skjold mod dette Ord,
den søde Mælk i Modgang, Viisdomslæren,
som kan dig trøste, skjønt du er forvist.

Romeo.

Igjen, forvist? — Til Helved Viisdomslæren!
Kan Viisdomslæren skabe mig en Julie,
kuldkaste Fyrstens Dom, omplante Staden?
Den duer ei, den hjælper ei; ti stille!

Lorenzo.

Jeg seer jo nok, gal Mand har ingen Øren.

Romeo.

Hel rimeligt, naar viis Mand ei har Øine.

Lorenzo.

Lad mig dog tale med dig om din Stilling.

Romeo.

Du kan ei tale om, hvad du ei føler.
Var du saa ung som jeg, og Julie Din, —
gift for en Time siden, — Tybalt dræbt, —
som jeg forelsket og som jeg forvist:
da kunde du jo tale med, afrive
dit Haar og kaste dig, som jeg, paa Jorden
og tage Maalet forud af din Grav.

(det banker.)

Lorenzo.

Staa op! det banker, kjære Romeo! skjul dig!

(det banker.)

Romeo.

Nei, nei! med mindre mine Sukke kan
som Taage skjule mig for Speiderøine!

(det banker.)

Digitized by Google

Lorenzo.

Hør, hvor det banker! — Hvem er der? — Staa op!
du bliver greben! — Vent dog lidt! — Staa op!
(det banker.)
Løb til mit Læsekammer! — Strax! — Min Gud!
hvor egensindig! — Ja! nu kommer jeg!
(det banker.)
Hvem banker da saa haardt? Hvor er I fra?
Hvad godt?

Ammen (udenfor.)

Luk op, saa skal jeg sige Jer det.
Jeg er fra Frøken Julie.

Lorenzo (lukker op.)

Saa velkommen!

Ammen (træder ind.)

O, fromme Fader! sig mig, fromme Fader,
hvor er min Frøkens Husbond, hvor er Romeo?

Lorenzo.

Paa Gulvet der, af sine Taarer drukken!

Ammen.

Ak, saadan gaaer det netop og min Frøken;
just netop saa!

Lorenzo.

O, Sorgens Sympathi!
O, Smertens Lighed!

Ammen.

Saadan ligger hun, —
i Jammer og i Graad, i Graad og Jammer! —
Staa op! staa op! staa, hvis I er en Mand!
For Julies Skyld, for hendes Skyld staa op,
og synk ei saadan under Sorgen.

Romeo.

Amme!

Digitized by Google

Ammen.

Ak! Herre, ak! — Ja den Vei skal vi Alle!

Romeo.

Du nævned Julie? Hvor gaaer det hende?
Betragter hun mig som en gammel Morder,
nu da jeg har vor Glædes Barndom plettet
med Blod, der er saa nær i Slægt med hendes?
Hvor er hun? hvordan har hun det? Hvad siger
min hemmelige Brud til denne bratte
Adskillelse?

Ammen.

Hun siger Intet, Herre!
Hun græder kun og græder, kaster sig
hen paa sin Seng og farer op igjen,
og raaber Tybalt, kalder saa paa Romeo,
og segner saa igjen.

Romeo.

Som om det Navn,
skudt af Kartovens dødelige Svælg,
var hendes Død, som den fordømte Haand,
der hører til det Navn, slog hendes Frænde.
Sig, Munk! o, sig, i hvilken skjændig Del
af dette Legem boer mit Navn? Sig frem,
at jeg kan hærge den forhadte Bolig!

(drager sit Sværd.)

Lorenzo.

Hold din formastelige Haand tilbage! —
Er du en Mand? — din Skabning siger det; —
din Graad er Kvindegraad; din vilde Færd
er som et Rovdyrs blinde Raseri.
Brængbilled af en Kvinde, klædt som Mand!
Brængbilled af et Dyr, forklædt som begge!

Digitized by Google

Du har forbauset mig! Ja, ved min Helgen!
jeg troede, at dit Sind var bedre artet. —
Du dræbte Tybalt! Vil du dræbe dig
og dræbe hende, som i dig kun lever,
ved mod dig selv at øve syndigt Had?
Hvi skjælder du din Fødsel, Jord og Himmel?
Jord, Himmel, Fødsel, alle tre forenes
i dig, og dem vil du med eet forspilde?
Skam dig! du skjænder jo din Skabning samt
din Elskov og dit Vid; thi som en Gnier
du svømmer jo i Overflod af Alt,
men bruger Intet til sit rette Brug,
som var at smykke Skabning, Vid og Elskov.
Din ædle Skabning er kun som et Billed
af Vox, naar den fornægter Mandens Kraft:
din dyre Elskovsed kun Mened, naar
du dræber den, du tilsvor Liv og Glæde.
Dit Vid, — den Pryd for Skabning og for Elskov, —
vanslægtet og unyttigt for dem begge,
som Krudt i en ukyndig Krigsmands Krudthorn,
antændes ved din egen Daarlighed,
og knust du ligger af dit eget Værn.
Op! vær en Mand! fat Mod! din Julie lever;
hun, for hvis Skyld du nylig laa som død; —
det er en Lykke. Tybalt vilde dræbt dig;
du dræbte Tybalt; — det er atter Lykke.
Den Lov, som bød din Død, blev din Veninde,
og nøies med Forvisning; — det er Lykke. —
En Byrde af Velsignelser nedsænker
sig over dine Skuldre, Lykken kommer
og beiler til dig i sit bedste Smykke;
men som en lunefuld, vanartig Pige,

Digitized by Google

du vripper ad din Lykke og din Elskov.
O, vogt dig! vogt dig, kjære Søn! thi de,
som gjøre sligt, faae en elendig Død! —
Il til din Elskede, som aftalt var;
stig op til hendes Kammer; gaa, trøst hende!
men tøv ei der, til Vagten stilles ud!
saa slipper du ei bort til Mantua,
hvor du skal boe, til Tiden er beleilig
til at forkynde Eders Ægtepagt,
forsone Eders Venner, bede Fyrsten
om Naade og faae dig tilbagekaldt
med hundred tusind Gange større Glæde,
end du med Jammer nu gik bort herfra. —
gaa forud, Amme! hils din skjønne Frøken;
lad hende snart faae Husets Folk tilsengs,
hvorhen vel ogsaa Sorgen driver dem.
Snart kommer Romeo.

Ammen.

Naa, Herre Gud!
Jeg kunde have staaet hele Natten
og hørt paa Eders Viisdom. Hvad dog Lærdom
er for en Skat! — Nu, Herre, jeg vil melde
min Frøken, at I kommer.

Romeo.

Gjør det kun,
og bed den Søde tænke paa at skjænde.

Ammen.

Her er en Ring, hun bød mig give Jer,
og skynd Jer nu da, thi det bliver sildigt!

(Ammen gaaer.)

Romeo.

O, hvor min Sjæl er nu paa ny oplivet.

Digitized by Google

Lorenzo.

Gaa nu! god Nat! — Husk, Alt beroer paa dette:
reis enten, førend Vagten stilles ud!
hvis ei, da reis forklædt, naar Dagen gryer.
Forbliv i Mantua; jeg vil opsøge
din Tjener, og han skal fra Tid til anden
berette dig, hvad Godt der hændes her. —
Din Haand! det er alt seent; Farvel! god Nat!
Drag bort i Fred! Gud være med dig, Søn!

Romeo.

Hvis ikke Glædens Fylde vinked mig,
med Sorg jeg skiltes nu saa brat fra dig. —
Farvel!

(de gaae.)

Fjerde Scene.

Værelse i Capulets Hus.

Capulet, Fru Capulet og Grev Paris træde ind.

Capulet.

Saa sørgeligt, som det er gaaet, Greve,
blev der ei Tid at tale til vor Datter.
Seer I, hun elsked høit sin Frænde Tybalt,
saavelsom jeg. — Nu — vi skal alle den Vei! —
Men det er sildigt nu; iaften kommer
hun ikke ned. — Jeg kan forsikkre Eder,
at, hvis det ikke var for Eders Selskab,
var jeg iseng alt for en Time siden.

Paris.

I Sorgens Tid er det ei Tid at beile.
God Nat, min Frue! vil I bringe Julie
min Hilsen?

Digitized by Google

Fru Capulet.

Gjerne, og imorgen veed
jeg hendes Mening. Nu iaften har
hun indelukt sig ene med sin Kummer.

Capulet.

Grev Paris! Jeg tør svare Eder for
min Datters Kjærlighed. Jeg troer, at hun
vil lyde mig i Alt; jeg veed det vist. —
(til Fru Capulet.)
Gaa op til hende, før I gaaer tilsengs;
meld hende, min Søn Paris elsker hende,
og — hører I — befal, at hun paa Onsdag —
dog, stop — hvad er det nu idag?

Paris.

Først Mandag.

Capulet.

Mandag? ja, saa er Onsdag lidt vel snart!
Nu, Torsdag altsaa; sig da, at paa Torsdag
skal hun formæles med den ædle Greve. —
Er I beredt? bifalder I vort Hastværk! —
vi gjør ei megen Stads; kun et Par Venner;
thi, seer I, Tybalt er saa nylig dræbt;
man kunde troe, vi tog vor Frændes Død
os altfor let, hvis Gildet var for stort;
altsaa en halv Snes gode, gamle Venner
og dermed stop! — Hvad mener I om Torsdag?

Paris.

Jeg ønsked, Greve, Torsdag var imorgen!

Capulet.

Godt! gaa med Gud! saa lad det være Torsdag. —
Gaa I til Julie, før I gaaer tilsengs,
og forbered vor Datter paa sit Bryllup. —

Digitized by Google

Farvel min Herre! — Heida! lys mig til
mit Kammer! gaa foran! — det er saa sildigt,
at det kan kaldes tidligt snart. — God Nat!

(de gaae.)

Femte Scene.

Julies Kammer.

(Romeo og Julie.)

Julie.

Vil du alt gaae? der er jo langt til Dag;
det var jo Nattergalen, ikke Lærken,
som nylig skuffede dit bange Øre;
den synger her hver Nat i det Granattræ;
tro mig, du Kjære, det var Nattergalen.

Romeo.

Nei, det var Lærken, Morgenens Herold,
ei Nattergalen. Seer du, Elskede,
i Østen de misundelige Striber
paa Kanten af de skilte Morgenskyer?
Udbrændt er Nattens Lys; den muntre Dag
staaer paa sin Taa bag Bjergets lette Taager.
Nu maa jeg gaae herfra og frelse Livet,
hvis ikke, blive her og finde Døden.

Julie.

Det Lys er ikke Dagens Lys, det veed jeg.
Det er et Luftsyn, sendt af Solens Aande;
det skal inat din Fakkelbærer være
og lyse paa din Vei til Mantua;
o, tøv dog lidt; det haster ei endnu.

Romeo.

O, lad dem gribe, lad dem dræbe mig!
er det din Villie, saa er jeg tilfreds!

Digitized by Google

Velan! det Graa er ikke Morgnens Øie;
det er det blege Gjenskin kun af Maanen;
det er ei Lærkens Slag, hvis Dirren fylder
den høie Himmelhvælving over os.
Jeg tøver gjerne; nødig vil jeg gaae. —
Kom, Død! Velkommen! Julie vil det saa; —
Mit Hjerte! tal! — det er ei Morgengry.

Julie.

Ak jo! det er! det er! bort! skynd dig! fly!
Det Lærken er, som synger saa forstemt,
i haarde Mislyd, hæse, skarpe Toner. —
Man siger, Lærken synger Haab og Glæde; —
Ak! der er haabløs Afskeed i dens Tone! —
Det hedder, Lærken bytter Øine med
den lede Tudse; — gid de bytted Røst;
dens Røst af dine Arme river mig,
fremkalder Dagen og bortkalder dig. —
Det lysner mer og mer! o, skynd dig, fly!

Romeo.

Det mørkner mer og mer med Sorgens Sky.

Ammen (kommer ind.)

Min Frøken!

Julie.

Amme!

Ammen.

Eders Moder kommer!
Nu vogt Jer! vær forsigtig! Dagen gryer.

(gaaer.)

Julie (aabner Vinduet.)

Nu kommer Lyset ind, men Livet flyer!

Romeo.

Farvel! Farvel! — Endnu et Kys; det sidste!

(stiger ned.)

Digitized by Google

Julie.

Ven! Elsker! Husbond! skal jeg saa dig miste! —
Lad mig faae Bud fra dig hver Dag — i Timen; —
i hvert Minut er der jo mange Dage. —
O, saadan regnet, vil jeg blive gammel,
før jeg igjen skal see min Romeo.

Romeo.

Farvel! saatidt som det vil lykkes mig,
en Elskovshilsen vist jeg sender dig.

Julie.

Ak! troer du, vi skal sees engang igjen?

Romeo.

Jeg tvivler ei! og al vor Sorg skal tjene
til Tidsfordriv i vore Fremtidsdage.

Julie.

O, Gud! mit Hjerte aner intet Godt.
Mig synes nu, som du dernede staaer,
jeg seer dig dybt i Graven som et Lig.
Mit Øie skuffes, eller du er dødbleg.

Romeo.

Det er for mine Øine ogsaa du!
Ja, Sorgen drak vort Blod. — Levvel da nu!

(gaaer.)

Julie.

O, Lykke! Alle kalde dig ustadig;
hvad vil du da med ham, som er saa tro?
O, Lykke! vær ustadig! thi saa haaber
jeg, du vil ei beholde ham ret længe,
men sende ham tilbage.

Fru Capulet.

Er du vaagen?

Digitized by Google

Julie.

Hvem kalder? Er det Eder, min Fru Moder? —
Er hun end ei tilsengs saa sildigt? eller
saa tidligt allerede staaet op? —
Af hvilken uvant Grund kom hun herhid?

Fru Capulet (kommer ind.)

Hvor gaaer det, Julie?

Julie.

Ikke vel, min Moder!

Fru Capulet.

Begræder du endnu din Frændes Død?
Kan da din Graad opskylle ham af Graven?
og dermed gav du ham dog ikke Livet.
Saa hold nu op! Sorg viser meget Venskab;
men megen Sorg beviser liden Kløgt.

Julie.

O, lad mig græde ved et Tab, jeg føler
saa dybt!

Fru Capulet.

Du føler det; det gjør ei Vennen,
du græder for.

Julie.

Fordi jeg føler Tabet,
jeg kan ei andet end begræde Vennen.

Fru Capulet.

Nu, Barn! Hans Død begræder du vel mindre,
end, at den Niding, som har dræbt ham, lever!

Julie.

Den Niding? hvem?

Fru Capulet.

Den Niding, Romeo.

Digitized by Google

Julie (afsides.)

O, himmelvidt er Ridingen fra Romeo! —

(høit.)

Forlad ham, Gud, som jeg det gjør af Hjertet;
dog volder ingen Mand mit Hjerte Sorg,
som han!

Fru Capulet.

Fordi den lumske Morder lever.

Julie.

O, ja! og mine Hænder kan ei naae ham.
Gid ene jeg min Frænde maatte hævne!

Fru Capulet.

Vi skal faae Hævn; frygt ei for det! græd nu
ei mer; jeg sender Bud til En i Mantua,
hvor den forviste Rømningsmand nu boer;
han skal berede ham en uvant Drik,
saa han skal snarlig gjøre Tybalt Selskab;
saa haaber jeg, det er dig nok.

Julie.

I Sandhed,
jeg faaer vist aldrig nok af Romeo,
før jeg kan see ham; — død — et jeg jo næsten
af Hjerteforg for denne kjære Frænde. —
O, Moder! kan I finde blot en Mand,
der bringer Giften, vil jeg lave den,
saa Romeo skal, naar han har taget den,
flux slumre sødt. — O, hvor mit Hjerte hader
at høre blot hans Navn, — da jeg dog ikke
kan naae ham og bevise Tybalts Morder
den Kjærlighed, jeg følte for min Frænde!

Fru Capulet.

Find du kun Midlet; jeg skal finde Manden! —

Digitized by Google

Men nu, mit Barn, har jeg et Glædesbud.

Julie.

I denne glædetomme Tid er Glæde
velkommen. Maa jeg høre det, min Moder?

Fru Capulet.

Saa hør da, Barn! du har en kjærlig Fader;
for al din Sorg at slukke har han strax
udtænkt en Glædesdag, der kommer dig
vist helt uventet, som den kommer mig!

Julie.

Hvor glædeligt! og hvilken Dag er det?

Fru Capulet.

Saa tænk dig! næste Torsdag Morgen tidlig
den hjække, unge, gjæve Riddersmand
Grev Paris vil dig i Sanct Peters Kirke
til Altret føre som sin glade Brud!

Julie.

Nu, ved Sanct Peters Kirke og Sanct Peter!
Ret aldrig bliver jeg hans glade Brud!
Jeg undres ved den Hast; — jeg skal formæles,
før den, man kaarer mig til Mand, har beilet. —
O, Moder! sig min Herre og min Fader,
jeg vil ei giftes end, og, hvis jeg gjør det,
da sværger jeg, det bliver før med Romeo,
hvem, — som I veed, — jeg hader, end med Paris. —
— I Sandhed! det var nye Tidender!

Fru Capulet.

Her kommer just din Fader, sig det selv;
og see, hvorledes han optager det.

(Capulet træder ind med Ammen.)

Capulet.

Naar Solen gaaer til Hvile, falder Duggen;

Digitized by Google

men nu, min gode Frænde gik til Hvile,
skylregner det. — Naa da, mit Barn! et Vandspring?
bestandig Taarer? altid Regnveir? — I
dit lille Legeme du efterligner
en Vaad, et Hav, en Storm; i dine Øine,
som jeg vil kalde Havet, er der Ebbe
og Flod af Taarer; Baaden er dit Legem,
der seiler i den salte Strøm, og Stormen
er dine Suk, der kjæmpe med din Graad,
og den mod dem; — og kommer der ei Havblik,
saa gaaer i Stormen snart dit Legem under. —
Nu, Kone! Har I sagt hende vor Villie?

Fru Capulet.

Ja! men hun siger nei! hun takker Jer! —
Gid hun var viet til sin Grav, den Taabe!

(vil gaae.)

Capulet.

Stop! lad mig høre! Kone! lad mig høre!
Hvad! Vil hun ikke? takker hun os ikke?
Er hun ei stolt, og priser sig lyksalig,
at vi har skaffet hende slig en Herre
til Brudgom, som hun har saa lidt fortjent?

Julie.

Ei stolt deraf; men dog taknemlig er jeg.
Jeg kan ei være stolt af det, jeg hader;
dog selv for Had jeg takker, ment som Godhed.

Capulet.

Hvad nu! Fru Logica! Hvad er alt dette?
„Stolt, — og jeg takker, — og jeg takker ikke; —
„og dog ei stolt;" — Hør nu da, Jomfru Snærpe!
Snak ei om Tak; stoltseer mig ei om Stolthed!
men lav de smukke Ben til, næste Torsdag

Digitized by Google

at gaae med Paris til Sanct Peters Kirke;
hvis ikke, slæber jeg dig did paa Sluffen!
Bort! bort! du gustne Spøgelse! du Tøs!
du Blegnæb!

Fru Capulet.

Skam Jer! er I fra Forstanden!

Julie.

O, gode Fader! see, paa Knæ jeg beder,
laan mig et Øieblik taalmodigt Øre!

Capulet.

Bort, unge Tøite! bort, ulydige Skarn!
Jeg siger dig, paa Torsdag smukt i Kirke!
hvis ikke, kom mig aldrig mer for Øine!
Ti! tny ei! svar ei! mine Hænder kløe! —
Vi troede, Kone, knap, at det var nok,
da Gud kun gav os dette ene Barn; —
det ene, seer jeg nu, var eet for mange,
med hende fik vi en Forbandelse.
Det Skarn!

Ammen.

O, Gud velsigne hende! — Herre!
Det er ei Ret, saa haardt at skjælde hende!

Capulet.

Saa? troer I det, Fru Viisdom? Hold sin Mund,
Fru Superklog! Snak I med Sladdertaster!

Ammen.

Der er da intet Høiforræderi
i det, jeg siger!

Capulet.

Gaa kun! gaa med Gud!

Ammen.

Maa man ei tale?

Digitized by Google

Capulet.

Stille, Sluddertkjæft!
Spar Eders Lærdom til en Fadderfladder;
her bruge vi den ei.

Fru Capulet.

I er for hidsig.

Capulet.

Guds blodige Død! det gjør mig gal; — om Dagen
om Natten, aarle, silde, hjemme, ude,
i Selskab, ene, vaagen og isøvne
var al min Tanke at see hende gift;
og nu, jeg skaffet har en ædel Ridder,
af Fyrsteblod, rig, ung, af ædle Sæder,
med Dyder udstafferet, — som man siger, —
saa velskabt, som man ønske kan en Mand, —
nu har jeg her en tosset Taareperse,
en Flæbemund, som hilser Lykkens Komme
med sligt et Svar: „Jeg vil ei gifte mig, —
„jeg kan ei elske, jeg er altfor ung, —
„forlad mig!" — Ja, jeg skal forlade dig,
hvis du ei gifter dig! — Græs, hvor dig lyster,
men søg ei Hus hos mig, agt vel paa det!
og tænk dig om; jeg pleier ei at spøge.
Torsdag er nær; derfor læg Haand paa Hjerte.
Er du mit Barn, da er du Grevens Brud.
Hvis ei, da hæng, tig, sult og dø paa Gaden;
thi, paa min Sjæl! jeg kjendes aldrig ved dig;
mit Gods skal aldrig komme dig tilgode.
Tro mig! betænk dig! Hvad jeg svor, det staaer!

(han gaaer.)

Julie.

Ak! boer der ingen Medynk i det Høie,

Digitized by Google

som skuer ned i Dybet af min Jammer?
O, kjære Moder! stød mig ikke bort!
Opsæt det Bryllup blot en Maaned! blot
en Uge! — eller red min Brudeseng
i samme skumle Grav, hvor Tybalt ligger!

Fru Capulet.

Tal ei til mig! jeg siger ei et Ord!
gjør som du vil! jeg kjendes ikke ved dig!

(gaaer.)

Julie.

O, Gud! — Sig, Amme, seer du nogen Redning? —
Paa Jorden er min Mand, min Tro i Himlen!
hvor kan min Tro til Jorden atter komme,
hvis ei min Mand forlader Jorden først
og sender den fra Himlen? — trøst mig! raad mig!
Ak! at dog Himlen skulde lægge Snarer
for et troskyldigt stakkels Barn som mig!
Hvad siger du? slet intet Glædesord?
slet ingen Trøst?

Ammen.

Min Sandten! har jeg Trøst.
Hør, Romeo er forvist, og jeg tør vædde
Alverden paa, at han tør aldrig vove
at komme her og gjøre Paastand paa Jer;
gjør han det, maa han stjæle sig dertil.
Da altsaa Sagen staaer, som nu den staaer,
saa troer jeg, det er bedst, I ægter Greven.
En deilig Herre er han jo! Mod ham
er Romeo en Visk. — En Ørn har ikke
saa lyst, saa levende, saa smukt et Øie,
som Paris! — Gid det aldrig gaae mig vel,
om ei det Ægteskab er Eders Lykke,

Digitized by Google

langt mere end det første; og ialtfald
er Eders første Mand jo død dog, eller
saa godt som død; thi, skjøndt han lever, er
han Jer til ingen Nytte.

Julie.

Taler du
af Hjertet?

Ammen.

Ja, af ganske Sjæl og Hjerte,
hvis ikke, gid det gaae mig ilde!

Julie.

Amen!

Ammen.

Hvad?

Julie.

Du har trøstet mig forunderligt. —
Gaa, sig min Moder, da jeg har fortørnet
min Fader, gaaer jeg til Lorenzos Celle,
for der min Synd at skrifte og faae Aflad.

Ammen.

Min Tro! det skal jeg; deri gjør I klogt! — (gaaer.)

Julie.

Du gamle Drage! onde Helvedaand!
Hvad er den største Synd, at ønske mig
saadan mensvoren, eller at fornedre
min Ægtefælle med den samme Tunge,
hvormed hun tusind Gange fremfor Alle
lovpriste ham? — Gaa du med dine Raad?
for dig mit Hjerte er for evigt lukket! —
Til Munken nu! om han veed Raad i Nøden; —
men glipper Alt, da veed jeg Raad til Døden!

Digitized by Google

Fjerde Act.

Første Scene.

Lorenzos Celle.

(Lorenzo træder ind med Grev Paris.)

Lorenzo.

Paa Torsdag, Greve? der er kort Tid til.

Paris.

Min Fader Capulet har saa bestemt det,
og jeg vil ikke nøle, naar han haster.

Lorenzo.

Og Pigens Tanker veed I ei? — det huer
mig ikke; det er ei den lige Vei.

Paris.

Hun græder uden Maade over Tybalt,
og derfor har jeg lidt kun talt om Elskov;
thi Venus smiler ei i Sorgens Hus.
Nu anseer hendes Fader det for farligt,
at hun saa ganske lader Sorgen raade,
og troer det viist at haste med vort Bryllup,
for saa at standse hendes Taarers Strøm;
alene grubler hun kun paa sin Sorg;
men Selskab kan maaskee forjage den.
Nu veed I Grunden da til dette Hastværk.

Lorenzo (afsides.)

O, gid jeg vidste ingen Grund til Nølen!

(høit.)

See, Greve! Frøknen kommer til min Celle.

(Julie træder ind.)

Paris.

Hvor glædeligt, jeg traf min Hustru her!

Digitized by Google

Julie.

Kanskee! naar først jeg Eders Hustru er.

Paris.

Det kan skee, skal skee; Torsdag kommer snart.

Julie.

Hvad skee skal, vil skee!

Lorenzo.

Det er ganske klart.

Paris.

Vil I til Skrifte hos den fromme Fader?

Julie.

Ifald jeg svared, skrifted jeg for Jer.

Paris.

Fordølg ei for ham, at I elsker mig.

Julie.

For Jer jeg skrifter, at jeg elsker ham.

Paris.

Saa skrifter I vist og, I elsker mig.

Julie.

Ifald jeg gjorde, gjaldt det mere, sagt
bag Eders Ryg, end her i Eders Ansigt.

Paris.

Hvor grumt har Taarerne dit Ansigt skjæmmet.

Julie.

Dermed vandt Taarerne en ringe Seir;
thi det var slet nok, før de skjæmmed det.

Paris.

Det Ord angreb det meer end Taarerne.

Julie.

Det er dog ei Bagtalelse; jeg siger
kun sandt og siger mig det i mit Ansigt.

Digitized by Google

Paris.

Mit er det Ansigt, som du her bagtaler.

Julie.

Det kan saa være; det er ei mit eget: —
Er det beleiligt nu, min Fader, eller
skal jeg gaae bort igjen til Vespertid?

Lorenzo.

Nu har jeg Tid, min tankefulde Datter. —
Tillad os nu at være ene, Greve.

Paris.

Gud fri mig fra at hindre Eders Andagt! —
Paa Torsdag aarle vækker jeg Jer, Julie!
Farvel da; modtag dette hellige Kys!

(gaaer.)

Julie.

O, luk din Dør, og naar du det har gjort,
kom, græd med mig! der er ei Haab, ei Redning!

Lorenzo.

O, Julie! jeg kjender alt din Sorg;
den piner mig jo fast fra Vid og Sands.
Jeg veed, du skal, — og Intet kan befrie dig —
paa næste Torsdag vies til Grev Paris.

Julie.

O, sig mig ikke, Fader, at du veed det,
hvis ei du veed, hvorledes det kan ændres.
Formaaer din Viisdom ei at skaffe Hjælp,
saa kald blot min Beslutning viis, — og flux
skal denne Kniv mig bringe Hjælp i Nøden.
Gud har forenet mit og Romeos Hjerte,
du vore Hænder; og, før denne Haand,
den du beseglet har som Romeos,
skal blive Seglet paa en anden Pagt,

Digitized by Google

ja, før mit Hjerte svige skal sin Tro
og vende sig forræderst til en Anden,
før skal af dette Staal de begge rammes.
Saa giv mig af dit lange Livs Erfaring
da nu et Raad paa Stand; hvis ikke, see:
snart denne Kniv gjør blodigt Skjel imellem
mig og min Jammer; den skal klare Sagen,
som Vægten af din Alder og din Kunst
ei kunde bringe hæderligt til Ende.
Tøv ei, men svar! — jeg længes efter Døden,
hvis ei dit Svar kan bringe Hjælp i Nøden.

Lorenzo.

Min Datter, stands! Jeg seer et Glimt af Haab,
der kræver en saa skrækkelig Beslutning,
som det er skrækkeligt, vi ville hindre.
Hvis du har Mod og Villie til at døe,
før du vil ægte Paris, troer jeg og,
at du har Mod til det, der ligner Døden,
for at afværge den Forsmædelse,
for hvilken du vil flye til Dødens Favn;
og har du Mod, saa skaffer jeg dig Hjælp.

Julie.

O, heller end at ægte Paris, byd mig
at springe ned fra Taarnets Tinde hist,
at gaae til Røverkuler, søge Skjul
hvor Slanger boe! lænk mig til vilde Bjørne!
luk mig om Natten inde i et Benhus,
hvor Benrad rasler, og hvor Knokler muldne,
blandt gule Hovedskaller uden Tænder!
byd mig gaae ned i en nykastet Grav,
og svøb mig i Linklædet hos en Dødning!
byd mig, hvad jeg har skjælvet ved at høre!

Digitized by Google

jeg gjør det uden Frygt og uden Tvivl,
naar jeg kan staae uplettet for min Husbond.

Lorenzo.

Nu vel! Gaa hjem, vær munter, giv dit Minde
til Vielsen. Imorgen er det Onsdag;
see til, imorgen Nat at ligge ene;
lad ei din Amme ligge i dit Kammer;
tag denne Flaske; naar du er iseng,
drik denne Saft, af Urter presset ud;
da farer flux en dorsk og døsig Isnen
igjennem dine Aarer og betager
Livsaanderne; din Puls ei mere slaaer
i livlig Takt, men holder op at banke;
ei Aandedræt, ei Varme røbe Liv;
men Roserne paa Kind og Læbe falme
til blegen Aske; Øiets Vindue lukkes,
retsom naar Døden ender Livets Dag;
hvert Lem, berøvet Smidighed og Kraft,
er stivt og tungt og iskoldt som i Døden.
Og dette Billed af den visne Død
skal vare to og fyrretyve Timer;
da vaagner du som af en liflig Søvn.
Naar nu din Brudgom kommer Torsdagmorgen
at vække dig, da ligger du som død.
Da skal du bæres, — efter Landets Skik, —
i Høitidsdragt, med ubedækket Ansigt
til den ældgamle Hvælving, som bevarer
de hedenfarne Capuletters Støv.
Naar Tiden stunder til, at du skal vaagne,
da har mit Brev meldt Romeo vort Paafund.
Han kommer hid; vi vaage begge hos dig,
indtil du vaagner, og den samme Nat

Digitized by Google

skal Romeo bringe dig til Mantua.
Det skal befrie dig fra Forsmædelsen,
som truer dig, hvis ei ustadigt Lune
og Kvindefrygt afstrækker dig fra Handling.

Julie.

O, giv mig, giv mig det! tal ei om Frygt!

Lorenzo.

Der! gaa nu hjem! vær modig og vær heldig!
Jeg lader nu en Broder strax til Mantua
med Brevet til din Husbond skynde sig.

Julie.

Giv Mod, min Elskov! Mod kan frelse mig!
Farvel, min Fader!

Anden Scene.

Et Værelse i Capulets Hus.

(Capulet træder ind med Fru Capulet, Ammen og Tjenere.)

Capulet.

Indbyd de Gjæster, som staae her opstrevne!
(første Tjener gaaer.)
Gaa Knøs, og lei mig tyve flinke Kokke!

Anden Tjener.

I skal ingen daarlige faae, Herre! for jeg vil prøve, om de kan slikke deres Fingre.

Capulet.

Hvorledes kan du prøve dem paa den Maade?

Anden Tjener.

For Pokker, Herre! det er jo en daarlig Kok, som ikke kan slikke sine egne Fingre; altsaa den, der ikke kan slikke sine Fingre, tager jeg ikke med.

Capulet.

Afsted! (Tjeneren gaaer.)

Digitized by Google

Den korte Frist forbyder os
ret at belave os paa dette Gilde. —
Nu, er min Datter gaaet hen til Munken?

Ammen.

Ja mænd gik hun derhen!

Capulet.

Vel! muligt han kan virke godt paa hende.
Hun er en tvær og egensindig Tøs!

(Julie træder ind.)

Ammen.

See kun, hvor mild hun kommer hjem fra Skrifte!

Capulet.

Nu, min Stivnakke! hvor har du nu sværmet?

Julie.

Et Sted, hvor jeg har lært den Synd at angre,
som jeg begik, Ulydighed mod Eder
og Eders Villie; — den fromme Fader
har paalagt mig at knæle ned og bede
Jer om Tilgivelse. Tilgiv, min Fader!
fra nu af vil jeg ene lyde Jer.

Capulet.

Send Bud til Greven! meld ham det! — Nu vil jeg
imorgen tidlig have Pagten sluttet.

Julie.

Jeg traf den unge Greve hos Lorenzo
og viste ham al skyldig Kjærlighed,
som ei gik over Ærbarhedens Grændser.

Capulet.

Ei, ei! det glæder mig; see, det er smukt! —
Staa op! See, det er ret? — Nu maa jeg tale
med Greven! — Skynd Jer! hent ham, siger jeg! —

Digitized by Google

Ved Gud! den hellige, den fromme Mand!
vor hele Stad er ham jo høist taksskyldig!

Julie.

Vil du gaae med mig, Amme, til mit Kammer,
og hjælpe mig at vælge saadan Pynt,
som bedst du troer, vil passe til imorgen?

Fru Capulet.

Nei, først paa Torsdag; der er god Tid til!

Capulet.

Gaa kun! Imorgen tage vi til Kirken!

(Julie og Ammen gaae.)

Fru Capulet.

Den Frist er altfor kort til noget Gilde;
Det er jo allerede næsten Aften!

Capulet.

O, Pyt! jeg tager selv en Haand i med!
og jeg tør love Jer, Alt skal gaae herligt!
Gaa nu til Julie, hjælp at pynte hende;
jeg lægger mig slet ikke; lad mig raade!
for eengang vil jeg spille Moer i Huset. —
Hei! er der Ingen? — Vel, saa gaaer jeg selv
til Greven for at forberede ham,
at han kan være færdig til imorgen. —
Nu er jeg let om Hjertet, nu da Barnet
har glemt sit Stivsind og besindet sig!

(de gaae.)

Tredie Scene.

Julies Kammer.

(Julie og Ammen træde ind.)

Julie.

Ja, denne Dragt er bedst; — men, kjære Amme!

Digitized by Google

lad mig inat alene; thi jeg trænger
til mange Bønner for at røre Himlen,
at den maa smile naadig til min Tilstand,
som er, du veed jo nok, saa fuld af Synd.

(Fru Capulet træder ind.)

Fru Capulet.

Nu, er du flittig? skal jeg hjælpe dig?

Julie.

Nei, ædle Frue, vi har netop udsøgt
den Pynt, som er nødvendig til imorgen.
Hvis I tillader, vil jeg være ene;
lad Ammen nu inat gaae Jer tilhaande;
thi sikkert har I alle Hænder fulde
til dette Hastværks Giftermaal.

Fru Capulet.

God Nat!
Gaa du tilsengs, og hvil; du trænger til det.

(Fru Capulet og Ammen gaae.)

Julie.

Farvel! — Gud veed, naar vi skal sees igjen!
En Gysen farer gjennem mine Aarer,
og stivner alt mit varme Blod til Is. —
Jeg kalder paa dem, for at trøste mig! —
Kom, Amme! — Dog hvad skal hun her? — alene
jeg ende maa mit Sørgespil. — Kom, Bæger! —
Men hvad, om denne Drik nu ikke virker? —
skal jeg da gaae til Alteret imorgen?
Nei! — (hun tager en Dolk frem.)
Det skal du staae inde for! — lig der! —
(hun lægger den ved sin Side.)
Men, om det nu var Gift, som Munken havde
tillavet snedigt for at dræbe mig,

Digitized by Google

at ei det Bryllup skal vanære ham,
da han har viet mig først til Romeo? —
Jeg frygter det! — og dog, det kan ei være!
han er jo dog en Mand af prøvet Fromhed;
saa ond en Tanke vil jeg ikke nære. —
Men, om nu, — naar jeg er lagt ned i Graven, —
jeg vaagner før den Tid, da Romeo
skal komme til min Frelse? — Det var rædsomt!
mon ei jeg kvæles da i Hvælvingen,
hvis fule Svælg den rene Luft ei naaer,
og ligger dræbt der, naar min Romeo kommer?
Og lever jeg, er det da ei sandsynligt,
at Gravens Mulm og Dødens Skrækkebilled,
forenede med alle Stedets Rædsler, —
i denne Hvælving, dette gamle Benhus,
hvor i Aarhundreder er dynget op
enhver af de begravne Aners Ben,
hvor Tybalt, blodbestænkt og varm endnu
i Lagnet venter paa Forraadnelsen, —
hvor Aander gaae igjen ved Midnatstide, —
O, Gud! o Gud! om det nu skeer, at jeg
for tidlig vaagner? — naar da Dødningdunst
og Hyl, som af opgravede Altruner,
der gjør Enhver, som hører det, vanvittig, —
— Ha! vaagner jeg, omspændt af slige Rædsler,
mon jeg da ei skal vorde rasende,
og lege vildt med mine Fædres Knokler,
og rive Tybalt blodig ud af Lagnet,
og i mit Vanvid slaae min Hjerne ud
med en af mine store Fædres Ben? —
Ha, see! jeg troer, jeg seer min Frændes Gjenfærd,
der leder efter Romeo, som spidded

Digitized by Google

hans Hjerte paa sit Sværd. — Tøv, Tybalt! — Romeo!
jeg kommer! dette drikker jeg for dig!

(kaster sig paa Sengen.)

Fjerde Scene.

Gjæstesalen i Capulets Hus.

(Fru Capulet og Ammen træde ind.)

Fru Capulet.

Tag Nøglen, der! hent mere Krydderi!

Ammen.

De raabe jo paa Dadeler og Kvæder
i Bageriet.

(Capulet træder ind.)

Capulet.

Rap Jer, rap Jer dog!
Rask! nu har Hanen galet anden Gang,
og Morgenklokken ringer. Den er Tre! —
Pas vel paa Kagerne, Angelica!
og spar kun Intet!

Fru Capulet.

Gaa, I Kjøkkenskriver!
Læg Jer tilsengs. Imorgen skranter I
for denne Nattevaagen.

Capulet.

Ei det mindste!
Hvad! jeg har vaaget tidt den hele Nat
før nu for mindre Ting og aldrig skrantet.

Fru Capulet.

O, ja! I var en dygtig Musekat
i sin Tid, veed jeg nok; men nu skal jeg
nok jage Eder fra al saadan Jagt.

(gaaer med Ammen.)

Digitized by Google

Capulet.

Ha, skinsyg! skinsyg! — Naa, Knøs! hvad er det?

(Tjenere gaae over Skuepladsen med Stegespid, Brænde, Kurve o. s. v.)

Første Tjener.

Det er til Kokken, Herre! hvad det er,
det veed jeg ikke. (gaaer.)

Capulet.

Skynd dig! skynd dig! — Heida!
Hent flere tørre Knuder til Kaminen!
Spørg Peter, han kan sige, hvor de er.

Anden Tjener.

Ei, Herre! Jeg kan see, saa godt som Peter,
hvor Knuden stikker; han behøves ikke.

Capulet.

Ha, Ha! Godt sagt! Det er en lystig Slyngel!
men skynd dig nu, og gjør mig ingen Knuder. —
Hvad Pokker! det er Dag! saa kommer Greven
med sin Musik; det sagde han, han vilde.

(Musik udenfor.)

Der har vi ham! — Hei! Kone! — Amme! — Heida!

(Ammen træder ind.)

Væk Julie, faa hende strax i Stadsen;
saa vil jeg holde Paris op med Snak
imidlertid. — Saa skynd Jer, siger jeg!
Brudgommen er her allerede! skynd Jer!

(de gaae.)

Femte Scene.

Julies Kammer.

(Julie ligger paa Sengen. Ammen træder ind.)

Ammen.

Frøken! — Hei, Frøken! — Julie! — Min Tro,

Digitized by Google

hun sover godt! — Mit Lam! — Hei, Frøken! — Skam Jer,
Sydsoverske! — Op, søde Barn! — Min Frøken! —
Kom, Brud! — Hvad! ei et Ord? — I tager Forskud
paa Søvn for hele Ugen, kan jeg troe;
thi næste Nat jeg vædder, at Grev Paris
har svoret paa, I skal ei sove meget. —
At, Herre Gud! hvor hun dog sover trygt! —
Men vækkes maa hun! — Frøken! Frøken! Frøken! —
Ja! ja! lad Greven finde Jer i Sengen!
han muntrer Jer mænd nok! det kan I troe! —
Hvad, paaklædt! pyntet! og tilsengs igjen? —
Jeg maa jo vække Eder! — Frøken! — Frøken!
O, Gud! — Hjælp! Hjælp! — Min Frøken ligger død! —
O, vee mig! at jeg nogentid blev født! —
Lidt aqua vitæ! — Heida! — Herre! Frue!

(Fru Capulet træder ind.)

Fru Capulet.

Hvad er det for en Støi!

Ammen.

O, Jammers Dag!

Fru Capulet.

Hvad er der?

Ammen.

See! see her! o, tunge Dag!

Fru Capulet.

O, vee mig! Vee! Mit Barn! mit Liv! lev op!
luk Øiet op! — hvis ikke, saa lad mig
nu døe med dig! — Hjælp! Hjælp! — O, kald paa Hjælp! —

(Capulet træder ind.)

Capulet.

Ei, skam Jer! Frem med Julie! Greven er der!

Digitized by Google

Ammen.

Død, stendød er hun! hun er død! O, vee os! —

Fru Capulet.

O, vee os! Vee os! hun er død! — død! — død! —

Capulet.

Hvor er hun? — lad mig see! — Ha! — hun er kold! —
alt Blod er standset! hendes Lemmer stive!
Det er alt længe siden Livet boede
paa hendes Læber. Døden hviler nu
paa hende, som en Frost i Vaaren paa
den yndigste af alle Markens Blomster. —
Forbandet være denne Smertens Dag!
O, jeg ulykkelige, gamle Mand!

Ammen.

O, Sorgens Dag!

Fru Capulet.

O, Smertens Tid!

Capulet.

See, Døden
tog hende, for at tvinge mig til Jammer;
nu binder den min Tunge og mit Mæle!

(Munken Lorenzo træder ind med Grev Paris og Musikanter.)

Lorenzo.

Er Bruden færdig til at gaae til Kirke?

Capulet.

Ja! til at gaae for aldrig hjem at vende. —
O, Søn! Søn! Natten før din Bryllupsdag
har Døden sovet hos din Brud! — Der ligger
den favre Blomst! og han har plukket Blomsten.
See, Døden blev min Svigersøn og Arving;
han ægtede min Datter; jeg vil døe

Digitized by Google

og Alt ham levne. At forlade Livet,
det er at efterlade Døden Alt.

Paris.

Og denne Morgens Anstigt kun at see
var al min Længsel, og nu viser den mig
et saadant Syn!

Fru Capulet.

Forbandet denne Dag!
Usalige, forhadte Jammersdag!
Ulykkeligste Stund, som Tiden end
saae paa sin lange, tunge Pilgrimsgang!
Eet eneste! eet stakkels, elsket Barn!
Et Væsen, som var al min Trøst og Glæde!
og det har Døden revet fra mit Aasyn!

Ammen.

O, Vee! O, Jammersdag! o, Jammersdag!
Ulykkesdag! o, sørgeligste Dag,
som jeg har nogen — nogensinde seet!
O, Dag! o, Dag! o, du forhadte Dag!
O, Vee! o Jammersdag! o Jammersdag!

Paris.

Stilt ved min Brud, bedragen, haanet, myrdet!
Af dig, afskyelige Død, bedragen, —
af dig, du gruelige, grusomt slagen! —
O, Kjærlighed! o, Liv! — dog ikke Liv!
men Kjærlighed endnu i Dødens Mørke!

Capulet.

Forstødt, forhadt, forkastet, martret, dræbt!
O trøstesløse Stund! hvorfor dog kom du
just nu at myrde, — myrde Glædens Fest!
Mit Barn! mit Barn! — Min Sjæl og ei mit Barn! —

Digitized by Google

Død er du! O, min Gud! mit Barn er død!
og al min Glæde er i Gravens Skjød!

Lorenzo.

O stille! Skammer Eder! At fortvivle
er ikke Midlet mod Fortvivlelsen.
Den favre Pige eied I tilhalvt
med Himlen; nu har Himlen hende hel;
og desto bedre er det jo for Pigen.
I kunde ei bevare Eders Del
for Døden; nu bevarer Himlen hende
i evigt Liv. I søgte jo kun hendes
Ophøielse; det var jo Eders Himmel
at hæve hende, og nu græder I,
imens I see, at hun saa høit er hævet,
høit over Skyerne, ja høit som Himlen?
Hvor daarlig er dog Eders Kjærlighed!
I rase, naar I hende salig veed?
Vel gift er ikke den, som længst var Kone,
Bedst gift den Brud, som ung fik Himlens Krone.
Stands Taarerne; strøer Eders Rosmariner
paa dette favre Lig, og bærer hende
som Skik er, i sin Høitidsdragt til Kirken.
Naturen søger vel i Taarer Luft,
men ad Naturens Graad leer vor Fornuft.

Capulet.

Alt, hvad vi ordned her til Høitidspragt,
er stiftet om til Sorgens sorte Dragt.
Vor Strængeleg blev til Ligklokkens Klang,
vor Bryllupsgammen til en Sørgefest;
vor Glædeshymne blev til Sjælemesser;
vor Brudekrands skal smykke Dødens Baare,
og hver Ting vorder modsat det, den var!

Digitized by Google

Lorenzo.

Gaa ind, Grev Capulet! — gaa med ham, Frue! —
Grev Paris, gaa! — bereder Eder til
at følge dette favre Lig til Graven! —
Det er en Himlens Straf for syndig Daad;
trods ei dens Vrede; strid ei mod dens Raad!

(Capulet, Fru Capulet, Paris og Lorenzo gaae.)

Første Musikant.

For Pokker! vi komme til at stikke Piben i Sækken og pakke os.

Ammen.

Ak ja, I brave Mænd! stik ind, stik ind!
for dette her seer hel elendigt ud!

(gaaer.)

Første Musikant.

Ja, det seer min Tro, daarligt nok ud; men det klinger dog bedre, end det seer ud til!

(Peter træder ind.)

Peter.

O, Spillemænd, o, Spillemænd! „Frisk op, min Sjæl! frisk op, min Sjæl!" — O, hvis mit Liv er Jer kjært, saa spil: „Frisk op min Sjæl!"

Første Musikant.

Hvorfor „Frisk op min Sjæl!"

Peter.

O, Spillemænd! fordi min Sjæl selv spiller, „udi min Angst og Nød" — O, spil en lystig Sørgesang for at muntre mig!

Anden Musikant.

Vi kan ikke spille lystige Sørgesange, og det er ikke Tid at spille nu.

Digitized by Google

Peter.

Kan I ikke?

Anden Musikant.

Nei.

Peter.

Saa vil jeg lære Jer det.

Første Musikant.

Vil I lære os det?

Peter.

Ja, tilgavns! Jeg vil slaae Takten paa Eders Hjernekister, og stryge Eders Rygstykker med Stokken, saa I skal pibe finere end alle Eders Fioler.

Første Musikant.

Siger I det, I, Jer Herres Skopudser?

Peter.

Ja jeg gjør, I, min Herres Skovisk! — Men, det er det samme! siden I ikke har Lyst at lære det; kom an! saa skal jeg lære Jer noget andet. Jeg vil give Jer et Spørgsmaal; svar og lad see, I har Hjerne i Hovedet!

„Naar Angst og Sorrig mangen Gang
„i mit beklemte Hjerte kom,
„Musiken med sin Sølverklang —"

Hvorfor Sølverklang? Hvorfor Musiken med sin Sølverklang? Hvad siger I, Simon Kvint?

Første Musikant.

Ei! det er, fordi Sølv har en smuk Klang.

Peter.

Ret godt! — Hvad siger I, Bertel Stokfiol?

Anden Musikant.

Jeg siger: Sølverklang, fordi Musikanterne ikke lade den klinge uden for Sølv.

Digitized by Google

Peter.

Ogsaa godt! — Hvad siger I, Poul Orgelbælg?

Tredie Musikant.

For en Ufærd! jeg siger — jeg veed ikke, hvad jeg skal sige.

Peter.

Aa, om Forladelse, I er Sangeren. Saa vil jeg tale for Jer. — Det hedder: Musiken med sin Sølverklang, fordi saadanne Karle, som I, faae aldrig Guld for at spille. —

„Musiken med sin Sølverklang
„er Balsom da og Lægedom."

(gaaer syngende ud.)

Første Musikant.

See til den bansatte Slyngel!

Anden Musikant.

Gid han skee en Ulykke! — Kom nu! lad os gaae herind og vente paa Sørgefolkene og see, om der ingen Middagsmad falder af.

(de gaae.)

Digitized by Google

Femte Act.

Første Scene.

Mantua. En Gade.

(Romeo træder ind.)

Romeo.

Hvis jeg tør troe paa Søvnens Smigertale,
saa varsler Drømmen mig et Glædesbud.
Let sidder Brystets Herre paa sin Throne;
et uvant Livsmod hæver mig idag
med glædelige Tanker over Jorden.
Jeg drømte, at hun kom og fandt mig død,
(o sære Drøm, som lader død Mand tænke!)
og kysfed saadant Liv paa mine Læber,
at jeg stod op igjen og blev til Keiser.
Ak! hvor dog Kjærligheden selv er sød,
naar blot dens Skygge er saa rig paa Glæde!

(Balthasar træder ind.)

Bud fra Verona! — Nu, hvor gaaer det? bringer
du Brev til mig fra Munken? — Sig, hvorledes
min Hustru lever? — Er min Fader frisk? —
Hvor gaaer det Julie? spørger jeg igjen;
hvis hun kun har det godt, gaaer Intet ilde.

Balthasar.

Hun har det godt, og Intet gaaer da ilde.
Hos hendes Fædre sover hendes Legem,
og hendes Sjæl er nu blandt Englene;
jeg saae, at hun blev lagt hos sine Fædre,
og skyndte mig herhid med dette Bud. —
Tilgiv, jeg bringer onde Tidender;
I gav mig selv jo dette Hverv, min Herre.

Digitized by Google

Romeo.

Ha! saa! — Saa kan jeg trodse Eder, Stjerner! —
Du veed min Bolig; skaf Papir og Blæk,
og lei saa Heste; jeg vil bort iaften.

Balthasar.

Jeg beder Eder, Herre! vær taalmodig!
I er saa bleg, og Eders vilde Blik
spaaer intet Godt.

Romeo.

Ei, Snak! Du tager feil!
gaa nu, og gjør kun, som jeg byder dig.
Men har du ikke Brev fra Munken til mig?

Balthasar.

Nei, gode Herre!

Romeo.

Godt! det siger Intet. —
Gaa kun! lei Hestene! jeg kommer strax.

(Balthasar gaaer.)

Nu, Julie! Inat jeg hviler hos dig! —
Men nu et Middel! — — O, hvor let dog kommer
den onde Tanke en fortvivlet Mand
ifinde. — Jeg erindrer nu, der boer
en Apotheker her etsteds. — Jeg saae ham
i Pjalter klædt, med dybt indsunkne Øine;
han søgte Urter ud; hans Blik var hungrigt;
Nød havde pillet Kjødet af hans Ben;
hans Bod var fattig: en Skildpadde hang der,
en Krokodil og nogle stygge Fisk;
omkring paa Hylderne var stillet op
en Tiggerstads af tomme Æsker, Potter
af Leer, og nogle Blærer, muggent Frø,
og Seilgarnsstumper, gamle Rosenkager,

Digitized by Google

vidt spredt omkring, for dog at give Syn.
Ved Synet af hans Nød faldt det mig ind:
„Ifald en Mand nu havde Brug for Gift,
„som det er hertillands den visse Død
„at sælge, saa boer her en stakkels Skjelm,
„som gjerne solgte det.“ — Den Tanke blev
et Varsel om, hvad jeg nu selv har Brug for;
og denne stakkels Mand skal sælge mig det.
Ifald jeg mindes ret, er Huset her.
Den Tiggerbod er lukt paa Helligdagen. —
Hei, Apotheker! kom herud!

Apothekeren (kommer ud.)

Hvem raaber
saa høit?

Romeo.

Kom hid, Mand! — Du er fattig, seer jeg;
See, her er fyrretyve Guldducater!
Giv mig en giftig Drik, en kraftig Gift,
som brat sig spreder gjennem alle Aarer,
saa den, der træt af Livet, drikker den,
flux segner død, og Livets Aande farer
saa brat af Kroppen, som det tændte Krudt
udaf Kanonens dødelige Svælg.

Apothekeren.

Vel har jeg saadan Gift; men der er Dødsstraf
i Mantua for hver, som sælger den.

Romeo.

Er du saa fattig, fuld af Uselhed
og frygter Døden? — Sult staaer paa din Kind;
Trang stirrer hungrig ud af dine Øine,
og pjaltet Armod hænger paa din Ryg. —
Er Verden eller Verdens Lov din Ven?

Digitized by Google

den har ei nogen Lov, som gjør dig rig;
saa vær ei fattig! bryd dens Lov! tag dette!

Apotheketeren.

Min Armod siger ja, men ei min Villie.

Romeo.

Din Armod jeg betaler, ei din Villie.

Apothekeren.

Bland det med hvilken Drik I vil, og drik det,
og, om I var saa stærk som tyve Mænd,
saa var det ude med Jer strax paa Stedet!

Romeo.

Der er dit Guld! — det er en værre Gift
for Menneskenes Sjæle, og det volder
langt flere Mord i denne lede Verden,
end denne stakkels Drik, du ei maa sælge.
Jeg sælger Gift til dig; du har ei solgt den
til mig. Farvel! kjøb Mad! saa Kiød paa Kroppen!

(Apothekeren gaaer.)

O, Lægedom, ei Gift! kom du med mig
til Julies Grav; der har jeg Brug for dig!

(gaaer.)

Anden Scene.

Lorenzos Celle.

(Munken Jacob træder ind.)

Jacob.

Hvor er du, fromme Broder Franciskaner?

Lorenzo (træder ind).

Det er jo Broder Jacobs Røst. Velkommen
fra Mantua! Hvad siger Romeo?
gav han dig skrevet Bud, saa giv mig Brevet!

Jacob.

Jeg gik for at faae med til Reisefælle

Digitized by Google

en Barfodmunk, som pleier her i Staden
de Syge, og jeg traf ham; men saa greb
Byvagten os og troede, at vi begge
kom fra et Hus, der var befængt med Pest;
den spærrede os inde der og slap
os ikke løs; saa blev jeg hindret i
at ile med dit Bud til Mantua.

Lorenzo.

Hvem har da bragt mit Brev til Romeo?

Jacob.

Jeg kunde ei besørge det; her er det.
At faae et Bud til dig, var ikke muligt;
saa bange var Enhver for Landsarsoten.

Lorenzo.

Ulykkelige Skjæbne! — Ved vor Orden!
mit Brev var ei om Smaating; nei, dets Indhold
var saare vigtigt. — Den Forsinkelse
kan bringe Fare! skynd dig, Broder Jacob!
skaf mig et Brækkejern, og bring det strax
herhid!

Jacob.

Jeg gaaer og bringer dig det, Broder!

(han gaaer.)

Lorenzo.

Nu maa jeg ene gaae til Gravkapellet.
Tre Timer er der til, at Julie vaagner!
Hun maa forbande mig, fordi ei Romeo
har faaet Budskab om, hvad der er skeet.
Men jeg vil skrive strax til Mantua,
og skjule hende hos mig i min Celle,
til Romeo kan komme. — Hvilken Nød!
den Levende blandt Lig i Gravens Skjød!

(gaaer.)

Digitized by Google

Tredie Scene.

En Kirkegaard, med den Capuletske Familiebegravelse.

(Grev Paris træder ind med sin Page, som bærer Blomster og en Fakkel.)

Paris.

Giv mig din Fakkel, Dreng, og gaa tilside; —
dog, sluk den ud; thi jeg vil ikke sees.
Gaa, læg dig ned hist under Taxustræet,
og hold dit Øre til den hule Grund;
hvis nogen Fod betræder Kirkegaarden, —
der er saa løs, af Grave gjennemhulet, —
saa hører du det strax; da skal du fløite
til Tegn paa, at du hører Nogen komme.
Kom hid med Blomsterne. Gjør, som jeg bød dig!

Pagen.

Jeg gruer næsten for at staae alene
paa Kirkegaarden; dog jeg vover det.

(gaaer tilside.)

Paris.

Du favre Blomst! Med Blomster jeg bestrøer
din Brudeseng. Du dyrebare Grav!
du gjemmer Himmelens fuldendte Billed!
O, skjønne Julie, som boer blandt Engle!
modtag den sidste Hyldest af hans Hænder,
som æred dig i Livet, og i Døden
med Sorgens Offer smykke vil din Grav!

(Pagen fløiter.)

Min Dreng advarer mig, at Nogen kommer.
Ha! hvis er den fordømte Fod, som vandrer
ad denne Vei inat for at forstyrre
min Andagt og min Elskovs Sørgefest?
Hvordan? en Fakkel! Skjul mig, Nat, en Stund!

(han gaaer tilside.)

Digitized by Google

(Romeo og Balthasar træde ind med en Fakkel, Brækkejern o. s. v.)

Romeo.

Giv mig nu Hammeren og Brækkejernet.
Tag dette Brev og bring det til min Fader
imorgen tidlig. Giv mig nu din Fakkel!
Jeg byder dig: hvis Livet er dig kjært,
saa bliv herfra, hvad du end seer og hører;
forstyr mig ikke i min Idræt her!
Jeg stiger ned i dette Dødens Leie,
dels for at see min Hustrus Ansigt; mest
dog for at tage af den Dødes Finger
en kostbar Ring, en Ring, jeg bruger til
et vigtigt Øiemed; derfor gaa bort. —
Men, vender du nysgjerrig om igjen
for at udspeide, hvad jeg vil, — ved Himlen!
Saa slider jeg dig Led fra Led og strøer
paa disse sultne Grave dine Lemmer.
Min Hu er rædsom vild som Midnatstimen,
langt grummere, langt mere ubønhørlig
end Tigrens Hunger og end Havets Brænding!

Balthasar.

Jeg gaaer; jeg skal ei hindre Eder, Herre!

Romeo.

Saa viser du dig som min Ven! — Tag dette! —
Lev, og vær lykkelig! — Farvel, min Knøs!

Balthasar (afsides.)

Jeg bliver her i Skjul, hvor vildt han truer.
Jeg troer ei Freden; for hans Blik jeg gruer.

(gaaer.)

Romeo.

Fordømte Svælg! du Dødens Bug, som nylig
har sluget Jordens kosteligste Bid;

Digitized by Google

jeg vrister dine fule Kjæber op
og fylder dig, til Trods, med mere Føde!
(bryder Døren op til Gravkapellet.)

Paris.

Hvad! den forviste, stolte Montague,
der myrded Julies Frænde, som man troer
den Favre sørged sig til Døde over! —
han kommer for at skjænde deres Lig
endog i Graven! — Jeg vil gribe ham!
(træder frem.)
Stands med din Udaad, lumpne Montague!
Kan Hævn forfølge længer end til Døden?
Fredløse Riding! her jeg fængsler dig!
Adlyd, og følg mig strax, thi du maa døe!

Romeo.

Ja — Ja! det maa jeg; derfor kom jeg hid. —
Du skal ei friste en fortvivlet Mand,
du gode Ungersvend! fly! lad mig fare!
tænk paa de Hedenfarne her; lad dem
afstrække dig! — O, hør mig, Ungersvend!
læg paa mit Hoved ei endnu en Synd,
idet du ægger mig til Vanvid! — Gaa! —
Ved Gud! jeg er din Ven meer end min egen;
thi hid jeg kommer væbnet mod mig selv.
Gaa bort! tøv ikke! lev! og kom ihu,
en gal Mands Medynk skaanede dig nu!

Paris.

Jeg trodser dine Bønner og din Trusel;
jeg fængsler dig som en Ildgjerningsmand!

Romeo.

Ha! du vil tirre mig? saa vogt dig, Dreng!
(de sægte.)

Digitized by Google

Pagen.

O, Gud! de fægte; jeg vil kalde Vagten.

(gaaer.)

Paris (falder.)

Jeg døer! O hvis du er barmhjertig, saa
luk Graven op; læg mig ved Julies Side!

(han døer.)

Romeo.

Det lover jeg. — Lad mig dog see hans Ansigt!
Mercutios Frænde! Ridder Paris! — Ha!
Hvad sagde dog min Svend, imens vi red,
da mit oprørte Sind ei agted paa ham? —
at Paris skulde ægte Julie, troer jeg; —
jeg troer, det var saa; — har jeg drømt det? eller
blev jeg vanvittig, da han nævned Julie,
og bildte mig det ind? — Giv mig din Haand,
du, som med mig i Skjæbnens sorte Bog
er skreven ind! — nu lægger jeg dig i
en Grav, saa stolt som noget Seiersminde; —
en Grav? — o, nei! et Tempels lyse Kuppel,
du dræbte Ungersvend! thi Julie
har her sit Hvilested, og hendes Skjønhed
gjør Graven til en prægtig oplyst Festsal! —
Død, lig nu der, begraven af en Død! —

(han lægger Paris ind i Graven.)

Hvor tidt opmuntres ikke Mennesker
i Dødens Stund? det kalde Vaagekoner
„det sidste Glimt." — Saa er vel dette nu
mit sidste Glimt? — Min Elskede! min Hustru!
Vel Døden suget har din Læbes Honning;
men mod din Skjønhed har den Intet mægtet.
Du er ei overvunden; Skjønheds Banner
staaer høit i Purpurglands paa Kind og Læbe,

Digitized by Google

og Dødens blege Flag ei vaier der! —
Er du der, Tybalt! svøbt i blodigt Lagen?
Hvor kan jeg vise dig et større Venskab
end med den Haand, som endte brat dit Liv,
nu at forkorte hans, som var din Fjende?
Tilgiv mig, Frænde! — Søde Julie!
hvorfor er du endnu saa skjøn? skal jeg
da troe, at den blodløse Død kan elske?
og at den gruelige Benrad holder
dig her i Mørket som sin Slegfredviv?
Jeg frygter det; jeg vil nu blive hos dig,
og aldrig mere Nattens sorte Borg
jeg vil forlade; her, her vil jeg blive
hos Ormene, som ere dine Terner;
her vil jeg boe i Fred til evig Tid;
her ryster jeg af min livstrætte Nakke
de vrede Stjerners Aag. — Saa seer nu, Øine!
for sidste Gang! nu aabner Eder til
det sidste Favntag, Arme! og I, Læber!
I Aandedrættets Porte! nu besegler
med et retmæssigt Kys en Gjældsforskrivning,
forfalden strax, til Aagerkarlen, Døden! —
Kom, mørke Fører! lede Følgesvend! —
Haabløse Styrmand, sæt nu rask det trætte,
stormslagne Fartøi ind i Brændingen! —
For hende dette Bæger! — (han drikker.)
Apotheker!
din Gift var god! — Nu døer jeg i et Kys!
(han døer.)

(Munken Lorenzo kommer ind fra den anden Side af Kirkegaarden med en Lygte, et Brækjern og en Spade.)

Digitized by Google

Lorenzo.

Hjælp, Sanct Franciscus! hvor min gamle Fod
inat har ofte snublet over Grave! —
Hvem der?

Balthasar.

En Ven, som kjender Eder godt.

Lorenzo.

Gud signe dig! — Sig, Ven, hvis er den Fakkel,
som hist forgjæves lyser op for Orme
og hule Hjernestaller! Seer jeg ret,
saa brænder den i Capulets Kapel.

Balthasar.

Den gjør saa, Fader! der er nu min Herre
og Eders Ven.

Lorenzo.

Hvem er det?

Balthasar.

Romeo.

Lorenzo.

Hvorlænge var han der?

Balthasar.

En god halv Time.

Lorenzo.

Gaa med til Hvælvingen!

Balthasar.

Det tør jeg ikke;
min Herre troer, at jeg er gaaet bort;
han truede mig frygteligt med Døden,
ifald jeg blev og lured paa hans Færd.

Lorenzo.

Saa bliv; jeg gaaer alene! — jeg er angst!
jeg frygter for en svar Ulykke her!

Digitized by Google

Balthasar.

Imens jeg sov her under Taxustræet,
saa drømte jeg, min Herre var i Tvekamp
og fældede sin Fjende.

Lorenzo (kommer frem.)

Romeo! —
Ha! hvad er det for Blod, som kleber her
paa Gravens Marmortærskel? — hvad betyde
de herreløse Sværd, som ligge her,
blodplettede, paa dette Fredens Sted?

(gaaer ind i Gravkapellet.)

O Romeo! saa bleg! — Hvem flere? — Paris? —
af Blod omstrømmet? — Hvilken grusom Stjerne
har voldt den Jammer? — — Julie rører sig! —

(Julie vaagner og reiser sig.)

Julie.

O, du min Trøster! sig, hvor er min Husbond?
Jeg mindes vel, hvor selv jeg skulde være;
der er jeg jo! — Hvor er min Romeo?

(man hører Støi udenfor.)

Lorenzo.

Jeg hører Støi! — Kom! fly fra denne Rede
for Død og Pest og unaturlig Søvn!
En større Magt, end vi kan stride mod,
har krydset vore Raad; kom, følg mig, fly!
Din Husbond ligger død her ved dit Bryst,
og Paris med. Kom! jeg vil skaffe dig
et Fristed i et helligt Nonnekloster. —
Spild ingen Tid med Spørgsmaal; Vagten kommer; —
Kom, Julie! —

(der høres atter Larm.)

Jeg tør ei tøve længer!

(han gaaer.)

Digitized by Google

Julie.

Gaa du kun bort! jeg viger ei herfra. —
See der! et Bæger, som min Brudgom klemmer
i Haanden! Gift har voldt hans bratte Død. —
Misundelige! drak du alt og levned
mig ingen venlig Draabe, til at hjælpe
mig med paa Vei? — Jeg kysser dine Læber;
maaskee der kleber end lidt Gift ved dem,
som med sin Lægedom kan dræbe mig.

(kysser ham.)

Din Mund er varm!

Vagten (udenfor.)

Gaa foran, Dreng! vis Vei!

Julie.

Hvad? Larm? — det haster!

(griber Romeos Dolk.)

lykkelige Dolk!

Her er din Balg! — rust der, og lad mig døe!

(hun støder den i sit Bryst, falder paa Romeos Lig og døer.)

(Vagten træder ind med Grev Paris' Page.)

Pagen.

See, her er Stedet; der, hvor Faklen brænder!

Vagtens Anfører.

Her ligger Blod; — søg Kirkegaarden rundt!
gaaer, Nogle af Jer! griber, hvem I træffe!

(Nogle af Vagten gaae.)

O, sørgelige Syn! — Grev Paris dræbt!
og Julie bløder, varm og nylig død,
hun, som har ligget i sin Grav to Dage. —
Meld det til Fyrsten! løb til Capulet!
væk Montague! I Andre, gaaer og søger!

(Andre af Vagten gaae.)

Vi see vel Grunden, hvor den Jammer ligger;

Digitized by Google

men Grunden til den Jammer, som vi saae,
forstaae vi først ved nærmere Forklaring.

En af Vagten (kommer med Balthasar.)

Her fandt vi Romeos Svend paa Kirkegaarden.

Anføreren.

Bevogter ham, til Fyrsten kommer hid.

En anden af Vagten (med Lorenzo.)

Her er en Munk, som skjælver, sukker, græder;
vi tog det Brækkejern og Spaden fra ham;
han kom fra denne Kant af Kirkegaarden.

Anføreren.

Mistænkeligt! bevogter ogsaa Munken!

(Fyrsten træder ind med Følge.)

Fyrsten.

Hvad Ondt er nu saa tidlig alt paafærde,
og skrækker os op af vor Morgenhvile?

(Capulet, Fru Capulet og Flere træde ind.)

Capulet.

Hvad er der skeet? hvad er det for en Raaben?

Fru Capulet.

Paa Gaden skriger Folket: „Romeo"
og „Julie" og „Paris"! Alle stimle
med høie Raab hid til vort Gravkapel.

Fyrsten.

Hvad for en Rædsel skriger os i Øret?

Anføreren.

Min Fyrste! see, Grev Paris ligger myrdet,
og Romeo død; men Julie, som var død,
er varm og nylig dræbt.

Fyrsten.

Gaa, søg og forsk,
hvorledes dette sule Mord er skeet!

Digitized by Google

Anføreren.

Her er en Munk, og her er Romeos Tjener;
de have Værktøi hos sig, skikket til
at aabne disse Dødes Grave.

Capulet.

Himmel!
Min Hustru! kom! see, hvor vor Datter bløder!
O, denne Dolk har taget feil; thi see!
dens Skede hænger tom paa Montague;
den har forvildet sig i Julies Bryst.

Fru Capulet.

Ak! dette Dødens Syn er som en Klokke,
der vil min Alderdom til Graven ringe!

(Montague og Flere træde ind.)

Fyrsten.

Kom, Montague! du er saa tidlig oppe
for her at see din Søn saa tidlig falden.

Montague.

Ak, Herre! just inat min Hustru døde!
Af Kummer over Romeos Forvisning
opgav hun Aanden; — hvilke nye Sorger
er sammensvorne mod min Alderdom?

Fyrsten.

Vend dine Øine hid, saa skal du see.

Montague.

O, du Vanartige! sig, sømmer det sig
at trænge dig til Graven før din Fader?

Fyrsten.

Forsegl nu for en Stund din Vredes Læber,
til vi faae Lys i denne dunkle Sag
og see dens Ophav og dens sande Kilde;
da vil jeg være Eders Smertes Høvding

Digitized by Google

og føre Jer til Døden selv. — Nu ti!
og lad Ulykken være Taalmods Træl! —
Bring dem nu frem, paa hvem Mistanke hviler!

Lorenzo.

Mistanken for det gruelige Mord
mest rammer mig, skjøndt mindst istand dertil;
men Tid og Sted forene sig imod mig.
Her staaer jeg! selv anklager og forsvarer,
domfælder og frikjender jeg mig selv!

Fyrsten.

Saa sig da kort Alt, hvad du veed om Sagen!

Lorenzo.

Kort vil jeg være; thi den korte Frist,
jeg har at aande i, forbyder Omsvøb.
Romeo, som ligger her, var Julies Husbond,
og Julie her var Romeos Ægtehustru.
Jeg vied dem iløn, og Bryllupsdagen
blev Tybalts Dødsdag; Tybalts Drab forviste
den nysformælte Brudgom fra Verona.
For ham og ei for Tybalt sørged Julie.
For at forjage hendes Sorg troloved
I hende med Grev Paris, vilde tvinge
til Ægteskabet hende; da kom hun
til mig; — med vilde Blik bød hun mig finde
et Middel til at redde hende fra
det andet Ægteskab; hvis ikke, vilde
hun dræbe sig paa Stedet i min Celle.
Da gav jeg hende, veiledt af min Kunst,
en Dvaledrik, der virked, som det var
min Hensigt; thi den præged Dødens Stempel
paa hende; men jeg skrev imidlertid
til Romeo og bad ham komme hid

Digitized by Google

i denne Rædselsnat og hjælpe mig
at tage hende af den laante Grav;
thi dette var den Tid, da Drikkens Kraft
ei længer skulde virke; men mit Bud
blev standset ved et Uheld paa sin Vei
og bragte mig igaar mit Brev tilbage;
da gik jeg ene, i den Stund, jeg vidste,
hun skulde vaagne, for at tage hende
af hendes Fædres Grav; det var min Agt
at skjule hende lønligt i min Celle,
til jeg fik sikkert Bud til Romeo.
Men, som jeg kom, — et Par Minuter, før
hun vaagned op, — laa her den ædle Paris
og den trofaste Romeo alt døde.
Hun vaagner; jeg bad hende følge mig,
og bære dette Herrens Kors med Taalmod.
Da skræmmede en Støi mig bort fra Graven;
fortvivlet nægted hun at gaae og har
da, — som det synes, — paa sig selv lagt Haand.
See! dette veed jeg; hendes Amme veed,
at hun var ægteviet. Kan nu Brøden
tilregnes mig, saa lad mit gamle Liv
faa Timer førend Tiden blive Offer
for Lovens ubønhørlig strænge Dom!

Fyrsten.

Din Fromhed var os altid velbekjendt. —
Men hvor er Romeos Svend? hvad siger han?

Balthasar.

Jeg bragte til min Herre Tidende
om Julies Død; da red han strax fra Mantua
til Gravkapellet her paa dette Sted;
han bød mig skye hans Fader dette Brev,

Digitized by Google

gik ind i Graven, trued mig med Døden,
hvis ei jeg gik og lod ham ene der.

Fyrsten.

Kom, giv mig Brevet; jeg vil læse det. —
Men hvor er Grevens Dreng, som kaldte Vagten? —
Sig, hvad din Herre havde her at gjøre?

Pagen.

Han vilde Blomster strøe paa Graven for
sin Brud; jeg gik tilside, som han bød;
da kom der En med Blus og vilde aabne
Begravelsen; min Herre trak imod ham; —
og saa løb jeg afsted og hented Vagten.

Fyrsten.

Ja! dette Brev stadfæster Munkens Udsagn
og deres Elskovspagt og Tidenden
om hendes Død. Her skriver han, at Giften
han kjøbte hos en fattig Apotheker
og kom med den til denne Grav, for her
at døe og hvile hos sin Julie. —
Hvor er nu disse Fjender? — Capulet!
og Montague! See nu, hvor Himlens Svøbe
har rammet Eders Had! det var dens Vei,
at Kjærligheden dræbte Eders Glæde!
Og jeg, som ikke kued Eders Tvedragt,
har mistet tvende Frænder. — Alle bøde!

Capulet.

O, Broder Montague! giv mig din Haand!
det er min Datters Morgengave; mere
jeg kræver ei.

Montague.

Men jeg kan give mere;
thi jeg vil reise hendes Billedstøtte

Digitized by Google

af pure Guld, og mens Verona staaer,
saa dyrt et Billed ingensteds skal findes
som Julies, den tro og ømme Kvindes.

Capulet.

Jeg sætter Romeos ved hendes Side. —
De Arme! for vor Kiv de maatte lide!

Fyrsten.

En skummel Fred gaaer op med denne Dag!
Af Sorg vil Solen selv sit Aasyn dølge. —
Kom! lad os drøfte nøie denne Sag;
derpaa skal Naaden eller Straffen følge. —
En større Sorg i Verden Ingen veed
end Romeos og Julies Kjærlighed!

(de gaae.)

Digitized by Google

Anmærkninger.

S. 25. „Romeo træder ind med Mercutio, Benvolio, masterede Personer, Fakkelbærere o. s. v." — Det var i den Tid ikke usædvanligt, at der ved store Fester indfandt sig uindbudne Gjæster i Masteoptog og deltoge i Dandsen. Saaledes i „Henrik den Ottende", ved Festen hos Wolsey, hvor Kongen kommer med 12 Adelsmænd klædte som Hyrder og ledsagede af Fakkelbærere. Ofte lode de sig anmelde ved en Person i allegorisk Dragt, der forklarede Optogets Betydning. Amor har sagtens været en hyppigt anvendt Figur ved saadanne Leiligheder. —

Til Fuglestræmseler brugtes ofte udstoppede Figurer, forsynede med Bue og Pile.

S. 27. „Gulvets Halm". — Paa Elisabeths Tid var det endnu brugeligt i England at belægge Gulvet med Halm eller Siv.

Smst. „Den Mand, som holder Lyset, han seer til". Ligesom man lod sig ledsage paa Gaden af Fakkelbærere, saaledes blev ogsaa Festsalen tildels oplyst af Fakler eller Voxkjerter, baarne af Tjenere; ved Hoffester udførtes denne Tjeneste af Adelsmænd, der da naturligvis kun kunde deltage i Festen som Tilskuere.

S. 28. „Alfernes Jordemoder". — Saaledes kaldes Mab, fordi hun stjæler Mennestebørn til Alferne og lægger deres isteden: — At hendes Størrelse sammenlignes med „Agatstenen, der sidder i en Borgemesters Ring", kan

Digitized by Google

maaskee forklares saaledes, at Borgemesteren (i Originalen staaer alderman) bar en Seglring som Tegn paa sin Værdighed; et meget sædvanligt Mærke i saadanne Embedssegl var en væbnet Mand; med denne lille Figur kunde da Digteren have sammenlignet den lille Dronning Mab.

S. 35. „Romeo kysser Julie". — Efter den Tids Skik havde Cavaleren Ret til at kysse den Dame, han havde dandset med.

S. 39. „Da Kong Cophetua forelskede sig i Tiggerpigen". — Hentydning til en paa den Tid bekjendt engelsk Folkesang.

S. 53. Benvolio. „Ei, hvad er den Tybalt?" — Til Svar paa dette Spørgsmaal lader Shakspeare Mercutio give en Skildring af den Tids Modeherrer. Da Riddertiden forsvandt, udartede det ridderlige Væsen til et søgt Galanteri og et urimeligt Ceremoniel i Omgang. Walter Scott omtaler i Indledningen til „The monastery", hvorledes denne med de mest forskruede Talemaader og de mest udsøgte Formaliteter belemrede Omgangstone især udviklede sig ved Elisabeths Hof og blev bragt i et formeligt System (Euphuismen); og han har i den samme Roman givet os et Billede af en Cavaler af denne Skole i Sir Piercy Shafton.

S. 55. „Min Viste, Peter!" — Ammen efterligner de fornemme Damer, der lode Viften bære foran sig af en Tjener.

S. 69. „Du Rottefænger, Tybalt". — I en gammel engelsk Folkebog „Reynard the Fox" hedder Katten Tybert (Tybalt.)

S. 73. „slaaer med den ene Haand den kolde Død tilside, „med den anden mod Tybalt sender den igjen", —

Digitized by Google

Man fægtede med Kaarde og Daggert, (der førtes i den venstre Haand til at parere med.)

S. 91. „Man siger, Lærken bytter Øine med den lede Tudse; gid de bytted Røst!" — Det var et Folkesagn, at Lærken og Frøen havde byttet Øine; (derfor havde Lærken stygge Øine, Frøen smukke); hvis de ogsaa havde byttet Røst, vilde Lærkens Sang, som Julie hører, være Frøens, og altsaa Tegn paa Aftenens og ikke paa Morgenens Komme.

S. 111. „Alruner". — Denne Plante (**mandragora**) ansaaes for at have hemmelighedsfulde Kræfter og et vist menneskeligt Liv (maaskee fordi man fandt en Lighed med det menneskelige Legeme i Formen af dens Rod.) Den brugtes ved Skattegravning, til Trylledrikke o. s. v. Men det var farligt at skaffe sig den; thi den, der trak den op af Jorden, hørte et saa forfærdeligt Klageskrig, at han let blev vanvittig eller endog mistede Livet derved.

Digitized by Google

Digitized by Google

Macbeth.

Digitized by Google

Personer.

Duncan, Konge af Skotland.

Malcolm, } hans Sønner.
Donalbain, }

Macbeth, } hans Feltherrer.
Banquo, }

Macduff, }
Lenox, }
Rosse, } skotske Adelsmænd.
Menteth, }
Angus, }
Cathness, }

Fleance, Banquos Søn.

Siward, Jarl af Northumberland, engelsk Feltherre.

Den unge **Siward**, hans Søn.

Seyton, en Adelsmand i Macbeths Tjeneste.

Macduffs Søn.

En engelsk Læge.

En skotsk Læge.

En Kriger.

En Portner.

En gammel Mand.

Lady **Macbeth**.

Lady **Macduff**.

En Kammerfrue hos Lady Macbeth.

Hecate.

Tre Hexe.

Adelsmænd, Krigsfolk, Mordere, Tjenere, Sendebud. Banquos Aand og andre Syner.

Handlingen foregaaer i Skotland, mest paa Macbeths Borg, Slutningen af fjerde Act i England.

Digitized by Google

Første Act.

Første Scene.

Hede. Torden og Lynild.

(Tre Hexe.)

Første Hex.

Naar skal vi Tre saa mødes paany,
i Regn, ved Lyn, under Tordensky?

Anden Hex.

Efter Kampens Bulder og Brag,
efter Seir og Nederlag!

Tredie Hex.

Førend Solen gaaer ned idag!

Første Hex.

Hvor skal det være?

Anden Hex.

Paa Heden her!

Tredie Hex.

Med Macbeth skal vi mødes der!

Første Hex.

Jeg kommer, graa Mis!

Anden Hex.

Tudse kalder!

Tredie Hex.

Ja strax, ja strax!

Digitized by Google

Alle Tre.

Smukt er stygt, og Stygt er smukt!
gjennem Rust og Slud, afsted, paa Flugt!

(de forsvinde.)

Anden Scene.

En Leir ved Forres. Vaabengny.

(Kong Duncan, Malcolm, Donalbain, Lenox og Følge; fra den anden Side en saaret Krigsmand.)

Duncan.

Hvem kommer der, saa blodig? Han seer ud til
at kunne melde os det Nyeste
om Oprørshæren.

Malcolm.

Det er jo den Samme,
der som en gjæv og tapper Krigsmand hugged
mig ud af Fangenskabet. — Vær velkommen,
min brave Ven! meld Kongen, hvor det stod
med Slaget, dengang du forlod det.

Krigsmanden.

Tvivlsomt
det stod, som naar to Svømmere sig klynge
fast til hinanden med de sidste Kræfter
og aandeløse prøve deres Kunst.
Den Blodhund Macdonwald, — han er vel værd
at være Oprørshøvding; thi desuden
er han besmittet med en talløs Vrimmel
af alle Laster, som Naturen kjender, —
fik Hjælp af Løbeskytter, Øxemænd
fra Vestlandsøerne, og Lykken smiled
til hans fordømte Oprørsfærd, ret som
den boled med Forræderen; men Alt

Digitized by Google

forgjæves; thi Macbeth, — tilfulde har han
fortjent sit Heltenavn, — forsmaaede Lykken,
men svang sit Sværd, der dampede af Blodbad,
og hug sig Vei, som Tapperhedens Yndling,
indtil han mødte Nidingen, og bød
ham ikke Haanden til Farvel, forinden
han kløved ham fra Issen ned til Kjæven
og fæstede hans Hoved paa vor Skandse.

Duncan.

O tappre Frænde! gjæve Riddersmand!

Krigsmanden.

Som fra den Kant, hvor Solens Glands frembryder,
udfarer Skibbrudsstorm og rædsom Torden,
saa vælder Modgang ud af samme Kilde,
hvorfra det syntes, at vor Medgang kom.
Hør, Skotlands Konge, hør mig! neppe havde
Retfærdighed i Tapperhedens Rustning
Landløberflokken tvunget til at fægte
med Hælene, da saae Normannakongen
sin Leilighed, og kom med blanke Vaaben
og friske Kræfter til fornyet Dyst.

Duncan.

Og skræmmed det ei vore Høvdinger,
Macbeth og Banquo?

Krigsmanden.

Ja, som Spurven Ørnen,
som Haren Løven; — skal jeg sige Sandhed,
saa ligned de Kartover, ladede
med dobbelt Ladning; saa med dobbelt Kraft
fordobblede de deres Slag paa Fjenden.
Om det var deres Agt at bade sig
i Blodets varme Strøm, hvad eller om

Digitized by Google

de vilde overgive Eftermælet
et andet Golgatha, det veed jeg ikke. —
Men jeg er mat, og mine Vunder raabe
om Hjælp.

Duncan.

Din Tale klæder dig saa godt
som dine Saar; — der er en Smag af Ære
ved begge. — Gaa, sørg for ham! —
(Krigeren føres ud.)
Hvem er der?

Malcolm.

Den gjæve Than af Rosse.

Lenox.

See, hvilket Hastværk
der glimter af hans Øine! han seer ud
som En, der bringer svare Tidender.

Rosse.

Gud signe Kongen!

Duncan.

Hvorfra kommer du,
min ædle Than?

Rosse.

Fra Fife, min høie Konge,
hvor Norrigs Banner trodsigt fløi mod Sky
og vifted vore Stridsmænd kolde. Der
Normannakongen selv med vældig Hærmagt,
med Bistand af den utro Than af Cawdor,
den Landsforræder, ypped rædsom Kiv,
indtil Bellonas Brudgom, klædt i Styrke,
bød ham at prøve Kræfter, Sværd mod Sværd,
og oprørsk Arm mod Arm; saa kued han

Digitized by Google

det frække Mod, og kort at melde: Seiren
gik os tilhaand.

Duncan.

O, lykkelige Dag!

Rosse.

Nu kræver Svend, de Norskes Konge, Fred;
men vi har ei engang forundt ham Frist til
at jorde sine faldne Mænd, forinden
han har betalt paa Sanct Columbans Ø
titusind Daler til vort Riges Skat.

Duncan.

Ei meer skal denne Than af Cawdor svige
vort Hjertes Tillid. Flux forkynd hans Død,
og giv Macbeth den Høihed, han forbrød.

Rosse.

Hvad Kongen byder, jeg fuldbyrde vil.

Duncan.

Hvad han har tabt, Macbeth nu hører til.

Tredie Scene.

Hede. Torden.

(De tre Hexe komme.)

Første Hex.

Hvor har du været, Søster?

Anden Hex.

Slagtet Svin.

Tredie Hex.

Søster, og du?

Første Hex.

Der sad en Sømandskone med Kastanier
i Skjødet, og hun gumled, gumled, gumled;

Digitized by Google

„Giv mig med", sagde jeg;
den mædskede So sagde: „Pak dig, Hex!" —
Hendes Mand til Aleppo fører
som Skipper paa „Tiger" ombord;
men jeg seiler derhen i et Sold med List
lig en Rotte, der har sin Hale mist;
det skal gaae, det skal gaae, det skal gaae.

Anden Hex.

En Vind af mig skal du faae.

Første Hex.

Din Godhed skjønner jeg paa!

Tredie Hex.

En anden jeg skjænke dig vil.

Første Hex.

Hele Resten mig selv hører til;
fra hvilket Hjørne de hvine,
hele Kompasset rundt er de mine.
Jeg vil tørre ham ud som et Straa;
ei et Blund skal hans Øielaag faae
hverken Dag eller Nat; som en fredløs Mand
skal han leve, som den, der er sat i Band.
Han skal tæres og pines og lide
Ni Gange ni Ugers Nød og Kvide;
kan hans Fartøi ei forgaae,
skal dog Stormen det tumle og slaae. —
See, hvad jeg gjemmer her!

Anden Hex.

Lad see! lad see, hvad det er.

Første Hex.

En Styrmands Finger. Han saae sit Land;
saa led han Skibbrud ved Hjemmets Strand.

(Trommer udenfor.)

Digitized by Google

Tredie Hex.

Det trommer! det trommer!
Macbeth han kommer!

Alle Tre.

Hexesøstrene fare kan
Haand i Haand over Sø og Land.
Nu omkring
i en Ring!
tre Gange for dig,
tre Gange for mig,
og tre Gange til, saa gjør det ni! —
Tys, nu virker vort Kogleri!

(Macbeth og Banquo komme.)

Macbeth.

Saa smuk en Dag, og dog saa styg har jeg
end aldrig seet.

Banquo.

Hvor langt har vi til Forres? —
Men hvem er disse dog? — med runkent Aasyn,
i sælsom Dragt! — de see ei ud som Jordens
Bebvere og ere dog paa Jorden! —
Sig, er I levende, og er I Væsner,
som Mennesket tør spørge? I forstaae mig,
saa synes det; hver lægger Knokkelfingren
paa sine visne Læber; skal jeg troe,
at I er Kvinder? Eders Skjæg forbyder
dog denne Tro.

Macbeth.

Tal, om I kan: hvem er I?

Første Hex.

Hil dig, Macbeth! vær hilset, Than af Glamis!

Digitized by Google

Anden Hex.

Hil dig, Macbeth, vær hilset, Than af Cawdor!

Tredie Hex.

Hil dig, Macbeth! som snart skal vorde Konge!-

Banquo.

Min ædle Herre, hvorfor studser I
og synes at forfærdes ved en Tale,
der har saa skjøn en Klang? — I Sandheds Navn!
er I kun Blændværk, eller virkelig
det, som I synes? For min ædle Ven
forkynde I en Lykke, som han har,
og store Forudsigelser om Høihed
og Haab om Kongevælde, saa han synes
hel henrykt; mig I Intet har at sige. —
Hvis I kan see i Tidens Sæd, og sige,
hvad for et Korn skal groe, og hvilket spildes,
saa taler nu til mig, som ikke trygler
om Eders Gunst, ei frygter Eders Had.

Første Hex.

Hil dig!

Anden Hex.

Hil dig!

Tredie Hex.

Hil dig!

Første Hex.

Mindre end Macbeth, og dog større!

Anden Hex.

Mindre i Lykke, dog meget større!

Tredie Hex.

Selv ei Konge, men Kongers Fader!
Hil Eder begge, Macbeth og Banquo.

Digitized by Google

Første Hex.

Hil være Banquo! Hil Macbeth!

Macbeth.

Tøv! Eders Ord er dunkle; sig mig mere!
Ved Sinels Død er jeg jo Than af Glamis;
Det veed jeg; men hvorledes Than af Cawdor?
Den, som er Than af Cawdor, lever jo
i Magt og Medgang; — og at blive Konge
er udenfor Troværdighedens Grændser
saavelsom det at blive Than af Cawdor.
Sig, hvorfra fik I denne sære Kundskab?
hvi standse I paa denne sorte Hede
vor Gang med Eders Spaadomshilsen? Tal!
tal! jeg besværger Eder!

(Hexene forsvinde.)

Banquo.

Jorden kan
som Vandet skyde Bobler; disse var
af dem; hvor blev de af?

Macbeth.

De svandt i Luften,
og det, som syntes legemligt, flød bort
som Dunst for Vinden. Gid de havde tøvet!

Banquo.

Var det, vi tale om, da her tilstede?
hvad eller har vi spist af Galneroden,
som gjør vort Vid til Fange?

Macbeth.

Eders Børn
skal vorde Konger!

Banquo.

I skal vorde Konge.

Digitized by Google

Macbeth.

Og Than af Cawdor; lød det ikke saa?

Banquo.

Saa lød det, Ord til andet. — Hvem er der?

(Rosse og Angus træde ind.)

Rosse.

Budskabet om din Seir, Macbeth, er kommen
til Kongens Øren, og naar han betragter
dit ridderlige Mod i Oprørskampen,
saa kappes hans Beundring med den Ros,
han vilde yde dig; naar da i Taushed
han overskuer Dagens hele Værk,
han seer dig i de norske Kæmpers Rækker,
ustræmt af Dødens vilde Billeder,
som selv du maned frem. — Saa tæt som Hagl
kom Bud paa Bud, og hvert forkyndte høit
din Hæder ved hans Riges tappre Forsvar
og gjød den ud for ham.

Lenox.

Vor Herre, Kongen
har sendt os for at bringe dig hans Tak
og for at kalde dig til ham, men ei for
at lønne dig.

Angus.

Og som et Forbud paa
end større Hæder, bød han mig at hilse
dig i hans Navn som Than af Cawdor; dette
er nu din Rang. — Til Lykke, ædle Than!

Banquo.

Hvordan! — Kan Djævlen tale Sandhed!

Macbeth.

Thanen

Digitized by Google

af Cawdor lever, hvorfor smykker I mig
med laante Klæder?

Angus.

Den, som var det, lever
endnu; men Dommen tynger paa hans Liv,
som er forbrudt. Om han har sluttet Pagt
med Norge, eller om han har i Løndom
Oprøret ydet Hjælp og Bistand, eller
med begge virket til sit Lands Fordærv,
det veed jeg ei; men Høiforræderi,
tilstaaet og bevist, har fældet ham.

Macbeth (affides.)

Glamis og Than af Cawdor; men det Største
staaer end tilbage — — Tak for Eders Umag! —

(til Banquo.)

Sig, haaber I nu ei, at Eders Børn
skal blive Konger? De, der hilste mig
som Than af Cawdor, loved dem ei mindre.

Banquo.

Hvis I slog Eders Lid til det, da kunde
tilsidst vel Kronen friste Eders Hu
foruden Cawdors Høihed. — Sælsomt er det,
og ofte for at lokke os i Snaren
fortælle Mørkets Sendebud os Sandhed;
de vinde os ved en uskyldig Smaating
for at forraade os til Allersidst. —
Et Ord med Eder, Frænder.

(taler affides med Rosse o. d. A.)

Macbeth (affides.)

Sandhed altsaa
var to af deres Spaadomsord. Et Forspil
til Kongeskuespillets store Handling! — —

Digitized by Google

Jeg takker, ædle Herrer! — — Dette Kald
fra Aandeverdnen kan ei være ondt;
det kan ei være godt. Hvis det var ondt,
hvorfor gav det mig da et Pant paa Lykken
ved at begynde med en Sandhed; — Than
af Cawdor er jeg; — er det godt, hvorfor
maa jeg da følge den Indskydelse,
hvis gruelige Billed faaer mit Haar til
at reise sig, og Hjertet til at banke
paa unaturlig Vis mod mine Ribben.
Den virkelige Frygt er Intet mod
Indbildningskraftens Rædsler. Denne Tanke,
hvis Mord endnu kun er en Drøm, den rynster
mit hele Væsen saa, at al min Livskraft
forgaaer i Anelse, og Intet er
undtagen det, som ikke er.

Banquo (til de Andre.)

Vor Ven
staaer helt betagen!

Macbeth.

Er det Skjæbnens Villie,
at jeg skal være Konge, saa lad Skjæbnen
mig krone, uden at jeg rører mig.

Banquo.

Den nye Høihed er som nye Klæder,
der passe først ved Vanens Hjælp til Kroppen.

Macbeth.

Skee, hvad der vil! — mens Tid og Time gaaer,
den værste Dag jo dog en Ende faaer.

Banquo.

Ædle Macbeth, vi vente kun paa Eder.

Digitized by Google

Macbeth.

Tilgiv! Min sløve Hjerne syslede
med glemte Ting. — Den Umag, I har havt,
I gode Herrer, har jeg ført tilbogs
og vender daglig Bladet, at jeg ikke
skal glemme den. Men nu afsted til Kongen!
(til Banquo.)
Tænk paa, hvad skeet er, og, naar vi faae Stunder,
og Tiden har det veiet, vil vi tale
ret aabenhjertig med hinanden.

Banquo.

Gjerne.

Macbeth.

Nu nok for denne Gang. — Kom, mine Venner!
(de gaae.)

Fjerde Scene.

Forres. En Sal i Kongens Borg.

(Fanfare. **Duncan, Malcolm, Donalbain, Lenox** og Følge træde ind.)

Duncan.

Er Cawdors Dødsdom udført? ere de,
som havde dette Hverv, endnu ei vendte
tilbage?

Malcolm.

End ei, Herre! men jeg talte
med En, som saae ham døe, og som beretter,
at han oprigtigt tilstod al sin Brøde,
bad Eders Høihed om Tilgivelse
og angred dybt. Saa sømmeligt og værdigt
var Intet i hans Liv som hans Farvel
til Livet; thi han døde, som han havde
indøvet Dødens Kunst, og kasted bort
det Kjæreste, han eied, som en Smaating.

Digitized by Google

Duncan.

Ei nogen Videnskab formaaer at finde
i Mandens Aasyn Sindets indre Væsen.
Han var en Adelsmand, til hvem jeg satte
en ubegrændset Tillid.

(Macbeth, Banquo, Rosse og Angus træde ind.)

Ædle Frænde!
just nu laa Utaknemlighedens Synd
tungt paa mit Sind. Du har saa stort et Forspring,
at Lønnen, om den flyver nok saa hurtigt,
er sen til at indhente dig. — Gid din
Fortjeneste var ringere, da stod
min Tak og Løn i bedre Forhold til den.
Nu har jeg kun at sige: jeg maa blive
din Skyldner, selv om Alt jeg kunde give.

Macbeth.

Den Tjeneste og Troskab, jeg er skyldig,
er selv sin Løn. Det er vor Konges Sag
at tage mod vor Tjeneste; vor Troskab
og Huldskab er kun Børn og Tjenere
af Kronen og af Riget, og de gjøre
kun deres Pligt, idet de gjøre Alt
Jer til Behag og Ære.

Duncan.

Vær velkommen!
Jeg har begyndt at plante dig, og jeg
vil sørge for at bringe dig i Flor. —
Min ædle Banquo, din Fortjeneste
er ikke mindre, skal ei gjælde mindre.
Lad mig omfavne dig og holde dig
tæt ved mit Hjerte!

Digitized by Google

Banquo.

Og hvis der jeg groer,
er Høsten Eders.

Duncan.

See, min Glædes Fylde,
i overstadig Lyst, maa søge Skjul
i Graad, som Sorgen. — Sønner, Frænder, Thaner,
og I, som staae os nærmest! Vide skal I:
Vor Førstefødte Malcolm skjænke vi
vor Krones Arv, og vi udnævne ham
til Prinds af Cumberland; dog Æren skal
ei smykke ham alene uden Følge;
men Hædersmærker skal som Stjerner skinne
paa al Fortjeneste. Og nu afsted
til Invernes! (til Macbeth.)
der vil, som Eders Gjæst,
jeg blive Eder endnu meer forbunden.

Macbeth.

Den Hvile, som ei tjener Eder, Herre,
er kun Besvær! Jeg selv vil være Forbud
og glæde med det Bud min Hustrus Øren.
Jeg anbefaler mig.

Duncan.

Min ædle Cawdor!

Macbeth (afsides.)

En Prinds af Cumberland! — Det Trin jeg maa
rask springe over eller falde paa;
det standser mig. — Skjul, Stjerner, Eders Straaler!
min Attraas mørke Dyb ei Lyset taaler.
See bort fra Haanden, Øie! Dog lad skee,
hvad Øiet, naar det er skeet, ei tør see!
(gaaer.)

Digitized by Google

Duncan.

Ja, ædle Banquo! Han er fuldt saa tapper,
og af hans Pris jeg bliver aldrig mæt;
det er mig som en Fest. — Nu, efter ham,
hvis Omhu iler forud til vor Velkomst.
Det er en Frænde, som har ei sin Lige!

(Alle gaae.)

Femte Scene.

Inverness. En Sal i Macbeths Borg.

(Lady Macbeth træder ind med et Brev.)

Lady Macbeth (læser.)

„De mødte mig paa Seirens Dag, og jeg har faaet det fuldstændigste Bevis paa, at de have mere end menneskelig Kundskab. Da jeg brændte af Begjærlighed efter at spørge dem om mere, forvandlede de sig til Luft og forsvandt i den. Medens jeg stod betagen af Forbauselse derover, kom der Sendebud fra Kongen, der hilsede mig som Than af Cawdor, med hvilken Titel Trolddomssøstrene iforveien havde hilset mig, idet de henviste mig til den kommende Tid med deres Ord: Hil dig, som skal vorde Konge! — Dette har jeg fundet rigtigt at melde dig, min dyrebare Hustru, der skal dele min Høihed, forat du ikke skulde miste den Glæde, der tilkom dig, ved at være uvidende om den Høihed, der er dig lovet. Læg det paa Hjerte, og lev vel!" —

Glamis og Cawdor er du, og skal blive,
hvad dig er lovet. — Dog jeg frygter for
dit Sindelag; det har formeget i sig
af menneskelig Mildheds Mælk til her
at skyde Gjenvei. — Stor vil du nok være;
du fattes ei Ærgjerrighed, men fattes

Digitized by Google

den Ondskab, som dog hører med dertil.
Hvad du vil gjerne, vil du med det Gode;
du vil ei spille fælsk, men vil nok vinde
med Uret. Store Glamis! du vil eie
det, som tilraaber dig: „Saaledes maa
du handle for at eie mig!" og dog
du frygter mere for at gjøre det,
end ønsker det ugjort. — Skynd dig herhid,
at jeg min Aand kan gyde i dit Øre
og tugte med min Tunges Djærvhed Alt,
hvad dig vil skille fra den gyldne Ring,
som Skjæbnen og en overjordisk Magt
vil see dig kronet med. —

(En Tjener kommer).

Hvad bringer du?

Tjeneren.

Iaften kommer Kongen her!

Lady Macbeth.

Du raser!
Er ei din Herre med ham? — Var det saa,
han vilde sikkert sendt mig Bud itide.

Tjeneren.

Jeg taler Sandhed. Thanen er paa Veien.
Min Kammerat, som iled forud for ham,
var aandeløs af Hast og havde neppe
saameget Mæle, som hans Ærind kræved.

Lady Macbeth.

Gaa, plei ham vel! stort Budskab har han bragt!

(Tjeneren gaaer.)

Hæs er den Ravn, hvis Skrig forkynder Duncans
dødviede Indtog under dette Tag. —
Saa kom da nu, I Aander, I, som lure

Digitized by Google

paa Menneskenes Tanker! tager fra mig
mit Kjøn, og fylder mig til bredfuldt Maal
fra Fod til Isse med den værste Grumhed!
gjør Blodet tykt, tilstænger hver en Vei
og Adgang for Samvittighedens Røst,
at ei Naturen skal med Angerens
Hjemsøgelser mit sule Forsæt rokke
og stifte Fred imellem Daad og Forsæt!
Kom hid til mine Bryster, suger Galde
af deres Mælk, I villige Mordaander,
hvor end I svæve i usynligt Væsen
og lure paa Naturens onde Drift!
Kom, tætte Nat! svøb dig i mørke Dampe
fra Helved, at min hvasse Dolk ei seer
det Saar, den gjør, og at ei Himlen skal
see gjennem Mørkets Teppe ud og raabe:
Holdt! Holdt! —

(Macbeth kommer).

O, store Glamis, høie Cawdor,
og størst ved den Forjættelse, som venter!
dit Brev har hævet mig ud over Nuets
Uvidenhed; jeg føler nu en Fremtid
i Øieblikket.

Macbeth.

Dyrebare Hustru!
Iaften kommer Duncan her.

Lady Macbeth.

Og naar
gaaer han herfra?

Macbeth.

Imorgen — er hans Agt.

Digitized by Google

Lady Macbeth.

O, aldrig Solen skal den Morgen see! —
Dit Ansigt, kjære Than, er som en Bog,
hvor Folk kan læse sære Ting; vil du
bedrage Tiden, saa see ud som Tiden;
bær Velkomst i dit Blik, din Haand, din Tunge;
see ud som en uskyldig Blomst; men vær
som Slangen under den. For ham, der kommer,
maa der nu sørges. Og betro du mig
Udførelsen af Nattens store Værk,
som for hver Nat og Dag, der forestaaer,
os lover Enemagt og Kongekaar.

Macbeth.

Vi tales ved.

Lady Macbeth.

Løft Øiet frit og trygt!
At skifte Aasyn er et Tegn paa Frygt;
for Resten stol paa mig.

(de gaae.)

Sjette Scene.

En Plads udenfor Borgen. Musik. Macbeths Tjenere.

(Duncan, Malcolm, Donalbain, Banquo, Lenox, Macduff, Angus, Rosse og Følge komme ind.)

Duncan.

En smuk Beliggenhed har denne Borg!
den lette, milde Luft med Velbehag
opfylder vore Sandser.

Banquo.

Sommergjæsten,
Tempelbeboeren, den lille Svale,
beviser, ved at bygge her saa gjerne,

Digitized by Google

at Himlens Aande dufter liflig her.
Paa hver Udbygning, Frise, Pille, Hjørne,
har denne Fugl jo hængt sin Rede op,
en Vugge for sin Yngel. Jeg har mærket,
at, hvor den helst sig holder til og yngler,
er Luften mild.

(Lady Macbeth kommer.)

Duncan.

Vor ærede Værtinde!
Den Kjærlighed, der følger os, er tidt
os til Besvær; dog maa vi takke for den,
da det er Kjærlighed; nu seer I altsaa,
I maa velsigne os for Eders Møie
og skyldigst takke os for Eders Umag.

Lady Macbeth.

Om al vor Tjeneste i hvert et Punct
blev dobbelt gjort og end engang fordobblet,
var den dog kun en svag og ringe Gjerning
imod det store, rige Maal af Hæder,
som Eders Høihed dynger paa vort Hus.
Til Gjengjæld for den før beviste Ære
og for den nye, som I dertil føier,
kan vi kun bede for vort Konges Held.

Duncan.

Hvor er vor Than af Cawdor? Vi har fulgt
skarpt i hans Spor og tænkte fast at komme
som Forbud for ham; men han rider godt;
dertil hans Kjærlighed, skarp som hans Spore,
har ført ham hjem før os. Iaften er
vi Eders Gjæst, min skjønne Fru Værtinde!

Lady Macbeth.

Hvad Eders Tjenere besidde, baade

Digitized by Google

de selv og deres Gods, er kun et Laan,
der gjøres op, naar Eders Høihed vil;
I faaer tilbage kun, hvad der er Eders.

Duncan.

Nu giv mig Eders Haand, og før mig til
min Vært. Han er os kjær og han skal nyde
vor Gunst fremdeles. Tillad, min Værtinde!

(Han fører hende ind.)

Syvende Scene.

En Sal i Borgen. Musik og Fakler.

(En Taffeldækker og flere Tjenere gaae over Scenen med Fade o. s. v. derefter træder Macbeth ind.)

Macbeth.

Hvis det var gjort, naar det er gjort, da var det
bedst, at det strax blev gjort. Hvis Mordet kunde
slaae Bom for Følgerne og ved hans Død
opfange Heldet, saa det Hele var
eet Stød og dermed Alting ude, her,
kun her, paa denne Tidens smalle Strandbred, —
da ændsed vi kun lidt det andet Liv.
Men slig en Daad har altid her sin Dom.
Vi undervise kun Blodtankerne;
naar de har udlært, komme de tilbage
og ramme deres Ophavsmand. Den strænge
Retfærdighed for vore egne Læber
Giftbægret holder, som vi selv har blandet.
Fredhellig er han her med dobbelt Ret:
først er jeg jo hans Frænde og hans Tjener,
to stærke Grunde mod en saadan Daad;
dertil er jeg hans Vært; jeg skulde stænge
min Dør for Morderen istedenfor

Digitized by Google

at føre Dolken selv. Og ydermere
har denne Duncan brugt sin Magt saa mildt,
har siddet paa sin Kongestol saa ren,
at jo hans Dyder ville raabe høit
som Engle med Basunens Røst imod
den sorte Helveddaad at myrde ham,
og Medynk, som et nøgent, nyfødt Barn,
af Stormen baaret, eller Himmelens
Cheruber paa usynlige Luftheste
vil blæse ind den gruelige Gjerning
i hvert et Øie, saa en Regn af Taarer
vil drukne Stormen. — Jeg har ingen Spore
at sætte i min Villies Side uden
Ærgjerrigheden, der vil tage Fart
og gjør for stort et Spring og falder ned; —

(Lady Macbeth kommer.)

Hvad nu? — hvad Nyt? —

Lady Macbeth.

Han har snart endt sit Maaltid. —
Hvorfor forlod du Salen?

Macbeth.

Har han spurgt
om mig?

Lady Macbeth.

Du veed det ikke?

Macbeth.

— Vi vil ikke
gaae videre i denne Sag. Han har
fornylig hædret mig, og jeg har vundet
hos alstens Mennesker et gyldent Rygte;
det skulde bæres i sin friske Glands,
ei kastes bort saa snart.

Digitized by Google

Lady Macbeth.

Og var det Haab,
hvormed du smykked dig, da drukkent? har
det sovet Rusen ud, og vaagner nu,
og stirrer blegt og gustent paa, hvad nylig
det freidigt gjorde? Vel! fra denne Stund
bedømmer jeg din Kjærlighed derefter.
Tør du i Daad og Mod ei være den,
du er i Attraa? Vil du eie det,
du agter for at være Livets Smykke,
og vil dog være for dig selv en Kryster,
der vilde gjerne, hvis han turde blot,
som Katten i vort Ordsprog —

Macbeth.

Ti dog! ti!
Jeg tør Alt, hvad der sømmer sig en Mand;
hvo mere tør, er ingen Mand.

Lady Macbeth.

Var det
et Dyr, som fik dig til at aabenbare
den Tanke for mig? Da var du en Mand,
dengang du vøved det, og turde du
nu være meer end dengang, da var du
saameget mere Mand. — Da var ei Tid
ei heller Sted at finde; men du vilde
jo skabe begge; — de har skabt sig selv; —
og nu berøver just Beleiligheden
dig Mod og Kræfter! — Jeg har givet Die;
jeg veed, hvor inderligt en Moder elsker
sin Glut ved Brystet; — men jeg vilde rive
Brystvorten af dens bløde Mund og knuse

Digitized by Google

dens Hjerne, hvis jeg havde svoret paa det,
som du paa dette.

Macbeth.

Men, om det slog feil.

Lady Macbeth.

Slaae feil! — naar du kun spænder fast dit Mod,
saa slaaer det ikke feil. Naar Duncan sover, —
og efter Dagens strænge Reise vil
han sove trygt, — da vil jeg saa bedøve
med Vin og Svir hans tvende Kammersvende,
at Hjernens sikkre Vagt, Erindringen,
skal blive til en Damp, og Tankens Bolig
gaae op i Røg. Naar da de ligge drukne
som Svin, begravne i en Søvn som Døden,
hvad kan da du og jeg ei gjøre med
den forsvarsløse Duncan? Hvad kan vi
ei lægge paa hans drukne Tjenere,
der vil faae Skylden for vort store Drab?

Macbeth.

Du maa kun føde Drengebørn! kun Mandkjøn
kan komme af din frygtløse Natur. —
Vil man ei troe, naar vi med Blod bestænke
hans egne Kammersvende, mens de sove,
at de har gjort det.

Lady Macbeth.

Hvem tør Andet troe,
naar ved hans Død vi hæve Sorgens Raab
og Jammerskrig?

Macbeth.

Jeg er beredt; hver Sene
er spændt til denne grusomme Gjerning.

Digitized by Google

Kom! lad nu milde Blikke Verden gjække;
lad falske Miner Hjertets Falskhed dække.

(de gaae.)

Anden Act.

Første Scene.

Borggaarden i Macbeths Borg.

(Banquo og Fleance komme ind; en Tjener lyser for dem med en Fakkel.)

Banquo.

Hvad Tid paa Natten kan det være?

Fleance.

Maanen
er nede; Klokken har jeg ikke hørt.

Banquo.

Ved Midnat gaaer den ned.

Fleance.

Jeg skulde troe,
at det er senere.

Banquo.

Der, tag mit Sværd! —
der herster Sparsomhed i Himlen; alle
dens Lys er slukte; — der, tag ogsaa dette! —
En blytung Døs er over mig, og dog
jeg har ei Lyst at sove. — Naadens Magter!
tving i mit Sind de onde Tanker, som
Naturen giver Adgang, mens vi sove! —

Digitized by Google

Giv mig mit Sværd!

(Macbeth kommer med en Fakkelbærer.)

Hvem der?

Macbeth.

En Ven!

Banquo.

Hvad, Herre!
er I saa sildigt oppe? — Kongen sover.
Han var hel usædvanlig oprømt. Gavmildt
har han belønnet Eders Tjenerskab.
Med denne Diamantring sender han
sin venlige Værtinde, Eders Frue,
sin Hilsen, og han indeslutter den
i ubegrændset Tak.

Macbeth.

Vi var saa ganske
uforberedte; derved blev vor Villie
en Træl af vore mangelfulde Kræfter
og havde ikke frie Hænder.

Banquo.

Alting
var ypperligt. — Inat jeg drømte om
de tre Troldsøstre. Eder har de dog
sagt noget Sandt.

Macbeth.

Jeg tænker ikke paa dem.
Dog, hvis der fandtes en beleilig Time,
vi kunde tales ved om denne Sag,
hvis I har Tid dertil.

Banquo.

Som I befaler.

Digitized by Google

Macbeth.

Hvis I samtykker i min Plan, — naar Tid er, —
det vilde fremme Eders Ære.

Banquo.

Hvis
jeg ikke mister Æren, mens jeg stræber
at vinde den; hvis jeg kan holde rent
mit Hjerte, og min Troskab ubeflaaren,
saa er jeg Eders.

Macbeth.

Nu, god rolig Nat!

Banquo.

Det samme vil jeg ønske Eder, Herre!

(gaaer med Fleance og Tjenere.)

Macbeth (til Tjeneren.)

Gaa, bed din Frue ringe, naar hun har
beredt min Aftendrik. — Gaa du tilsengs. —

(Tjeneren gaaer.)

Er det en Dolk, jeg seer der for mig? — Grebet
vendt mod min Haand! — Kom! lad mig gribe dig! —
Jeg fik dig ikke, og dog seer jeg dig. —
Du Rædselsbilled, er du ikke til
for Følelsen, men kun for Synet? eller
er du en Dolk i Tanken kun, et Blændværk,
der fødes af den feberhede Hjerne.
Endnu jeg seer dig, saa haandgribelig
i Skikkelse, som den, jeg drager her.
Du viser mig den Vei, jeg vilde gaae;
et saadant Redskab skulde jeg jo bruge.
Mit Øie er de andre Sandsers Gjæk,
hvis ikke det er Mester for dem alle.
Jeg seer dig end: paa Klingen og paa Pladen

Digitized by Google

er Stænk af Blod, som ikke var der før. —
Nei, det er Intet. Det er Mordertanken,
der stiller dette Billed for mit Øie. —
Nu synes i den halve Del af Verden
Naturen død, og onde Drømme drive
nu deres Spil med Søvnen bag dens Forhæng;
nu bringe Hexe deres Offer til
den blege Hecate; det gustne Mord,
advaret af sin Skildvagt, Ulvens, Hyl,
som er dets Vartegn, lister frem, — saaledes, —
som da Tarquinius sneg sig til sin Voldsvaad,
tyst som et Gjenfærd. — Trygge, faste Jord!
hør ikke mine Fjed, hvorhen de gaae,
at ikke Stenene skal sladre om,
hvad jeg har for, og røve denne Stund
den tause Gru, som passer bedst dertil. —
Imens jeg staaer og truer, lever han;
Ord aande Kulde paa min Handlings Brand.

(en Klokke ringer.)

Jeg gaaer, og det er gjort; nu kalder Klokken;
Hør den ei, Duncan; din Ligklokke klinger;
til Himlen eller Helved den dig ringer!

Anden Scene.

(Lady Macbeth kommer ind.)

Lady Macbeth.

Det, som beruste dem, har gjort mig dristig;
det, som har slukket Aandens Gnist i dem,
opflammer mig. — Tys! Stille! — det var Uglen,
der skreg, den gruelige Nattevægter,
der siger saa uhyggeligt Godnat. —
Nu er han ved det. — Dørene er aabne;

Digitized by Google

de drukne Svende snorke høit, til Spot
for deres Embed. Jeg har lavet dem
en Drik, saa Liv og Død kan trættes om dem,
om de er døde eller levende.

Macbeth (indenfor.)

Hvem der? Ha! Hvad er det?

Lady Macbeth.

O, vee! jeg frygter
at de er vaagnet, og det er ei gjort.
Forsøget kun og ikke Gjerningen
er farlig. — Hør! — Jeg lagde deres Dolke
tilrette, saa han maatte finde dem. —
Jeg havde gjort det, havde han ei lignet
min Fader, som han sov. — Der er min Husbond!

(Macbeth kommer ind.)

Macbeth.

Nu har jeg gjort det! — har du Intet hørt?

Lady Macbeth.

Jeg hørte Uglen tude, og jeg hørte
en Faarekylling pibe — talte du?

Macbeth.

Naar?

Lady Macbeth.

Nu.

Macbeth.

Da jeg kom ned?

Lady Macbeth.

Ja.

Macbeth.

Tys! — Hvem ligger
i Kammeret ved Siden?

Digitized by Google

Lady Macbeth.
Donalbain.
Macbeth (seer paa sine Hænder.)
Det er bedrøveligt at see.
Lady Macbeth.
Hvor sælsomt
et Indfald dog: „bedrøveligt at see!"
Macbeth.
En lo i Søvne høit; En raabte: Mord!
de vækkede hinanden, og jeg stod
og hørte paa dem; men de bad en Bøn
og sov saa ind igjen.
Lady Macbeth.
Der ligger To
i Kammeret.
Macbeth.
„Gud vær os naadig!" raabte
den Ene, og den Anden svared: Amen,
som om de havde seet mig staae og lure
paa deres Angst, — med disse Bøddelhænder.
Jeg kunde ikke sige: „Amen", da
de bad: „Gud vær os naadig!"
Lady Macbeth.
Det maa du
ei gruble paa saa dybt.
Macbeth.
Men hvorfor kunde
jeg ikke sige: „Amen"? — Naade trængte
jeg høilig til; men Amen sad mig fast
i Struben.
Lady Macbeth.
Tænk ei paa en saadan Gjerning

Digitized by Google

paa denne Maade; det kan drive os
fra Vid og Sands.

Macbeth.

Det kom mig for, jeg hørte
en Røst, der raabte: „Sov ei meer! Macbeth
„snigmyrder Søvnen, den uskyldige,
„Søvnen, som løser op Bekymringens
„uredte Garn, som ender hver Dags Liv,
„det friske Bad for Livets bittre Møie,
„den milde Lægedom for Sjælens Saar,
„den anden Dækning paa Naturens Bord,
„den Ret, som styrker bedst ved Livets Maaltid!"

Lady Macbeth.

Hvad mener du?

Macbeth.

Det raabte gjennem Huset:
„Sov ikke meer! Glamis har myrdet Søvnen;
„derfor skal Cawdor ikke sove mere;
„Macbeth skal ikke sove mere!"

Lady Macbeth.

Hvem
var det, der raabte saa? — Min ædle Than!
din Heltekraft du lammer ved at gruble
saa feberfygt derover. Gaa, tag Vand,
vadsk af din Haand den Plet, der vidner mod dig!
Men, hvorfor tog du deres Dolke med?
de maa jo ligge der; gaa, bring dem ind,
stænk Blod paa de søvndrukne Kammersvende.

Macbeth.

Nei! Jeg gaaer ikke meer derind! jeg gruer
ved Tanken om, hvad jeg har gjort; see paa det
igjen, det tør jeg ikke!

Digitized by Google

Lady Macbeth.

Du Forsagte!
giv mig da Dolkene! — De Sovende
og Døde er jo kun som Billeder;
kun Barnet kyses af en malet Djævel.
Ifald han bløder end, vil jeg forgylde
hans Svendes Ansigt til et gyldigt Vidne
om deres Brøde. (hun gaaer; det banker.)

Macbeth.

Hvem er det, der banker?
Hvor er det fat med mig, naar hver en Lyd
forfærder mig? — Ha! Hvad er det for Hænder?
de rive mine Øine ud! — kan alle
Havgudens Vande vadske dette Blod
af mine Hænder? — Nei! før vil min Haand
blodfarve hele Havets Bølgevrimmel
og gjøre alt det Grønne til eet Rødt!

(Lady Macbeth kommer tilbage.)

Lady Macbeth.

Min Haand har samme Farve nu som din;
men skamme mig jeg vilde, var mit Hjerte
saa blegt. —

(det banker.)

Det banker paa den søndre Port; —
Kom til vort Kammer; med en Smule Vand
er denne Gjerning vadsket bort; hvor let
maa den da være! — Alt dit Mandemod
har svigtet dig.

(det banker.)

Nu banker det igjen!
tag Natdragt paa, at Ingen skal tilfældigt
bemærke, vi har vaaget; staa dog ikke
saa ynkelig fortabt i dine Tanker!

Digitized by Google

Macbeth.

At vide med mig selv den Gjerning! — bedre
det var, jeg vidste Intet af mig selv! —

(det banker.)

Bank, til du vækker Duncan! — Gid du kunde!

(de gaae.)

Tredie Scene.

(En Portner kommer ind; det banker.)

Portneren.

Det kan man da kalde at banke! — Hvis man var Portner i Helvede, saa fik man ret at vide, hvad det var at dreie Nøglen om.

(det banker.)

Bum! Bum! Bum! — Hvem der, i Beelzebuls Navn? — Det er en Kornpuger, som hængte sig, fordi det tegnede til en god Høst. — Du kommer tilpas! Du har vel Tørklæder nok med dig; for her kommer du til at svede for det.

(det banker.)

Hvem der i den anden Djævels Navn? — Min Sandten! det er en Ordfordreier, som kunde lægge sin Ed i hvilken af Vægtskaalerne, det skulde være, imod den anden Vægtskaal; som begik Forræderi nok „til Guds Ære", men kunde dog ikke dreie sig ind i Himlen. Kom kun ind, Ordfordreier! — (det banker.) — Bum! Bum! Bum! Hvem der? Naa, det er en engelsk Skræder, som kommer her, fordi han har stjaalet Klæde af et Par franske Buxer. Kom ind, Skræder! her kan du faae Ild nok til at gløde dit Pressejern. — (det banker.) — Bum! Bum! Bum! Her er aldrig Ro. Hvem er det? — Men her er for koldt til at være Helvede! — Jeg vil ikke agere Djævelsportner længer! Jeg havde ellers ifinde at lade Nogle komme ind af alle Haandteringer, som

Digitized by Google

vandre ad Blomsterstien til det evige Fyrværkeri. (det banker.) Ja, ja, strax! — Jeg haaber, I betænker Portneren!

(Han lukker Porten op; Macduff og Lenox træde ind.)

Macduff.

Kom du saa sent tilsengs, min Ven, siden du ligger saa længe?

Portneren.

Ja, Herre, vi svirede, til Hanen galede anden Gang, og Drik fremmer især tre Ting.

Macduff.

Hvad er det for tre Ting, som Drik især fremmer?

Portneren.

Jo, Herre! det er røde Næser, Søvn og Urin. Forlibtheden kan man sige, at den baade fremmer og hemmer; den fremmer Lysten, og den hemmer Evnen; megen Drik bærer sig ad som en Lovtrækker med Forlibtheden; den vækker den, og den stækker den, opper den og stopper den, gjør den munter og bringer den herunter, reiser den op og slaaer den ned, og, kort sagt, narrer den isøvn, gjør den til Løgner og lader den ligge.

Macduff.

Jeg skulde troe, Drikken har gjort dig til Løgner inat?

Portneren.

Ja, Herre, lige ned i min Hals; men jeg gav den Lige for Lige; jeg var den for stærk, og omendskjøndt den spændte Ben for mig engang eller to, saae jeg dog min Leilighed til at faae den paa Døren.

Macduff.

Sig, er din Herre staaet op? Men see,
vor Banken har nok vækket ham; der er han.

(Macbeth kommer.)

Digitized by Google

Lenox.

Godmorgen, ædle Than!

Macbeth.

Godmorgen begge!

Macduff.

Er Kongen oppe, Herre?

Macbeth.

Endnu ikke.

Macduff.

Han bød, jeg skulde kalde tidligt paa ham;
jeg havde nær forsømt den rette Tid.

Macbeth.

Saa vil jeg vise Eder Vei.

Macduff.

Jeg veed,
den Umag glæder Eder; men en Umag
er det alligevel.

Macbeth.

Den Byrde, som
vi bære gjerne, lindrer selv sit Tryk.
Her seer I Døren.

Macduff.

Jeg tillader mig
at kalde paa ham, som det er mig paalagt.

(gaaer.)

Lenox.

Vil Kongen bort idag.

Macbeth.

Det var hans Agt.

Lenox.

Det var en rædsom Uveirsnat, vi havde;
Skorstenen paa vort Herberg blæste ned;

Digitized by Google

i Luften, siger man, lød Klagestrig
og vilde Dødshyl, gruelige Toner,
der varsled Mord og Brand og svar Ulykke,
nys ruget ud for denne onde Tid;
og Mørkets Fugl skreg den udslagne Nat;
man siger, Jorden skjælved som i Feber.

Macbeth.

En stormfuld Nat!

Lenox.

Ja, min Erindring er
for ung til at gjenkalde sig dens Lige.

(Macduff kommer tilbage.)

Macduff.

O, Rædsel, Rædsel, Rædsel! ingen Tunge
kan nævne, intet Hjerte fatte dig!

Macbeth og Lenox.

Hvad er der?

Macduff.

Ødelæggelsen har gjort
sit Mesterstykke! Tempelran og Mord
har frækt gjort Indbrud i Guds Helligdom
og stjaalet Livet ud af Tempelhallen.

Macbeth.

Hvad? Livet?

Lenox.

Mener I hans Majestæt?

Macduff.

Gaa ind i Kamret! lad en ny Medusa
udslukke Eders Syn! spørg ikke mig!
seer selv, og taler saa! — Vaagn op! vaagn op!

(Macbeth og Lenox gaae).

Ring med Stormklokken! — Mord! Forræderi!

Digitized by Google

Op, Malcolm, Banquo, Donalbain! vaagn op!
op af den bløde Slummer, Dødens Billed,
og seer paa Døden selv! op, op! og seer
et Glimt af Dommedagen! — Malcolm! Banquo!
staaer op, som Gjenfærd stige frem af Graven,
for at forøge Rædslen! — ring med Klokken!

(Stormklokken ringer.)

(Lady Macbeth kommer ind.)

Lady Macbeth.

Hvad er der? Hvilken gruelig Trompet
fremstævner Husets Sovende til Møde?
tal, tal!

Macduff.

Min ædle Frue, det er ikke
for Jer' at høre, hvad jeg har at sige;
hvis mine Ord faldt i en Kvindes Øren,
de vilde dræbe strax. —

(Banquo kommer ind.)

O, Banquo, Banquo!
vor Herre, Kongen, ligger myrdet!

Lady Macbeth.

Vee mig!
her i vort Hus?

Banquo.

O, altfor grueligt,
hvor det saa var! — jeg beder dig, Macduff,
tag det tilbage! sig, det er ei saa!

(Macbeth og Lenox komme tilbage.)

Macbeth.

O, var jeg død en Time før! da havde,
jeg levet lykkeligt; — fra denne Stund
er der i Verden ingen Alvor mere;
Alting er Tant; Bersmmelsen og Naaden

Digitized by Google

er døde; Livets Vin er tappet ud,
og Karret kan nu kun med Bærmen prale!

(Malcolm og Donalbain komme.)

Donalbain.

Er Nogen her i Nød?

Macbeth.

I selv, endskjøndt
I veed det ikke: Vældet, Aaren, Kilden
til Eders Blod er standset, selv dets Udspring
er standset.

Macduff.

Eders kongelige Fader
er myrdet.

Malcolm.

O! af hvem?

Lenox.

Hans Kammersvende,
saa synes det, har gjort det. Deres Ansigt
og Hænder vare mærkede med Blod;
saa var og deres Dolke, som vi fandt
utvættede paa deres Hovedgjærde;
de stirred og var helt forvildede;
dem kunde ingen Mand betroe sit Liv.

Macbeth.

O, jeg fortryder dog min vilde Harme,
at jeg har dræbt dem.

Macduff.

Hvorfor har I gjort det?

Macbeth.

Hvem kan paa engang være viis, forfærdet,
besindig, harmfuld, trofast, upartisk? —
Ingen! — Mit stærke Venskabs Iver løb

Digitized by Google

forbi Fornuftens Rølen. — Her laa Duncan, —
hans Sølvhaar bræmmet med det gyldne Blod,
hans Vunder aabne som den sprængte Mur,
hvor Ødelæggelsen kan storme ind; —
og der laa Morderne med Tegn og Farve
af deres Haandværk; Dolkene til Fæstet
besudlede med Blod; hvem kunde da
sin Harme styre, om han havde Hjerte
for Kjærlighed, og Mod i Hjertet til
at vise den?

Lady Macbeth.

O, hjælp mig bort herfra!

Macduff.

Hjælp Fruen!

Malcolm (til Donalbain.)

Hvorfor staae da vi saa tause,
mens denne Sag dog os er allernærmest.

Donalbain.

Hvad skulde vi vel sige her, hvor Døden
kan lure i hvert Hul og fare frem
og gribe os? — Afsted blot! — Vore Taarer
er end ei bryggede.

Malcolm.

Vor stærke Sorg
kan ikke frit sig røre.

Banquo.

Hjælp dog Fruen.

(Lady Macbeth bringes ud.)

Og naar vi have skjult vor nøgne Svaghed,
som stilles her saa ynkeligt tilskue,
saa lad os samles for at efterforske,
hvordan den gruelige Daad er skeet.

Digitized by Google

Nu rystes vi af Frygt og Tvivl. — Jeg staaer
i Herrens stærke Haand og værger mig
mod skumle Rygter om Forræderi
og Nidingsværk!

Macduff.

Jeg ligesaa!

Alle.

Vi alle!

Macbeth.

Saa lad os da som Mænd med rask Beslutning
i Hallen samles strax.

Alle.

Det er et Ord.

(Alle gaae undtagen Malcolm og Donalbain.)

Malcolm.

Hvad er din Agt? Lad os ei pleie Raad
med dem! At hykle Sorg, det er en Kunst
hel let for falske Mænd. — Jeg gaaer til England.

Donalbain.

Til Irland jeg; at skilles fra hinanden
er sikkrest for os begge to; her lurer
en Dolk i hvert et Smil; den Nærmeste
i Blod er Blodet nærmest.

Malcolm.

Morderpilen,
som er skudt ud, har end ei naaet sit Maal,
og sikkrest er at vige ud af Sigtet.
Derfor til Hest! og lad os uden Omsvøb
og høflig Afsked liste os herfra;
at skjæle bort sig selv, det Tyveri
er lovligt, hvor al Naade er forbi.

Digitized by Google

Fjerde Scene.

(Udenfor Slottet.)

(Rosse og en gammel Mand træde ind.)

Den Gamle.

Halvfjerde Snese Aar jeg mindes vel,
og indenfor den Tidskreds har jeg seet
hel sære Ting og skrækkelige Timer;
men denne onde Nat har gjort til Smaating
Alt, hvad jeg vidste før.

Rosse.

Ak, gode Fader,
du seer jo nok, at Himlen er i Oprør
ved Menneskenes Færd og seer med Vrede
paa deres blodbestænkte Skueplads.
Nu viser Uhret Dag; men Nattens Mulm
end kvæler Lampen, som paa Himlen vandrer;
har Natten seiret, eller blues Dagen,
da Mørket end begraver Jordens Ansigt,
imens Livslyset skulde kysse det?

Den Gamle.

Det er imod Naturen, som den Gjerning,
der nys er gjort. — I Tirsdags blev en Falk,
der stolt sad i sin Høihed, overfalden
og sønderreven af den lumske Ugle.

Rosse.

Og Duncans Heste, (det er sært, men sandt,)
de skjønne, raske Dyr, de deiligste
af deres Art, blev rasende, slog ud,
brød deres Stald, og lod sig ikke styre,
som om de var i Krig med Mennesker.

Den Gamle.

De bed ihjel hinanden, siger man.

Digitized by Google

Rosse.

Det gjorde de; jeg saae derpaa med Gru
med disse mine Øine. — See, der kommer
den ærlige Macduff.

(Macduff træder ind.)

Hvorledes gaaer det
i Verden nu?

Macduff.

Seer I det ikke?

Rosse.

Veed man,
hvem der har gjort den gruelige Gjerning?

Macduff.

De, som Macbeth har dræbt.

Rosse.

Hvad var der dog
for dem at vinde?

Macduff.

De var leiede. —
Men Kongens Sønner, Donalbain og Malcolm,
er rømte bort; det kaster jo paa dem
et Skin af Brøde.

Rosse.

Atter mod Naturen!
hvor ødsel Herskesygen er! den sluger
sin egen Livsrod. — Saa er det sandsynligt,
at Kongemagten kommer til Macbeth.

Macduff.

Han er alt udnævnt og paa Vei til Scone
for der at krones.

Rosse.

Hvor er Duncans Lig?

Digitized by Google

Macduff.

Til Colmeskill er det bragt, hans Fædres Grav,
et helligt Hvilested for deres Ben.

Rosse.

Gaaer I til Scone?

Macduff.

Nei, Frænde, jeg vil drage
til Fife.

Rosse.

Jeg vil derhen.

Macduff.

God Lykke da!
Levvel! Maa kun de nye Klæder være
saa lette, som de gamle var, at bære!

Rosse (til den gamle Mand.)

Levvel!

Den Gamle.

Guds Fred med Jer og med hver den,
som fromt gjør Ondt til Godt, Uven til Ven!

(de gaae.)

Tredie Act.

Første Scene.

Forres. En Sal i Kongeborgen.

(Banquo kommer ind.)

Banquo.

Du har det: Konge, Cawdor, Glamis, Alt,
hvad Hexene forjætted, og jeg frygter,

Digitized by Google

du vandt det ved et skjændigt Spil. — Det skulde
dog ikke blive ved din Æt, lød Ordet;
men mig de hilsede som Rod og Fader
til mange Konger. — Er der Sandhed i dem, —
og dig, Macbeth, har deres Ord jo kronet, —
hvorfor kan de, der talte sandt til dig,
ei være mit Orakel ligesaa
og løfte høit mit Haab? — Men tys! ei mere!

(Fanfare. Macbeth kommer ind som Konge, Lady Macbeth som Dronning, Herrer, Damer, Følge.)

Macbeth.

Her staaer vor første Gjæst.

Lady Macbeth.

Hvis han var glemt,
blev der en Tomhed i vor store Fest;
det Hele savnede sin rette Skik.

Macbeth.

Iaften holde vi en Fest og ønske
at see Jer der.

Banquo.

Som Eders Høihed byder;
min Pligt er med ubrydelige Baand
til Eder knyttet nu.

Macbeth.

I rider bort
i Eftermiddag!

Banquo.

Ja, min høie Konge.

Macbeth.

Vi havde haabet i vort Raad idag
at høre Eders Mening, som os altid

Digitized by Google

har tjent med Kraft og Held; — dog der er atter
en Dag imorgen. Er det langt, I rider?

Banquo.

Saa langt, at Tiden vil gaae med fra nu
til Nadvertid; gaaer ei min Hest desbedre,
saa maa jeg laane hos den mørke Nat
en Time eller to.

Macbeth.

Svigt ei vor Fest.

Banquo.

Det skal jeg ikke, Herre.

Macbeth.

Som vi høre,
har vore blodbestænkte Frænder Tilhold
i Engeland og Irland; de benægte
det gruelige Fadermord og fylde
med sære Paafund Folkets Øren; — dog
derom imorgen meer, da vi desuden
skal holde Raad om Rigets Tarv og Bedste.
Men nu til Hest! Farvel, indtil vi sees
iaften! — Følger Fleance paa Reisen med?

Banquo.

Ja, Herre, men det er den høie Tid.

Macbeth.

Vi ønske Jer et rask og sikkert Ridt,
og saa betroe vi Jer til Hestens Ryg.
Farvel! —

(Banquo gaaer.)

Enhver maa bruge nu sin Tid
til Klokken syv iaften, som han vil;
For da med dobbelt Lyst at kunne mødes
med vore Gjæster ønske vi at blive

Digitized by Google

i Ensomhed til Nadver. — Gud befalet!

(Alle gaae.)

(til en af Tjenerne.)

Bi! er de Mænd tilstede, jeg lod kalde?

Tjeneren.

De staae ved Borgeledet, Eders Høihed.

Macbeth.

Saa før dem ind. —

(Tjeneren gaaer).

At være, hvad jeg er,
er Intet, men at være det med Trygghed. —
Min Frygt for Banquo sidder dybt rodfæstet;
Der er i hans Natur en Kongehøihed,
som vækker Frygt; han vover Meget, og
med denne Sjælens Heltekraft forenes
en Visdom, der kan lede Kraften til
at handle sikkert. Der er ingen Anden,
hvis Væsen ængster mig; for ham alene
min Aand sig føler underkuet, som
Antonius' Aand for Cæsar efter Sagnet.
Han dadled Hexesøstrene, da først
de gav mig Kongenavn, og bød dem tale
til ham; da hilsede de ham profetisk
som Stammefader for en Kongerække.
Mit Hoved fik kun en ufrugtbar Krone;
et vissent Scepter gav de mig i Haanden,
som fremmed Haand mig skulde snart fravriste,
ei mine Sønner faae til Arv. Isaafald
har jeg for Banquos Børn min Sjæl besmittet;
for dem har jeg den fromme Duncan myrdet,
med Galde fyldt min Sjælefreds Pokal
for dem kun, og min Saligheds Juvel
forraadt til Menneskenes Erkefjende

Digitized by Google

for dem at krone; — krone Banquos Æt! —
før det skal skee, kom, Skjæbne! træd i Skranken
og prøv en Kamp paa Liv og Død! — — Hvem der?

(Tjeneren kommer med to Mordere.)

Gaa! Vent ved Døren, til vi kalde dig.

(Tjeneren gaaer.)

Jeg troer, det var igaar, vi taltes ved.

Første Morder.

Saa var det, Eders Høihed.

Macbeth.

Har I vel
betænkt, hvad jeg har sagt? at det var ham,
som trykked Eder ned i fordums Tid.
I havde mig uskyldig mistænkt; dette
har jeg forklaret Jer, da sidst vi mødtes,
har vist, hvorledes man har leget med Jer
og lagt Jer Snarer, hvem der kun var Redskab,
hvem der har brugt det: kort, Alt, hvad der kunde
bevise klart selv for en halv Forstand
og en omtaaget Sands: det gjorde Banquo.

Første Morder.

Det har I gjort os klart.

Macbeth.

Det har jeg gjort;
og jeg gik videre til det, som nu
vort andet Møde gjælder. Har da nu
Langmodigheden saa stor Overvægt
i Eders Sind, at I vil taale dette?
er I saa bibelstærke, at I bede
for denne gode Mand og for hans Æt,
hvis tunge Haand har bøiet Jer mod Graven
og bragt til Bettelstaven Eders Slægt?

Digitized by Google

Første Morder.

Vi ere Mænd, min Herre!

Macbeth.

O, ja vist!
paa Listen gaaer og gjælder I for Mænd,
som Jagthund, Mynde, Skjødehund og Køter,
Mops, Vandhund, Pudel, Ulvehund har alle
jo Hundenavn. Rangfølgen skjelner dog
den raske, snilde, dorske, Gaardhund, Jagthund,
alt eftersom Naturens Gavmildhed
gav hver sin Evne; derved faaer den da
sit Kjendingsnavn, der skiller den fra Resten,
som nævnes ens; saa gaaer det og med Mænd.
Nu, hvis I har en særskilt Plads i Rækken,
ei nederst Rang i Manddom, sig da til,
og jeg vil Eders Bryst et Hverv betroe,
som, vel udført, udrydder Eders Fjende
og knytter Eder til vor Gunst og Venskab;
thi, mens han lever, sygner hen vor Kraft;
hans Død helbreder os.

Anden Morder.

Jeg er en Mand,
hvem Verdens haarde Stød har ægget saa,
at jeg kun lidet agter, hvad jeg gjør
til Trods for Verden.

Første Morder.

Jeg er og en Mand,
saa træt af Modgang, saa forpint af Skjæbnen,
at jeg vil spille Tærning om mit Liv
for bedre Vilkaar eller Ende paa det.

Macbeth.

I veed, at Banquo var Jer Avindsmand.

Digitized by Google

Anden Morder.

Ja, Herre!

Macbeth.

Han er ogsaa min, og det
saa blodig fjendsk, at hvert Minut, han lever,
det truer mig paa Livet. Skjøndt jeg kunde
med aaben Magt bortfeie ham og lade
mit Herskerbud forsvare det, saa gaaer
det dog ei an for fælles Venners Skyld,
som jeg vil nødig miste; jeg maa selv
begræde den, jeg selv har fældet; derfor
jeg beiler her til Eders Hjælp og skjuler
af flere store Grunde denne Sag
for Mængdens Øine.

Anden Morder.

Herre, vi vil gjøre,
hvad I befaler os.

Første Morder.

Om saa vort Liv —

Macbeth.

Nu skinner Eders Aand af Eders Øine.
Vel! senest om en Time vil jeg da
betegne Jer det Sted, hvor I skal staae,
og give fuld Besked om Alt, at I
kan passe Tiden selv og Øieblikket;
thi det maa skee iaften og et Stykke
fra Borgen, — I forstaae mig vel, — at jeg
kan være fri; — og, for at det nu ikke
skal blive Lapperi og halvgjort Arbeid,
maa Fleance, hans Søn, som følger ham, og som
det er mig fuldt saa vigtigt at faae bort
som Faderen, — han maa nu dele med ham

Digitized by Google

den mørke Times Skjæbne. Gaaer nu bort
og fatter en Beslutning.

Første Morder.

Den er fattet.

Macbeth.

Saa vil jeg komme strax. Vent udenfor —

(de gaae.)

Nu er det afgjort. Banquo, stunder du
til Himlen, maa du finde Veien nu!

Anden Scene.

Et andet Værelse i Borgen.

(Lady Macbeth kommer ind med en Tjener.)

Lady Macbeth.

Er Banquo reist?

Tjeneren.

Ja, høie Frue, men
iaften kommer han igjen.

Lady Macbeth.

Sig Kongen,
jeg ønsker et Par Ord at tale med ham,
hvis han har Tid.

Tjeneren.

Det skal jeg, Eders Naade.

(gaaer.)

Lady Macbeth.

Har Alting vi da spildt og Intet vundet?
vort Ønske naaet og dog ei Lykken fundet?
Langt heller hos den Dræbte hvile trygt,
end leve ved hans Drab i Tvivl og Frygt.

(Macbeth kommer ind.)

Min Husbond, hvorfor dvæler du i Enrum,
med sørgelige Drømme til dit Selskab,

Digitized by Google

af Tanker fuld, som burde være døde
med den, de tænke paa? — Hvad ei kan ændres,
derpaa bør man ei gruble; skeet er skeet.

Macbeth.

Ormen er sønderhugget, ikke dræbt;
den voxer sammen og er hel igjen,
og atter er vor magtesløse Ondskab
i Fare for dens Tand. Men før skal splintres
Alverdens Bygning, Jord og Himmel ødes,
før vi vort Maaltid nyde skal i Angst
og sove med de rædselsfulde Drømme,
der ryster os om Natten. Heller maatte
vi være hos de Døde, som vi bragte
til Ro for at faae Ro, end ligge spændte
paa Sjælens Pinebænk i evig Dødsangst.
Duncan er i sin Grav; han sover trygt,
har overvundet Livets Febergys;
Forræderiet har udtømt sin Magt;
ei Gift, ei Staal, ei Frænders Troløshed,
ei fremmed Vold kan naae ham længer, — Intet.

Lady Macbeth.

Min kjære Husbond, glat din Pandes Rynker;
vær glad og oprømt mellem vore Gjæster
iaften.

Macbeth.

Ja, det vil jeg, Elskede!
vær du det ogsaa. — Husk især paa Banquo;
vis ham Opmærksomhed med Ord og Blikke.
Kun liden er vor Sikkerhed, saalænge
vor Høihed trænger til at bade sig
i denne Strøm af Smiger, og vort Aasyn

Digitized by Google

maa være som en Maske for vort Hjerte,
der dølger, hvad det er!

Lady Macbeth.

Lad det nu fare!

Macbeth.

Min kjære Hustru, o, min Sjæl er fyldt
med Skorpioner. Banquo med hans Fleance,
de leve, veed du.

Lady Macbeth.

Men Naturen gav dem
dog ikke Fæstebrev paa evigt Liv.

Macbeth.

Det er min Trøst; man kan vel ramme dem.
Derfor vær du kun glad; før Flagermusen
har endt sin Flugt i Aftnens Ensomhed,
før, paa den mørke Hecates Befaling,
Skarnbassen med de hornbeklædte Vinger
har ringet Natten ind med døsig Summen;
en Daad skal skee, som rygtes skal med Skræk.

Lady Macbeth.

Hvad skal der skee?

Macbeth.

Vær uden Skyld, Barnlille,
i det, som nu skal skee, til du kan prise
det, som er skeet. — Kom, blinde Nat, bind Sløret
for Øiet paa den milde, fromme Dag,
og brat med blodig og usynlig Haand
slet ud og riv itu det store Gjældsbrev,
som jeg maa blegne for. — Nu skumrer det,
og Kragen letter Vingen hjem til Skoven.
Nu stunde Dagens lyse Børn til Ro,
og Nattens mørke Hær paa Rov sig skynder.

Digitized by Google

Du studser ved mit Ord? du kan mig troe:
ved Ondt maa fremmes, hvad med Ondt begynder.
Kom nu med mig!

(de gaae.)

Tredie Scene.

En Dyrehave, med Port og Vei til Borgen.

(Tre Mordere komme ind.)

Første Morder.

Hvem bød dig støde til os her?

Tredie Morder.

Macbeth.

Anden Morder.

Vi tør vel troe ham, da han veed saa nøie
Besked om hele Sagen og om Alt,
hvad vi skal gjøre.

Første Morder.

Vel, saa bliv da hos os. —
Der glimter end en Stribe Lys i Vest;
Nu sporer Rytteren, som blev forsinket,
sin Ganger for at naae betids sit Herberg,
og Manden, som vi vente, kommer snart.

Tredie Morder.

Hør, Hestetrav!

Banquo (udenfor.)

Hei, kom herhen med Faklen!

Anden Morder.

Ja, det er ham; de andre budne Gjæster
er alt i Borgen.

Første Morder.

Sine Heste sender
han udenom.

Digitized by Google

Tredie Morder.

Ja, fast en Fjerdingvei;
han gaaer sædvanligvis tilfods herfra
til Borgen; saa gjør Alle.

Anden Morder.

See, der kommer
en Fakkel!

Tredie Morder.

Det er ham.

Første Morder.

Saa vær beredt.

(Banquo og Fleance komme ind med en Tjener, der bærer en Fakkel foran dem.)

Banquo.

Til Natten vil der falde Regn.

Første Morder.

Lad falde!

(de angribe Banquo.)

Banquo.

Forræderi! fly, Fleance! fly, fly, min Søn,
at du kan hævne mig. — Du lumske Træl! —

(han døer; Fleance og Tjeneren flygte.)

Tredie Morder.

Hvem slukte Faklen?

Første Morder.

Var det ikke rigtigt?

Tredie Morder.

Her ligger kun den Ene. Sønnen undkom.

Anden Morder.

Den bedste Halvdel af vort Værk er ugjort.

Første Morder.

Saa kom da, lad os melde, hvad der er gjort.

(de gaae.)

Digitized by Google

Fjerde Scene.

Riddersalen i Borgen; et Taffel er dækket.

(Macbeth, Lady Macbeth, Rosse, Lenox, Herrer og Følge komme ind.)

Macbeth.

I kjende hver sin Rang; saa tager Plads,
og først og sidst et hjerteligt Velkommen!

Herrerne.

Vi takker Eders Majestæt.

Macbeth.

Vi selv
vil tage Plads imellem vore Gjæster
som høflig Vært. Værtinden maa beholde
sin Æresplads; men, naar det er beleiligt,
udbede vi os hendes Velkomsthilsen.

Lady Macbeth.

Bring den for mig til alle vore Venner;
mit Hjerte siger, at jeg seer dem gjerne.

(Første Morder viser sig i Døren.)

Macbeth.

De møde dig med deres Hjerters Tak. —
Paa begge Sider Bordet er besat;
saa vil jeg sætte mig i Midten. Nu
giv Munterheden Tøilen; — fylder Bægret
til Randen.

(affides til Morderen.)

Der er Blodstænk paa dit Ansigt.

Første Morder.

Saa er det Banquos.

Macbeth.

Heller paa dit Ansigt
end i hans Aarer. Er han færdig?

Digitized by Google

Morderen.

Herre,
hans Hals er hugget over; det har jeg gjort.

Macbeth.

Du er en Mester i din Kunst; men den
er ogsaa brav, som har besørget Fleance;
har du gjort det, saa er du mageløs.

Morderen.

Min Herre Konge, Fleance er sluppen bort.

Macbeth.

Saa rynster Feberen mig atter. Ellers
jeg havde været uden nogen Mangel,
hel som en Marmorblok, grundfast som Klippen
og frit og vidt udstrakt som Luftens Hvælving;
nu er jeg spærret inde, fængslet, lænket
til Angst og Tvivl. — Men Banquo har I sikkert?

Morderen.

Jo, Herre, han er sikker nok i Grøften
med en Snes aabne Vunder i sit Hoved,
den mindste dødelig.

Macbeth.

Nu, Tak for det!
Der ligger da den vorne Slange. Snogen,
som flygted, vil udruge Gift med Tiden;
nu har den ingen Tænder. — Gaa! imorgen
vi tales ved.

(Morderen gaaer.)

Lady Macbeth.

Min kongelige Herre,
I sørger ei for Munterhed ved Bordet.
Et Maaltid er, som det blev solgt, naar Gjæsten
ei mindes jevnligt om, han er velkommen.

Digitized by Google

Mad faaer man vel i Hjemmet; er man ude,
maa Værtens Artighed den krydre. Fattigt
er Gildet ellers.

Macbeth.

Du er ret elskværdig,
at du paaminder mig. Nu, mine Herrer,
god Appetit og god Fordøielse!
og gid det maa bekomme Jer ret vel.

Lenox.

Vil Eders Høihed ikke tage Plads?

(Banquos Gjenfærd viser sig paa Macbeths Plads.)

Macbeth.

Her sad nu Rigets bedste Mænd tilsammen,
hvis kun vor vakre Banquo var tilstede;
dog gid vi heller dadle maa hans Nølen,
end for et tilstødt Uheld ham beklage.

Rosse.

Hans Udebliven gjør hans Ord tilskamme.
Behager Eders Høihed nu at skjænke
os Eders Selskab?

Macbeth.

Bordet er besat.

Lenox.

Her staaer en ledig Plads.

Macbeth.

Hvor?

Lenox.

Her, min Herre! —
Hvad er det, der forfærder Eders Høihed?

Macbeth.

Ha! Hvem har gjort mig dette?

Digitized by Google

Alle.

Hvilket, Herre?

Macbeth.

Du kan ei sige, jeg var Gjerningsmanden;
ryst ei mod mig de blodbestænkte Lokker!

Rosse.

Staaer op, I Herrer, Kongen er ei vel.

Lady Macbeth.

Bliv, ædle Venner! det er kun et Anfald,
hans Høihed ofte har, og det fra Barn af;
bliv siddende, jeg beder; det er kun
et flygtigt Onde, der gaaer over strax;
hvis man formeget lægger Mærke til ham,
det tirrer ham og gjør det Onde værre.
Spis! lad, som Intet var! —

(Afsides til Macbeth.)

Er du en Mand?

Macbeth.

Ja! og en kjæk Mand, der tør see paa det,
som kunde skrække Djævlen!

Lady Macbeth.

Hjernespind!
Det er de Billeder, som Frygten maler,
det er den Dolk i Luften, som du sagde,
der viste Vei til Duncan; denne Gysen
og Faren op, (et Vrængebilled af
den sande Frygt,) den kunde passe til
et Kjærlingeventyr i Arnekrogen,
„som Bedstemoder selv bevidne kan". —
O, skam dig! hvad er dette for et Ansigt? —
Alt vel betænkt, saa seer du kun en Stol.

Digitized by Google

Macbeth.

Saa see dog! see! see der! — Hvad siger du? —
Hvad kommer det da mig ved? — Kan du nikke,
saa tal! — Hvis Grav og Benhus sender dem
tilbage, som vi stedede til Jorden,
lad Glenters Bug da være vore Grave!

(Gjenfærdet forsvinder.)

Lady Macbeth.

Har da din Daarskab kuet al din Manddom?

Macbeth.

Saa sandt, jeg staaer her, saae jeg ham!

Lady Macbeth.

O, skam dig!

Macbeth.

Blod er der udgydt før, i gamle Tider,
før Menneskenes Love havde renset
det fredelige Samfund; ogsaa siden
er mangt et Mord begaaet, altfor rædsomt
at høre. Der var Tider, — naar en Mand
fik Hjernen knust, saa døde han, — og saa
var det forbi. Nu staae de op igjen
med tyve dybe Saar i Hovedskallen
og støder os fra vore Stole. Det
er mere sælsomt end et saadant Mord.

Lady Macbeth (høit.)

Min Husbond, I forsømmer Eders Gjæster.

Macbeth.

Jeg glemte — Mine Venner, tænker ikke
paa mig; jeg lider af en sælsom Svaghed;
for dem, der kjende mig, er det slet Intet.
Nu da! Jeg ønsker Alle Held og Sundhed! —
saa vil jeg tage Plads; skjænk i mit Bæger

Digitized by Google

til bredfuldt Maal! Paa hele Lagets Sundhed
og paa vor kjære Banquos, hvem vi savne.
Ja, gid han var her! Nu for ham og Alle
jeg drikker her! Alt Godt jeg ønsker Alle!
(Gjenfærdet sidder igjen paa Macbeths Plads.)

Herrerne.

Paa Kongens Held og Sundhed!

Macbeth.

Bort! vig fra mig!
jeg vil ei see dig! skjul dig under Jorden!
dit Blod er koldt, marvløse dine Ben,
du har ei Seekraft meer i Øinene,
hvormed du stirrer paa mig.

Lady Macbeth.

Gode Herrer,
betragt det som en Hverdagssag; det er det;
kun Skade, det forstyrrer Festens Glæde.

Macbeth.

Hvad nogen Mand tør vove, tør jeg med.
Kom til mig som en lodden russisk Bjørn,
et pandsret Næshorn, en hyrkanisk Tiger;
tag hvilken Form, du vil, kun ikke denne,
og mine faste Nerver skal ei skjælve.
Lev op igjen, og æsk mig ud med Sværdet
i Ørkenen; hvis da jeg tøver feig,
da maa du kalde mig et Dukkebarn!
Bort, rædselsfulde Skygge! Blændværk, bort!
(Gjenfærdet forsvinder).
Ja, nu, — da du forsvandt, — nu er jeg atter
en Mand! — Jeg beder, bliver siddende!

Lady Macbeth.

Du har forstyrret Glæden og fordærvet
det gode Lag ved dine sære Griller.

Digitized by Google

Macbeth.

Kan sligt da flee, og gaae hen over os
lig Sommerskyen, uden at vi undres.
Du gjør mig fremmed for mit eget Væsen,
naar jeg betænker, at du er istand til
at see paa slige Syner og beholde
Naturens Purpurskjær paa dine Kinder,
men mine hvidnes af Forfærdelse.

Rosse.

Min Konge, hvilke Syner?

Lady Macbeth.

Tal ei til ham!
det bliver værre med ham; alle Spørgsmaal
opægge ham. God Nat da, med det Samme!
agt ei paa Rang og Orden, men tag alle
paa engang Afsked.

Lenox.

En god, rolig Nat
og snarlig Bedring ønske vi hans Høihed.

Lady Macbeth.

Mit venligste Godnat til Eder alle!

(de gaae.)

Macbeth.

Det kræver Blod! — det hedder „Blod for Blod!"
Man har jo hørt, at Stene rørte sig
og Træer talte; Spaamænd, Tegnsudlægning
har tidt ved Skader, Alliker og Krager
for Lyset bragt den hemmeligste Blodskyld. —
Hvad Tid paa Natten er det nu?

Lady Macbeth.

Den Tid,
da der er Strid imellem Nat og Morgen.

Digitized by Google

Macbeth.

Hvad tykkes dig? Macduff vil ikke møde
paa min Befaling.

Lady Macbeth.

Har du sendt ham Bud?

Macbeth.

Jeg fik et Vink derom; men jeg vil sende. —
Der er ei noget Hus, hvor jeg jo har
en Tjener i min Sold. — Imorgen tidlig
gaaer jeg til Hexesøstrene. De skal
forkynde mere; thi nu vil jeg vide
det Allerværste, paa den værste Vei.
For det, som tjener mig, skal Alting vige;
saa dybt i denne Strøm af Blod jeg kom,
at, hvis jeg standser, har det lidt at sige,
om jeg gaaer over eller vender om.
Her i mit Hoved sære Ting sig røre,
som Haanden, før de anes, rask maa gjøre.

Lady Macbeth.

Du mangler Søvn, Naturens Kryderi.

Macbeth.

Ja, lad os sove! — dette Drømmeri
er kun Begynderfrygt; jeg mangler Vane;
vi er kun Børn endnu paa denne Bane.

(de gaae.)

Femte Scene.

Hede. Torden.

(Hecate og de tre Hexe mødes.)

Første Hex.

Hvorledes, Hecate? dit Blik er mørkt? —

Digitized by Google

Hecate.

I Heze, jeg har Grund dertil;
I vovet har et dristigt Spil.
Med Gaader og med Løgneraad
I drev Macbeth til blodig Daad,
og jeg, al Troldoms Dronning stærk,
som lønligt fremmer Mørkets Værk,
jeg maatte ikke være med
at vise Kunstens Herlighed;
værst er, at Alting uden Løn
er gjort for en vanartig Søn,
der fræk og egenraadig vil
kun spille sit, ei Eders Spil.
Men gjør nu godt, hvad I forbrød,
gaa bort nu, og imorgen mød
ved Acheron; did vil han gaae
at lade sig sin Skjæbne spaae. —
Hold Hexegryden færdig der,
beredt med Seid og Galder vær.
Jeg skal i Luften op; jeg har
iværk inat en Gjerning svar;
før Middag store Ting skal skee:
paa Maanens Horn, der hænger, — see, —
en Draabe Dugg saa tung og stor,
og, før den synker ned til Jord,
jeg fanger den og brygger saa
en Seid, som Aander lyde maa;
ved deres stærke Gjøglespil
sin Undergang han lokkes til;
til Trods for Død og Skjæbne, trygt
forsmaaer han Visdom, Raade, Frygt: —
for Mennesket er Sikkerhed

Digitized by Google

den værste Fjende, som I veed.

(Sang udenfor.)

(Kom med! kom med!)

Han kalder, hør! Min lille Trold mig henter;
paa Taagestyen sidder han og venter.

(forsvinder.)

Første Hex.

Kom, skynd Jer nu! hun kommer snart igjen.

(de forsvinde.)

Sjette Scene.

Forres. En Sal i Borgen.

(Lenox og en anden Adelsmand træde ind.)

Lenox.

Hvad før jeg talte, traf kun Eders Tanke;
slut selv nu videre; jeg siger blot,
det gik mærkværdigt til. Macbeth begræd
den milde Duncan. — Nu, han var jo død. —
Den gjæve Banquo gik for sildigt ud;
ham, kan I gjerne sige, Fleance har dræbt;
thi Fleance er flygtet. Man bør ikke gaae
saa sildigt ud. — Hvem indseer ikke klart,
hvad for en rædsom, unaturlig Gjerning
det var af Malcolm og af Donalbain
at myrde deres naaderige Fader?
en Helved Udaad! hvor den gik Macbeth
til Hjerte! sønderhugged han ei strax
i hellig Harme begge Gjerningsmænd,
der laa i Rusens Baand og Søvnens Lænker?
Var det ei ædelt gjort? ja, klogt dertil!
det maatte have harmet hver en Sjæl
at høre dem benægte Brøden. Altsaa,

Digitized by Google

jeg mener, han har skilt sig godt ved Alt,
og, hvis han havde Duncans Sønner her,
(som Gud forbyde!) under Laas og Lukke,
saa fik de nok at føle, hvad det var
at myrde deres Fader; — Fleance ei mindre.
Men tys! — For dristig Tales Skyld, som og,
for han blev borte fra Tyrannens Fest,
er nu Macduff i Ugunst, hører jeg;
veed I, min Herre, hvor han har sit Tilhold?

Adelsmanden.

Kong Duncans Søn, hvem denne Voldsmand nægter
sin Arveret, er nu ved Englands Hof.
Den fromme Edvard har modtaget ham
saa naadigt, at hans onde Skjæbne røver
ham Intet af hans høie Rang. Macduff
er draget hen at bede Helgenkongen,
at han vil sende hid med Hjælpetropper
den tappre Siward og Northumberland;
at vi ved deres Hjælp, (om Gud i Himlen
vil lægge sin dertil,) igjen kan faae
Mad paa vort Bord og Søvn i vore Senge
og vore Gilder frie for Morderdolke,
opfylde tro vor Lenspligt, nyde frit
vor Hæder, Alt, hvad vi maa savne nu.
Og denne Tidende har ægget Kongen
til Vrede, saa han ruster sig til Orlog.

Lenox.

Har han sendt Hærbud til Macduff?

Adelsmanden.

Ja vel.
Men han gav kort Besked: „Jeg kommer ikke!"
og dermed vendte Sendebudet Ryg

Digitized by Google

og mumled bister, som han vilde sige:
„Den Stund skal du fortryde, da du gav mig
„det Svar at bære paa!“

Lenox.

Det burde gjøre
ham varsom, at han holder sig saa fjernt,
som Klogskab byder. — Gid en hellig Engel
nu flyve til Kong Edvards Hof og melde
hans Ærind, før han kommer selv, at snart
Velsignelsen maa vende hid tilbage
til dette Land, som en forbandet Haand
nu tynger ned.

Adelsmanden.

Min Bøn ledsager ham.

Fjerde Act.

Første Scene.

En mørk Hule. I Midten en Kjedel over Ilden. Torden.
(Tre Hexe komme ind.)

Første Hex.

Tregange mjaved min brogede Kat.

Anden Hex.

Engang har Pindsvinet pebet inat.

Tredie Hex.

Valravnen skreg; det er Tid, tag nu fat!

Første Hex.

Rundt om Kjedlen gaaer i Rad!

Digitized by Google

last deri den Hexemad.
Tudse, som bag Stenen klemt
en og tredve Døgn laa gjemt,
giftopsvulmet, dvask og fed,
du skal først i Gryden ned.

Alle Tre.

Rør nu, rør nu, pas vor Gryde!
lad det gnistre, lad det syde!

Anden Hex.

Mørbrad af en Mosesnog,
i vor Kjedel bras og kog!
Oglesie, Firbenslaar,
Hundetunge, Flagermushaar,
Hugormstand og Tudsefod,
Uglevinge, Snogebraad
blandes i vor Hexegryde,
saa skal Helvedsuppen syde.

Alle Tre.

Rør nu, rør nu, pas vor Gryde,
lad det gnistre, lad det syde!

Tredie Hex.

Dragestjæl og Hexebælg,
Ulvetænder, Bug og Svælg
af den gridske Hai fra Havet,
Tyderod ved Midnat gravet;
Bukkegalde rør i Grøden,
dertil Leveren af Jøden,
Taxusqvist af Træet plukket,
medens Maanens Lys var slukket,
Næsen af en Tyrkehund,
Læben af Tartarens Mund,
Fingren af det dræbte Barn,

Digitized by Google

født i Grøften af et Skarn;
Tigerkallun dertil føi;
det gjør Grøden stiv og drøi.

Alle Tre.

Rør nu, rør nu, pas vor Gryde!
lad det gnistre, lad det syde!

Anden Hex.

Sval det med en Markats Blod;
det gjør Seiden stærk og god.

(Hecate kommer med tre andre Hexe.)

Hecate.

Vel gjort! jeg priser Eders Flid;
hver skal faae Løn i rette Tid.
Nu dandser i en Elverring
med Sang om Kjedlen rundt omkring,
og øver Eders Kogleri
paa hver den Ting, som kom deri.

Musik og Sang.

Kommer hid, kommer hid,
I Trolde smaa!
baade sort og hvid,
baade rød og graa,
rør i Gryden med Flid,
alt som I maa!

(Dværgagtige Skikkelser komme frem og røre i Kjedlen.)

Anden Hex.

Min Tommefinger værker;
at Ondt er nær, jeg mærker.
Spring op, Laas og Slaa,
Hvem der saa banker paa!

(Macbeth kommer ind.)

Digitized by Google

Macbeth.

Hvad nu, I lumske, sorte Nattens Heze!
hvad har I for?

Alle Tre.

En Gjerning uden Navn.

Macbeth.

Jeg byder Eder ved den Kunst, I øve,
svar mig, — hvordan I end til Kundskab komme, —
om end I løse Stormene til Kamp
mod Kirkemuren, om end Havets Bølger
vildt fraadende skal sluge hver en Seiler,
om Kornet skal slaaes ned, og Træer knækkes,
og Borgen styrte paa sin Vogters Hoved,
om Slot og Pyramide deres Tinde
mod deres Grundvold sænke skal, ja selv
om al Naturens Livsfrø skal forstyrres,
til selv Forstyrrelsen er træt, — saa svar mig
paa det, jeg spørger om!

Første Hex.

Tal!

Anden Hex.

Spørg!

Tredie Hex.

Vi svare.

Første Hex.

Sig, vil du høre det af vor Mund eller
af vore Mesteres?

Macbeth.

Saa lad mig see dem.

Første Hex.

Held nu Soens Blod deri,
den, som aad de Grise ni;

kaster saa paa Flammen Fedt,
af en Morders Galge svedt.

Alle Tre.

Kommer Store, kommer Smaa!
Eders Pligt I gjøre maa.

(Tordenbrag. Et hjelmklædt Hoved viser sig over Kjedlen.)

Macbeth.

Sig, dunkle Magt! —

Første Hex.

Han veed, hvad i dig boer;
hør, hvad han siger dig, og spar dit Ord.

Hovedet.

Macbeth! Macbeth! Macbeth! tag dig ivare
for Than Macduff af Fife! — Nu lad mig fare!

(synker ned.)

Macbeth.

Hvem du end er, tak for dit gode Raad!
du traf just min Bekymrings rette Tone.
Et Ord endnu!

Første Hex.

Han lyder intet Bud;
her er en Anden, dennes Overmand.

(Torden. Et blodigt Barn stiger op.)

Barnet.

Macbeth! Macbeth! Macbeth!

Macbeth.

Om end jeg havde
tre Øren, fyldte du dem alle tre.

Barnet.

Bær blodig, djærv og uforsagt,
og trods al Menneskenes Magt;

Digitized by Google

den Mand er ei af Kvinde født,
som volde kan, Macbeth, din Død.

(synker ned.)

Macbeth.

Saa lev, Macduff! hvi skal jeg frygte dig? —
og dog! jeg gjør min Tryghed dobbelt tryg
og tager Pant af Skjæbnen: du skal døe;
saa har jeg gjort den blege Frygt til Løgner
og sover trygt i Tordnen. — Hvem er dette,
der stiger op, en Konges Ætling lig,
og bæret om sit Barnehoved Krønen
og Herstersmykket?

(Et kronet Barn med et Træ i Haanden stiger op.)

Alle Tre.

Hør, men tal ei til det!

Barnet.

Vær løvehjertet, stolt og uden Sky
for Trusler, Knurren eller Oprørsgny.
Macbeth skal aldrig see sin Banemand,
før Birnams Skov gaaer op mod Dunsinan.

(synker ned.)

Macbeth.

Det skeer vel aldrig; hvo kan Skoven drive
paa Vandring, eller byde Træet rive
sin Rod af Jorden løs. Det Varsel loved
mig skjønne Ting. Løft, Oprør, ei dit Hoved,
før Birnam løfter sig. — Høit skal du staae,
Macbeth, Naturens Livsmaal skal du naae,
betale kun til Tiden Livets Gjæld,
al Slabnings fælles Lod. — Alligevel
er der en Ting, mit Hjerte banker efter
at vide. Sig, (hvis ellers Kunstens Kræfter

Digitized by Google

kan aabenbare det,) skal Banquos Æt
engang i Riget herske?

Alle Tre.

Forst ei mere!

Macbeth.

Jeg fordrer Vished. Hvis I nægte den
saa vær forbandede for evigt! sig mig —
hvi synker denne Kjedel? hvad betyder
den stærke Klang?

Første Hex.

Kom frem!

Anden Hex.

Kom frem!

Tredie Hex.

Kom frem!

Alle Tre.

Kom nu frem og ængst hans Sind!
kom som Skygger og forsvind!

(Otte Konger vise sig og svæve efter hinanden forbi, den sidste med et Speil i Haanden; Banquo følger dem.)

Macbeth.

Du ligner Banquos Aand for meget! bort!
din Krone skjærer mig i Øinene!
Og du, Guldkronede! dit Haar er ligt
den Førstes! og den Tredie ligner dig! —
I lede Hexe, hvorfor viser I
mig dette Syn? — En Fjerde? brist, mit Øie!
Hvorledes! skal da denne Række vare,
til Dommens Torden brager? — atter En,
den Syvende; jeg vil ei Flere see; —
dog see, den Ottende, som viser mig
i Speilet mange Flere; Nogle seer jeg

Digitized by Google

med to Rigsæbler og tredobbelt Spir. —
Forfærdelige Syn! Dog jo, nu seer jeg,
at det er sandt; den blodbestænkte Banquo
staaer der med Smil og peger paa dem alle
som sine. — Sig mig, er da dette Sandhed?

Første Hex.

Ja, Herre, sandt var det, du saae. —
Men skal Macbeth nu modløs staae?
Kom, Søstre, gjør ham glad i Hu,
vis Eders bedste Kunster nu;
jeg vækker Luftens Strængespil;
spring I en lystig Dands dertil,
at Kongen, som os har besøgt,
maa glædes ved vor Ærefrygt.

(Musik. Hexene dandse og forsvinde.)

Macbeth.

Hvor er de? borte? saa gid denne Stund
staa evigt i Kalenderen forbandet!

(raaber ud.)

Kom ind!

Lenox (kommer ind.)

Hvad ønsker Eders høie Naade?

Macbeth.

Har I seet Hexene?

Lenox.

Nei Eders Høihed.

Macbeth.

De kom ei Jer forbi?

Lenox.

Nei, sandelig.

Macbeth.

Pest smitte Luften, som de ride paa!

Digitized by Google

Forbandet hver, som troer paa dem; — jeg hørte
Gallop af Heste; hvem kom her forbi?

Lenox.

Det var et Par, der bringer Eder Bud:
Macduff er rømt til England.

Macbeth.

Rømt til England?

Lenox.

Ja, høie Herre!

Macbeth.

Tid, du forekommer
mit svare Slag. Den flygtige Beslutning
indhentes aldrig, hvis ei Gjerningen
gaaer Haand i Haand dermed. Fra denne Stund
skal Hjertets førstefødte Tanke være
den førstefødte Gjerning af min Haand,
og for nu strax med Daad at krone Tanken,
som tænkt, saa gjort: hans Borg jeg overfalder,
besætter Fife; til Sværdets Od jeg offrer
hans Hustru, Børn og hver en syndig Sjæl,
som hører til hans Slægt. Lad Daarer prale;
før Villien hjølnes, skal min Gjerning tale. —
Men ingen flere Syner! — Disse Herrer,
I taler om, hvor er de? før mig til dem.

(de gaae.)

Anden Scene.

Fife. En Sal i Macduffs Borg.

(Lady Macduff, hendes Søn og Rosse komme ind.)

Lady Macduff.

Og hvilken Brøde tvang ham til at rømme?

Digitized by Google

Rosse.

Vær dog taalmodig.

Lady Macduff.

Det har han ei været.
Hans Flugt var Vanvid. Naar vor Daad ei gjør det,
saa gjør vor Frygt os til Forrædere.

Rosse.

Veed I, om det var Klogskab eller Frygt?

Lady Macduff.

Hvad, Klogskab? at forlade Hustru, Børn
og Hjem og Rettigheder paa det Sted,
som selv han flyer? er det hans Kjærlighed?
er det Naturens Røst? En Gjærdesmutte,
den allermindste stakkels Fugl, vil kjæmpe
for Ungerne paa Reden imod Uglen.
Hans Frygt er Alt, og Kjærligheden Intet,
og Klogskab heller Intet, naar hans Flugt
er stik mod al Fornuft.

Rosse.

Min kjære Frænde,
jeg beder, hold dog Maade. Eders Husbond
er ædel, klog og skjønsom; han forstaaer sig
paa Tidens Tegn. Jeg tør ei tale mere;
men det er onde Tider, naar vi er
Forrædere, men veed det ikke selv;
naar vi med Angst til Rygter lytte, skjønt
vi veed ei, hvad vi frygte, naar vi drives
og tumles paa den vidtoprørte Sø
til alle Sider. — Jeg maa nu afsted;
om føie Tid I seer mig vel igjen. —
Naar Alt er sunket til det sidste Trin,
saa maa det standse eller stige til

Digitized by Google

den fordums Høide. — Gud bevare dig,
min lille Fætter.

Lady Macduff.

Mens hans Fader lever,
er han dog faderløs.

Rosse.

Jeg var en Daare
ifald jeg tøved længer; mig det blev
til Skam, og Jer til liden Trøst. Farvel da! (gaaer.)

Lady Macduff.

Min Dreng, nu er din Fader død; hvad vil
du gjøre nu? hvorledes vil du leve?

Drengen.

Som Fuglene, min Moder.

Lady Macduff.

Hvad? af Fluer?

Drengen.

Af hvad jeg finder, mener jeg, som de gjør.

Lady Macduff.

Du stakkels Fugl! og er du ikke bange
for Net og Done, Fuglelim og Fælde?

Drengen.

Hvorfor? de sættes ei for stakkels Fugle.
Men Faer er ikke død, hvad du saa siger.

Lady Macduff.

Jo, han er død; hvor faaer du nu en Fader?

Drengen.

Ih, Moder, og hvor faaer du dig en Mand?

Lady Macduff.

O, jeg kan kjøbe mig en Snes paa Torvet.

Drengen.

Saa kjøber du vel for at sælge dem.

Digitized by Google

Lady Macduff.

Du taler, som du har Forstand til, Dreng,
og dog er det forstandigt nok for dig.

Drengen.

Moder, var min Fader en Forræder?

Lady Macduff.

Ja det var han.

Drengen.

Hvad er en Forræder?

Lady Macduff.

Det er En, som sværger og bryder sin Ed.

Drengen.

Er alle de, som gjør det, Forrædere?

Lady Macduff.

Enhver, der gjør det, er en Forræder og skal hænges.

Drengen.

Skal alle de da hænges, der sværge og bryde deres Ed?

Lady Macduff.

Hver En.

Drengen.

Hvem skal hænge dem?

Lady Macduff.

Det skal de ærlige Folk.

Drengen.

Saa er Menederne nogle Tosser, for der er Menedere nok til at slaae de ærlige Folk og hænge dem op.

Lady Macduff.

Gud hjælpe dig, du stakkels lille Nar. Men hvor vil du faae en Fader?

Drengen.

Hvis han var død, græd du nok for ham, og gjorde du det ikke, saa var det Tegn til, at jeg snart fik en ny Fader.

Digitized by Google

Lady Macduff.

Stakkels Sladderhank! hvor du snakker!

(Et Bud kommer ind.)

Budet.

Guds Fred, min Frue; jeg er Eder fremmed;
men Eders høie Rang fuldtvel jeg kjender.
Jeg troer, en Fare hænger over Eder;
hvis I vil tage Raad af Fattigmand,
saa bliv ei her, men fly med Eders Børn;
det er fast Synd, at jeg forskrækker Eder;
men grusom Ondskab kunde gjøre det,
som værre var, og den er Eder nær.
Gud staa Jer bi; jeg tør ei tøve længer.

(han gaaer.)

Lady Macduff.

Hvorhen skal jeg da flygte? og hvad Ondt
har jeg da gjort? Dog, det er sandt, jeg lever
i denne Verden, hvor det ofte prises,
naar man gjør Ondt, mens det at gjøre Godt,
betragtes som et farligt Vanvid. Ak!
hvad vil jeg da med denne Kvinderustning,
og siger, at jeg intet Ondt har gjort.
Men hvad er det for Skikkelser?

(Nogle Mordere komme ind.)

En Morder.

Sig, hvor
er Eders Husbond?

Lady Macduff.

Som jeg haaber, er han
dog ikke paa saa gudforladt et Sted,
at dine Lige kunne møde ham.

Morderen.

Ham er en Landsforræder.

Digitized by Google

Drengen.

Det er Løgn,
du lodne Skurk.

Morderen.

Hvad nu? du Oprørsæg!
du Landsforræderyngel!

(han saarer ham.)

Drengen.

Han har dræbt mig!
O, skynd dig, kjære Moder, flygt!

Lady Macduff.

Mord! Mord!

(flygter, forfulgt af Morderne.)

Tredie Scene.

England. En Sal i Kongens Borg.

(Malcolm og Macduff komme ind.)

Malcolm.

Kom, lad os søge hen til øde Skygger
og græde der vort Hjertes Kummer ud.

Macduff.

Nei, lad os heller gribe fast om Sværdet
og staae for vor nedtraadte Fødselsret
som tappre Mænd. Hver nyfødt Morgen høres
nyt Skrig af Enker, Graad af Faderløse,
og nye Klager staae mod Himlens Ansigt,
saa den gjenlyder, ret som følte den
al Skotlands Sorg og jamrede tilbage
den samme Smertelyd.

Malcolm.

Jeg vil beklage
det, som jeg troer, og troe det, som jeg veed.

Digitized by Google

Hvad jeg kan ændre, vil jeg, naar jeg finder
en gunstig Tid. Det kan vel være sandt,
hvad I har her fortalt mig. Denne Voldsmand,
hvis blotte Navn er som en Blegn paa Tungen,
gjaldt før for ærlig. I var selv hans Ven,
og Eder har han ikke ramt endnu.
Jeg er kun ung; men Noget kunde sagtens
paa mig I vinde hos ham. Det er klogt
at offre til den vrede Gud et svagt,
uskyldigt stakkels Lam.

Macduff.

Jeg er ei troløs.

Malcolm.

Nei, men Macbeth. Et godt og ædelt Sind
kan vakle for et Herskerbud. Tilgiv!
min Mening kan ei gjøre Jer til Andet
end det, I er. Endnu er Engle lyse,
om end den lyseste blandt alle faldt.
Om Alt, hvad ondt er, bar det Godes Maske,
det Gode blev dog ligt sig selv.

Macduff.

Nu har
jeg tabt mit Haab.

Malcolm.

I tabte det maaskee
der, hvor jeg fandt min Tvivl. Hvorfor forlod I
saa brat og uden Afsked Børn og Hustru,
de dyre Panter, Hjertets stærke Baand? —
Jeg beder, lad dog min Mistænksomhed
ei Eder krænke, men kun sikkre mig.
I kan jo være brav, hvad jeg end tænker.

Digitized by Google

Macduff.

Blød, blød, mit arme Land! læg trygt din Grundvold,
du svare Tyranni! Retsindigheden
tør ikke standse dig! pral med din Uret!
den er jo kjendt for Ret. Farvel da, Herre!
Den Niding, I mig holder for, det vilde
jeg ikke være for det hele Land,
Voldsherren holder i sin Klo, nei ikke
for Østerlandets Skatte!

Malcolm.

Vredes ikke!
jeg taler ei af Mistro just til Eder.
Jeg troer, at Landet segner under Aaget;
det klager, bløder; hver en Dag, der gryer,
en Skramme føier til dets Saar; — jeg troer,
der vilde løftes Hænder for min Ret;
og her af Englands Godhed har jeg Tilbud
om Tusinder af tappre Mænd. — Og dog,
ifald jeg træder paa Tyrannens Hoved
hvad eller bærer det paa Sværdets Od,
saa faaer mit arme Land kun flere Laster
end før at see, vil lide meer end før,
paa flere Maader, af hans Eftermand.

Macduff.

Og hvem er denne da?

Malcolm.

Mig selv jeg mener;
jeg veed, i mig er alle Verdens Laster
indpodede, saa, naar de springe ud,
da vil Macbeth, den sorte, synes ren
som Sneen, og det arme Rige vil

Digitized by Google

betragte ham som et uskyldigt Lam
ved Siden af min grændseløse Slethed.

Macduff.

Der kan ei i det fule Helveds Hær
en Djævel findes, saa fordømt og ond,
at han kan overgaae Macbeth.

Malcolm.

Jeg tilstaaer,
han er blodtørstig, gridsk, vellystig, falsk,
ilsindet, troløs, fuld af Ondskab, smittet
med hver en Synd, der nævnes kan; men dog
min Vellyst kjender intet Maal, slet intet;
ei Eders Koner, Døttre, Mødre, Piger
formaae min Bryndes Afgrundsdyb at fylde.
Min vilde Lyst vil sprænge hver en Skranke,
der sættes mod min Attraa. Heller da
Macbeth til Herskere end en Mand, som jeg er.

Macduff.

Ubændige Naturens Drifter er
et Tyranni, som tidt har gjort før Tiden
en mægtig Throne ledig, været Aarsag
til Kongers Fald. Men frygt dog ikke for
at kræve det, som Eders er. I kan
jo styre denne Lyst i fuldest Maal,
og, vel tilsløret, synes kold endda.
Af føielige Damer har vi nok;
der kan dog ikke boe saa gridsk en Grib
i Eders Drift, at den kan Alle sluge,
der villigt offre sig til Magtens Lyster.

Malcolm.

Dertil i min fordærvede Natur
der boer en saadan aldrig stillet Guldtørst,

Digitized by Google

at, var jeg Konge, slog jeg ned min Adel
for deres Godsers Skyld. Den Enes Skatte,
den Andens Hus jeg tog; jo meer jeg fik,
desmere vilde kun min Hunger pirres;
jeg vilde føre Sag med Svig og Uret
mod alle gode, hæderlige Mænd
og volde deres Død for Vindings Skyld.

Macduff.

Ja, Havesygen sidder dybere;
den skyder mere skadelige Rødder
end Lystens Sommerblomst; den var det Sværd,
der dræbte vore Konger. Dog, frygt ikke:
Skotland har Rigdom nok for Eders Gridskhed
af det, som Eders er med Ret. Alt dette
kan bæres, veiet op med andre Dyder.

Malcolm.

Men jeg har ingen. Alle Kongedyder,
som Retfærd, Sandhed, Maadehold og Fasthed,
Barmhjertighed, Nedladenhed og Naade,
Bestandighed, Langmodighed og Gudsfrygt,
Mod, Tapperhed, dem har jeg ikke Lyst til,
men Overflod paa hver en særskilt Last,
som jeg udøver paa mangfoldig Vis.
Ja, hvis jeg havde Magten, gjød jeg ud
Samdrægtighedens søde Mælk i Helved,
oprørte Verdens Fred, forstyrrede
al Enighed paa Jord.

Macduff.

O, Skotland! Skotland!

Malcolm.

Er nu en saadan værd at herske? tal!
jeg er, som jeg har sagt det.

Digitized by Google

Macduff.

Værd at herske? —
ei værd at leve! — O, mit arme Folk,
forkuet blodigt af en retløs Voldsmand!
naar skal du atter see de gode Tider,
da han, som er din ægte Thronens Arving,
staaer her forbandet ved sin egen Dom
og skjænder selv sin Byrd? — Din høie Fader
var en gudfrygtig Konge. Dronningen,
som fødte dig, var oftere paa Knæ
end opreist; ja hun døde hver en Dag,
hun leved. — Saa Farvel! De Laster, som
du vidner om dig selv, har bandlyst mig
fra Skotland. — O, mit Hjerte! alt dit Haab
er ude her!

Malcolm.

Macduff, din ædle Harme,
Retsindighedens Barn, har af min Sjæl
den mørke Tvivl udslettet og forsonet
min Tanke med din Trofasthed og Ære.
Den djævelske Macbeth har ofte søgt
ved saadan List at faae mig i sin Vold,
og sindig Klogskab holder mig tilbage
fra hurtig Tillid. Gud i Himlen dømme
nu mellem dig og mig; thi nu betroer
jeg mig til dig og kalder Alt tilbage,
hvad jeg har talt mig selv til Haan og Skjændsel;
hver Plet og Lyde, som jeg gav mig selv,
afsværger jeg som fremmed for mit Væsen.
Jeg veed af ingen Kvinde; aldrig var jeg
mensvoren; neppe har jeg end begjæret
mit Eget; aldrig har jeg brudt min Tro,

Digitized by Google

og aldrig vilde jeg forraade selv
en Djævel til en anden. Sandhed er mig
saa kjær som Livet. Da jeg løi mig selv paa,
da løi jeg første Gang. Alt, hvad jeg er
i Sandhed, stiller jeg til Raadighed
for dig og for mit arme Fædreland.
Før du kom hid, stod alt den gamle Siward
beredt til Opbrud med titusind Stridsmænd
fuldtrustede. Nu vil vi følges ad;
gid Lykken svare til vor gode Sag! —
Hvorfor saa taus?

Macduff.

Saameget glædeligt
og glædeløst er ikke let at ene.

(En Læge kommer ind.)

Malcolm.

Nu, derom siden mere. — Sig, mon Kongen
gaaer ud idag?

Lægen.

Ja, Herre, hele Skarer
af syge Stakler vente paa hans Hjælp.
Al Kunstens Magt har deres Sygdom trodset;
men, naar han rører dem, (den Naadegave
har Gud lagt i hans Haand,) helbredes de
i samme Stund.

Malcolm.

Jeg takker Eder, Doctor.

(Lægen gaaer.)

Macduff.

Hvad for en Sygdom mener han?

Malcolm.

Den kaldes

kun „Sygen", og det er en Undergjerning,
som jeg har seet den gode Konge gjøre
hel ofte, siden jeg kom hid til England.
Hvorledes han bevæger Himlen, veed
han selv vel bedst; men svart hjemsøgte Folk,
med Svulst og Bylder, ynkeligt at see,
og til Fortvivlelse for Lægens Kunst,
helbreder han, idet han hænger dem
en Guldmønt med andægtig Bøn om Halsen.
Man siger, at hans Eftermænd paa Thronen
skal arve denne Lægekraftens Gave.
Med denne sjeldne Kraft forener han
en himmelsk Evne til at forudsee,
og mange Slags Velsignelser omsvæve
hans Throne som Bevis paa Himlens Naade.

(Rosse kommer ind.)

Macduff.

Hvem kommer der?

Malcolm.

En Landsmand; men jeg kjender
ham ikke ret.

Macduff.

Velkommen, kjære Frænde!

Malcolm.

Nu kjender jeg ham. Gode Gud, tag bort
Alt, hvad der gjør os fremmed for hinanden.

Rosse.

Gud høre det!

Malcolm.

Staaer Skotland, hvor det stod?

Rosse.

Ak! arme Land! det vover neppe meer

at kjendes ved sig selv. Det kan ei kaldes
vor Moder længer, men vor Grav, hvor Intet,
undtagen den, som veed af Intet, smiler
engang iblandt, hvor Suk og Jammerskrig
og Raab, der sønderrive Himlen, lyde,
men aldrig ændses, hvor en voldsom Kummer
kun gjælder for en Hverdagssorg, hvor neppe
man spørger, hvem Ligklokken ringer for,
hvor brave Mænd henvisne førend Blomsten
i deres Hat; de døe alt, før de skrante.

Macduff.

Den Skildring er saa sand, som den er skarp.

Malcolm.

Hvad er den sidste sørgelige Nyhed?

Rosse.

Den Nyhed, som er kun en Time gammel,
gjør den, der vil fortælle den, til Spot;
thi hvert Minut udruger noget Nyt.

Macduff.

Hvorledes gaaer det med min Hustru?

Rosse.

Godt.

Macduff.

Og alle mine Børn da?

Rosse.

Ogsaa godt.

Macduff.

Og han har ei forstyrret deres Fred?

Rosse.

De havde Fred og Ro, da jeg forlod dem.

Macduff.

Vær ei saa karrig med dit Ord; hvor gaaer det?

Digitized by Google

Rosse (til Malcolm.)

Da jeg drog hid med disse Tidender,
som tyngede mig svart, da gik det Rygte,
at mange brave Karle var paaførde;
det tyktes mig saameget mere troligt,
fordi jeg saae Tyrannens Hær paa Vei.
Nu er det Tid til Hjælp. Et Blik fra Eder
i Skotland vilde skabe Krigsmænd, bringe
selv Kvinder til at kjæmpe for at ende
den bittre Nød.

Malcolm.

Saa lad det trøste dem,
vi er paa Veien. Englands Gunst har laant os
den gjæve Siward med titusind Mænd,
saa gammel og saa god en Helt som Nogen
i Christenheden.

Rosse.

Gid jeg kunde lønne
den Trøst med lige Mønt. Men jeg har Ord,
der skulde hyles ud i Ørknens Luft,
hvor intet Øre kunde fange dem.

Macduff.

Hvem gjælde de? den fælles Sagt hvad eller
er det et enkelt Hjertes Arv og Eie?

Rosse.

Der er ei nogen ærlig Sjæl, som jo
har Del i denne Sorg; men Hovedlodden
tilfalder dig alene.

Macduff.

Er det min,
saa lad mig faae den strax; forhold mig Intet.

Digitized by Google

Rosse.

Lad ei dit Øre nu for evigt hade
min Tunge, som skal fylde det med Ord,
saa tunge, som det aldrig før har hørt.

Macduff.

Jeg aner det.

Rosse.

Din Borg er overfalden,
din Hustru, dine Børn er grusomt dræbte;
at nævne Maaden, det var kun at lægge
dit Lig paa Dyngen af det dræbte Vildt.

Malcolm.

O, milde Himmel! — Nei, Ven! tryk ei Hatten
saa dybt i Panden ned! giv Smerten Ord.
Det er et Tegn, naar Sorgen Mælet mister,
at Hjertet er saa fuldt, at snart det brister.

Macduff.

Og mine Børn med?

Rosse.

Hustru, Børn og Husfolk,
Alt, hvad der var at finde.

Macduff.

Og jeg selv
var fjernt derfra! — Min Hustru ogsaa dræbt? —

Rosse.

Som jeg har sagt.

Malcolm.

Vær trøstet! Vi vil finde
et Lægemiddel i vor svare Hævn
mod dette Dødssaar.

Macduff.

Han har ingen Børn! —

Digitized by Google

Hvad? alle mine søde Smaa? I sagde
dem alle? — O, du Helvedgrib! dem alle!
Hvad? hele Reden fuld og Moderen
med et grumt Slag.

Malcolm.

Bær det som Mand.

Macduff.

Det vil jeg;
men som en Mand maa jeg det ogsaa føle.
Jeg kan ei glemme, der var Noget til,
som var min Sjæl saa kjært. — Og Himlen saae det
og hjalp dem ikke? — Syndige Macduff!
for din Skyld faldt de! — Jeg Elendige!
for mine Synders Skyld, og ei for deres
har Mordet ramt dem. — Gud, giv dem nu Fred!

Malcolm.

Lad dette være som en Hvæssesten
for Eders Sværd. Vend Sorgen om til Vrede;
lad Hjertet ei bedøves, men opflammes!

Macduff.

O, som en Kvinde kunde jeg nu græde
med Øinene, mens Tungen praled høit! —
Men, milde Himmel, gjør du Sagen kort!
Ansigt til Ansigt lade du mig mødes
med denne Skotlands Djævel; bring mig ham
paa Sværdelængde nær: og gaaer han fri, —
saa lad og Himlen selv tilgive ham.

Malcolm.

Det klinger mandigt. Kom nu med til Kongen.
Vor Magt staaer færdig; Intet mangler uden
at sige ham Farvel. Macbeth er moden
som Frugten til at rystes. Himlens Magter

Digitized by Google

berede sig. Saa find nu Trøst for Sorgen:
den Nat er lang, som aldrig seer en Morgen.

(De gaae.)

Femte Act.

Første Scene.

Dunsinan. Et Værelse i Borgen.

(En Læge og en Kammerfrue træde ind.)

Lægen.

Nu har jeg vaaget to Nætter med Eder, men jeg kan ikke finde Sandhed i Eders Fortælling. — Naar gik hun sidst isøvne?

Kammerfruen.

Siden hans Majestæt drog i Krigen, har jeg seet hende staae op af Sengen, kaste sin Natkjole om sig, lukke sit Lønkammer op, tage Papir frem, lægge det sammen, skrive derpaa, læse, hvad hun har skrevet, derpaa forsegle det og gaae tilsengs igjen; og alt dette, medens hun var i den dybeste Søvn.

Lægen.

Det er en stor Forstyrrelse i Naturen, paa en Gang at nyde Søvnens Velsignelse og foretage det samme, som den, der er vaagen. — Men, naar hun nu er i denne urolige Søvn, er det da ikke stundom hændet, — foruden, at hun gaaer omkring og sysler, — at I har hørt hende sige Noget?

Kammerfruen.

Jo, Herre, Noget, som jeg ikke vil sige igjen.

Lægen.

Til mig kan I gjerne sige det, og det er rigtigt, at I gjør det.

Digitized by Google

Kammerfruen.

Hverken til Eder eller til Nogen; jeg har jo ingen Vidner til at bekræfte mit Udsagn.

(Lady Macbeth kommer ind med et Lys.)

Seer I? der kommer hun! Det er netop, som hun pleier, og, saa sandt jeg lever, i den dybeste Søvn. Læg nu Mærke til hende! staa ganske stille!

Lægen.

Hvorledes har hun faaet det Lys?

Kammerfruen.

Det stod ved hendes Seng; hun har altid Lys hos sig; det er hendes udtrykkelige Befaling.

Lægen.

I seer, hendes Øine ere aabne.

Kammerfruen.

Ja, men deres Syn er tillukket.

Lægen.

Hvad er det, hun nu har for? See, hvor hun gnider sine Hænder.

Kammerfruen.

Saaledes bærer hun sig altid ad, som om hun vadskede sine Hænder. Jeg har seet hende blive ved dermed et helt Kvarter.

Lady Macbeth.

Her er en Plet endnu.

Lægen.

Hør, hun taler! Jeg vil skrive op, hvad hun siger, for at hjælpe paa min Hukommelse.

Lady Macbeth.

Bort, forbømte Plet! bort, siger jeg! — Et! — To! — Ja, saa er det Tid at gjøre det! — Helvede er mørkt! — Fy, min Husbond, fy! — En Krigsmand, og bange? —

Digitized by Google

Hvad behøve vi at være bange for, hvem der veed det, naar Ingen kan kræve vor Magt til Regnskab? — Men, hvem skulde have troet, at den gamle Mand havde saa meget Blod i sig? —

Lægen.

Hører I det?

Lady Macbeth.

Thanen af Fife havde en Hustru: hvor er hun nu? — Hvad! vil disse Hænder aldrig blive rene? — Ikke mere om det, min Husbond, ikke mere om det! Du fordærver Alting med dine ængstelige Fagter.

Lægen.

Ja saa! ja saa! I veed Besked om mere, end I skulde.

Kammerfruen.

Hun har sagt mere, end hun skulde; det er vist nok. Hvad hun veed Besked om, det veed Gud alene.

Lady Macbeth.

Blodlugten er der endnu. Al Arabiens Røgelse kan ikke tage Lugten bort af denne lille Haand. O! o! o! —

Lægen.

Hvor dybt hun sukker! hendes Hjerte er svært betynget.

Kammerfruen.

Jeg vilde ikke have det Hjerte i mit Bryst for al den Høihed, hun eier!

Lægen.

Godt, godt!

Kammerfruen.

Gud give, det var saa, Herre!

Lægen.

Denne Sygdom gaaer over min Kunst; og dog har jeg kjendt Folk, som gik isøvne, og som endda døde christeligt i deres Senge.

Digitized by Google

Lady Macbeth.

Vadsk dine Hænder, — tag din Natkjole paa; — see ikke saa bleg ud! — jeg siger dig, Banquo er begraven, han kan ikke staae op af sin Grav.

Lægen.

Er det saaledes fat?

Lady Macbeth.

Tilsengs! tilsengs! — det banker paa Porten; kom, kom, kom, kom! giv mig din Haand. Gjort Gjerning staaer ikke til at ændre. Tilsengs! tilsengs! tilsengs!

(hun gaaer.)

Lægen.

Gaaer hun nu tilsengs?

Kammerfruen.

Strax.

Lægen.

Der mumles om forfærdelige Ting;
med unaturlig Brøde følger sagtens
en unaturlig Angst. En syndbetynget
Samvittighed betroer sin Lønsom til
den døve Pude. — Til en Præst hun trænger
meer end til Lægen. Gud forlad os alle! —
Vogt hende vel! tag alting bort, hvormed
hun kunde gjøre sig Fortræd. Hold Øie
med hende stadigt. — Nu god Nat; min Hu
er rystet, og mit Øie fyldt med Gru!
jeg tænker; tale tør jeg ei!

Kammerfruen.

God Nat.

Digitized by Google

Anden Scene.

Omegnen af Dunsinan.

(Menteth, Cathness, Angus, Lenox og Krigsfolk komme ind med Trommer og Faner.)

Menteth.

Nu er os Englands Stridsmagt nær; den føres
af Malcolm og hans Frænde, Siward, samt
Macduff, og Hævntørst brænder i dem alle.
En Sag som deres kunde sagtens ægge
en Helgen selv til vild og blodig Kamp.

Angus.

Vi maa vel træffe dem ved Birnam Skov;
ad den Vei komme de.

Cathness.

Veed Nogen her,
om Donalbain er med sin Broder?

Lenox.

Nei,
det veed jeg vist; jeg har Fortegnelsen
paa hele Riddersskabet. Siwards Søn
er med og mangen skjægløs Ungersvend,
som gjør sin første Manddomsprøve her.

Menteth.

Hvad gjør Tyrannen?

Cathness.

Han befæster stærkt
det faste Dunsinan, og Nogle sige,
at han er helt afsindig, medens Andre,
som er ham mindre fjendske, kalde det
Berserkergang. Saameget er dog vist,
han kan ei spænde meer i Ordnens Belte
sin ryggesløse Sag.

Digitized by Google

Angus.

Nu føler han,
at Snigmord klæber ved hans Hænder. Oprør
i hvert Minut bebreider ham paany
hans Troløshed. De, som han byder over,
adlyde kun hans Magtbud; Intet gjør de
af Kjærlighed. Nu føler han, hvor løst
hans Kongehøihed hænger om ham, som
en Kjæmpes Klæder om en Dværg, der stjal dem.

Menteth.

Hvad Under, om hans tunge Sind forvirres
og strækkes op, naar Alt, hvad i ham boer,
sig selv bebreider, at det findes der.

Cathness.

Saa lad os drage fremad for at bringe
vor Hylding der, hvor den med Rette skyldes,
til ham, som er det syge Samfunds Læge;
med ham udgyde vi hver Draabe Blod
i Fædrelandets Lægedrik.

Lenox.

Saameget
som kræves til at vande og oplive
vor Kongeblomst og Ormene fordrive. —
Og nu afsted! til Birnam drage vi.

(de drage ud.)

Tredie Scene.

Dunsinan. Et Værelse i Borgen.

(Macbeth, en Læge, Følge.)

Macbeth.

Fortæl mig ikke mere. Lad dem skye!
før Birnam Skov gaaer frem mod Dunsinan,

Digitized by Google

til Frygt jeg ikke kjender. Hvad er Malcolm?
den Dreng! er han da ikke født af Kvinde?
Men det har Aanderne, som kjende grant
hver Dødeligs bestemte Lod, forkyndt mig:
„Frygt ei, Macbeth; thi aldrig nogen Mand
af Kvinde født, skal overvinde dig."
Saa flyer, troløse Thaner! blander Eder
med Englands Junkere; min Hersteraand,
mit stolte Hjerte skal ei bange krystes
i Tvivlens Favn og ei af Frygten rystes.

(En Tjener kommer ind.)

Du mælkeblege Kryster! Djævlen brænde
dig sort! hvor fik du dette Gaasefjæs?

Tjeneren.

Der er titusind —

Macbeth.

Gjæs, du Niding?

Tjeneren.

Krigsmænd.

Macbeth.

Gaa, gnid dit Ansigt! mal din Angest rød!
du Blegfotsbilled! hvad for Krigsmænd, Pjalt!
Til Helved med dig! Kridtet paa din Kind
kan smitte! hvad for Krigsmænd, Vallefjæs!

Tjeneren.

Tilgiv mig, Eders Høihed, Englands Hær!

Macbeth.

Bæk med dit Ansigt! — Seyton! — Jeg faaer Ondt,
naar jeg skal see paa — Seyton! — Dette Stød
befæster mig paa Thronen eller styrter
mig strax. — Jeg har jo levet længe nok;
min Livsvaar ligger alt begraven blandt

Digitized by Google

de tørre, gule Løv, og det, som skulde
ledsage mine gamle Dage: Hæder
og Kjærlighed og Lydighed og Venner,
der slokkes om mig, det er ei for mig! —
i dettes Sted Forbandelser, — i Stilhed,
men dybe, — Smigertale, Mundsveir, som
det stakkels Hjerte gjerne nægted mig,
hvis blot det turde. — Seyton!

Seyton.

Eders Høihed!

Macbeth.

Hvad mere Nyt?

Seyton.

Bekræftelse paa det,
som er berettet.

Macbeth.

Jeg vil sægte, til
mit Kjød er hakket mig fra Benene. —
Mit Harnisk!

Seyton.

Det behøves ei endnu.

Macbeth.

Giv mig det paa. — Send flere Hestfolk ud;
lad Landet gjennemstrøife; hæng Enhver,
der nævner Frygt! — Giv mig mit Harnisk! — Doctor,
hvor gaaer det med den Syge?

Lægen.

Hun er ikke
saameget syg, min Konge, som hun ængstes
af vilde Drømmeskarer, der forstyrre
al hendes Ro.

Digitized by Google

Macbeth.

Giv hende Lægemidler.
Kan du ei give Raad for Sjælens Feber,
opluge Sorgens dybe Rod af Mindet,
udslette Hjernens kummerfulde Skrift,
og med en listig Glemsels Modgift rense
det svært bespændte Bryst for Sygdomsstoffet,
der trykker Hjertet?

Lægen.

Det kan kun den Syge
helbrede selv.

Macbeth.

Saa kast din Lægedom
for Hundene; den duer ei for mig. —
Kom, spænd mit Harnisk paa! — Feltherrestaven! —
Send Folk ud, Seyton! — Doctor, mine Thaner
forraade mig. — Nu, skynd dig, Knøs! — Ja, Doctor,
ifald du kunde føle Landets Puls,
udsinde, hvad dets Sygdom er, og rense
det ud, indtil det fik sin fordums Helbred,
saa vilde jeg tilklappe dig mit Bifald
saa stærkt, at Echo skulde klappe med. —
Træk af der! — Har du ingen Sennesblade,
Rhabarber eller andre Slags Purgantser,
som hjælper af med Engelskmænd? — Du har
vel hørt derom?

Lægen.

Ja, Majestæt, I gjør
saa vældig en Udrustning, at vi sagtens
maa høre Noget.

Macbeth.

Bring det efter mig. —

Digitized by Google

Jeg frygter ikke for min Banemand,
før Birnam Skov gaaer op mod Dunsinan!

(han gaaer.)

Lægen.

Var jeg kun vel fra Dunsinan igjen,
Alverdens Guld ei meer trak mig herhen!

(gaaer.)

Fjerde Scene.

I Nærheden af Dunsinan. En Skov i Baggrunden.

(Malcolm, Siward og hans Søn, Macduff, Menteth, Cathness, Angus, Lenox, Rosse og Krigsfolk komme med Trommer og Faner.)

Malcolm.

Nu, Frænder, haaber jeg, den Dag er nær,
da Gjæstekammeret igjen er trygt.

Menteth.

Derom er ingen Tvivl.

Siward.

Hvad hedder Skoven,
der ligger lige for os?

Menteth.

Birnam Skov.

Siward.

Lad nu hver Krigsmand hugge sig en Gren
og bære den foran sig; derved skjule
vi Hærens Tal, og Speiderne forvildes
i deres Melding om os.

En Krigsmand.

Det skal skee.

Siward.

Vi veed ei Andet end, Tyrannen holder
sig tillidsfuldt endnu i Dunsinan
og agter der at trodse vor Beleiring.

Digitized by Google

Malcolm.

Det er hans sidste Haab; thi, hvor der kun
var Leilighed, har Smaa saavelsom Store
gjort Opstand mod ham. Ingen tjener ham
undtagen lutter tvungne Folk, hvis Hjerter
er andensteds.

Macduff.

Lad os kun vente med
vor Dom, indtil Afgjørelsen har fældet
den rette Dom. Os sømmer det at handle
som flinke Krigsmænd.

Siward.

Nu er Tiden nær,
da Regningen skal gjøres ren og klar,
om vundet eller tabt vor Sag vi har.
Tomt Haab og Grublen fører ei til Maalet;
Udfaldets rette Vægtlod er i Staalet: —
saa lad nu Krigen gaae sin Alvorsgang!

(de drage ud.)

Femte Scene.

Dunsinan. I Borggaarden.

(Macbeth, Seyton og Krigsfolk med Trommer og Faner komme ind.)

Macbeth.

Plant vore Faner paa den ydre Mur!
Bestandig hedder det: „Nu komme de". —
Vor Borg er fast og leer kun ad Beleiring;
lad dem kun ligge her, til Hungersnød
og Pest fortære dem; hvis ikke de,
der skulde være Vore, stod dem bi,
vi kunde mødt dem dristigt, Bryst mod Bryst,

Digitized by Google

og jaget dem tilbage, hvor de kom fra.

(Skrig af Kvinder indenfor.)

Hvad er det for en Skrigen?

Seyton.

Eders Høihed,
det var et Skrig af Kvinder.

Macbeth.

At forskrækkes,
det har jeg næsten glemt. Der var en Tid,
da iskold Gysen greb mig, naar jeg hørte
Natuglens Skrig, da Haaret paa mit Hoved
sig reiste ved en rædselsfuld Fortælling
og rørte sig, som om det levede.
Nu er jeg bleven mæt af Gru og Rædsel.
Forfærdelsen, som er en husvant Gjæst
for mine Mordertanker, kan ei bringe
mig til at gyse. — Hvad betød det Skrig?

Seyton.

Min Herre Konge! Dronningen er død.

Macbeth.

Hun skulde være død en anden Gang;
der var vel bleven Tid til sligt et Ord. —
„Imorgen" og „Imorgen" og „Imorgen", —
det lister sig saa smaat fra Dag til Dag
indtil det sidste Blad af Livets Bog;
hver Dag igaar har lyst saamangen Daare
paa Vei til Gravens Støv. Ud med dig, ud,
du korte Lysglimt! Livet er en Skygge,
der svæver hen, en stakkels Skuespiller,
der for en Stund gjør Støi og Spræl paa Scenen
og dermed er forglemt, — et Eventyr,
fortalt os af en Taabe, fuldt af Klingklang

Digitized by Google

og Bulder, som betyder Ingenting.

(Et Bud kommer ind.)

Du kommer for at bruge Munden; skynd dig!

Budet.

Jeg skulde bringe Melding, Eders Naade,
om hvad jeg selv har seet; men neppe veed jeg,
hvorledes jeg skal melde det.

Macbeth.

Saa tal.

Budet.

Imens jeg havde Vagt paa Høien, saae jeg
ad Birnam til; og da kom det mig for,
at Skoven gav sig til at gaae.

Macbeth (slaaer ham.)

Du Løgner!
du Træl!

Budet.

Lad Eders Vrede ramme mig,
hvis det er ikke sandt. Paa tre Mils Afstand
I selv kan see den komme. Som jeg siger,
det er en Skov, der gaaer.

Macbeth.

Hvis du har løiet,
saa skal du hænge levende paa Træet,
til du af Sult dig krymper; — hvis dit Ord
var Sandhed, ændser jeg kun lidt, om du
gjør mig den samme Skjel. — Mit Mod begynder
at svigte mig. — Det aner mig, at Djævlen
har lagt en dobbelt Mening i sit Ord;
hans Løgn seer ud som Sandhed. „Vær kun tryg,
til Birnam Skov gaaer op mod Dunsinan!" —
Nu kommer der en Skov mod Dunsinan.

Digitized by Google

Til Vaaben, alle Mand! til Vaaben, ud!
Hvis han har bragt os ret og sand Besked,
er her ei Flugt, ei heller Blivested.
Jeg bliver kjed af Solen snart; jeg kunde
nu ønske, Verdens Orden gik tilgrunde.
Stormklokke, klemt! — Blæs, Vind! kom, Dødens Bulder!
vi vil dog døe med Brynien om Skulder!

Sjette Scene.

Aaben Plads udenfor Borgen.

(Malcolm, Siward, Macduff o. s. v. og deres Hær med Grene foran sig.)

Malcolm.

Nu er vi nær nok; kast nu Løvets Skjærm
og vis Jer, som I er! — I, gjæve Frænde,
skal med min Fætter, Eders ædle Søn,
vor første Træfning føre, mens den brave
Macduff og jeg besørge, hvad der ellers
fornødent er, som aftalt.

Siward.

Saa Farvel!
og hvis idag Tyrannens Hær vi naae,
saa lad ham seire, hvis vi ei kan slaae.

Macduff.

Lad alle vore Krigstrompeter gjalde
som Dødsherolder, der til Blodbad kalde.

(Trompetklang. Alle gaae. Vaabengny.)

Syvende Scene.

En anden Del af Valpladsen.

(Macbeth kommer ind.)

Macbeth.

Nu staaer jeg bunden som en Bjørn til Pælen;

Digitized by Google

jeg kan ei flye, men maa staae Dysten ud.
Hvem er vel den, som ei er født af Kvinde?
kun ham og ingen Anden frygter jeg.

(Den unge Siward kommer ind.)

Siward.

Hvad er dit Navn?

Macbeth.

Det vil forfærde dig.

Siward.

Nei, om du ogsaa bar det værste Navn
i hede Helvede!

Macbeth.

Jeg er Macbeth.

Siward.

Ei Djævlen selv kan nævne mig et Navn,
mit Øre mere hader.

Macbeth.

Eller frygter.

Siward.

Du lyver, skjændige Tyran! mit Sværd
gjør dig til Løgner.

(De fægte. Siward falder.)

Macbeth.

Du var født af Kvinde.
Jeg leer ad Sværd og spotter hver en Klinge,
som nogen Mand af Kvinde født kan svinge.

(gaaer ud.)

(Kamptummel. Macduff kommer ind.)

Macduff.

Der raser Kampen! Blodhund, vis dit Ansigt!
Hvis du er falden for en Andens Hug,
vil mine Børns, min Hustrus Skygger altid

Digitized by Google

forfølge mig. — Jeg kan ei hugge ned
de stakkels Leiesvende, som for Løn
maa bære Spyd. Macbeth, dig maa jeg træffe;
hvis ikke skal mit Glavind uden Skaar
og uden Daad i Balgen gjemmes. — Der —
der er han vist; det stærke Gny forkynder,
en Høvding fægter der. Forund mig, Skjæbne,
at møde ham! jeg beder ei om mere.

(gaaer. Tummel.)

(Malcolm og den gamle Siward komme ind.)

Siward.

Ad denne Vei, min Fyrste; Borgen har
godvilligt givet sig. Tyrannens Folk
imod hverandre fægte. Snart har Seiren
erklæret sig for Eder, og kun Lidet
staaer nu tilbage.

Malcolm.

Vi har truffet Fjender,
der fægtede for os.

Siward.

Kom med til Borgen.

(de gaae. Tummel.)

(Macbeth kommer tilbage.)

Hvorfor skal som en Gjæk jeg spille Romer
og falde paa mit eget Sværd? Saalænge
jeg øiner Levende, maa Skrammen heller
paa dem dog sidde.

Macduff (kommer tilbage.)

Vend dig, Helvedhund!

Macbeth.

Dig ene har jeg skyet af alle Mænd.
Men gaa; min Sjæl er meer end nok betynget
med Blod af Dine.

Digitized by Google

Macduff.

Jeg har ingen Ord.
Min Røst er i mit Sværd. Skurk! mere blodig
end Ord kan nævne.

Macbeth.

Spildt er kun din Møie!
Før kan din skarpe Klinge hugge Mærke
i Luften, den usaarlige, før mig
den volder Saar. Sving du dit Sværd mod Hjelme,
som Staal kan bide paa; mit Liv er skjærmet
ved Trolddom, over det har Ingen Magt,
som fødtes af en Kvinde.

Macduff.

Saa fortvivl
nu om din Trolddomsmagt, og lad den Engel,
du tjente, sige dig: Macduff blev skaaren
før Tiden af sin Moders Liv.

Macbeth.

Forbandet
den Tunge være, som har sagt mig dette;
det Ord har skræmt min bedste Manddomskraft.
Lad Ingen mere troe de Gjøgledjævle,
som os bedaare med tvetydig Tale,
som holde Løftet efter Ordets Lyd,
men svige dog vort Haab. — Jeg kjæmper ikke
med dig.

Macduff.

Saa giv dig da tilfange, Kryster,
og lev til Skuespil og Spot for Verden.
Vi male dig paa Skiltet, som man gjør
ved sjeldne Dyr, og skrive nedenunder:
„Her forevises en Tyran".

Digitized by Google

Macbeth.

Jeg lader
mig ikke fange for at kysse Støvet
for Drengen Malcolms Fod, og stilles ud
for Pøbelens Forbandelser og Haan.
Skjøndt Birnam Skov kom op til Dunsinan,
og du mig møder, ikke født af Kvinde,
jeg vover dog det Sidste. Skjoldet kaster
jeg for mit Bryst. Macduff, lad Sværdet raade!
Forbandet den, som først nu raaber: Raade!

(de gaae fægtende ud.)

Ottende Scene.

En anden Del af Valpladsen.

(Der blæses til Tilbagetog. Malcolm, Siward, Rosse, Lenox, Angus, Cathness, Menteth og Krigsmænd komme ind med flyvende Faner og klingende Spil.)

Malcolm.

Gid nu vi saae de Venner, som vi savne,
i god Behold.

Siward.

Nu, Nogle maa det koste; —
dog, naar jeg seer omkring mig, tykkes mig,
den store Dag er ikke kjøbt for dyrt.

Malcolm.

Macduff og Eders ædle Søn vi savne.

Rosse.

Sin Krigergjæld har Eders Søn betalt.
Han leved netop, til han blev en Mand.
Knap fik han gjort sin stolte Manddomsprøve
i Striden, hvor han ikke veg et Skridt,
saa faldt han som en Mand.

Digitized by Google

Siward.

Saa han er død!

Rosse.

Ja; han er baaren bort fra Kampens Mark.
Gjør ei hans Helteværd til Maalestokken
for Eders Sorg, saa blev den grændseløs.

Siward.

Fik han sin Vunde fortil?

Rosse.

Ja, paa Panden.

Siward.

Nu da! saa være han Gud Herrens Stridsmand!
Men, havde jeg en Søn for hvert et Haar,
jeg ønskede dem ingen bedre Død; —
og dermed er hans Gravsang sungen.

Malcolm.

Nei,
han har fortjent en større Sorgens Hæder;
den vil jeg yde ham.

Siward.

Slet Intet mere
har han fortjent; man siger jo, han faldt
som ærlig Svend; hans Regning er betalt:
Gud være med ham! — der er mere Trøst!

(Macduff kommer med Macbeths Hoved.)

Macduff.

Hil dig, min Konge! thi det er du nu.
See her Voldsherrens Hoved. Verden er
befriet. Her jeg seer dig tæt omgivet
af Rigets Perler, som i deres Hjerter
lykønske dig som jeg; lad deres Røst
istemme høit med mig: Hil Skotlands Konge!

Digitized by Google

Alle.

Hil Skotlands Konge!

(Fanfare.)

Malcolm.

Vi vil ikke spilde
ret megen Tid, før vi vil gjøre Regnskab
med hver især for Eders Kjærlighed,
indtil vor Gjæld er afgjort. — Thaner, Frænder,
I være Jarler nu! I er de første,
som Skotland nævner med det Hædersnavn.
Hvad meer der er at gjøre, — hvad med Tiden
maa plantes nyt: — at kalde vore Venner
tilbage fra Landflygtigheden, hvor
de søgte Frelse for Tyrannens Snarer, —
at straffe dem, der grusomt gik tilhaande
den døde Morder og hans Helveddronning, —
der, som man siger, paa sit Liv har selv
lagt voldsom Haand, — til dette, som til Andet,
der os paahviler, skal vi ved Guds Naade
vel finde rette Tid og Sted og Maade.
Med Tak til Alle, bydes hver især
til Scone, at feire der vor Kroningsfærd.

(Fanfare. Alle gaae.)

Digitized by Google

Anmærkninger.

S. 145. „Jeg kommer graa Mis!" o. s. v. — Folketroen pleiede at tillægge Hexene tjenende Aander, der i Skikkelse af Dyr (f. Ex. en Kat, en Skruptudse o. dsl.) ledsagede dem og gav dem Raad eller meddelte dem Kundskab om det Skjulte.

S. 146. „Løbeskytter, Øxemænd". — Originalens **kerns** og **gallowglasses** er ikke Folkenavne, men Benævnelser paa Leietropper fra Irland og Øerne; **gallowglasses** vare sværtbevæbnede Fodfolk, der havde deres Navn af deres Vaaben, Stridsøxen (**gallowglass axe**); **kerns** vare letbevæbnede, og Navnet brugtes tillige om Vagabonder; det gamle Ord Løbeskytte, (bekjendt fra Dannevirkevisen) synes derfor omtrent at kunne gjengive det.

S. 148. „Than" betyder en gammel skotsk Adelsværdighed, omtrent svarende til Baron.

S. 153. „Ved Sinels Død". — Sinel var Macbeths Fader.

S. 172. „Tarquinius sneg sig til sin Voldsdaad". — Her menes hans Forbrydelse mod Lucretia.

S. 177. „En Ordfordreier", sigter til Jesuiterne, der paa den Tid vare virksomme med at stifte Sammensværgelser imod Englands protestantiske Regjering.

S. 190. „som Antonius' Aand for Cæsars". — Der fortælles, at en Spaamand, hvem Antonius spurgte om Udfaldet af Kampen med Cæsar Octavianus, sagde til

Digitized by Google

ham: „Din Genius er stor og herlig; men ligeoverfor Octavians kryber den sammen og bliver lille".

S. 209. „Den fromme Edvard". — „Helgenkongen". — Den engelske Konge, her omtales, er Edvard Confessor, der stod i Ry for Hellighed, dels paa Grund af sin Ærbødighed mod Kirken, dels fordi han havde været fordreven af de hedenske Danske og tilbragt en Tid i Landflygtighed i Normandiet.

S. 211. „Valravnen". Originalens Læsemaade er noget tvivlsom; den her fulgte er „harpy". Den nordiske Folketroes spøgelseagtige og blodgridske Valravn, *) svarer nærmest til Harpyierne i den græske Mythologi.

S. 214. „Et hjelmklædt Hoved stiger op". — Dette og begge de følgende Syner have den samme Tvetydighed, hvormed Mørkets Magter fra Begyndelsen af lokke Macbeth i Fordærvelsen; de give ham tilsyneladende velmente Advarsler og trøstende Forsikkringer, men forkynde tillige hans Undergang ved Tegn, som han ikke forstaaer. Hovedet, hvis Ansigt Hjelmen gjør ukjendeligt, er hans eget; det advarer ham for Macduff, men viser ham med det samme hans bestemte Skjæbne, der gjør Advarslen unyttig. — Det blodige Barn er Macduff, („skaaren før Tiden af sin Moders Liv"); det beroliger ham med, at Ingen, der er født af Kvinde, kan skade ham, men viser ham tillige netop denne Banemand, der ikke er født af Kvinde; det kronede Barn er Kongesønnen Malcolm; det lover ham Sikkerhed, indtil Birnam Skov gaaer op til Dunsinan, men antyder ved Træet i sin Haand, at dette vil skee.

---

*) s. Visen om Germand Gladensvend.

Digitized by Google

S. 217. „Med to Rigsæbler og tredobbelt Spir". — De engelske Konger af det stuartske Hus, der herskede over begge Verne og altsaa over tre Kongeriger, nedstammede fra Banquo. Efter Krøniken var Banquo Macbeths Medskyldige i Mordet paa Kong Duncan. Shakspeare har fremstillet Sagen anderledes, vel især, fordi Banquos Person ellers let kunde blive dramatisk besværlig, men vistnok ogsaa, fordi han nødig vilde blotte denne Plet paa det engelske Kongehuses Stammetræ. Stykket er nemlig opført under Kong Jacob den Første.

S. 230. „Den kaldes Sygen". — Der menes Kirtelsygen, „den engelske Syge". Det var en Folketro i England, at Kongerne havde den Gave at kunne helbrede denne Sygdom ved Haandspaalæggelse, og der fortælles, at Elisabeth under sit Ophold paa Kenilworth helbredede Flere paa denne Maade.

Navnene Macbeth og Macduff udtales med Tonen paa anden Stavelse. Da Shakspeare altid bruger dem saaledes, er der vel ingen Grund til at beholde den mindre rigtige Betoning, som ogsaa Hagberg i sin svenske Oversættelse har forladt.

Digitized by Google

Efterskrift.

De Læsere, der kjende Foersoms Oversættelse af Macbeth, ville finde denne Udgave saa væsentlig forskjellig, at den maaskee nøiagtigere maatte kaldes en ny Oversættelse, der af og til har benyttet Foersoms, end en Omarbeidelse af hans. Foersom har nemlig fulgt Schillers Bearbeidelse, hvorved nogle Scener ere helt bortskaarne, (tredie Acts femte, Hecates Møde med Hexene, og fjerde Acts anden, Lady Macduff med hendes Søn), andre stærkt forkortede, (Hexescenerne i første og fjerde Act), en aldeles ombigtet, (Portneren i anden Acts Slutning), og desuden Dialogen paa mange Steder forkortet og forandret. Hvorvidt nu denne Behandling kan ansees for heldig eller ikke, er det ikke min Sag at undersøge; min Opgave var at gjengive Shakspeare, ikke Schiller.

Jeg benytter Leiligheden til en kort Bemærkning om Behandlingen af det Metriske i denne Oversættelse. Den ærede Anmelder, der i „Dagbladet" No. 73 har omtalt Oversættelsen af Romeo og Julie med en Velvillie, som jeg tilfulde paaskjønner, troer dog „ikke aldeles at kunne sige den fri for nogen Skjødesløshed i Behandlingen af det Metriske". Af de Vers, som han anfører som Exempler, tilhører de allerfleste Foersom, og jeg har ladet dem staae, fordi jeg ikke fandt nogen tilstrækkelig Grund til at ændre dem.

S. 22. „Vil du ei Julle? Ved den hellige Jomfru,"

Saavel den choriambiske Versbegyndelse som den anapæstiske Fods Indblanding mellem Jamberne ere Fri-

Digitized by Google

heder, som vore bedste Digtere jevnligt benytte, og som Metrikerne erkjende for berettiget. (saml. Thortsens Metrik 2 D. S. 95 og 100). Det samme gjælder om det af samme Grund paaankede Vers S. 46 „salige Nat!" —

S. 33. „Hvad nu, Pog? — Du skal taale ham; du skal!" Det stærke Eftertryk, hvormed alle Stavelserne i anden og tredie Fod maa udtales, give vistnok Jamberne en spondæisk Tyngde; men det forekommer mig, at denne Tyngde netop svarer til den harmfulde og skjændende Tone, hvori den gamle Capulet taler, og baade Begyndelsen og Slutningen af Verset synes tilstrækkeligt at holde den iambiske Rhytmus sammen.

S. 34. „Det kunde angre dig; — jeg veed, hvad jeg veed." Det sidste „jeg" maa betones, fordi den underforstaaede Modsætning er: „og hvad du maaskee har glemt, (nemlig, hvorvidt min Myndighed gaaer, og hvilke Midler jeg har til at hævde den").

S. 129. „Er du der, Tybalt?"
Romeo har betragtet Julie; hans Øie falder nu paa Tybalts Lig som en ny Gjenstand for Betragtningen i Modsætning til den forrige. Tonen falder altsaa paa du.

Derimod vil jeg ikke forsvare de to Vers S. 61 og 100 ligesom jeg meget villig erkjender, at der vil kunne findes flere, der ikke tilfredsstiller strængere metriske Fordringer; men, hvem der kjender Shakspeare og den Frihed, han oftere tager sig mod Metriken, vil finde det retfærdigt, at tilstede hans Oversættere noget af den samme.

I den samme Anmeldelse var der yttret Tvivl om Tilladeligheden af et Par Udtryk. Ordet „Maskeballe" er rigtignok anført og forklaret i Molbechs Ordbog, men uden at

Digitized by Google

der nævnes nogen Hjemmel, og det er meget muligt, at Foersom selv har opfundet det; det hører jo til det Slags kuriøse Skjældsord, der laves paa staaende Fod, og om hvis Berettigelse der vanskeligt kan disputeres. Derimod bruges „Vaade" i samme Betydning som her hyppigt i vore gamle Psalmer, (f. Ex. i den bekjendte: „Hvo ikkun lader Herren raade"), og det er neppe synonymt med Vanvare, men snarere med Ulykke, Nød (saml. „Ildsvaade"; — ogsaa „Vandsvaade" forekommer). — Verbet „vrippe" er brugt to Steder af Baggesen (s. Molbech) og naar man sammenligner Adjectiver som gnaven, prikken, stikken, stranten, synes ogsaa Adjectivet vrippen at forudsætte et saadant Verbum.

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google

William Shakspeare's

Dramatiske Værker,

oversatte

af

P. Foersom.

Tredie Udgave.

Omarbeidet af Edv. Lembcke.

Anden Del.

Kjøbenhavn.
Forlagt af J. H. Schubothes Boghandel.
Trykt i Græbes Boktrykkeri.
1862.

Digitized by Google

Digitized by Google

Indhold af anden Del.

Side

Kong Lear ..... 1.

Kong Richard den Andens Liv og Død ..... 177.

Digitized by Google

Digitized by Google

Kong Lear.

Digitized by Google

Personer.

Lear, Konge af Britanien.
Kongen af Frankrig.
Hertugen af Burgundien.
Hertugen af Cornwall.
Hertugen af Albanien.
Jarlen af Kent.
Jarlen af Gloster.
Edgar, Glosters Søn.
Edmund, Glosters Slegfredsøn.
Curan, en Hofmand.
Oswald, Gonerils Hushovmester.
En gammel Mand, af Glosters Fæstebønder.
En Læge.
En Nar.
En Høvding.
En Ridder i Cordelias Følge.
En Herold.
Cornwalls Tjenere.
Goneril, **Regan**, **Cordelia**, } Lears Døttre.
Riddere af Lears Følge, Høvdinger, Sendebud, Krigsfolk, Følge.

Handlingen foregaaer i Britanien.

Digitized by Google

Første Act.

Første Scene.

En Sal i Kong Lears Borg.

(Kent, Gloster og Edmund træde ind.)

Kent.

Jeg troede, Kongen holdt mere af Hertugen af Albanien end af Cornwall.

Gloster.

Saaledes har det altid forekommet os; men nu, ved Delingen af Kongeriget, seer man ikke, hvem af Hertugerne han sætter mest Pris paa; thi deres Lodder er saa lige afveiede, at den nøieste Undersøgelse ikke skulde foretrække den Enes Del for den Andens.

Kent.

Er det ikke Eders Søn, ædle Herre?

Gloster.

Hans Opfostring er gaaet paa min Regning; jeg har rødmet saa tidt ved at kjendes ved ham, at jeg er hærdet til det.

Kent.

Den mørke Tale forstaaer jeg ikke.

Gloster.

Da kunde den Knægts Moder forstaae den i Mørke; og derefter blev hendes Belte hende for trangt, og, sandt at sige,

Digitized by Google

hun fik en Dreng i Vuggen, før hun fik en Ægtemand i Sengen. Mærker I nu Feilen?

Kent.

Jeg kan ikke ønske den Feil ugjort, siden den havde saa vakker en Følge.

Gloster.

Men jeg har ellers en Søn paa lovlig Maade, nogle Aar ældre end denne, som dog ikke er mig kjærere; omendskjøndt denne Skjelm kom noget næsvist til Verden, inden man havde sendt Bud efter ham, saa var hans Moder dog smuk; Fornøielse var der ved at faae ham istand, og Slegfredsønnen maa lyses i Kuld og Kjøn. — Kjender du denne ædle Herre, Edmund?

Edmund.

Nei, Eders Naade.

Gloster.

Jarlen af Kent; huft ham herefter som min ærede Ven.

Edmund (til Kent.)

Jeg er Eders Naades Tjener.

Kent.

Jeg kan godt lide Jer og ønsker nærmere Bekjendtskab.

Edmund.

Jeg skal stræbe at gjøre mig værdig dertil, ædle Herre.

Gloster.

Han har været udenlands i ni Aar, og han skal afsted igjen. — (Trompetklang.)

Der kommer Kongen!

(Lear træder ind med Hertugerne af Cornwall og Albanien, Goneril, Regan, Cordelia og Følge.)

Lear.

Gaa, Gloster, tag imod de høie Herrer
af Frankrig og Burgund.

Digitized by Google

Gloster.

Ja, Eders Høihed.

(Gloster og Edmund gaae.)

Lear.

Imidlertid vil vi forkynde, hvad
vi lønligt har besluttet. — Tag mig Kortet! —
Vid, vi har delt i tre vort Kongerige,
og det er nu vor Agt at ryste strax
af vore gamle Skuldre hver Bekymring
og hvert Besvær og overdrage dem
til yngre Kræfter, medens uden Byrde
vi liste til vor Grav. — Vor Søn af Cornwall
og I, vor ligesaa hengivne Søn,
Albaniens Hertug! det er vor Beslutning
i denne Stund at gjøre vitterligt,
hvad hver af vore Døttre faaer i Medgift,
og derved hindre strax al Fremtids Tvist.
De høie Fyrster af Burgund og Frankrig,
som begge beile til vor yngste Datter,
har Elskov længe fængslet til vort Hof;
nu vente de paa Svar. — Saa sig nu, Døttre, —
da nu vi vil nedlægge Herskermagten,
Landsherrens Rettighed og Kronens Sorger, —
sig, hvem af Eder elsker os vel høiest?
for at vor Naade rigest sig maa vende
hid, hvor det største Værd udæster den.
Vor Førstefødte, Goneril, tal først!

Goneril.

Jeg elsker Eder meer end Ord kan tolke,
meer end mit Øies Lys og Luft og Frihed,
langt over Alt, hvad rigt og sjeldent agtes,
saa høit som Liv, Dyd, Sundhed, Skjønhed, Ære,

Digitized by Google

saa høit som nogentid et Barn har elsket,
som nogen Fader elsket blev; jeg elsker
saa høit, at Mælet svigter, Læben tier,
jeg elsker Eder uden Maal og Maade!

Cordelia (afsides.)

Hvad skal Cordelia sige? Elsk og ti!

Lear.

Alt dette Land fra denne Streg til hin,
med skyggefulde Skove, fede Marker,
med rige Strømme, vidtudstrakte Enge,
beherske du; for evigt det tilhøre
din og Albaniens Æt! — Vor anden Datter,
vor kjære Regan, Cornwalls Hustru, tal!

Regan.

Jeg er af samme Malm, som Goneril,
tør maale mig med hende. Hun har nævnet
den Kjærlighed, som jeg i Hjertet føler;
dog kommer hun tilkort; thi jeg erklærer
mig for en Fjende af al anden Glæde,
som Sandsernes den rige Verden eier,
og føler mig alene lykkelig
i Kjærlighed til Eder, høie Fader!

Cordelia (afsides.)

Hvor fattig er dog nu Cordelia!
dog, ikke fattig; thi min Kjærlighed
er rigere, det veed jeg, end min Tunge.

Lear.

Dig og din Æt til evig Arv tilhøre
hin Trediedel af dette skjønne Rige,
i Omfang, Værd og Skjønhed ikke mindre
end det, din Søster fik. — Nu du, vor Glæde!
skjøndt yngst, ei elsket mindst; hvis unge Elskov

Digitized by Google

de franske Ranker og Burgundiens Mælk
nu kappes om at vinde, — hvad kan du
da sige for at faae en Tredjepart
end mere rig end dine Søstres? — tal!

Cordelia.

Slet intet, ædle Herre.

Lear.

Intet?

Cordelia.

Intet.

Lear.

Af Intet kommer Intet; tal igjen!

Cordelia.

Jeg Arme! jeg kan ikke bringe Hjertet
paa Læben op; jeg elsker Eders Høihed,
som Pligten byder mig, ei meer, ei mindre.

Lear.

Hvad? hvad? Cordelia, føi din Tale bedre,
at ei den spilde skal din Velfærd.

Cordelia.

Herre!
I gav mig Livet, fostred, elsked mig,
og jeg gjengjælder skyldigt Eders Godhed;
jeg lyder, elsker og høiagter Eder.
Naar mine Søstre elske, som de sige,
kun Eder, hvorfor tage de da Mænd?
Ifald jeg gifter mig, saa faaer maaskee
den Husbond, som jeg gav min Tro, til Hælvten
min Kjærlighed, min Troskab og min Huldskab.
Jeg vil ei gifte mig som mine Søstre,
for helt at elske kun min Fader.

Digitized by Google

Lear.

Taler
du nu dit Hjertes Mening?

Cordelia.

Ja, min Herre!

Lear.

Saa ung og dog saa kold!

Cordelia.

Saa ung, min Herre,
og sanddru.

Lear.

Nu velan da! som du vil!
saa være da din Sanddruhed din Medgift;
thi see, ved Solens hellige Straaleglands,
ved Hecates og Nattens dunkle Lønbom,
ved alle Himmelkloders Virksomhed,
hvorved vort Livslys tændes og udslukkes,
frasiger jeg mig her al Faderømhed,
alt Slægtskab, alle Blodets Baand! for mig
og for mit Hjerte skal du være fremmed
fra nu til evig Tid! — Den vilde Skyther
og den, der sluger gridsk sit eget Kuld,
skal ved mit Bryst saa gjerne finde Ly
og Medynk og Husvalelse som du,
min fordums Datter!

Kent.

Herre!

Lear.

Stille, Kent!
kom ikke mellem Dragen og dens Vrede.
Jeg elsked hende mest; af hendes Omhed
Jeg vented Pleie for min Alderdom. —

Digitized by Google

(til Cordelia.)

Bort, bort fra mine Øine! — Giv saasandt
jeg finde Fred i Graven, som fra hende
jeg stiller Faderhjertet her! — Hent Kongen
af Frankrig. — Stille der! — hent Fyrsten af
Burgund. — I, Cornwall og Albanien,
læg nu til mine tvende Døttres Medgift
den tredie Lod; — lad hendes Stolthed, som
hun kalder Ærlighed, bortgifte hende.
Tilsammen jeg beklæder Eder med
min Magt og Høihed og de Herligheder,
der følge Kronen. Maanedsvis vil vi
med Forbehold af hundred Riddere,
som I skal underholde, tage Ophold
hos Eder skiftevis. Kun Kongenavn
og Kongeværdighed beholde vi;
men Magt og Indtægt, hele Styrelsen,
I kjære Sønner, bliver Eders Del;
og til Bekræftelse derpaa, saa deler
imellem Eder Kronen her.

(giver dem Kronen.)

Kent.

Kong Lear,
hvem jeg har altid æret som min Konge,
har elsket som min Fader, fulgt som Herre,
optaget i min Bøn som min Beskytter —

Lear.

Buen er spændt; gaa bort af Pilens Vei!

Kent.

Lad den kun flyve, om dens Ød end traf
mit Hjerte. Kent tør vel uhøvist være,
naar Lear er fra Forstanden. Gamle Mand,

Digitized by Google

hvad vil du gjøre? troer du, Troskab frygter
at tale frit, naar Magten bøier sig
for Smiger? Æren er forpligtet til
Oprigtighed, naar Konger blive Daarer.
Behold din Kongemagt; besind dig vel,
og stands dit Ilsinds onde Værk! — jeg sætter
mit Liv til Pant, din yngste Datter elsker
dig ikke mindst. Det Hjerte er ei tomt,
hvis sagte Toner ikke give Gjenlyd
af indre Hulhed.

Lear.

Er dit Liv dig kjært,
saa ti!

Kent.

Mit Liv har jeg kun regnet for
et Pant, jeg vovede mod dine Fjender!
jeg frygter ikke for at miste det,
naar jeg kan frelse dig.

Lear.

Fra mine Øine!

Kent.

See bedre, Lear, og lad mig altid blive
dit Øies rette Maal.

Lear.

Nu, ved Apollo!

Kent.

Nu ved Apollo, Konge, du paakalder
forgjæves dine Guder.

Lear (lægger Haanden paa Sværdet.)

Ha, Vasal!
Troløse!

Digitized by Google

Albanien og Cornwall.

Dyrebare Herre, stands!

Kent.

Ja, dræb din Læge kun og ød hans Løn paa
din fule Sot! — Gjenkald din Gave, eller
saalænge jeg har Luft i Struben til
et Raab, jeg siger dig: du handler ilde!

Lear.

Hør mig, Oprører! ved din Lenspligt, hør mig!
da du har fristet os til Brud paa Løfte, —
som end vi aldrig voved, — da du frækt
er traadt imellem vor afsagte Dom
og dens Fuldbyrdelse, — det taaler ei
vor Rang saalidet som vor Tænkemaade, —
saasandt vi have Magten, tag din Løn!
Fem Dage vil vi skjænke dig, at du
kan ruste dig mod Verdens Nød og Trængsel;
vend paa den sjette din forhadte Ryg
til vore Lande; hvis den tiende
din landsforviste Krop er end at finde
i vore Riger, er det flux din Død.
Afsted! ved Jupiter, det skal ei rokkes!

Kent.

Farvel, min Konge, som jeg nu dig seer,
er Frihed hist og Landsforvisning her. —

(til Cordelia.)

Dig, Jomfru, skjærme milde Guders Magt,
fordi du Ret har tænkt og Sandhed sagt.

(til Regan og Goneril.)

Lad Gjerning følge, hvad I talte smukt,
at Kjærlighedens Ord maa bære Frugt.

Digitized by Google

(til Hertugerne.)

I Fyrster, Kent Farvel nu byder Eder;
han gaaer sin gamle Vei paa nye Steder.

(gaaer.)

(Gloster kommer ind med Kongen af Frankrig, Hertugen af Burgund og Følge.)

Gloster.

Min høie Konge, her er Fyrsterne
af Frankrig og Burgund.

Lear.

Min ædle Hertug,
til Eder vender jeg mig først. I har
med Kongen her jo beilet til vor Datter.
Hvad er det mindste, I med hende kræver
af os i Medgift? eller vil I afstaae
fra Eders Beilen?

Hertugen af Burgund.

Eders Majestæt!
Jeg kræver kun, hvad Eders Høihed tilbød;
I vil ei byde mindre.

Lear.

Ædle Hertug,
dengang hun var os kjær, da holdt vi hende
saa høit; men hendes Pris er falden nu.
Der staaer hun; finder I Behag i Noget
ved dette lille glatte Ansigt, eller
ifald hun hel, udstyret med vor Ugunst
og intet meer, behager Eders Naade:
see, hun er Eders.

Hertugen af Burgund.

Jeg har intet Svar.

Digitized by Google

Lear.

Sig, Herre, vil I med de Lyder, som
hun eier, venneløs, vor Bredes Barn,
med vor Forbandelse til Medgift, fjernet
fra os med hellig Ed — udkaare hende,
hvad eller vil I lade hende fare?

Hertugen af Burgund.

Tilgiv mig, Herre Konge, slige Vilkaar
tilstede intet Valg.

Lear.

Nu, Herre, saa
lad hende fare; thi, ved Himlens Magt,
der skabte mig, I hørte, hvad hun eier.

(til Kongen af Frankrig.)

I, store Konge! — nødig vilde jeg
fra Eders Venskab fjerne mig saa langt
at byde Jer en Brud, jeg hader; derfor,
jeg beder, vend I Eders Kjærlighed
en bedre Vei og ikke til et Udskud,
Naturen blues for at kjendes ved.

Kongen af Frankrig.

Hvor høist forunderligt! At hun, som nylig
var Eders bedste Skat, al Eders Stolthed,
en Trøst for Eders Alderdom, den bedste,
den kjæreste, i dette Nu har kunnet
begaae en Udaad, der kan sønderrive
saa stærk en Væv af Naade! Hendes Brøde
maa være mod Naturens Orden, vidne
om Helvedondskab, eller I maa dadles
for Eders fordums Kjærlighed. Og dog, —
at tiltroe hende sligt, den Tro kan aldrig

Digitized by Google

Fornuftens Grunde, den kan kun et Jertegn
indpode mig.

Cordelia.

Jeg beder Eders Høihed,
hvis det kun er min Brøde, at jeg mangler
den glatte, sledske Kunst, der taler kun
og mener Intet, — hvad jeg har isinde
det gjør jeg, før jeg taler, — saa forkynd,
at ingen Skjændselsplet, ei Mord, ei Udaad
har mig berøvet Eders Gunst og Naade,
men kun en Mangel, — som er just min Rigdom —
paa sledske Blik og paa den søde Tale,
som jeg med Glæde savner, skjøndt dens Savn
har Eders Gunst forspildt mig.

Lear.

Bedre var det,
om du var aldrig født, end at du gjør mig
saa liden Glæde!

Kongen af Frankrig.

Og er det det Hele?
et bly, stilfærdigt Sind, der lader usagt,
hvad det vil gjøre? — Hertug af Burgund,
hvad siger I om denne Jomfru? Elskov
kan ikke kaldes Elskov, naar den blandes
med Hensyn, fjerne fra dens Maal. Vil I
hjemføre hende? hun er selv sin Medgift.

Hertugen (til Lear.)

Min høie Konge, giv den Medgift blot,
I tilbød selv, saa rækker jeg Cordelia
min Haand som Hertuginde af Burgund.

Lear.

Slet Intet! jeg har svoret; det staaer fast.

Digitized by Google

Hertugen (til Cordelia.)

Det gjør mig ondt, at Tabet af en Fader
forvolder Eder Tabet af en Husbond.

Cordelia.

Fred med Burgundiens Hertug! Hvis han beiler
til Gods og Guld, jeg vorder ei hans Hustru.

Kongen af Frankrig.

Min yndige Cordelia! du er rigest
i Fattigdom; forskudt mest dyrebar,
forsmaaet mest elsket! Dig og dine Dyder
jeg tager her i Haand. Med lovlig Ret
jeg tager op, hvad der er kastet bort. —
I Guder! sælsomt, at din Slægts Foragt
opflammer dobbelt stærk min Elskovs Magt.
Den Datter, du henkaster til mig, Konning,
er vor, vort Folks, det skjønne Frankrigs Dronning.
Ei Herren af Burgunds slovrige Dale
kan den forsmaaede Skat mig nu betale.
Byd dem Farvel, Cordelia, som dig krænked;
hvad her du taber, vorder hist dig skjænket.

Lear.

Tag hende, Konge; dig hun høre til;
hun er ei meer vor Datter; aldrig vil
vi hendes Aasyn see. — Drag saa din Vei;
men vor Velsignelse dig følger ei!
Kom, ædle Hertug af Burgund!

(Lear gaaer med Hertugen af Burgund, Cornwall, Albanien, Gloster og Følge.)

Kongen af Frankrig.

Tag Afsted
med dine Søstre nu, Cordelia.

Digitized by Google

Cordelia.

Vor Faders Perler! nu med vaade Øine
Cordelia gaaer bort. Jeg kjender Eder
og nævner nødig mine Søstres Feil
ved deres rette Navn. — Vis Kjærlighed
imod vor Fader! jeg betroer ham nu
til Eders Hjerters høituvtalte Ømhed. —
Ak! eied jeg endnu hans Kjærlighed,
jeg gav ham heller dog et bedre Sted. —
Lev vel da begge.

Regan.

Lær ei os vor Pligt!

Goneril.

Stræb du din egen Husbond kun at tækkes,
der tog dig med den Skjærv, dig Lykken vilde
forunde. Lydighed forstod du slet,
og hvor du svigted, svigtes du med Ret.

Cordelia.

Vel Tiden blotte skal den skjulte List,
og Hykleren faaer Spot og Skam tilsidst.
Jeg ønsker Eder Held.

Kongen af Frankrig.

Kom, min Cordelia.

(Gaaer med Cordelia.)

Goneril.

Søster! jeg har ikke lidet at sige dig, som angaaer os begge meget nær. Jeg troer, vor Fader tager bort i Aften.

Regan.

Ganske vist, og med dig; næste Maaned kommer han til os.

Goneril.

Du seer, hvor vægelsindet Alderdommen gjør ham. Vi

Digitized by Google

har havt Leilighed nok til at mærke det. Han har altid elsket vor Søster høiest, og med hvilken Uforstand han nu forstøder hende, er altfor iøinefaldende.

Regan.

Det er Alderdomssvaghed; men han har aldrig ret vidst, hvad han vilde.

Goneril.

I sin bedste og kraftigste Tid har han altid været ilsindet. Af hans Alderdom maa vi altsaa vente os ikke blot de Feil, der ere indgroede ved Vanen, men den ustyrlige Egensindighed, som den affældige og pirrelige Alderdom fører med sig.

Regan.

Saadanne Flyvegriller som Kents Forvisning maa vi ogsaa vente os af ham.

Goneril.

Afskedshøitidelighederne mellem ham og Kongen af Frankrig er endnu ikke tilende. — Hør, lad os holde sammen. Hvis vor Fader beholder Myndigheden med det Sind, han har, saa vil denne hans Aftakkelse kun være os til Fortræd.

Regan.

Lad os tænke nærmere paa den Sag.

Goneril.

Vi maa smede, medens Jernet er varmt.

Anden Scene.

En Sal i Jarlen af Glosters Borg.

(Edmund kommer ind med et Brev.)

Edmund.

Natur! du er min Guddom; til din Lov
jeg svoret har; hvorfor skal jeg vel offres
for Skik og Brug? — hvorfor skal jeg vel taale,
at Verdens Fordom plyndrer mig, fordi

Digitized by Google

jeg kom tolv, fjorten Maanestifter efter
en Broder: — hvorfor er jeg Slegfredsøn?
hvorfor uægte? mine Lemmers Bygning
er jo saa stærk og fast, mit Sind saa høit
og mine Træk saa ædle som en Søn
af Adelsfruen. Hvorfor brændemærkes
vi da med „Slegfredsøn?" „Uægte?" — Vi
uægte? Vi, som, naar Naturen stjæler
den rige Lyst, faae mere Marv og Ild,
end paa det tomme, dorske, matte Leie
udkræves til en hel Dødbiderslægt,
undfanget halvt i Dvale. — Vel! dit Land
skal vorde mit, du ægtefødte Edgar.
Vor Fader elsker Slegfredsønnen Edmund
ei mindre end den ægte. — Smukt Ord! „ægte". —
Nu vel, du ægte! gjør det Brev sin Virkning,
og slaaer mit Paafund til, faaer Slegfredsønnen
Bugt med den ægte Søn! — jeg groer, jeg trives.
I Guder, staaer nu Slegfredsønner bi!

(Gloster kommer.)

Gloster.

Kent fredløs! Frankrigs Konge reist i Vrede!
Vor Konge reist iaften! nedlagt Kronen!
indskrænket til en Aftægt! — I et Nu
Alt dette skeet! — Nu Edmund! sig, hvad er det?

Edmund.

Undskyld, naadige Herre, slet Intet!

(skjuler Brevet.)

Gloster.

Hvorfor skjuler du saa ivrigt det Brev?

Edmund.

Jeg veed intet Nyt, Herre!

Digitized by Google

Gloster.

Hvad var det for et Papir, du stod og læste?

Edmund.

Det var Ingenting, Herre!

Gloster.

Ingenting? Hvortil behøves da det forskrækkelige Hastværk med at putte det i Lommen. Ingenting trænger ikke saaledes til at skjules. Er det Ingenting, saa kan jeg spare mine Briller.

Edmund.

Jeg beder, Eders Naade, tilgiv mig; det er et Brev fra min Broder, som jeg ikke har læst helt ud; men efter det, jeg har læst, er det ikke skikket til at komme Eder for Øine.

Gloster.

Giv mig Brevet, siger jeg.

Edmund.

Jeg gjør Uret, hvad enten jeg holder det tilbage eller giver det fra mig. Indholdet, saavidt jeg kan forstaae det, fortjener Dadel.

Gloster.

Lad mig see! lad mig see!

Edmund.

Jeg haaber, til min Broders Undskyldning, at han har skrevet det blot for at sætte min Retskaffenhed paa Prøve.

Gloster (læser.)

„Dette statskloge Paafund, denne Ærefrygt for Alderdommen forbittrer os Livet i vore bedste Aar, og forholder os vor Formue, til vi blive for gamle til at nyde den. Jeg begynder at finde en daarlig og taabelig Trældom i dette Alderdommens Tyranni, der herfker, ikke fordi det har Magt, men fordi det bliver taalt. Kom til mig, at jeg kan tale mere med dig derom. Dersom vor Fader vilde sove, til jeg

Digitized by Google

vakte ham, skulde du for stedse nyde Halvdelen af hans Indtægter og blive høilig elsket af Din Broder

Edgar."

Ha! en Sammensværgelse! — „Vilde sove, til jeg vakte ham!" — „nyde Halvdelen af hans Indtægter". — Min Søn, Edgar! havde han Haand til at skrive dette? Hjerte og Hjerne til at udruge det? — Naar fik du det? hvem bragte det?

Edmund.

Det blev ikke bragt mig, Eders Naade; det er netop det Fine ved Sagen; jeg fandt det kastet ind af mit Kammervindue.

Gloster.

Er du vis paa, at det er din Broders Haand?

Edmund.

Hvis Indholdet var godt, Eders Naade, turde jeg sværge paa, at det var hans Haand; men, som det nu er, vilde jeg gjerne troe, at det ikke er hans.

Gloster.

Det er hans.

Edmund.

Det er hans Haand, Eders Naade! men jeg haaber, hans Hjerte har Intet med Indholdet at gjøre.

Gloster.

Har han aldrig før søgt at udforske din Mening om den Sag?

Edmund.

Aldrig, naadige Herre! men jeg har tidt hørt ham paastaae, at det var det rette, at naar Sønner kom til Skjels Alder, og Fædre bleve affældige, skulde Faderen staae under Sønnens Værgemaal, og Sønnen raade for hans Gods og Midler.

Digitized by Google

Gloster.

O, Riding, Riding! — Netop det, som han siger i Brevet! — Forfærdelige Skurk! unaturlige, afskyelige, dyriske Skurk! værre end dyrisk! — Gaa strax! søg ham op! — Han skal fængsles! — gruelige Skurk! — Hvor er han?

Edmund.

Det veed jeg ikke forvist, naadige Herre. Dersom det maatte behage Eder, at styre Eders Harme imod min Broder, indtil I fik bedre Bevis for hans Hensigt, saa gik I sikkrere tilværks. Hvis I derimod farer voldelig frem imod ham, og tager feil af hans Hensigt, saa vil det gjøre et stort Skaar i Eders Ære, og kvæle hans sønlige Hjertelag imod Eder. Jeg tør sætte mit Liv til Pant paa, at han har strevet dette for at sætte min Hengivenhed for Eders Naade paa Prøve, og slet ikke havt noget Ondt isinde dermed.

Gloster.

Troer du det?

Edmund.

Hvis Eders Naade saa tykkes, vil jeg bringe Eder til et Sted, hvor I kan høre os tale om denne Sag, og saaledes overtyde Eder med egne Øren, og det uden længere Opsættelse end til iaften.

Gloster.

Han kan ikke være et saadant Uhyre!

Edmund.

Og er det sikkerlig heller ikke.

Gloster.

Mod sin Fader, som elsker ham saa ømt og inderlig! — Himmel og Jord! — Edmund! søg ham op! Opred mig hans inderste Tanker! Driv hele Sagen, som din egen Klogskab tilsiger dig. Jeg vilde give Alt, hvad jeg eier, for at være sikker i min Sag.

Digitized by Google

Edmund.

Jeg vil strax søge ham op, Herre, tage Sagen fat, som jeg seer Leilighed til, og give Eder Underretning.

Glofter.

Disse Formørkelser for nylig i Sol og Maane spaae os intet godt. Om end Naturvidenskaben forklarer dem saa eller saa, føler Naturen selv dog Svøben af det, som følger efter; Kjærlighed kjølnes, Venskab svigter, Brødre kives; i Stæderne Oprør, i Landene Tvedragt, i Borgene Forræderi, og Baandet er brudt mellem Fader og Søn. Spaadommen opfyldes ogsaa paa min ugudelige Søn, — der er Søn mod Fader; Kongen fornægter Naturens Bud, — der er Fader mod Barn. Vi have levet vor bedste Tid: Rænker, Falskhed, Forræderi og alle ødelæggende Forstyrrelser følge os med Angst og Uro til vor Grav! — Gaa paa Spor efter den Niding, Edmund; det skal ikke være din Skade; gjør dit bedste. — Og den ædle, grundærlige Kent forvist! — hans Brøde var hans Ærlighed! — Sælsomt!

(gaaer.)

Edmund.

Hvor det gaaer udmærket naragtigt til i Verden. Naar vi blive syge i vor Medgang, — det kommer tidt af vor egen Umaadelighed, — saa skyde vi Skylden for vore Uheld paa Solen, Maanen og Stjernerne. Som om vi vare Skurke af Nødvendighed, Daarer af Himlens Tilskyndelse, Skjelmer, Tyve og Forrædere ifølge Sfærernes overvældende Magt, Drankere, Løgnere og Skjørlevnere af nødtvungen Lydighed mod Planeternes Indflydelse; og som om en guddommelig Kraft drev os til alt det Onde, vi gjør. Det var en herlig Udflugt for den Liderlige, at give en Stjerne Skylden for sin utugtige Lyst! Min Fader blev enig med min Moder under Dragens Hale, og min Fødsel indtraf under den store

Digitized by Google

Bjørn; deraf følger, at jeg er raa og vellystig. — Jeg var bleven den, jeg er, om saa den jomfrueligste Stjerne havde blinket ved Slegfredsønnens Fødsel. Edgar —

(Edgar træder ind.)

Tilpas! der er han, ligesom Opløsningen i den gamle Komedie. — Min Rolle er „den tungsindige Skjelm" og et Suk som Thomas fra Daarekisten. — O! de Formørkelser ere Varsler for al denne Tvedragt! —

Edgar.

Hvad for Noget! Broder Edmund! hvad er det for dybsindige Betragtninger, du er falden hen i?

Edmund.

Broder, jeg staaer og tænker paa en Spaadom, jeg læste forgangen Dag, om hvad der skulde følge paa disse Formørkelser.

Edgar.

Giver du dig af med saadanne Ting.

Edmund.

Jeg forsikrer dig, de Følger, han skriver om, træffe destoværre ind, som unaturlig Tvedragt mellem Barn og Fader, Landsfarsot, Dyrtid, gammelt Venskabs Brud, Splid i Staten, Trusler mod Kongen og hans gode Mænd, ugrundet Mistro, Venners Forvisning, Krigshæres Adsplittelse, Ægteskabsskilsmisser, og jeg veed ikke hvad.

Edgar.

Hvor længe er det siden, du har givet dig i Lag med Stjernetyderne?

Edmund.

Hør nu, naar saae du min Fader sidst?

Edgar.

Igaaraftes.

Digitized by Google

Edmund.

Talte du med ham?

Edgar.

Ja, to hele Timer.

Edmund.

Skiltes I ad som Venner? mærkede du ingen Utilfredshed hos ham i Ord eller Miner?

Edgar.

Nei ingenlunde.

Edmund.

Hust dig om, hvormed du kan have fornærmet ham, og, jeg beder dig, hold dig borte fra ham, indtil en kort Tid har afkjølet hans Vrede, der nu raser saaledes i ham, at den knap kunde stilles ved at øve Vold imod dig.

Edgar.

En Niding maa have sat Ondt for mig.

Edmund.

Det er det, jeg frygter for. Jeg beder dig, undgaa ham omhyggeligt, indtil hans Forbittrelse har lagt sig, og vil du lyde mig, saa skjul dig i mit Kammer; der vil jeg indrette det saaledes, at du kan høre ham tale. Jeg beder dig, gaa! her er min Nøgle. — Hvis du gaaer ud, saa gaa i Harnisk.

Edgar.

I Harnisk, Broder?

Edmund.

Broder, jeg raader dig til dit Bedste, gaa i Harnisk. Saasandt jeg er en ærlig Mand, man har intet Godt ifinde imod dig. Jeg har fortalt dig, hvad jeg har seet og hørt, men kun saa løseligt. Intet kan lignes ved det, saa grueligt er det. Jeg beder dig, kom afsted!

Digitized by Google

Edgar.

Vil du snart lade mig høre fra dig?

Edmund.

Du kan stole paa mig i denne Sag.

(Edgar gaaer.)

Min Fader er lettroende; min Broder
er ædel, hans Natur saa fjern fra Svig,
at knap han troer derpaa. Min List besnærer
helt let hans dumme Ærlighed. — Det gaaer! —
Ved Kløgt, om ei ved Byrd jeg vinder Land;
Alt er mig godt, hvad Maalet tjene kan!

Tredie Scene.

En Sal i Hertugen af Albaniens Borg.

(Goneril og Oswald komme ind.)

Goneril.

Slog min Fader min Kammersvend, fordi han satte hans Hofnar irette?

Oswald.

Ja, Eders Naade.

Goneril.

Han plager mig ved Dag og Nat; hver Time
han farer frem med Paafund, der kun føre
til Kiv og Splid. Jeg vil ei taale det.
Hans Mænd er trættekjære. Selv han skjælder
for hver en Smaating. — Naar han kommer hjem
fra Jagten, vil jeg ikke tale med ham.
Sig, jeg er syg; og, hvis I knapper af
den fordums Høflighed, saa gjør I vel;
Ansvaret tager jeg paa mig.

(Horn udenfor.)

Digitized by Google

Oswald.

Min Frue,
han er paa Veien hid; jeg hører ham.

Goneril.

Vær tvær og ligegyldig, naar Jer synes,
I og de Andre; det maa bryde løs;
ifald han vredes, lad ham gaae til Regan;
jeg veed, at hun er findet som jeg selv
og vil ei kues. Taabelige Gamle,
der vil udøve Magten, som han bortgav!
Saasandt jeg lever! Gamle Daarer blive
til Børn paany, der aves maa med Tugt,
naar venlig Godhed bliver uden Frugt.
Husk paa, hvad jeg har sagt Jer.

Oswald.

Ja, min Frue.

Goneril.

Og see kun tvært til Ridderne, og bryd Jer
om Følgen ei; byd Eders Folk det samme.
Jeg søger Leilighed, og faaer den, til
at tage Bladet ret fra Munden. — Strax
jeg skriver til min Søster, at hun vælger
den samme Vei som jeg. — Gjør Taflet færdigt.

(de gaae.)

Fierde Scene.

En Sal i samme Borg.

(Kent kommer ind, forklædt.)

Kent.

Hvis nu jeg laane kan en anden Røst,
der gjør min Tale fremmed, saa kan vel
min gode Hensigt naae det Maal, hvorfor

Digitized by Google

jeg gaaer formummet. Nu, fredløse Kent,
hvis du kan tjene der, hvor du er domfældt,
— Gud give det! — saa skal den Herre, som
du elsker, faae i dig en nidkjær Tjener!

(Horn udenfor. Lear, Riddere og Følge komme ind.)

Lear.

Lad mig ikke vente et Øieblik efter Middagsmaaltidet. Gaa, lad det rette an!

(en Tjener gaaer.)

Hvad nu? hvem er du?

Kent.

En Mand, Herre.

Lear.

Hvad giver du dig ud for? Hvad vil du have af mig?

Kent.

Jeg giver mig ud for at være ikke mindre end jeg synes; at tjene den tro, som vil troe mig; at holde af den, som er ærlig, omgaaes med den, som er forstandig og taler lidt, at frygte Guds Dom, at slaaes, naar jeg ikke kan undgaae det, og ikke spise Fisk.

Lear.

Hvad er du?

Kent.

En grumme ærlig Karl, og ligesaa fattig som Kongen.

Lear.

Er du ligesaa fattig af en Undersaat at være som han af en Konge at være, saa er du fattig nok. Hvad vil du have?

Kent.

Tjeneste.

Lear.

Hvem vil du tjene?

Digitized by Google

Kent.

Jer.

Lear.

Kjender du mig, min Ven?

Kent.

Nei, Herre; men I har Noget i Eders Aasyn, som jeg gjerne vilde kalde Herre.

Lear.

Hvad er det?

Kent.

Høihed.

Lear.

Hvilken Tjeneste kan du gjøre?

Kent.

Jeg kan tie med en uskyldig Hemmelighed, ride, løbe, fortælle en morsom Historie saaledes, at Ingen leer deraf, og stille mig slet og ret ved et slet og ret Ærinde; hvad Folk, som de er flest, due til, det kan jeg ogsaa paatage mig, og det bedste hos mig er min Iver.

Lear.

Hvor gammel er du?

Kent.

Ikke saa ung, Herre, at jeg kan elske en Kvinde for hendes Sang, heller ikke saa gammel, at jeg kan forgabe mig i hende for ingen Ting; jeg har otte og fyrretyve Aar paa Bagen.

Lear.

Følg mig! du skal tjene mig; hvis du huer mig ligesaagodt efter Bordet som nu, saa vil jeg ikke stilles ved dig for det første. — Middagsmaden! Heida! Middagsmaden! — Hvor er min Knøs, min Nar? Gaa og hent mig min Nar!

Digitized by Google

(Oswald kommer.)

Hør, du der! hvor er min Datter?

Oswald.

Undskyld! (han gaaer.)

Lear.

Hvad siger den Karl? kald det Drog tilbage! — Hvor er min Nar? holla! — jeg troer, hele Verden sover! — Nu da! hvor blev den Vantrevning af?

En Ridder.

Eders Naade, han siger, at Eders Datter er ikke vel.

Lear.

Hvorfor kom den Træl ikke tilbage, da jeg kaldte paa ham.

Ridderen.

Han svarede rent ud, Herre, at han vilde ikke.

Lear.

Vilde ikke!

Ridderen.

Eders Naade, jeg veed ikke, hvorledes det hænger sammen; men saavidt jeg skjønner, bliver Eders Høihed ikke behandlet med samme ærbødige Opmærksomhed, som før; det er tydeligt, at Høfligheden er i stærkt Aftagende saavel hos Tjenerskabet, som hos Hertugen selv og Eders Datter.

Lear.

Ha! troer du det?

Ridderen.

Jeg beder om Tilgivelse, hvis jeg tager feil; thi min Pligt forbyder mig at tie, naar jeg seer, at Eders Høihed bliver fornærmet.

Lear.

Du minder mig kun om mine egne Tanker; jeg har mærket stor Kulde og Uopmærksomhed i den sidste Tid; men

Digitized by Google

jeg har snarere bebreidet mig selv en altfor nøieseende Mistænksomhed, end anseet det for virkelig, forsætlig og overlagt Uhøflighed. Jeg vil undersøge den Sag nøiere. — Men hvor er min Nar? Jeg har ikke seet ham i to hele Dage.

Ridderen.

Siden den unge Prindsesse drog til Frankrig, Herre, gaaer Narren og svinder hen.

Lear.

Ikke mere om det! jeg har nok mærket det. — Gaa nu, og sig min Datter, at jeg ønsker at tale med hende. — Gaa du, og hent mig min Nar! —

(Ridderen og en anden af Følget gaae.)

(Oswald kommer tilbage.)

Hør, du der! Kom hid, du. Hvem er jeg?

Oswald.

Hendes Naades Fader.

Lear.

Hendes Naades Fader! — Du, hans Naades Slyngel! Du lurvede Hund! Træl! Køter!

Oswald.

Om Forladelse, Eders Naade, jeg er slet ikke Noget af alt dette.

Lear.

Tør du laane mig Øine, Skurk!

(han slaaer ham.)

Oswald.

Jeg lader mig ikke slaae, Eders Naade!

Kent.

Heller ikke spænde Ben for, du elendige Blære?

(spænder Ben for ham.)

Lear.

Tak, min Ven! du er i min Tjeneste, og jeg vil være dig huld.

Digitized by Google

Kent.

Naa, staa op og pak dig; jeg skal lære dig at gjøre Forskjel paa Folk. — Afsted, afsted! Hvis du vil maale nok engang, hvor lang en Slubbert som du er, saa bliv. Men nu afsted! pak dig! Er du ved dine fulde fem? — Saa!

(støder ham ud.)

Lear.

Nu, min ærlige Gut! jeg takker dig; der har du Fæstepenge.

(giver Kent Penge.)

(Narren kommer ind.)

Narren.

Lad mig ogsaa fæste ham; — her er min Hætte.

(giver Kent sin Narrehætte.)

Lear.

Nu, min vakkre Knøs, hvor gaaer det?

Narren (til Kent.)

Hør, min Ven, du gjorde bedst i at tage imod min Hætte.

Kent.

Hvorfor det, Nar?

Narren.

Hvorfor! fordi du holder med En, som ikke længer er i Vælten. Nei, kan du ikke smile, efter som Vinden blæser, vil du snart faae Snue. Der, tag min Narrehætte. See, den Fyr har forskudt to af sine Døttre og givet den tredie en Velsignelse imod sin Villie. Vil du følge ham, saa maa du endelig bære min Hætte. — Naa da, Fatter! — Gid jeg havde to Narrehætter og to Døttre.

Lear.

Hvorfor, lille Søn?

Narren.

Dersom jeg havde givet dem Alt, hvad jeg eiede, vilde

Digitized by Google

jeg beholde mine Narrehætter selv. Der har du min; tig nu en til af dine Døttre.

Lear.

Tag dig iagt for Pidsken, Knægt!

Narren.

Sandheden er en Hund, der maa i Hundehuset; den skal pidskes ud, medens Støvertæven kan sidde ved Ovnen og stinke.

Lear.

En bandsat Snert til mig!

Narren.

Hør, jeg vil lære dig et Tankesprog.

Lear.

Gjør det.

Narren.

Hør efter, Fatter!
Hav meer, end Folk troer,
sig ei Alt, hvad i dig boer,
laan ei bort alt dit Gods,
rid meer end du gaaer tilfods,
lær meer, end du troer,
vogt dig ved Tærningbord,
bliv fra Piger og Krus,
og tag Vare paa dit Hus;
saa bliver du forsand
engang en holden Mand.

Lear.

Det er Ingenting, Nar.

Narren.

Saa ligner det Advokatens Tale, naar han ikke har faaet sit Salarium; du har ikke givet mig Noget for det. Kan du ikke bruge Ingenting til Noget, Fatter?

Digitized by Google

Lear.

Nei, min Søn, af Ingenting kommer Ingenting.

Narren (til Kent.)

O, fortæl du ham, at saa meget beløber Indtægten af hans Kongerige sig til; naar en Nar siger det, troer han det ikke.

Lear.

En bitter Nar!

Narren.

Kjender du Forskjellen, min Dreng, mellem en bitter Nar og en sød Nar?

Lear.

Nei, Knøs, lær mig den.

Narren.

Den Herre, som har raadet dig
at lægge Kronen ned,
ham kan du stille her hos mig, —
staa selv kun i hans Sted.
Den bittre og den søde Nar
I seer da sammen her:
den ene Narredragten har,
den anden staaer jo der.

Lear.

Kalder du mig en Nar, Knægt?

Narren.

Alle dine andre Titler har du givet bort; denne er du født og baaren med.

Kent.

Deri er han ikke saa ganske en Nar, Eders Naade.

Narren.

Nei, det troer jeg nok; de store og fornemme Herrer gaae mig ind i Næringen; hvis jeg fik Monopol, vilde de

Digitized by Google

have deres Del af Profiten, og Damerne med; de vilde ikke lade mig beholde hele min Naragtighed for mig selv; de vilde rapse. — Giv mig et Æg, Fatter, saa vil jeg give dig to Ting for een.

Lear.

Hvad skal det være for to Ting?

Narren.

Seer du, naar jeg har skaaret Ægget midt over og drukket Blommen, vil jeg give dig begge Skallerne. Da du kløvede din Krone midt over og gav begge Stykker bort, da var du ligesaa klog som den, der bar sit Asen paa Ryggen over Pølen. Du havde kun lidt Forstand under den sølverhvide Krone, da du gav Guldkronen bort. Dersom jeg nu taler som en Nar, saa lad den pidske, som først mener det.

(synger.)

Saa slet for Narre var intet Aar;
Al Næring monne de tabe;
thi viis Mand nu med Brixen gaaer
og teer sig som en Abe.

Lear.

Naar pleiede du at være saa fuld af Sang, Knægt?

Narren.

Det er en Skik, jeg har faaet, lige siden du sagde Mama til dine Døttre; thi, da du gav dem Riset i Hænde og selv trak dine Buxer ned,

(synger.)

Da drog de af Glæde dybe Suk,
og jeg af Sorrig sang,
at slig en Konge gik Blindebuk,
og mellem Gjække sprang.

Hør, Fatter, hold en Skolemester, som kan lære din Nar at lyve; jeg vilde saa gjerne lære at lyve.

Digitized by Google

Lear.

Hvis du lyver, Knægt, faaer du af Pidsken.

Narren.

Jeg kan ikke blive klog paa, hvad du og dine Døttre er for et Slags Folk. De vil have mig pidsket, fordi jeg siger Sandhed; du vil have mig pidsket, fordi jeg lyver, og sommetider faaer jeg Pidsk, fordi jeg holder min Mund. Jeg vilde hellere være i hvis Sted det skulde være end i en Nars; men jeg vilde dog ikke være i dit Sted, Fatter; du har strællet dit Visdomsæble paa begge Sider og Ingenting ladet blive i Midten. Der kommer en af Skrællerne.

(Goneril kommer ind.)

Lear.

Nu, Datter, hvorfor denne mørke Pande?
Mig tykkes, at du rynker den hel ofte.

Narren.

Du var en flink Karl dengang, da du ikke havde nødig at bryde dig om hendes Rynker i Panden. Nu er du et Nul uden Tal foran. Jeg er mere, end du er nu; jeg er en Nar, du er Ingenting. — (til Goneril) Ja vist, jeg skal nok holde min Mund; Eders Mine befaler mig det, skjøndt I siger Ingenting. — Hm, Hm!

Den, som giver, til han tigger,
skal slaaes til han ligger. —

(peger paa Lear.)

Det er en tom Ærtebælg.

Goneril.

Ei denne Eders kaade Nar alene,
men fler af Eders frække Følge klamres
og kives hver en Stund; utaalelig
er deres Svir og Støi. Jeg havde ventet,
saasnart jeg meldte Eder dette, Herre,

Digitized by Google

at finde sikker Hjælp, men frygter nu,
som I har nylig talt og handlet selv,
at I beskytter og med Eders Bifald
opmuntrer saadan Færd; ifald saa var,
saa vilde Straffen sikkert følge Brøden,
Gjengjældelsen ei sove; og endskjøndt
dens Maal er gavnlig Orden, kunde let
dens Virkning volde Eder Krænkelser,
som ellers maatte lægges os til Last,
men som Nødvendigheden kalder Klogskab.

Narren.

Ja, for seer du, Fatter:
Liden Gjærdesmut fostrede Gjøgen saa vel,
at Gjøgen blev stor og bed den ihjel. —
Og ud gik vort Lys, og vi sad i Mørke.

Lear.

Er I vor Datter?

Goneril.

Gid I vilde bruge
den sunde Sands, jeg veed, I mangler ikke,
og jage bort de Luner, som en Stund
har rent forvandlet Eders sande Væsen.

Narren.

Skulde et Asen ikke mærke, at der er bundet en Hest bag dens Karre? — Hei, Johanne, du skal være min Kjæreste!

Lear.

Er Nogen her, som kjender mig? — Nei dette
er ikke Lear? — Er det hans Gang? hans Tale?
hvor er hans Øine? hans Forstand er svækket,
hvis ei hans Sandser er i Dvale dysset.
Hvad? er jeg vaagen? — det er ikke muligt. —
Kan Ingen sige, hvem jeg er?

Digitized by Google

Narren.

Lears Skygge.

Lear.

Jeg gad dog vide det; thi Kongesmykket
og min Bevidsthed og Fornuft vil bilde
mig falskeligen ind, jeg havde Døttre.

Narren.

Som vil gjøre dig til en lydig Fader.

Lear.

Hvad hedder I, min skjønne Frue?

Goneril.

Herre,
den kunstlede Forundring smager stærkt
af Eders andre nye Griller. Vis mig
den Godhed at forstaae min Hensigt rigtigt.
I er en gammel og ærværdig Mand
og skulde være viis. Her holder I
et hundred Riddere og Svende, Mænd
saa vilde, frække, uden Tugt og Orden,
at dette Hof, af deres Sæder smittet,
er ligt et Krohus; Svir og Utugt gjør
det mere ligt et Vinhus og en Kippe
end Fyrsters Bolig. Selv for Skammens Skyld
maa dette ændres. Lad da den ei bede
forgjæves, der kan tage det, hun ønsker;
formindsk Jert Følge lidt, og lad den Rest,
som I beholder, være Mænd, der passe
for Eders Alder, og som vide, hvad
de skylde sig og Eder.

Lear.

Mulm og Djævle! —
Sadl mine Heste! — kald mit Følge sammen! —

Digitized by Google

Vanslægtede Bastard! jeg skal ei længer
besvære dig; jeg har endnu en Datter!

Goneril.

I slaaer jo mine Folk; Jert vilde Slæng
behandler bedre Mænd som deres Trælle.

(Hertugen af Albanien kommer ind.)

Lear.

Vee den, som angrer, naar det er for sent! —
I der, min Hertug? er det Eders Villie?
tal! — Mine Heste! — Utaknemlighed,
du Helvedaand med Marmorhjerte! du
langt mere rædsom hos et Barn at see
end Havets Udyr!

Albanien.

Vær dog rolig, Herre.

Lear (til Goneril.)

Du lyver, lede Drage! alt mit Følge
bestaaer kun af udsøgte Hædersmænd,
som kjende nøie hvert et Pligtens Bud
og vogte strængt og nøieregnende
paa Navnets Ære. — O, du ringe Brøde,
hvor hæslig syntes du mig hos Cordelia,
og som en vældig Løftestang du rokked
Naturens Bygning i mig fra sin Grundvold,
drev af mit Hjerte Kjærligheden ud
og fyldte det med Galde! — Lear! Lear! Lear!

(slaaer sig for Panden.)

Slaa paa den Port, som lod din Daarskab ind
og ud dit dyre Vid! — Gaaer, mine Mænd!

Albanien.

Jeg er uskyldig, Eders Høihed! veed ei,
hvad der saa stærkt bevæger Eders Sind.

Digitized by Google

Lear.

Det kan vel være! — Hør, Natur! o hør mig,
du naaderige Guddom! Stands dit Forsæt,
hvis du vil gjøre denne Skabning frugtbar!
lad hendes Moderskjød forblive goldt,
lad hendes Fødselsevne visne hen!
af hendes skrantne Liv lad aldrig komme
et Barn til hendes Fryd. Men — skal hun føde —
da vorde det et Smertensbarn; det leve
til fjendsk og unaturlig Kval for hende;
det grave Rynker i den unge Pande
og fure hendes Kind med Taarestrømme
og lønne hendes Modersorg og Ømhed
med Spot og Haan, at hun maa føle selv
den Smerte, mere skarp end Slangens Bid,
et utaknemligt Barn at eie! — Bort!

(han gaaer.)

Albanien.

I høie Guder! hvad vil dette sige?

Goneril.

Bryd Eder aldrig om at vide mere;
men lad hans Luner have deres Løb,
som Alderdommens Daarskab styrer dem.

(Lear kommer tilbage.)

Lear.

Hvordan! Halvhundrede af mine Mænd
paa engang Afsked! inden fjorten Dage!

Albanien.

Hvad er der hændet, Herre?

Lear.

I skal høre! —
Ha! Liv og Død! jeg blues ved, at du

Digitized by Google

formaaer at ryste saa min Manddomskraft,
at disse hede Taarer, der frembryde
imod min Villie, skal for din Skyld rinde.
Gid Pest og Kræft dig ramme! gid en Faders
Forbandelse maa gjennemtrænge dig
til Marv og Ben med Saar, som aldrig læges!
I gamle, dumme Øine, hvis I græde
endnu engang for denne Sag, saa river
jeg Eder ud og kaster Eder hen
at bløde Leret med det Vand, I spilde. —
Ha! lad saa være! — jeg har end en Datter,
som er, det veed jeg sikkert, om og kjærlig;
naar hun erfarer dette, vil hun slænge
dit Ulvefjæs med fine Regle. Du
skal see mig atter i den Skikkelse,
du troer for evigt kastet bort; — det skal du!

(Lear, Kent og Følget gaaer.)

Goneril.

Der kan I høre.

Albanien.

Goneril, hvor høit
jeg elsker Eder, kan jeg dog ei være
saa helt partisk.

Goneril.

Vær I kun rolig! — Oswald! —

(til Narren.)

Du, mere Skjelm end Nar, følg med din Herre!

Narren.

Fatter Lear! Fatter Lear! bi lidt og tag Narren med dig.

Havde jeg Ræven i Sax
og en Datter af det Slags,

Digitized by Google

jeg hængte dem strax,
om saa min Hætte skulde Strikken betale.
Nu vil Narren sig anbefale.

(gaaer.)

Goneril.

Ret kløgtigt udtænkt! Hundred Riddere!
det var forsigtig Statskløgt, om vi lod ham
beholde hundred pandserklædte Mænd;
javist, at ved hvert Lune, Grille, Nykke,
hvert Klagemaal, hvert Udbrud af hans Harme,
med denne Magt han hævde kan sin Daarskab,
imens han holder i sin Haand vort Liv. —
Hør, Oswald.

Albanien.

Nu, den Frygt gaaer vist for vidt.

Goneril.

Det er da mere sikkert end at gaae
for vidt i Tillid; heller vil jeg rydde
tilside det, jeg frygter for, end frygte
bestandig for at ryddes selv tilside.
Jeg kjender ham; hvad han har yttret, har
jeg skrevet til min Søster; tager hun
mod ham med samt hans hundred Riddere,
naar jeg har vist, hvor uklogt — — Oswald dog!

(Hushovmesteren kommer.)

Nu, har I skrevet Brevet til min Søster?

Hushovmesteren.

Ja, Frue.

Goneril.

Tag saa Folk med, og til Hest!
meld hende, hvad jeg frygter, og føi til
af Eders egne Grunde, hvad der kan

Digitized by Google

bestyrke det end mer. Saa skynd Jer nu,
vær hjemme snart igjen.

(Hushovmesteren gaaer.)

Nei, nei min Husbond,
den mælkesøde Mildhed, som I viser,
vil jeg just ei fordømme; men, tilgiv,
I dadles meer for Mangel paa Forstand,
end prises for en Mildhed, der gjør Skade.

Albanien.

Hvor grant I seer, jeg veed ei; men at rette
det Gode, fører stundom til det Slette.

Goneril.

Nu, saa —

Albanien.

Godt, godt! lad see, hvad Enden bliver.

(de gaae.)

Femte Scene.

Borggaarden.

(Lear, Kent og Narren komme ind.)

Lear.

Rid iforveien til Gloster By med dette Brev. Sig ikke mere til min Datter om, hvad du veed, end hvad hun selv vil spørge dig om i Anledning af Brevet. Hvis du ikke skynder dig, er jeg der førend du.

Kent.

Naadige Herre, jeg vil ikke sove, førend jeg har afleveret Brevet. (gaaer.)

Narren.

Hvis man havde Hjernen i Hælene, var man saa ikke udsat for at faae Frost i den?

Lear.

Jo, min Dreng.

Digitized by Google

Narren.

Naa, saa vær du glad; din Forstand skal ikke komme til at gaae paa Tøsler.

Lear.

Ha, Ha, Ha!

Narren.

Du skal see, din anden Datter vil behandle dig kjærligt; for omendskjøndt hun ligner denne her ligesaa meget, som et Skovæble ligner et Haveæble, saa veed jeg dog nok, hvad jeg veed.

Lear.

Hvad veed du da, min Gut?

Narren.

Hun vil være denne saa lig i Smag som det ene Skovæble det andet. — Kan du sige mig, hvorfor man har Næsen midt i Ansigtet?

Lear.

Nei.

Narren.

Jo, for at man kan have Øinene paa begge Sider af Næsen, saa, hvad man ikke kan lugte sig til, det kan man lige sig til.

Lear.

Jeg gjorde hende Uret.

Narren.

Kan du sige, hvorledes en Østers gjør sin Skal.

Lear.

Nei.

Narren.

Ja, jeg heller ikke; men jeg kan sige dig, hvorfor en Snegl har et Hus.

Lear.

Hvorfor?

Digitized by Google

Narren.

Jo, for at stikke sit Hoved i; ikke før at give det bort til sine Døttre og lade sine Horn være uden Foderal.

Lear.

Jeg vil forglemme min Natur! — Saa hjærlig en Fader! — Ere mine Heste færdige?

Narren.

Dine Æsler ere gaaede ud efter dem. Grunden, hvorfor Syvstjernen kun er syv Stjerner, er en ypperlig Grund.

Lear.

Fordi der ikke er otte.

Narren.

Rigtig! der kunde blive en dygtig Nar af dig.

Lear.

Tage det tilbage med Magt! — Gruelige Utaknemlighed!

Narren.

Hvis du var min Nar, Fatter, fik du Piskt, fordi du bliver gammel før Tiden.

Lear.

Hvad skal det sige?

Narren.

Du skulde ikke være bleven gammel, førend du havde faaet Forstand.

Lear.

Bevar mig blot for Vanvid, milde Himmel,
for Vanvid blot! bevar mig dog min Fatning;
vanvittig vilde jeg dog ikke være.

(En Ridder kommer ind.)

Nu, ere mine Heste færdige?

Ridderen.

Ja, Eders Naade.

Digitized by Google

Lear.

Kom da med, min Gut!

Narren.

Dey Mø, som leer ad mig, naar jeg gaaer bort,
blir stakket Mø, hvis Intet blir for kort.

(Alle gaae.)

Anden Act.

Første Scene.

En Gaard i Jarlen af Glosters Borg.

(Edmund og Curan komme fra forskjellige Sider.)

Edmund.

Guds Fred, Curan.

Curan.

Det ønsker jeg Eder, Herre. Jeg har været hos Eders Fader og bragt ham Bud, at Hertugen af Cornwall og Regan, hans Hertuginde, ville besøge ham iaften.

Edmund.

Hvor kommer det?

Curan.

Ja, det veed jeg ikke. I har vel hørt de Rygter, der ere i Omløb, at sige, dem, der mumles om; thi endnu hvisker man dem kun i Ørene paa hverandre.

Edmund.

Jeg har Intet hørt. Sig mig dog, hvad det er.

Curan.

Har I ikke hørt, at det seer ud til Ufred imellem Hertugerne af Cornwall og Albanien?

Digitized by Google

Edmund.

Ikke et Ord.

Curan.

Da vil I snart faae det at høre. Farvel, Herre.
(gaaer.)

Edmund.

Hertugen kommer her iaften? herligt!
det væver sig med Magt ind i min Plan!
Min Fader har sat Vagt ud for at gribe
min Broder, og jeg har en kilden Sag
i Værk at sætte. Hjælp nu, Held og Raskhed! —
Min Broder! hør et Ord! — kom ned, min Broder!
(Edgar kommer.)
Min Fader lurer paa dig; — flygt herfra!
man har forraadt ham, hvor du skjuler dig;
nu har du Natten for dig, brug den da. —
Har du ei talt mod Hertugen af Cornwall? —
han er paa Veien hid, inat, med Hastværk,
og Regan med ham; — har du Intet yttret
imod hans Tvedragt med Albaniens Hertug?
tænk efter?

Edgar.

Intet Ord, det veed jeg vist.

Edmund.

Min Fader kommer, hører jeg; — tilgiv mig, —
jeg maa paa Skrømt nu drage Sværdet mod dig; —
træk, lad som du forsvarer dig; pas paa —
(høit.)
Giv dig! kom til min Fader! — Lys! hei, Lys! —
(sagte.) (høit.)
fly Broder! — Fakler! Fakler! — Nu Farvel! —
(Edgar gaaer.)
En Smule Blod vil faae dem til at troe,

Digitized by Google

at Dysten var alvorlig; —

(han saarer sin Arm.)

jeg har ofte
seet Sviregaster gjøre meer for Spøg. —
Ha, Fader! Fader! — Holdt! — Vil Ingen hjælpe?

(Gloster og Tjenere med Fakler komme ind.)

Gloster.

Nu, Edmund, hvor er Nidingen?

Edmund.

Her stod han
i Mørket med sin hvasse Klinge dragen,
og mumled fule Trolddomsord og kaldte
paa Maanen, at den skulde staae ham bi.

Gloster.

Hvor er han da?

Edmund.

See her, jeg bløder.

Gloster.

Edmund,
hvor er den Niding?

Edmund.

Den Vei flygted han,
da han slet ikke kunde —

Gloster.

Ha, forfølg ham!
sæt efter ham! —

(Tjenerne gaae.)

slet ikke kunde — hvad?

Edmund.

Formaae mig til at myrde Eders Naade;
jeg sagde ham, mod Fadermord nedflynge
de vrede Guder alle deres Tordner;
jeg nævnte ham de mange, stærke Baand,

Digitized by Google

der knytte Barn til Fader, — endelig,
da han fornam min dybe Afsky for
slig unaturlig Gjerning, førte han
i vilden Harm et Stød imod mit Bryst,
som var udækket, og han traf min Arm.
Men, da han saae mit Sind, oprørt af Harme
og freidigt ved den gode Ret, sig reise
til Modstand, — eller muligt strækket ved
mit Raab om Hjælp, — da flygted han ihast.

Gloster.

Hvor langt han flygter, her i Riget skal
han ikke slippe fri, og findes han,
er det hans visse Død. — Den ædle Hertug,
min Herre og Beskytter, kommer hid
iaften; med hans Minde vil jeg gjøre
bekjendt, at, hvo ham finder, skal belønnes,
naar han til Doms den feige Morder bringer;
men hvo som skjuler ham, skal være dødsens.

Edmund.

Da jeg fraraadte ham hans Plan og fandt
ham fast bestemt, med haarde Ord jeg trued
at aabenbare Alt; da svared han:
„Du Stodder, Slegfredsøn! troer du, naar jeg
stod frem imod dig, nogen Mand slog Lid
til Sandhed, Dyd og Ærlighed hos dig
og troede dine Ord? Nei, hvis jeg nægted, —
og nægte vilde jeg, om end du lagde
min Haandskrift frem, — saa gjorde jeg det Hele
til Opspind, Rænker, Helvedlist af dig.
Du maatte gjøre Verden døv og blind,
hvis ei den skulde mærke, at min Død

Digitized by Google

var dig til Gavn, og at du deri har
en mægtig Spore til at søge den."

Gloster.

En saa forhærdet Niding! han vil fragaae
sit Brev? — o, jeg var aldrig Fader til ham!

(Trompeter høres.)

Hør, Hertugens Trompeter! — ikke veed jeg,
hvorfor han kommer. — Alle Havne vil
jeg spærre; den Forræder skal ei slippe; —
det maa vor Hertug tilstaae mig; — hans Billed
skal sendes fjernt og nær, at hele Riget
kan kjende ham; og du, som er en god
og trofast Søn, skal arve mine Lande;
det vil jeg sørge for.

(Hertugen af Cornwall og Regan komme med Følge.)

Cornwall.

Hvorledes gaaer det
min ædle Ven? just som jeg kom hertil,
i denne Stund, jeg hørte fære Rygter.

Regan.

Hvis det er sandt, kan Hævnen ikke ramme
Forbryderen haardt nok. Hvor gaaer det, Herre?

Gloster.

O, han har knust mit gamle Hjerte, knust.

Regan.

Min Faders Gudsøn stod Jer efter Livet?
hvad? Eders Edgar, som min Fader selv
gav Navn i Daaben?

Gloster.

O, min Frue, Skammen
vil gjerne skjule det.

Digitized by Google

Regan.

Var han i Ledtog
med disse vilde Riddere, der tjene
min Fader?

Gloster.

Derom veed jeg Intet, Frue; —
det er for haardt, for haardt!

Edmund.

Ja vel, min Frue,
han var i deres Lag.

Regan.

Hvad Under da;
hans Hu stod til det Onde? de har ægget
ham til den Gamles Mord, kun for at øde
hans Gods i Sus og Dus. Min Søster har
iaften just sendt mig en Skildring af dem
med slig Advarsel, at ifald de gjæste
mit Hus, saa vil jeg ikke være der.

Cornwall.

Jeg heller ikke, Regan. — Som jeg hører,
I, Edmund, har vist sønlig Trofasthed
mod Eders Fader.

Edmund.

Det var kun min Pligt.

Gloster.

Han røbed mig hans Svig, og fik det Saar,
I seer, idet han vilde gribe ham.

Cornwall.

Er der sat efter ham?

Gloster.

Ja, Eders Naade.

Digitized by Google

Cornwall.

Vel, hvis han bliver greben, skal hans Ondskab
ei skade Nogen meer. Min Myndighed
staaer helt til Eders Raadighed. — I, Edmund,
hvis Lydighed og Troskab nylig stod
saa vel sin Prøve, I skal tjene os.
Vi trænge just til Mænd af prøvet Troskab
og lægge strax Beslag paa Eder.

Edmund.

Herre,
jeg skal ialtfald tjene Jer med Troskab.

Gloster.

Jeg takker Eders Naade paa hans Vegne.

Cornwall.

I veed ei end, hvorfor vi gjæster Eder —

Regan.

Paa slig en uvant Tid i Nattens Mørke.
En Sag af Vigtighed drev os herhid
at søge Raad hos Eder, ædle Gloster. —
Min Fader skriver, — ligesaa min Søster, —
om Tvistigheder, — som jeg troer, kan bedst
forhandles borte fra mit Hjem. Herfra
skal deres Sendebud afærdiges. —
Nu gode, gamle Ven, glem Eders Sorg,
og giv os Eders høistfornødne Raad
i denne Sag, som kræver snar Beslutning.

Gloster.

Jeg er til Tjeneste, min ædle Frue;
velkommen skal I være paa min Borg!

(de gaae.)

Digitized by Google

Anden Scene.

Udenfor Glosters Borg.

(Kent og Oswald komme fra forskjellige Sider.)

Oswald.

God Morgen, min Ven; er du af Husets Folk?

Kent.

Ja vel.

Oswald.

Hvor kan vi sætte vore Heste?

Kent.

I Møddingepølen.

Oswald.

Naa, sig mig det nu, saa er du min Ven.

Kent.

Jeg er ikke din Ven.

Oswald.

Naa, saa bryder jeg mig heller ikke om dig.

Kent.

Havde jeg dig paa Lipsbury Overdrev, skulde jeg nok faae dig til at bryde dig om det.

Oswald.

Hvorfor behandler du mig saaledes? jeg kjender dig jo ikke.

Kent.

Men jeg kjender dig, Karl!

Oswald.

Hvem er jeg da?

Kent.

En Skurk, en Slyngel, en Tallerkenslikker! en gemen, opblæst, dum, tiggeragtig, udmaiet, storpralende, snavset Bondelømmel; en krysteragtig Usling, der heller stævner den, der prygler ham, end slaaer igjen, en Speilekiger, en Sypt-

Digitized by Google

slikker, en Pyntedukke, en Pjalt, hvis Arv og Eie er en Kuffert; en Karl, som vilde være Ruffer, naar det kunde lønne sig; et Sammensurium af Skjelm, Stodder, Kryster og Kobler, af Køterrace og selv Køter; og jeg vil prygle dig, til du hyler og tuder, hvis du nægter en Tøddel af dine Titler.

Oswald.

Hvad er du dog for et Afskum af en Karl, at du saaledes overfuser En, som du ikke kjender, og som ikke kjender dig?

Kent.

Hvad har du for en Jernpande, du Skurk, at du tør nægte, at du kjender mig; er det to Dage siden, jeg spændte Ben for dig og mørbankede dig for Kongens Øine? Træk, du Niding; vel er det Nat, men Maanen skinner jo, og jeg skal rakke dig saaledes til, at den kan skinne lige igjennem din Krop, du gemene, nederdrægtige Landløber af Barbersvend! træk!

Oswald.

Bliv fra mig; jeg har Ingenting med dig at gjøre.

Kent.

Træk, Slyngel! du kommer med Breve imod Kongen og holder med Dukkebarnet Forfængelighed imod hendes Faders Kongehøihed. Træk, du Kjeltring! eller jeg skal lave Bankekjød af dine Skanker! træk, Slyngel! kom an!

Oswald.

Hjælp! Mord! Hjælp!

Kent.

Forsvar dig, Træl! staa, Kjeltring! staa, du pyntede Hundedreng! forsvar dig!

(slaaer ham.)

Oswald.

Hjælp! Hjælp! Mord! Mord!

(Edmund, Cornwall, Regan, Glofter og Tjenere komme ind.)

Digitized by Google

Edmund.

Hvad er det? hvad er der paafærde? stilles ad!

Kent.

Ja, kom kun I, Junker Flødeskjæg, om I har Lyst; jeg skal muntre Jer; kom, unge Herre!

Gloster.

Vaaben! Sværd! Hvad er her paafærde!

Cornwall.

Hold Fred, saasandt I Eders Liv har kjært!
den, som slaaer først, skal døe! hvad er paafærde?

Regan.

Det er min Søsters Sendebud og Kongens?

Cornwall.

Sig frem, hvad Grunden er til Eders Kiv!

Oswald.

Jeg kan neppe komme til Aande, Eders Naade!

Kent.

Det er intet Under, saaledes som du har anstrængt din Tapperhed. Du feige Slyngel! Naturen har ingen Del i dig; du er gjort af en Skræder!

Cornwall.

Du er mig en snutrig Karl; kan en Skræder gjøre Folk?

Kent.

Ja, en Skræder, Herre! En Stenhugger eller en Maler vilde aldrig have gjort saadant Fusterarbeide, om de saa kun havde været to Timer i Lære.

Cornwall.

Men sig, hvorledes Eders Kiv begyndte.

Oswald.

Den gamle Skjelm, hvis Liv jeg nylig skaaned,
fordi jeg ynkede hans sølvgraa Skjæg —

Digitized by Google

Kent.

Du nederdrægtige Z! du unyttige Bogstav! — Hvis I tillader det, Eders Naade, vil jeg støde denne urene Skurk saa fin som Melkalk, og stryge Væggene paa det ureneste Sted dermed. — Skaane mit graa Skjæg! du Vipstjert!

Cornwall.

Ti, Karl! har du ei lært Ærbødighed,
uvorne Tølper?

Kent.

Jo, men Vreden har
sit Frisprog, Herre.

Cornwall.

Hvorfor er du vred?

Kent.

Fordi en Træl, som han, skal bære Sværd,
der bærer i sit Bryst et Nidingshjerte.
En Skurk som denne, smidskende og sledsk,
kan ofte som en Rotte søndergnave
et helligt Baand, der er for inderligt
til at det kunde løses; smigrer for
sin Herres Lidenskaber, gyder Olie
til Ilden, Is til Kulden i hans Sind;
er villig strax til Nei og Ja og dreier
Veirhanenæbet efter hver en Vind
og hvert af Herrens Luner; som en Hund
forstaaer han kun at følge Herrens Fjed. —
Nu saa gid Helsot slaae dit Ligfaldsfjæs!
Leer du ad mine Ord som ad en Daares?
Gaas! hvis jeg havde dig paa Sarums Slette,
jeg drev dig skrigende til Camelot.

Cornwall.

Hvad, Gamle! raser du?

Digitized by Google

Gloster.

Hvem ypped Kiv?
Sig frem!

Kent.

Ei Vand og Ild er værre Fjender
end jeg og slig en Niding!

Cornwall.

Hvorfor kalder
du ham en Niding? hvad er da hans Brøde?

Kent.

Jeg lider ei hans Ansigt.

Cornwall.

Ei! du lider
maaskee ei heller mit og hans og hendes?

Kent.

Det er min Skik at tale ligefrem;
jeg har vel mangt et bedre Ansigt seet,
end her jeg seer paa Nogens Skuldre for mig
i dette Øieblik.

Cornwall.

Det er en Karl,
som man har rost engang for ærlig Djærvhed,
og derfor spiller han nu Tølper, tvinger
sit Væsen til en fremmed Rolle. Han
kan ikke smigre, nei! en ærlig Sjæl
og ligefrem; han maa nu sige Sandhed;
behager den, nu godt! hvis ikke, — vel!
han er nu ligefrem. O, det Slags Skjelmer
dem kjender jeg; i deres djærve Sandhed
boer mere Svig og meget værre Rænker,
end tyve stakkels Nikkedukker huse
i deres overdrevne Ydmyghed.

Digitized by Google

Kent.

I Sandhed, i oprigtig Sandhed, Herre,
og med Forlov af Eders høie Blik,
hvis Magt, lig Krandsen af de gyldne Flammer
om Phoebus' Straalepande —

Cornwall.

Hvad er det?

Kent.

Jeg forlader mit sædvanlige Tungemaal, som I dadler saa meget. Jeg veed, Herre, at jeg er ingen Smigrer. Den, som bedrog Eder i et ligefremt Sprog, var ligefrem en Skurk, hvilket jeg far min Del ikke vil være, om jeg endog skulde vinde Eders Unaade i den Grad, at I opfordrede mig dertil.

Cornwall (til Oswald.)

Hvad har I gjort ham da?

Oswald.

Slet ingen Ting;
Men det behagede hans Herre, Kongen,
fornylig, — ved en Misforstaaelse, —
at slaae mig; denne smigred flux hans Vrede,
slog bagfra mig omkuld, udskjældte mig,
forhaaned mig og spilled Helt saa vel,
at han vandt Ros og Pris af Kongen for
sin Manddomsgjerning mod en Værgeløs;
og varm endnu af denne Heltedaad
han trak imod mig her.

Kent.

O, disse Skjelmer!
de Krystere! mod dem er Aiax selv
en stakkels Gjæk.

Cornwall.

Lad Blokken bringe frem!

Digitized by Google

du gamle frække Skjelm! du sølvgraa Pralhans!
jeg skal vel lære dig —

Kent.

Jeg er for gammel
til nu at lære, Herre; lad ei Blokken
for min Skyld hente; jeg er Kongens Mand;
jeg kom til Eder i hans Ærinde;
kun liden Ærefrygt, — ja aaben Trods
I viser mod min Herres Kongehøihed,
naar I hans Sendebud i Blokken sætter.

Cornwall.

Bring Blokken! Ved mit Liv og ved min Ære!
til Middag skal han sidde der!

Regan.

Til Middag!
nei, til iaften, ja den hele Nat!

Kent.

Min Frue, var jeg Eders Faders Hund,
I burde dog ei handle saa imod mig.

Regan.

Du er hans Skjelm, og derfor gjør jeg det.

(Blokken bringes ind.)

Cornwall.

Den Karl er af det samme Slags som de,
vor Søster taler om. — Sæt Blokken hid!

Gloster.

Jeg beder Eders Naade, gjør det ikke.
Hans Feil er stor, og sikkert vil hans Herre,
den gode Konge, straffe den; men denne
forsmædelige Straf er kun det værste,
foragteligste Pak hjemfaldet til
for Rapseri og anden lav Misgjerning.

Digitized by Google

Det maa jo krænke Kongen, naar han seer sig
saa lidet agtet i sit Sendebud,
og ham i Blokken sat.

Cornwall.

Det svarer jeg for.

Regan.

Min Søster maa det krænke meget meer,
at hendes Bud med Slag og Skjældsord haanes
i hendes Ærinde. — Sæt ham i Blokken!

(Kent sættes i Blokken.

Min Husbond, kom!

(Alle gaae undtagen Kent og Gloster.)

Gloster.

Ven, jeg beklager dig;
det er vor Hertugs Villie; hans Sind
kan, som Alverden veed, ei taale Modstand
og Hindring; jeg vil gaae i Forbøn for dig.

Kent.

Lad det kun være, Herre! jeg har vaaget,
og gjort et voldsomt Ridt. En Del af Tiden
jeg sover bort, og Resten fløiter jeg.
En brav Mands Lykke kan vel faae en Rift.
Godmorgen, Herre.

Gloster.

Hertugen har Uret;
og Kongen bliver vred.

(gaaer.)

Kent.

Du gode Konge,
du maa vel sande nu det gamle Ord
„fra Regn i Tagdryp". — Kom du nærmere,
du Himmellampe for den lave Jord;

Digitized by Google

ved dine milde Straaler lad mig læse
det Brev, jeg har. — Fast Intet uden Nøden
seer Jertegn nu! — Jeg veed, det kommer fra
Cordelia, som heldigviis har Kundskab
om dette Liv, jeg her i Londom fører. —
Hun vil vel finde Tiden til — fra denne
forfærdelige Tilstand, — naar hun søger
de rette Midler, — nu, I tunge Øine,
udvaagede og matte, nyd den Fordel,
at I ei see min Skjændselsseng. — God Nat,
Fortuna! — smil igjen og drei dit Hjul.

(han sover ind.)

Tredie Scene.

Hede.

(Edgar kommer ind.)

Edgar.

Jeg hørte selv, jeg blev erklæret fredløs;
det hule Træ var heldigvis mit Skjul
imod Forfølgerne. Hver Havn er spærret,
og der er intet Sted, hvor ikke Vagter
og streng Aarvaagenhed staaer færdig til
at fange mig. Saa længe jeg kan flye,
saa vil jeg frelse mig. Jeg har isinde
at færdes i det useligste Optog,
hvortil Elendigheden nogensinde
fornedred Mennesket paa Dyrets Vis.
Med smudsigt Ansigt, med en Pjalt om Lænden,
med Haaret filtret ind i Marelokker,
jeg stiller frem min Nøgenhed for Stormen
og Himlens Vrede. Jeg har Mønstre nok
til Efterligning, Daaretistelemmer,

Digitized by Google

der streife Landet rundt og brølende
slaae Naale, Splinter, Søm og Tjørnekviste
i deres visne, magre, nøgne Arme,
og ved det fæle Syn i Bønderhuse,
i ringe Flækker, Møller, Hyrdehytter,
ved Bønner snart og snart ved rasende
Forbandelser tiltvinge sig en Skjærv. —
Den stakkels Taterknøs, den stakkels Thomas;
det er dog Noget; — Edgar er ei mere.

(gaaer.)

Fjerde Scene.

Udenfor Glosters Borg. Kent sidder i Blokken.

(Lear, Narren og Riddere komme ind.)

Lear.

Det er dog sært, at reise bort saaledes
og ikke sende mig mit Bud tilbage!

En Ridder.

Og som jeg hører, var der Aftnen forud
ei tænkt paa denne Reise.

Kent.

Ædle Herre,
Hil Eder!

Lear.

Hvad! er det for Morskabs Skyld
du vælger denne Skjændsel?

Kent.

Nei, min Herre.

Narren.

Ha, ha! det er grove Strømpebaand, han bruger. Heste binder man ved Hovedet, Hunde og Bjørne ved Halsen, Aber

Digitized by Google

ved Lænderne og Mennester ved Benene; naar en Mand gjør
sig udtilbens, giver man ham Træhoser paa.

Lear.

Hvem har miskjendt din Stilling saa, at han
har sat dig der i Blokken?

Kent.

Han og hun
har gjort det, Eders Søn og Eders Datter.

Lear.

Nei!

Kent.

Jo!

Lear.

Jeg siger Nei!

Kent.

Jeg siger Jo!

Lear.

Nei, nei, de vilde ikke!

Kent.

Jo, de har!

Lear.

Ved Jupiter, jeg sværger, nei!

Kent.

Ved Juno,
jeg sværger jo!

Lear.

De vovede det ikke,
de kunde ikke, vilde ikke! Værre
end Mord er slig en Haan mod Kongens Høihed!
Forklar i Hast, men sømmeligt, hvorledes
har du fortjent, og har de paalagt dig,
vort Sendebud, en saadan Skjændsel?

Digitized by Google

Kent.

Herre,
Imens i deres Hjem jeg overrakte
dem Eders Høiheds Brev, før jeg fik reist mig
fra Stedet, hvor jeg hylded dem med Knæfald,
kom der et Ilbud, hed og dampende;
halv aandeløs fremstønned han en Hilsen
fra Goneril, sin Frue, overrakte, —
skjøndt jeg kom først, — et Brev, som strax de læste;
derefter samlede de deres Følge
og steg til Hest; mig bød de følge med
og vente til beleilig Tid paa Svar.
Jeg saae kun kolde Miner; og da nu
jeg mødte her det andet Sendebud,
hvis Velkomst, som jeg saae, forgifted min, —
det var den samme Karl, som viste nylig
saa fræk en Trods mod Eders Høihed selv, —
da blev min Manddom større end min Visdom;
jeg trak; hans feige Strig fik Huset vakt;
og Eders Søn og Datter fandt min Brøde
den Skjændsel værd, som den maa lide her.

Narren.

Vi faaer mere Vinter endnu, siden Vildgæssene flyve den Vei.

Naar Faderen i Pjalter gaaer,
hans Børn let Skade paa Synet faaer;
naar Faderen kommer med Posen fuld,
er baade Søn og Datter ham huld.
Lykken hun er Skjøgekvind,
Fattigmand lukker hun aldrig ind.

Men med alt det, vil dine Døttre give dig saameget at bære paa, at du kan tale derom et helt Aar.

Digitized by Google

Lear.

Hvor denne Krampe svulmer op om Hjertet!
Tilbage, bittre Kval, som stiger op!
i Dybet er dit Hjem! — hvor er hun, — hvor
er denne Datter?

Kent.

Indenfor, min Herre,
hos Jarlen.

Lear (til Følget.)

Følg mig ikke; bliv kun her!

(han gaaer.)

Ridderen.

Og har I da slet Intet meer forbrudt
end det, I sagde?

Kent.

Nei. — Hvor gaaer det til,
at Kongen kommer med saa lidet Følge?

Narren.

Hvis du var bleven sat i Blokken for det Spørgsmaal, saa havde det været vel fortjent.

Kent.

Hvorfor det, Nar?

Narren.

Vi vil sætte dig i Skole hos en Myre for at lære dig, at man ikke arbeider om Vinteren. Alle de, der gaae efter Næsen, ledes af deres Øine undtagen de Blinde; og der er ikke en Næse blandt tyve, som ikke kan lugte, hvad der stinker. Giv slip, naar et stort Hjul ruller ned ad Bakke, at du ikke skal brække din Hals ved at følge med; men naar det store Hjul gaaer op ad Bakke, saa lad det trække dig med. Kan en vis Mand give dig et bedre Raad, saa giv mig mit igjen. —

Digitized by Google

Jeg vilde ikke have, at Andre end Skjelmer skal følge det,
siden det er en Nar, der giver det.

Den Svend, hvis Tro kun er Skrømt og Skin,
som tjener, hvor Lønnen er bedst,
naar Regnen begynder, saa pakker han ind;
han svigter i Byger og Blæst;
men jeg vil blive, Narren staaer fast,
lad viis Mand løbe sin Vei;
til Nar bliver Skjelmen, der flyer ihast;
til Skjelm bliver Narren ei.

Kent.

Hvor har du lært det, Nar?

Narren.

Ikke i Blokken, Nar.

(Lear kommer tilbage med Gloster.)

Lear.

De vil ei see mig? de er syge? trætte?
har reist den hele Nat? det er kun Paaskud,
hvorunder Oprørsaand og Trods fremskinner;
bring mig et bedre Svar.

Gloster.

Min ædle Herre,
I veed, hans Høiheds Sind er Fyr og Flamme,
og hvor urokkelig og fast han er
i al sin Færd.

Lear.

Hævn! Helsot! Død og Helved!
Hvad? Sind? hvad? Fyr og Flamme? Gloster, Gloster!
med Hertugen af Cornwall vil jeg tale
og med hans Hustru!

Digitized by Google

Gloster.

Ja, min høie Konge,
det har jeg meldt dem.

Lear.

Meldt dem? Menneske!
forstaaer du mig?

Gloster.

Ja, bedste Herre!

Lear.

Kongen
vil tale nu med Cornwall; Faderen
vil tale med sin Datter; han befaler,
at hun skal møde; har du meldt dem det? —
Ha! Liv og Blod! — Hans Sind er Fyr og Flamme! —
Gaa, sig den Hertug Fyr og Flamme, — dog —
end ikke; — det kan være, han er syg,
og Sygdom ændser ei den Pligt, som Sundhed
er bunden til; vi er ei meer os selv,
naar vor Natur er nedtrykt, og naar Sjælen
med Legemet maa lide. Jeg vil tvinge
mit Sind. Min Harme gik for vidt og antog
det sygeligt forstemte Lune for
den sunde Mand. —

(faaer Øie paa Kent.)

Ha! Død og Helvede!
Hvorfor er han sat her? det viser klart,
at Hertugens og hendes Reise var
et Rænkespil! Giv mig min Tjener fri!
Gaa, sig til Hertugen og til hans Hustru,
at jeg vil tale med dem, nu, paa Stand!
byd dem at komme frem og høre mig;

Digitized by Google

thi ellers trommer jeg paa deres Dør,
indtil den raaber: „Sov til Dommedag!"

Gloster.

Gid Alt var vel imellem Eder!

(gaaer.)

Lear.

Vee mig!
Mit Hjerte! hvor det løfter sig! ned! ned!

Narren.

Sig til det, Fatter, som Kokkepigen sagde til Aalene, da hun puttede dem levende ned i den hede Deig; hun smækkede dem paa Hovedet med en Pind og sagde: „Ned med Jer, I smaa Skjelmer, ned med Jer!" — Det var hendes Broder, der var saa god imod sin Hest, at han smurte Smør paa Høet til den.

(Cornwall, Regan, Gloster og Følge komme ind.)

Lear.

Godmorgen Begge!

Cornwall.

Hil Jer, ædle Herre.

(Kent løses.)

Regan.

Det glæder mig at see Jer, Eders Høihed.

Lear.

Jeg troer det, Regan, og jeg har vel Grund
til denne Tro; hvis ei det glæded dig,
lod jeg mig stille ved din Moders Grav,
fordi den gjemte da en troløs Kvinde.

(til Kent.)

Ha! du er fri! — derom en anden Gang! —
Min kjære Regan, Goneril er ond;
o Regan, Utaknemlighedens Grib

Digitized by Google

med hvasse Næb, den har hun bundet her —
(han peger paa sit Hjerte.)
o, jeg kan neppe sige dig; — du kan
ei troe, hvor dybt fordærvet hun — o Regan!

Regan.

Jeg beder Eder, Herre, vær taalmodig!
jeg troer, hun bedre veed at fyldestgjøre
sin Pligt, end I at skatte hendes Værd.

Lear.

Hvad siger du?

Regan.

Jeg kan ei troe, min Søster
i mindste Maade har forsømt sin Pligt.
Har hun maaskee lagt Baand paa Eders Følges
Ustyrlighed, saa har hun dertil havt
saa stærke Grunde og saa god en Hensigt,
at hun maa kjendes ganske fri for Brøde.

Lear.

Forbandet være hun!

Regan.

Ak Herre, I
er gammel nu; Naturen staaer hos Eder
paa Grændsen af sin Kraft. I trænger til
at ledes lidt af Andres Dømmekraft,
der bedre skjønner, hvad der tjener Eder,
end selv I kan. Derfor jeg beder, Herre,
vend I tilbage til min Søster; sig,
at I har Uret.

Lear.

Gjøre hende Afbigt!
Giv Agt, hvor smukt det klæder Husets Hoved:
„Jeg tilstaaer, kjære Datter, jeg er gammel;

Digitized by Google

Graaskjæg er hjælpeløs; paa mine Knæ
jeg beder, und mig Klæder, Seng og Føde."

(han knæler.)

Regan.

Lad være, Herre, det er stygt at see.
Drag atter til min Søster.

Lear.

Aldrig, Regan!
Mit halve Følge har hun taget fra mig,
har sendt mig mørke Blik og saaret mig
i Hjertet med sin Tunge, som en Snog.
Gid al den Hævn, som Himlen gjemmer, falde
paa hendes utaknemmelige Hoved!
gid Pesten lamme hendes unge Ben!

Cornwall.

Fy, Herre, fy!

Lear.

I rappe Lyn, forblinder
med Eders Flammer hendes stolte Øine!
forgifter hendes Skjønhed, Mosedampe,
som Solens Kraft har ruget ud, fordærver,
fortærer hendes Stolthed!

Regan.

Milde Himmel!
saaledes vil I ogsaa bande mig
engang, naar Eders Vrede bruser op.

Lear.

Nei, Regan, aldrig vil jeg dig forbande;
din kjærlige Natur har ikke Rum
for Haardhed; hendes Blik er hvast; men dit
gjør godt og brænder ikke. Du kan aldrig
see skjævt til, hvad der glæder mig, indskrænke

Digitized by Google

mit Følge, krænke mig med bittre Ord,
forholde mig min Ret og stænge Porten
tilsidst, naar jeg vil ind. Du kjender bedre
Naturens Pligter, barnlig Ømheds Baand,
hvad Anstand kræver, hvad Taknemligheden
paalægger dig; du har endnu ei glemt
det halve Kongerige, jeg dig skjænked.

Regan.

Til Sagen, Herre.

Lear.

Hvem har sat mit Bud
i Blokken?

(Trompetklang udenfor.)

Cornwall.

Hvem er det, Trompeten melder?

Regan.

Min Søster, kan jeg vide; hendes Brev
forkyndte jo, hun vilde komme snart.

(Oswald kommer.)

Er Eders Frue kommen?

Lear.

Dette er
en Træl, hvis Godtkjøbs Hovmod hviler paa
hans Frues løse Gunst. — Fra mine Øine,
du Nidingsdrog!

Cornwall.

Hvad mener Eders Høihed?

Lear.

Hvem sluttede mit Bud i Blokken? Regan,
jeg haaber, du har Intet vidst derom!

(Goneril kommer.)

Hvem kommer der? I Guder, dersom I

Digitized by Google

har Hjerte for de Gamle, — hvis I glædes
ved Lydighed mod Eders milde Bud,
hvis I er gamle selv, — saa gjør min Sag
til Eders; send mig Bistand fra det Høie! —
(til Goneril.)
Og skammer du dig ikke ved at see
paa dette Skjæg? — O, Regan, vil du røre
ved hendes Haand?

Goneril.

Og hvorfor ei min Haand?
Hvad har jeg da forbrudt? Ei Alt er Brøde,
hvad Daarskab eller aandssvag Alderdom
vil kalde saa.

Lear.

Mit Bryst, du er for fast!
du sprænges ei endnu! — Hvorledes kom
mit Sendebud i Blokken?

Cornwall.

Jeg har ladet
ham sætte der, og mindre Skaansel havde
hans Brøde vel fortjent.

Lear.

I gjorde det?
I?

Regan.

Fader, I er svag, hvorfor vil I
da synes stærk? drag atter til min Søster
og bo hos hende Eders Maaned ud;
giv Afsked Eders halve Ridderfølge;
kom saa til mig. Nu er jeg hjemme fra,
desuden mangler jeg fornødent Forraad
til Eders Underhold.

Digitized by Google

Lear.

Hvad? gaae tilbage
til hende? stilles ved halvhundred Mænd?
Nei, før afsværger jeg hvert Ly og Tag;
før vil jeg vælge Kamp mod vilden Sky
og boe i Fællesskab med Ulv og Ugle! —
Ha, Nødens skarpe Sværd! — Gaae hjem med hende! —
Nei, Frankrigs Konge med det varme Hjerte,
som tog vor yngste Datter uden Medgift, —
før vil jeg for hans Throne bøie Knæ
som Vaabendrager og aftrygle ham
en Naadepenge til at spinde ud
mit ærløse Liv! — Gaae hjem med hende?
byd heller mig at være Træl og Pakhest
for denne lumpne Skosvend.

(peger paa Oswald.)

Goneril.

Som I vil.

Lear.

Jeg beder dig, min Datter, driv mig ikke
til Vanvid! jeg vil ei besvære dig;
Farvel, mit Barn! vi mødes ikke mere;
vi sees ei mere; — men du er jo dog
mit Kjød og Blod, mit Barn! — Dog nei, du er
en Sygdom i mit Kjød, som jeg er nødt til
at kalde min, et Eddersaar, en Pestbyld,
en giftig Kræftsvulst i mit syge Blod! —
Dog jeg vil ikke skjælde dig; — lad Skammen
selv komme, naar den vil; jeg kalder den
ei ned; jeg beder ikke Tordenguden
at slynge Lyn; jeg fører ingen Klage
for Dommeren i Himlen over dig;

Digitized by Google

omvend dig, naar du kan; bliv bedre, naar
du finder Leilighedeu; jeg kan være
taalmodig; jeg kan blive her hos Regan
med mine hundred Mænd.

Regan.

Det var dog ikke
min Mening; jeg har ikke ventet Eder,
er ikke forberedt paa Eders Komme.
Hør, hvad min Søster siger. Den, som rolig
og med Fornuft betragter Eders Brede,
vil sikkert indsee, at I nu er gammel,
og altsaa, — men hun veed nok, hvad hun gjør.

Lear.

Er dette vel talt?

Regan.

Ja, det tør jeg sige.
Hvordan? halvhundred Mænd, er det ei nok?
hvor kan I bruge flere? ja, saa mange?
Ei Byrden blot, men Faren taler mod
saa stort et Tal; hvor enes i et Hus
saamange Folk, der tjene tvende Herrer?
det er høist vanskeligt, ja fast umuligt.

Goneril.

Hvorfor kan Eders Høihed ei betjenes
af hendes Tyende saavelsom mit?

Regan.

Ja hvorfor ikke? var de skjødesløse,
saa straffed vi dem. — Kommer I til mig,
saa beder jeg, — thi nu jeg mærker Uraad, —
at I kun bringer femogtyve med;
jeg giver ikke Kost og Tag til flere.

Digitized by Google

Lear.

Jeg gav Jer Alt!

Regan.

Og gav det i en god Stund.

Lear.

Jeg gav mig under Eders Værgemaal,
betroede al min Eiendom til Eder,
men forbeholdt mig netop dette Antal
til Følge. — Hvad? maa jeg til dig kun komme
med femogtyve? Regan, var det saa?

Regan.

Saa var mit Ord; jeg huser ikke flere.

Lear.

Den lede Hex seer fager ud ved Siden
af En, som end er værre. Den, som ikke
er værst, er nogen Pris dog værd. —

(til Goneril.)

Jeg gaaer
med dig; thi dit Halvhundred tæller dobbelt
mod hendes femogtyve; du har altsaa
to Gange hendes Kjærlighed.

Goneril.

Min Fader,
hvortil behøver I vel femogtyve,
hvortil vel ti, ja fem kun i et Hus,
hvor tvende Gange dette Tal staaer Eder
til Tjeneste?

Regan.

Hvortil behøves een.

Lear.

O regn ei smaaligt ud, hvad der behøves!
En usel Tigger midt i al sin Armod

Digitized by Google

har Overflod. Giv ei Naturen mere,
end den behøver, saa kan vi jo leve
for samme Pris som Dyret. See, du er
en Adelsfrue; — var det Overflod
at gaae med varme Klæder, saa behøved
Naturen ei den Overflod, du bærer,
som neppe varmer dig. — Behøves? — Ja!
giv mig Taalmodighed, Taalmodighed,
I milde Guder! den behøver jeg.
I see mig her, en fattig, gammel Mand,
kun rig paa Sorg og Aar, nedtrykt af begge.
Hvis det er Jer, som ægge disse Døttre
mod deres Fader, gjør mig ikke saa
til Spot, at jeg spagfærdig taaler det.
Væk mig til ædel Harme; lad ei Taarer,
en Kvindes Vaaben, plette Mandens Kind! —
Nei, I fordømte Hexe, begge skal
I rammes af min Hævn saa svart, at Verden —
O, jeg vil gjøre Ting, som — selv jeg veed
endnu ei, hvilke, — men som Jorden skal
forfærdes ved! — I troer, at jeg vil græde?
Nei, jeg vil ikke græde! — jeg har Grund
til Graad; men før skal dette Hjerte springe
i hundredtusind Stykker, før jeg græder! —
O, Nar, jeg troer, jeg bliver rasende!

(Lear, Gloster, Kent og Narren gaae.)

(Man hører et Uveir i det Fjerne.)

Cornwall.

Lad os gaae ind; det bliver Uveir.

Regan.

Borgen

Digitized by Google

er liden; til den gamle Mand og til
hans Følge kan der neppe blive Plads.

Goneril.

Det er hans egen Skyld; han selv forspilder
sin Ro; nu maa han bøde for sin Daarskab.

Regan.

Ham selv alene huser jeg med Glæde,
men ingen af hans Følge.

Goneril.

Jeg er ganske
af samme Mening. — Hvor blev Gloster af?

Cornwall.

Han fulgte med den gamle Mand; — der er han.

(Gloster kommer tilbage.)

Gloster.

Kongen er saare vred.

Cornwall.

Hvor vil han hen?

Gloster.

Han vil til Hest; hvorhen, det veed jeg ikke.

Cornwall.

Nu, som han vil; han raader jo sig selv.

Goneril.

Bed ham for Alting ei at blive, Herre.

Gloster.

Ak, Natten falder paa; de skarpe Vinde
nu drive deres Spil, og milevidt
er knap en Busk.

Regan.

For den Selvraadige
maa Nøden, han sig selv forvolder, være
en Skolemester. Luk I Eders Port.

Digitized by Google

Han har et Følge med af Vovehalse;
hvad de kan faae ham til, — saa let at lokke, —
det byder Klogskab os at frygte for.

Cornwall.

Luk Porten, Jarl; det er en hæslig Nat;
min Regans Raad er godt. Kom ind fra Stormen.

(de gaae.)

Tredie Act.

Første Scene.

En Hede. Storm, Torden og Lynild.

(Kent og en Ridder komme fra forskjellige Sider.)

Kent.

Hvem færdes her foruden Storm og Uveir?

Ridderen.

En, der er stemt som Veiret, høist uroligt.

Kent.

Jeg kjender Eder; hvor er Kongen nu?

Ridderen.

Han kjæmper med de vrede Elementer;
han byder Stormen blæse Jorden ud
i Havet eller vælte stride Bølger
ind over Landet, for at Alting maa
forvandles eller døe; han river ud
sit hvide Haar, som Stormens blinde Vold
forbittret hvirvler hen og gjør til Intet,
og i sin svage Menneskenatur

Digitized by Google

han overbyder Stormens Kamp med Regnen.
I denne Nat, da Bjørnen, suget tom
af sine Hvalpe, holder sig i Leiet,
og Løven og den hungerpinte Ulv
vil holde Skindet tørt, han løber om
med blottet Hoved, giver Alt til Pris
for hvadsomhelst.

Kent.

Men hvem er hos ham da?

Ridderen.

Kun Narren, som forsøger at slaae hen
med Spøg hans Hjertekval.

Kent.

Jeg kjender Eder,
og tør i Tillid til min Kundskab lægge
en vigtig Sag i Eders Haand. Imellem
Albanien og Cornwall er der Tvedragt,
om end gjensidig List har holdt tilsløret
dens Aasyn hidtil. Som Enhver, der blev
paa Thronen løftet af sin Lykkestjerne,
de have Folk, som tjene dem paa Skrømt,
men som er Frankrigs Speidere, der vide
Besked om Alt, hvad her i Landet skeer,
om begge Hertugernes Kiv og Rænker
og om det haarde Baand, de lægge paa
den gamle Konge, ja vel større Ting,
hvortil maaskee kun dette er et Forspil.
Nok er det, at en Hær fra Frankrig kommer
til dette Tvistens Land; alt har den snildt
vor Sorgløshed benyttet, har i Stilhed
besat et Par af vore bedste Havne
og lader snart sit Banner vaie frit. —

Digitized by Google

Men nu til Sagen. Tør I lide paa
mit Ord saa trygt, at I vil ile strax
til Dover, saa vil der I finde den,
der takker Eder, naar I troligt melder
om al den Sorrig og Fortvivlelse,
som her man har forvoldt vor Herre, Kongen.
Jeg er en Adelsmand, af ædel Byrd;
jeg kjender Eder og har Lid til Eder;
derfor betroer jeg Eder dette Hverv.

Ridderen.

Vi kan jo tale nærmere derom.

Kent.

Nei; til Forvisning om, at jeg er meer,
end jeg seer ud til, — der, tag denne Pung
med samt dens Indhold; hvis I seer Cordelia, —
som vist I skal — vis hende denne Ring;
af hende vil I høre, hvem den Ven er,
som nu I kjender ei. — Hu, hvilken Storm!
Jeg gaaer og søger Kongen.

Ridderen.

Eders Haand!
Har I ei meer at sige?

Kent.

Kun et Ord,
og dog det Vigtigste; saasnart som vi
har fundet Kongen, — søg I denne Vei,
jeg gaaer ad denne; — da skal den af os,
som først ham træffer, raabe til den Anden.

(de gaae, hver til sin Side.)

Digitized by Google

Anden Scene.

En anden Del af Heden. Uveiret vedbliver.

(Lear og Narren komme ind.)

Lear.

Blæs Vind! spræng dine Kjæber! tas og blæs!
I Himmelsluser, Skybrudsbyger, spruder,
til Taarne synke, Spir og Fløie drukne!
I svovlblaa Lynglimt, hurtige som Tanken,
Forløbere for Tordenkilerne,
der splintrer Egen, svid mit hvide Hoved!
Du Torden, som kan ryste Verdensrummet,
slaa Jordens runde Klode flad; bryd sønder
Naturens Former; kvæl hver Fødselsspire
til Jordens utaknemmelige Slægt!

Narren.

O, Fatter, Hofmands Mundsveir under Tag og Ly er bedre end dette Gudsveir under vilden Sky. Kjære Fatter, gaa ind og bed om dine Døttres Velsignelse; det er en Nat, som hverken har Medynk med Viismand eller Nar.

Lear.

Brag, til du brister! knittre, Lyn! brus, Regn!
Storm, Regn, Lyn, Torden er ei mine Døttre;
ei Eder, Elementer, jeg anklager
for Utaknemlighed; det var ei Eder,
jeg gav mit Rige, kaldte mine Børn;
I skylde mig ei Lydighed; saa styrer
paa mig kun Eders frygtelige Lyst;
her staaer jeg, som en Træl i Eders Vold,
en fattig, syg, svag, nedtrykt gammel Mand. —
Og dog jeg kalder Eder Trældomsaander,
der vil, i Pagt med to fortabte Døttre,

Digitized by Google

ra Himlen føre Krig imod et Hoved,
aa gammelt og saa graat som mit. — O, skjændigt!

Narren.

Den, der har et Hus at stikke Hovedet i, han har et dt Hovedtøi.

Naar Hoserne vil i Hus,
før Hovedet Bolig faaer,
det bliver til Pjalter og Lus;
paa Tiggerviis det gaaer.
Den Mand, som sætter sit Hjerte,
hvor Plads var for hans Taa,
skal lide Ligtornsmerte
og søvnløse Nætter faae;

f aldrig var der en dellig Kvinde, uden hun gjorde Miner fo Speilet.

(Kent kommer ind.)

Lear.

N jeg vil Intet sige; jeg vil være
et nster paa Taalmodighed.

Kent.

Hvem der?

Narren.

Ei! en naadig Herre og en Pjalt; en viis Mand og en r.

Kent.

Ak, I her, min Herre? selv de Væsner,
der ste Natten, elske dog ei Nætter
sor denne; Himlens vrede Oprør skrækker
sel Mørkets Vandrere og holder dem
i res Huler. Siden jeg blev Mand,
i mindes ei saa svare Lynildsflammer,
i gruelige Tordenbrag, saa vildt

Digitized by Google

et Hvin og Drøn af Storm og Regn; den Nød
og Skræk kan Mennesters Natur ei bære.

Lear.

Nu lad de store Guder, som har vakt
det rædselsfulde Bulder over os,
opsøge deres Fjender. Skjælv, du Riding,
der dølger i dit Bryst en lønlig Udaad,
som Loven ei har tugtet! — Skjul dig, Blodhaand,
Meneder, du Skinhellige, som lever
i Blodskam! Brist af Angst, Ildgjerningsmand,
som under Fromheds Skalkeskjul har luret
paa Næstens Liv! — I dybt forborgne Synder,
spræng Eders tætte Skjul og raaber til
de frygtelige Stævningsmænd om Naade!
Jeg er en Mand, som mere Ondt har lidt,
end jeg har øvet.

Kent.

Ak! med blottet Hoved! —
Her tæt ved er en Hytte, Eders Naade;
en Smule venligt Ly vil den dog skjænke
mod Stormen. Hvil Jer der, imens jeg gaaer
tilbage til det haarde Hus, — de Stene,
som det er bygget af, er ei saa haarde;
nu, da jeg spurgte nylig efter Eder,
blev Porten ikke lukket op; — jeg kan vel
afnøde dem en karrig Gunst.

Lear.

Jeg troer,
at det vil løbe surr for mig. — Saa kom da,
min Dreng! hvor gaaer det dig, min Dreng? du fryser?
jeg fryser selv; — hvor er det Straa, min Ven?
Ja, Nøden er en Kunstner; den kan gjøre

Digitized by Google

en Smaating kostbar. Kom, hvor er den Hytte?
min Nar, min stakkels Skjelm; jeg har endnu
en Stump af Hjerte, som har Medynk med dig.

Narren (synger.)

Og den, som har kun liden Forstand, —
Hei, hopsa, i Regn og i Blæst! —
maa nøies med Lykken, alt som han kan; —
men Regnen, den regner hver evige Dag.

Lear.

Ja, du har Ret, min Dreng. — Kom, vis os Hytten.

(gaaer med Kent.)

Narren.

Det er en herlig Nat til at kjøle en Skjøge. — Jeg vil forkynde en Spaadom, førend jeg gaaer.

Naar Præst har meer af Ord end Daad,
naar Bryggeren gjør sin Malt for vaad,
naar Junkeren Skræderens Arbeid retter,
naar Bolere brændes, men ingen Kjætter,
naar Loven gjør Hvermand Ret og Skjel,
og hverken Ridder eller Svend er i Gjeld,
naar Sladderens Tunge stille staaer,
og Lommetyv ei i Trængslen gaaer,
naar Gnieren tæller sit Guld paa Gade,
naar Skjøger Kirker bygge lade, —
da skal der times Albions Land
stor Nød og Vaade, jeg siger forsand;
den, som da lever, det Syn skal faae, —
at Mennesker paa Fødderne gaae!

Den Spaadom skal Merlin gjøre; thi jeg lever før hans Tid.

(gaaer.)

Digitized by Google

Tredie Scene.

Et Værelse i Glosters Borg.

(Gloster og Edmund komme ind.

Gloster.

Ak, Edmund, jeg kan ikke finde mig i denne unaturlige Behandling. Da jeg bad dem om Tilladelse til at lindre hans Nød, tog de Magten fra mig i mit eget Hus og paalagde mig, under Straf af deres evige Unaade, hverken at tale om ham, gaae i Forbøn for ham eller paa nogen Maade staae ham bi.

Edmund.

Hvor grusomt og unaturligt!

Gloster.

Hør nu! Tand for Tunge! Der er Splid imellem Hertugerne, og hvad mere er: Jeg har faaet et Brev iaften; — det er farligt at tale om; — jeg har gjemt det under Laas og Lukke i mit Lønkammer; — den Uret, Kongen nu lider, vil blive hævnet til det yderste; en Afdeling af en fremmed Hær har allerede fast Fod i Landet; vi maa holde med Kongen. Jeg vil søge ham op og i Stilhed lindre hans Nød; gaa du og hold Hertugen op med Samtale, at han ikke skal mærke min Kjærlighedsgjerning; hvis han spørger efter mig, er jeg syg og gaaet til Sengs. Om det skulde koste mit Liv, — og mindre har han ikke truet mig med, — saa maa jeg hjælpe Kongen, min gamle Herre. Der er mærkelige Ting igjære, Edmund; jeg beder dig, hav et Øie paa hver Finger.

(han gaaer.)

Edmund.

Undskyld! den Tjeneste skal meldes strax
til Hertugen; og Brevet med; — det er
en stor Fortjeneste; det, som min Fader

Digitized by Google

nu mister, er min Løn: hans Godser alle:
de Unge stige, naar de Gamle falde.

(gaaer.)

Fierde Scene.

En Del af Heden med en Hytte. Uveiret vedbliver.

(Lear, Kent og Narren komme ind.)

Kent.

Her er det, Eders Høihed, træd herind;
saa haard en Nat her under vilden Sky
kan Mennesker ei taale.

Lear.

Lad mig være!

Kent.

Træd ind, min ædle Herre.

Lear.

Vil du knuse
mit Hjerte.

Kent.

Heller knuser jeg mit eget.
Træd ind, min Herre.

Lear.

Finder du det haardt,
at Stormen trænger lige ind til Skindet?
for dig maaskee; men hvor en større Sygdom
har fæstet Rod, der mærkes knap den mindre.
Du flygter for en Bjørn; men standses du
paa Flugten af det vilde Hav, saa vender
du om og trodser Bjørnens Gab. Naar Sindet
er frit, fornemmer Legemet hver Smerte;
men Stormen i min Sjæl har taget bort
al anden Følelse fra mine Sandser

Digitized by Google

undtagen den, som banker her i Hjertet.
Børns Utaknemlighed! Er det dog ikke,
som om min Mund nu søndersled min Haand
til Tak, fordi den bragte Føden til den?
Men jeg vil straffe svært! — Nei, græde vil
jeg ikke meer! — At lukke Døren for mig
en saadan Nat! — Ds ned kun! jeg vil lide; —
en saadan Nat! O, Regan, Goneril! —
for Eders gamle, gode Fader, som
med aabent Hjerte skjænked Eder Alt! —
O! den Vei gaaer til Vanvid! lad mig skye den! —
Ei meer om det!

Kent.

Træd ind, min ædle Herre!

Lear.

Gaa du kun ind, min Ven, og hvil dig selv;
i Stormen faaer jeg ikke Tid at gruble
paa det, der vilde saare mig end mere.
Og dog, jeg vil gaae ind. —

(til Narren.)

Ind, Gut, gaa først! —
Husvilde Fattigdom! — gaa du kun ind!
Jeg vil kun bede først, saa vil jeg sove.

(Narren gaaer ind.)

I nøgne Stakler, hvorsomhelst I findes,
som denne Storm saa ubarmhjertigt slaaer,
hvor skal I, uden Ly for Eders Hoved,
forsultne, klædt i Pjalter, Hul ved Hul,
hvor skal I finde Værn mod sligt et Veir?
O, jeg har altforlidet tænkt paa sligt:
brug denne Kur, du Overdaadige;
giv dig til Pris, og føl, hvad Armod føler; —

Digitized by Google

kast af din Overflod en Skjærv til den,
og vis, at Himmelen har delt retfærdigt.

Edgar (inde i Hytten.)

Halvanden Favn Vand! halvanden Favn Vand! stakkels Thomas!

Narren (styrter ud af Hytten.)

Gaa ikke derind, Fatter! der er en Aand! Hjælp! Hjælp!

Kent.

Giv mig din Haand; hvem er derinde?

Narren.

En Aand, en Aand! han siger, han hedder stakkels Thomas.

Kent.

Hvem brummer under Straaet der? kom frem!

Edgar (kommer frem som en Vanvittig.)

Væk! den Onde er efter mig! — gjennem den skarpe Hvidtjørn blæser Vinden! — Hu! gaa i din kolde Seng og varm dig!

Lear.

Har du da givet Alt til dine Døttre?
og er det kommet nu saa vidt med dig?

Edgar.

Hvem giver stakkels Thomas Noget? den Onde har ført ham gjennem Ild og Luer, over Floder og stride Strømme, gjennem Moser og Hængedynd; han har lagt Knive under hans Hovedgjærde og Strikker i hans Kirkestol, sat Rottekrud ved hans Suppe og gjort hans Hjerte overmodigt, saa han red paa en brun Traver over fire Tommers Broer og jog efter sin egen Skygge som efter fredløs Mand. — Gud bevare dine fem Sandser! — Thomas er forfrossen; (klapprer med Tænderne) Hu! hu! hu! — Gud frie dig fra Hvirvelvinde og fra onde

Digitized by Google

Stjerner og fra Smitsot! — Giv stakkels Thomas lidt i Guds Navn, ham, som den Onde plager. Der kunde jeg see ham nu — og der — og der — og nu der igjen og der!

(Uveiret vedbliver.)

Lear.

Hvad! har hans Døttre bragt det saa vidt med ham? — Beholdt du selv slet Intet? gav dem Alt?

Narren.

Jo! han beholdt et Lagen til at svøbe sig i; ellers maatte vi jo alle blive skamfulde ved at see paa ham.

Lear.

Saa gid hver Plage, som paa Skjæbnens Bud
i Luften svæver over Syndens Hoved,
maa ramme dine Døttre!

Kent.

Kjære Herre,
han har jo ingen Døttre.

Lear.

Løgn! Forræder!
Saa dybt kan Intet trykke ham i Støvet
undtagen Døttres Utaknemlighed.
Er det saa Skik, at hver en affat Fader
saaledes raser mod sit eget Kjød?
Den Straf er vel betænkt! det Kjød, som avled
de Børn, der ligne Pelikanens Unger.

Edgar.

Pillikok sad paa Pillikoks Høi;
Hallo, Hallo, lo, lo!

Narren.

Denne kolde Nat vil gjøre os alle til Narre og Vanvittige.

Digitized by Google

Edgar.

Tag dig vel iagt for den Onde! ær din Fader og din Moder; hold dit Ord og Løfte; sværg ikke; begjær ikke anden Mands Fæstemø; sæt ikke dit kjære Hjerte til Pral og Pragt! — Thomas fryser!

Lear.

Hvad har du været?

Edgar.

En Kavaler, stolt i Sind og Hu; som krusede mit Haar, bar Handske paa min Hue, tjente min Dames onde Lyst, og bedrev Mørkets Gjerning med hende; svor en Ed for hvert Ord, jeg talte, og brød den igjen ligefor Himlens velsignede Ansigt; sov ind med onde Lyster og vaagnede for at følge dem. Vin var min Glæde, Tærninger mit Liv og min Lyst; og hos Kvinderne var jeg værre end Tyrken; mit Hjerte var falsk, mit Øre letsindigt, min Haand blodig; jeg var uren som et Svin, tyvagtig som en Ræv, graadig som en Ulv, gal som en Hund, rovbegjerlig som en Løve. Lad ikke knirkende Sko eller raslende Silkeklæder forraade dit stakkels Hjerte til Kvinderne. Hold din Fod fra Syndens Huse, din Haand fra Forklæder, din Pen fra Aagerkarlens Bog, og byd den Onde Trods. — Endnu blæser den kolde Vind igjennem Hvidtjørnen, siger: sum, mum, mum. Heidumdiderum; Dauphin min Gut! Hurra! lad ham ride forbi!

(Uveiret vedbliver.)

Lear.

Du var bedre faren, om du laa i din Grav, end nu, du maa trodse dette Gudsveir med dit nøgne Legeme! — Er et Menneske ikke mere end dette? — See ret paa ham! — Du er ikke i Gjæld til Ormen for Silke, til Dyret for Skind, til Faaret for Uld, til Moskuskatten for Vellugt. — Ha, tre af os her ere forfalskede; du er ægte! Mennesket uden Pynt er

Digitized by Google

ikke andet end saadant et stakkels nøgent Gaffeldyr, som du er! — Bort! bort! I laante Fjer! — kom, knap op her! —

(Han river Klæderne af sig.)

Narren.

Nei, hør, Fatter, slaa dig tiltaals; det er en slem Nat at svømme i. — Nu vilde et lille Baal paa vilden Mark ikke være mere end en gammel forlibt Nars Hjerte; en lille Gnist, og hele det øvrige Legeme koldt. — See, der kommer en Lygtemand! —

Edgar.

Det er den onde Aand Flibbertigibbet; han begynder, naar det ringer til Solnedgang, og gaaer til det første Hanegal. Han volder Hinder og Pletter i Øiet, Skelen og Harestaar, sætter Meldug i Hveden og skader det stakkels Kreatur paa Jorden. —

Sankt Withold gik tregange Heden om;
den Mareminde selvniende kom;
han bød hende fare
med hele sin Skare:
„far hen, du Trold,
i Helvedes Vold!“

Kent.

Hvor gaaer det, Herre?

(Gloster kommer ind med en Fakkel.)

Lear.

Hvem er det?

Kent.

Hvem der?

Hvad vil I?

Gloster.

Hvem er I? nævn Eders Navne?

Digitized by Google

Edgar.

Stakkels Thomas, som æder den svømmende Frø, Tudsen, Øglen, Firbenet og Vandsnogen, som i sit Hjertes Vaande, naar den Onde anfægter ham, æder Komøg for Salat og sluger gamle Rotter og druknede Hundehvalpe, og drikker den grønne Slim paa den stillestaaende Vandpøl; som bliver pidsket fra Sogn til Sogn og sat i Blokken og straffet og indespærret; som engang havde tre Klædninger til sin Ryg, sex Skjorter til sin Krop, Hest at ride og Værge at bære;

Men Rotter og Mus og Kryb er den Mad,
som Thomas har faaet syv Aar i Rad.

Tag dig iagt for ham, der er i Hælene paa mig. — Stille, Smolkin! Stille, du onde Aand!

Gloster.

Har Eders Høihed ikke bedre Selskab?

Edgar.

Mørkets Fyrste er en Adelsmand; han hedder Modu og Mahu.

Gloster.

Ak! saa vanslægtet er vort Kjød og Blod,
at det kan hade den, der avled det!

Edgar.

Stakkels Thomas fryser.

Gloster.

Gaa hjem med mig; min Trostab kan ei lyde
i Alting Eders Døttres haarde Bud.
Endskjøndt de bød mig stænge mine Døre
og give Jer til Pris for Nattens Vildhed,
har jeg dog vovet at opsøge Jer
og bringe Jer i Hus til Ild og Føde.

Digitized by Google

Lear.

Først maa jeg tale dog med denne Vismand:
sig, hvad er Grund til Tordnen?

Kent.

Kjære Herre!
tag dog imod hans Tilbud; ty til Hus!

Lear.

Et Ord kun først med denne lærde Mand
fra Theben: sig, hvad er din Videnskab?

Edgar.

At staae den Onde imod og dræbe Utøi.

Lear.

Jeg har et Spørgsmaal under fire Øine.

Kent (til Gloster.)

Min Herre, faa ham dog til at gaae med;
see, hans Forstand begynder at forvirres.

Gloster.

Og kan det undre dig? Hans Døttre staae
ham efter Livet. — Ak, den gode Kent! —
han har jo sagt ham det forud. — Den arme
fredløse Mand! — Du siger, Kongen vil
gaae fra Forstanden; — Ven, jeg siger dig,
jeg selv er ikke langt derfra. Jeg havde
en Søn; — nu er han fredløs og forskudt; —
han stod mig efter Livet, nu for nylig;
jeg elsked ham, min Ven; nei, ingen Fader
har elsket høiere; jeg siger dig,
den Sorg har helt forstyrret min Forstand. —

(Uveiret vedbliver.)

O, hvilken Nat! — Jeg beder, Eders Høihed! —

Lear.

Undskyld mig! — Ædle Vismand, gjør mig Selskab!

Digitized by Google

Edgar.

Thomas fryser.

Gloster.

Gaa ind i Hytten, Dreng, og varm dig der.

Lear.

Kom Alle med!

Kent.

Nei Herre, denne Vei!

Lear.

Med ham! Jeg følger med min vise Mester!

Kent (til Gloster.)

Ak, føi ham; lad ham tage Knøsen med.

Gloster.

Saa tag ham med da.

Kent.

Kom, Dreng, gaa med os.

Lear.

Kom, min Athenienser!

Gloster.

Stille! stille!

Edgar.

Hr. Roland kom til det mørke Taarn, —
saa raabte den Kjæmpe: Hu, Ha, Fy!
jeg lugter Blod af en britisk Mand.

(de gaae.)

Femte Scene.

Værelse i Glosters Borg.

(Cornwall og Edmund komme ind.)

Cornwall.

Jeg vil have Hævn over ham, inden jeg forlader hans Hus.

Digitized by Google

Edmund.

Det ængster mig næsten at tænke paa, hvorledes man vil fordømme mig, fordi Naturens Røst maa vige for min Lenspligt.

Cornwall.

Jeg seer nu, at det ikke saa ganske var Ondskab, der drev Eders Broder til at staae ham efter Livet, men snarere en Følelse af sit eget Værd, som blev opirret og drevet til Handling ved den Gamles Nederdrægtighed.

Edmund.

Det er en haard Skjæbne, at jeg maa føle Anger ved at gjøre min Pligt! Her er det Brev, som han taler om, og som beviser, at han er en hemmelig Tilhænger af Frankrigs Planer. O, Himmel! gid dog dette Forræderi ikke var til, eller gid det ikke var mig, der havde opdaget det!

Cornwall.

Følg med til Hertuginden!

Edmund.

Hvis Indholdet af dette Brev er paalideligt, faaer I meget at gjøre.

Cornwall.

Hvad enten det er sandt eller falsk, saa har det gjort dig til Jarl af Gloster. Søg efter din Fader, for at vi strax kan fængsle ham.

Edmund (afsides.)

Finder jeg ham ifærd med at staae Kongen bi, saa vil det give Mistanken endnu mere Næring. (høit.) Jeg vil blive ved i min Troskab, om det end er en haard Kamp mellem den og Blodets Røst.

Cornwall.

Jeg vil stole paa dig, og i mit Venskab skal du finde en bedre Fader.

Digitized by Google

Sjette Scene.

Et Værelse i et Bondehus i Nærheden af Borgen.

(Gloster, Lear, Kent, Narren og Edgar komme ind.)

Gloster.

Her er dog bedre end under aaben Himmel; tag til Takke med det; jeg vil gjøre, hvad jeg kan, for at gjøre det hyggeligere; jeg skal strax igjen være hos Eder.

Kent.

Hele hans Aandskraft er bukket under for den stærke Sorg. — Guderne lønne Eders Godhed!

(Gloster gaaer.)

Edgar.

Frateretto kalder paa mig og fortæller mig, at Nero fisker i Mørkets Sø. — Ved, du som er uskyldig, og tag dig iagt for den Onde.

Narren.

Hør, Fatter, sig mig: er en gal Mand Adelsmand eller Bondemand?

Lear.

Konge! Konge!

Narren.

Nei, han er en Bondemand, som har en Adelsmand til Søn; den Bondemand er jo gal, der seer paa, at hans Søn bliver Adelsmand før han selv.

Lear.

Et Tusinde med røde Flammespyd,
som hvislende sig styrted over dem!

Edgar.

Den Onde bider mig i Ryggen!

Narren.

Den er gal, der stoler paa en Ulvs Tamhed, en Hests Sundhed, en Drengs Kjærlighed og en Skjøges Ed.

Digitized by Google

Lear.

Ja, det skal skee! Nu vil jeg dømme dem!

(til Edgar.)

Kom, sæt dig her, høilærde Dommer?

(til Narren.)

Her,

du vise Herre! — — Kom, I to Hunræve! —

Edgar.

See, hvor han staaer og stirrer! — — Gjør I søde Miner for Retten, Frue?

Skjøn Betty, kom over Aaen til mig! —

Narren.

Hendes Baad er itu,
og med velberaad Hu
hun vover sig ikke herover til dig.

Edgar.

Den Onde hjemsøger stakkels Thomas i en Nattergals Stemme. Hoppedands skriger i Thomas' Mave efter to Spegesild. — Gal ikke, du sorte Engel! jeg har ingen Mad til dig.

Kent.

Hvor gaaer det, Herre? staa ei saa forstenet!
Vil I ei lægge Jer til Ro paa Leiet?

Lear.

Først vil jeg høre deres Sag. — Frem, Vidner!

(til Edgar.)

Du Mand i Dommerkaaben, tag dit Sæde!

(til Narren.)

og du, som hjælper ham med Rettens Vægtskaal,
sid hos ham der!

(til Kent.)

Du hører med til Retten,

tag Plads!

Digitized by Google

Edgar.

Nu lad os dømme rettelig. —
Sover eller vaager du, Hyrde skjøn?
dine Lam i Kornet gaae;
men fløit engang med din Rosenmund;
de skal ingen Skade faae.
Purr! Katten er graa!

Lear.

Forhør hende først; det er Goneril. Her gjør jeg min Ed, for denne hæderlige Forsamling, paa at hun har stødt den stakkels Konge bort med sin Fod.

Narren.

Kom hid, min Frue. Er Eders Navn Goneril?

Lear.

Det kan hun ikke fragaae.

Narren.

O, om Forladelse! jeg antog Jer for en Lænestol.

Lear.

Her er En til, hvis skumle Blikke vidne
om hendes Hjertelag. — Stands hende der!
Til Vaaben! Ild og Sværd! — Bestikkelse! —
du falske Dommer! lod du hende slippe? —

Edgar.

Gud bevare dine fem Sandser!

Kent.

Ak! Herre, hvor er den Taalmodighed,
som I saa tidt var stolt af at bevare?

Edgar (afsides.)

Nu tage mine Taarer hans Parti
saa stærkt, at de fordærve mig mit Spil.

Lear.

See! alle mine Hunde, store, smaa,

Digitized by Google

Pasop, Trofast og Vakker gjøe ad mig.

Edgar.

Thomas vil kaste sit Hoved efter dem; — Væk, I Køtere!

Enten Snuden er sort eller hvid,
om der er Gift i Eders Bid,
Bulbider, Mynde, Køter graa,
Jagthund og Skjødehund, store og smaa,
Stumphale, Loddensvands, hver en Hund
Thomas kan faae til at tude, bi kun!
blot jeg kaster mit Hoved engang:
væk er de alle; hei, hvor de sprang!

Hallo, Hallo, Hallolo! — Kom lad os gaae til Vaagestuer og Markeder og Torvepladser! — (afsides) Stakkels Thomas, nu er det ude med dit Gjøgleri.

Lear.

Saa lad dem nu skjære Regan op og see, hvad det er, der ruger omkring hendes Hjerte. Skulde der være en naturlig Grund til, at saadanne Hjerter ere saa haarde? — Eder, Herre, vil jeg holde som En af mine hundrede Mænd; kun holder jeg ikke af Snittet paa Eders Klæder; I vil maaskee sige, at det er Skik og Brug i Persien; men lad dem forandre.

Kent.

Læg Eder dog en Stund til Hvile, Herre.

Lear.

Gjør ingen Støi! gjør ingen Støi; træk Omhænget for; saaledes, saaledes. Imorgen tidlig vil vi spise til Aften; saaledes, saaledes!

Narren.

Og jeg vil gaae tilsengs til Middag.

(Gloster kommer tilbage.)

Digitized by Google

Gloster.

Kom hid, min Ven; hvor er min Herre, Kongen?

Kent.

Her; — lad ham sove; han er fra sin Samling.

Gloster.

O, Ven, saa tag du ham i dine Arme;
jeg har just hørt et Anslag mod hans Liv;
læg ham i Bærestolen, der staaer færdig,
og drag afsted til Dover; du skal blive
velkommen der og finde Hjælp. Tag fat
og bær din Herre; tøver du en kort
halv Time kun, saa er hans Liv fortabt
og dit og alle deres, som endnu
vil staae ham bi. Tag fat; følg mig; jeg sørger
for Reiseforraad og for rask Befordring.

Kent.

Den overvældede Natur vil blunde.
Den Søvn er muligvis en Balsom for
det syge Sind, som neppe kunde læges,
hvis ikke denne Hvile blev det skjænket.

(til Narren.)

Kom hid, tag Haand i med, og bær din Herre;
du kan ei blive her.

Gloster.

Kom, kom, afsted!

(Gloster, Kent og Narren bære Lear ud.)

Edgar.

Naar Overmænd maa dele vore Kaar,
da synes os vor egen Nød ei haard.
Den lider tungest, som alene lider,
og mindes kun sin svundne Lykkes Tider;

Digitized by Google

den halve Smerte har du overvundet,
har du i Sorg og Nød Stalbrødre fundet;
hel let mig tykkes nu den Nød, jeg led,
da det, som bøier mig, slaaer Kongen ned; —
hans Døttre som min Fader. — Thomas, agt
paa Tidens Tegn, og kast den falske Dragt,
naar Løgnens Net ei meer dig kan besnære,
og Prøvens Stund har tvættet ren din Ære.
Naar Kongen frelses blot, saa lad det gaae
i Nat kun som det vil! — Giv Agt! pas paa!

(gaaer.)

Syvende Scene.

Et Værelse i Glosters Borg.

(Cornwall, Regan, Goneril og Tjenere komme ind.)

Cornwall.

Il alt, hvad I kan, til hans Høihed, Eders Husbond; vis ham dette Brev: den franske Hær er landet. — Søg efter Gloster, den Forræder! (nogle Tjenere gaae.)

Regan.

Lad ham strax hænge!

Goneril.

Riv hans Øine ud!

Cornwall.

Overlad ham til min Vrede. — Edmund, ledsag vor Søster; den Hævn, vi nødes til at tage over Eders troløse Fader, sømmer det sig ikke for Eder at see paa. Naar I kommer til Hertugen, saa forman ham til at ruste sig saa hurtigt som muligt; vi maa gjøre det samme. Vore Ilbud skal hurtigt bringe Efterretning imellem os. — Farvel, kjære Søster! Farvel, Jarl af Gloster!

(Oswald kommer ind.)

Nu, hvor er Kongen?

Digitized by Google

Oswald.

Jarl Gloster har i Londom bragt ham bort;
fem sex og tredve af hans Riddere,
som ivrigt søgte ham, traf ham ved Porten;
de drage nu med fler af Jarlens Mænd
med ham ad Dover til; der prale de
af velbevæbnet Hjælp, som venter dem.

Cornwall.

Skaf Heste strax til Eders Frue.

Goneril.

Søster,
Farvel! — Farvel, min kjære Hertug!

Cornwall.

Edmund,
Farvel! — (Goneril og Edmund gaae.)
Søg efter den Forræder Gloster;
bring ham herhid, og bind ham som en Tyv! —
Tør vi end ikke straffe ham paa Livet
foruden Lov og Dom, tilsteder dog
vor Magt os vel en Hævn, som man kan dadle,
men ikke kræve os til Regnskab for.
Hvem kommer der? er det Forræderen?
(Tjenerne komme tilbage med Gloster.)

Regan.

Den utaknemmelige Ræv! der er han!

Cornwall.

Bind fast hans visne Arme!

Gloster.

Eders Høihed,
hvad har I dog istinde? — Kjære Venner,
betænk dog, I er mine Gjæster; gjør
mig ingen Ustjel.

Digitized by Google

Cornwall.

Bind ham, siger jeg.

(Gloster bindes.)

Regan.

Haardt, haardt! den lumpne Niding!

Gloster.

Grumme Frue,
det er jeg ikke.

Cornwall.

Bind ham her til Stolen; —
du Niding, du skal see —

(Regan rusker ham i Skjægget.)

Gloster.

Ved Himlens Guder!
det er en nedrig Daad at ruske mig
i Skjægget.

Regan.

Saa hvidhaaret og saa falsk!

Gloster.

Du onde Frue, disse Haar, som nu
du river af min Kind, de skal faae Liv
og føre Klage; jeg er Eders Vært;
I burde ei med Røverhaand mishandle
mit gjæstfri Aasyn saa; — hvad vil I gjøre?

Cornwall.

Hvad var det for et Brev, I fik fra Frankrig?

Regan.

Svar uden Omsvøb; thi vi veed Besked.

Cornwall.

Hvad Forbund har I med Forræderbanden,
som nys er landet her i Riget?

Digitized by Google

Regan.

Svar!

Hvem har I sendt den gale Konge til?

Gloster.

Jeg fik et Brev, kun paa Formodning skrevet,
fra En, hvis Sindelag er upartisk
og ikke fjendtligt.

Cornwall.

Paafund!

Regan.

Løgn!

Cornwall.

Og hvor
har du sendt Kongen hen?

Gloster.

Til Dover.

Regan.

Hvorfor
til Dover? Var det ikke under Livsstraf
forbudet dig —

Cornwall.

Hvorfor til Dover? svar
paa dette først.

Gloster.

Jeg staaer ved Pælen bunden
og maa staae Dysten ud.

Regan.

Hvorfor til Dover?

Gloster.

Fordi jeg ikke vilde see dig rive
med grumme Kløer hans gamle Øine ud,
for ei at see din vilde Søster slaae

Digitized by Google

sin Hugtand i hans kongelige Legem.
Den Storm, som han holdt ud med blottet Hoved
i denne helvedsorte Nat, den kunde
vel reise Havet op mod Himlens Hvælving
og slukke Stjernelamperne. Men han,
den stakkels gamle Sjæl, hjalp Himmelen
at regne. — Dersom Ulve havde staaet
og tudet ved din Port en saadan Nat,
du burde sagt: „Borgvægter, luk dem ind". —
Alt Grusomt blev jo stemt til Mildhed. — Men
jeg skal vel see den vingesnarte Hævn
indhente slige Børn.

Cornwall.

Nei, see det skal
du aldrig. — Hold nu fast paa Stolen, Karle! —
Paa dine Øine vil jeg sætte Foden.

Gloster.

Hvo, som vil leve, til han bliver gammel,
han hjælpe mig! — O, grusomt! O, I Guder!

Regan.

Den ene Side gjør jo nu den anden
til Spot; det andet med!

Cornwall.

Nu? seer du Hævnen?

En Tjener.

Stands, Herre! fra min Barndom har jeg været
i Eders Tjeneste; men aldrig tjente
jeg Eder bedre dog, end nu, da jeg
tilraaber Eder: stands!

Regan.

Hvordan? du Hund!

Digitized by Google

Tjeneren.

Ifald I havde Skjæg paa Eders Hage,
saa rusked jeg det nu. —

(Cornwall drager Sværdet og løber imod ham.)

Hvad vil I?

Cornwall.

Træl!

Tjeneren.

Nu vel! saa kom og tag, hvad Vreden giver.

(han vækker og saarer Cornwall.)

Regan (til en anden Tjener.)

Giv mig dit Sværd! — Det tør en Bonde vove?

(griber Sværdet og saarer ham bagfra.)

Tjeneren.

O, jeg er dræbt! — Jarl, I har end et Øie
at see ham straffet med. — O! —

(han døer.)

Cornwall.

At det ikke
faaer meer at see, skal jeg vel sørge for. —
Ud, usle Slimklump! — hvor er nu din Glands?

Gloster.

Alt mørkt og trøsteløst! — Hvor er min Edmund?
Edmund, opflam hver Gnist i din Natur
til Gjengjæld for den Gjerning!

Regan.

Ti, Forræder!
Det er din Fjende, som du kalder paa,
ham var det just, som røbed os din Svig;
at ynkes over dig er han for god til.

Gloster.

Jeg Daare! Saa har Edgar da lidt Uret!

Digitized by Google

I milde Guder! tilgiv mig min Synd!
og gjør ham lykkelig!

Regan.

Jag ham paa Porten
og lad ham lugte sig sin Vei til Dover! —
Min Husbond, I er bleg! — hvad fattes Eder?

Cornwall.

Jeg fik et Saar; — kom med, min Frue; — Jag
den blinde Niding bort; — kast denne Træl
paa Møddingen. — Regan, jeg bløder stærkt!
det Saar kom ubeleiligt; — giv mig Armen! —
(han gaaer ud, støttet paa Regan; Glaster løses og ledes ud.)

Første Tjener.

Jeg bryder mig ei om, hvad Ondt jeg gjør,
hvis denne Mand kan fare vel i Verden!

Anden Tjener.

Og hvis hun lever længe og tilsidst
faaer en naturlig Død paa Sotteseng,
vil alle Kvinder blive til Uhyrer.

Første Tjener.

Kom, lad os følge med den gamle Jarl
og faae den Gale til at lede ham;
hans Daarskab siger ikke nei til Noget.

Anden Tjener.

Ja gaa du kun; jeg henter noget Hør
og Æggehvider til at lægge paa
hans blodige Øine. Himlen staa ham bi! —
(de gaae til forskjellige Sider.)

Digitized by Google

Fjerde Act.

Første Scene.

Heden.

(Edgar kommer ind.)

Edgar.

Det er dog bedre, vitterligt foragtet,
end smigret og alligevel foragtet.
Den, som har naaet det Værste, som er ringest
og mest forstudt af Lykken, han har Haabet
tilbage dog, han lever uden Frygt.
Det Bedste kan kun skiftes om til Sorg;
det Værste vender om igjen til Glæde.
Velkommen da, du indholdsløse Luft,
som jeg omfatter; den Ulykkelige,
som du har nedblæst til det Værste, skylder
din Stormvind Intet! — Men hvem kommer der?

(Gloster kommer ind, ledet af en gammel Mand.)

Min Fader! ledet som en stakkels Tigger! —
O, Verden! Verden! hvis du ikke blev os
forhadt ved dit omskiftelige Lune,
saa vilde Ingen lade Livet fare,
naar Alderdommen kom.

Den Gamle.

O, kjære Herre,
jeg har jo været Eders Faders Fæster
og Eders vel i fire Snese Aar.

Gloster.

Gaa nu, gaa bort; gaa nu din Vei, min Ven;
din Bistand kan slet Intet nytte mig;
dig kan den skade.

Digitized by Google

Den Gamle.

I kan ikke see
at finde Veien.

Gloster.

Jeg har ingen Vei
og trænger derfor ei til Øine; dengang
jeg saae, da snubled jeg. Hel ofte seer man,
at just vor Ringhed er vort Værn, vor Mangel
er just vor Lykke. — Edgar, kjære Søn!
du Maal for en bedragen Faders Harme;
o følte jeg engang dig i min Favn,
saa sagde jeg, jeg havde Synet atter.

Den Gamle.

Hvad nu? hvem der?

Edgar (afsides.)

O Guder, hvem kan sige:
„det Værste har jeg naaet;“ — min Lod er værre,
end nogentid den var.

Den Gamle.

Det er den stakkels
forrykte Thomas.

Edgar (afsides.)

Og end værre kan
den blive; den er ikke værst endnu,
mens man kan sige: „dette er det værste“.

Den Gamle.

Hvor skal du hen, min Knøs?

Gloster.

Er det en Tigger?

Den Gamle.

Forrykt og dertil Tigger.

Digitized by Google

Gloster.

Lidt Forstand
maa han dog eie, siden han kan tigge.
Inat i Stormen saae jeg slig en Stakkel;
og tænkte: Mennesket er dog en Orm;
min Søn randt mig i Hu derved, og dog
mit Hjerte var ham neppe venlig sindet;
men siden har jeg faaet meer at vide.
Hvad Fluer er for overgivne Drenge,
er vi for Guderne; de dræber os
for Morskabs Skyld.

Edgar (afsides.)

Hvorledes er det muligt? —
Et uselt Haandværk det, at spille Gjæk
for Sorgen, sig og Andre kun til Harm. —
(høit) Gudsfred!

Gloster.

Er det den nøgne Knøs?

Den Gamle.

Ja, Herre.

Gloster.

Saa gaa din Vei, og dersom du for min Skyld
vil komme til os en Milsvei herfra
paa Dovervei, gjør det for gammelt Venskab,
og bring lidt Klæder til det nøgne Skrog;
han kan vel lede mig.

Den Gamle.

Ak, han er jo
fra Vid og Sands.

Gloster.

Det er den onde Tid,
naar Gale lede Blinde! — gjør nu, som

Digitized by Google

jeg bad dig, eller gjør kun, som du lyster;
men først og fremmest gaa.

Den Gamle.

Jeg bringer ham
min bedste Klædning, hvad der end skal skee.

(gaaer.)

Gloster.

Du nøgne Knøs, hør!

Edgar.

Stakkels Thomas fryser. —
(afsides) Jeg kan ei længer drive dette Spil!

Gloster.

Kom hid, min Dreng!

Edgar (afsides.)

Og dog, det er nødvendigt.
(høit) Nu Gud velsigne dine stakkels Øine!
de bløder jo.

Gloster.

Sig, veed du Vei til Dover?

Edgar.

Baade Stente og Led, Kjørevei og Gangsti. De har skræmmet stakkels Thomas fra Vid og Sands. Gud fri hver ærlig Mands Barn fra den Onde. Fem onde Aander har været i stakkels Thomas paa engang. Vellystens Aand, Obidicut; Stumhedens Fyrste, Hoppedands; Tyveaanden, Mahu; Morderaanden, Modo; Flibbertigibbet, Vrængedjævelen; men han er siden faret i Kammerjomfruer og Stupiger. — Gud velsigne Jer, Herre! —

Gloster.

Her, tag min Pung, du, som af Himlens Svøber
saa dybt ydmyget blev! — min bittre Nød
maa tjene til din Lykke. Guder, lad

Digitized by Google

det altid gaae saaledes; lad den Mand,
som lever kun i Overflod og Lyst,
som haaner Eders Bud og ei vil see,
fordi han ikke føler, — lad ham føle
flux Eders Magt; da skulde Overmaalet
udslettes snart ved ligelig Fordeling,
og hver faae nok. — Du kjender Dover?

Edgar.

Ja.

Gloster.

Der er et Fjeld, hvis høie Tinde luder
forfærdeligt mod Dybet ved dets Fod;
bring mig derhen kun, yderst ud paa Brinken,
saa vil jeg lette dig din Armods Byrde
med et Klenodie, jeg bærer hos mig; —
derfra behøver jeg ei meer at ledes.

Edgar.

Giv mig kun Armen; Thomas leder dig.

(de gaae.)

Anden Scene.

(Edmund og Goneril komme ind.)

Goneril.

Velkommen, Jarl! — Det undrer mig, at ikke
min fromme Husbond drager mig imøde.

Oswald kommer.)

Hvor er dog Eders Herre?

Oswald.

Indenfor,
min Frue, men besynderlig forandret.
Jeg meldte ham om Hæren, der var landet:
han smiled; — jeg fortalte ham, I kom:

Digitized by Google

„Desværre“, svared han, og da jeg talte
om Glosters Troløshed og om hans Søns
trofaste Tjeneste, da skjældte han
mig ud for Dosmer, sagde, at jeg havde
vendt Vrangen ud paa Sagen. — Hvad der skulde
fortørne ham, det synes ham just kjært,
det glædelige gjør ham utilfreds.

Goneril (til Edmund.)

Saa skal I ei gaae videre; det er
hans Feigheds Aand, der Ingenting tør vove.
Han er ufølsom mod Forhaanelser,
der kræve Tilsvar. Hvad vi ønsked os
paa Veien, kan vel blive virkeligt.
Drag strax tilbage til min Svoger, Edmund;
fremskynd hans Rustninger og før hans Hær;
jeg maa vel bytte Vaaben her i Huset;
og give Tenen i min Husbonds Haand,
min Tjener her skal gaae som trofast Bud
imellem os. Hvis I tør vove Noget
for Eder selv, saa skal I høre snart
en Hersterindes Bud. —

(hun rækker ham en Sløife.)

Bær den; vær taus!
Bøi Eders Hoved. Dette Kys, ifald
det turde tale, vilde løfte høit
i Sky dit Mod; — forstaa mig og farvel!

Edmund.

I Dødens Rækker er jeg din.

(gaaer.)

Goneril.

Min Gloster! —
O, hvilken Forskjel mellem Mand og Mand!

Digitized by Google

Dig hører Kvindegunst med Rette til;
min Daare har kun Magten over mig.

Oswald.

Der kommer Hertugen, min ædle Frue.

(han gaaer.)

(Hertugen af Albanien kommer ind.)

Goneril.

Jeg har dog været værd en Hilsen før.

Albanien.

O, Goneril, du er ei værd det Støv,
som Hvirvelvinden blæser i dit Ansigt. —
Jeg gruer for et Sindelag som dit;
det Væsen, som forsmaaer sit eget Ophav,
faaer aldrig i sig selv begrændset Tryghed.
Den Gren, der skiller sig fra Næringssaften
i Moderstammen, maa nødvendig visne
og blive Mørkets Redskab.

Goneril.

Det er nok,
den Text er dum.

Albanien.

Hvad viist og godt er, synes
slet for de Slette. Alt hvad smudsigt er,
har ikkun Smag for Smuds. Hvad har I gjort?
som Tigre har I handlet, ei som Døttre.
En Fader, og en kjærlig gammel Mand,
hvis Haand den lodne Bjørn jo vilde slikke
med Ærefrygt, ham har I bragt til Vanvid; —
barbarisk, unaturligt! og min Broder,
han kunde taale, at I gjorde det?
en Mand, en Fyrste, rigt af ham begavet?
Hvis ikke Himlen snart nedsender synligt

Digitized by Google

sin Vredes Engle mod saa fule Synder,
saa bliver Enden: Menneskenes Slægt
opsluger glubsk sig selv, som Dybets Rovdyr.

Goneril.

Du feige Mand! din Kind er ikkun skabt til
at taale Slag, din Pande kun til Skam!
Du har ei faaet Øine til at skjelne
din Ære fra din Skjændsel. Veed du ikke,
kun Daarer ynke Ridingen, der straffes,
før han sik gjort det Onde? — Hvorfor tier
din Tromme? Frankrig folder ud sit Banner
i dette tause Land; din Banemand
i busket Hjelm dig truer; medens du,
du sidder stille, fromme Nar, og klynker:
„Ak! hvorfor gjør han det!"

Albanien.

Speil dig, du Satan!
Selv Djævle klæder ikke Sjælens Grimhed
saa grueligt som Kvinder.

Goneril.

Usle Daare!

Albanien.

Du Skifting, herskesyge Kvinde! skam dig!
Vræng ikke som en Trold! hvis det sig sømmed,
at disse Hænder fulgte Blodets Drift,
de kunde vel faae Lyst at slide Kjødet
fra dine Ben. — Men, skjøndt du er en Djævel,
er dog din Kvindeskikkelse dit Værn.

Goneril.

Ei, hvor mandhaftig nu!

(Et Bud kommer.)

Digitized by Google

Albanien.

Hvad bringer du?

Budet.

Ak! Eders Naade, Hertugen af Cornwall
er død, — dræbt af sin Svend, imens han blinded
Jarl Glosters andet Øie.

Albanien.

Glosters Øine?

Budet.

En Svend, opfostret i hans Hus, blev greben
af Medynk, satte sig imod hans Gjerning
og drog sit Sværd imod sin høie Herre, —
som vred foer frem og dræbte ham i Skaren;
men fik dog selv et farligt Saar, der siden
har voldt hans Død.

Albanien.

Det viser, I er end
deroppe, Dommere! saa snart I ramme
vor Synd hernede! — Men, den arme Gloster!
og mistede han da det andet Øie?

Budet.

Ja, begge, begge, Herre. — Dette Brev,
min ædle Frue, kræver hurtigt Svar;
det er fra Eders Søster.

Goneril (affides.)

Det er godt
i een Henseende; men hun er Enke;
min Gloster er hos hende; saare let
mit hele Luftslot kunde styrte ned
paa mit forhadte Liv. — Forresten smager
den Nyhed ikke slet. — (høit) Naar jeg har læst det,
skal du faae Svar. (gaaer.)

Digitized by Google

Albanien.

Hvor var hans Søn, dengang
de blinded ham?

Budet.

Han var paa Veien hid
med hendes Naade.

Albanien.

Han er ikke her.

Budet.

Nei; thi jeg mødte ham paa Veien hjemad.

Albanien.

Og veed han denne gruelige Gjerning?

Budet.

Ja, Herre, det var ham, som angav ham;
han drog med Forsæt hjemmefra for ikke
at hindre deres Hævn.

Albanien.

Jeg lever, Gloster.
Din Troskab mod din Konge vil jeg lønne
og hævne dine Øine. — Kom, min Ven,
og giv mig fuld Besked om, hvad du veed.

(de gaae.)

Tredie Scene.

Den franske Leir ved Dover.

(Kent og en Ridder komme ind.)

Kent.

Hvorfor er Frankrigs Konge draget hjem
saa pludseligt? veed I, hvad Grunden er?

Ridderen.

En vigtig Statssag lod han uafgjort,
som, siden han kom hid, har vakt Bekymring

Digitized by Google

og voldt i Riget saadan Frygt og Fare,
at det var ønskeligt og høist nødvendigt,
han selv kom hjem.

Kent.

Hvem har han efterladt
som Høvding?

Ridderen.

Frankrigs Marskalk, Herr Le Fer.

Kent.

Bevæged Eders Brev ei Dronningen
til noget Tegn paa Smerte?

Ridderen.

Jo, hun tog det
og læste det, mens jeg stod hos, og stundom
en Taare trilled stor og tung ned ad
den sine Kind; hun syntes Dronning over
sin Sorg, der oprørst vilde gjøre sig
til hendes Konge.

Kent.

Saa blev hun bevæget.

Ridderen.

Men ei til Lidenskab. Sagtmodigheden
og Sorgen kappedes om, hvem der kunde
forskjønne hende mest. I har seet Solskin
og Regn tilsammen; hendes Smil og Taarer
var lig en saadan Dag, kun skjønnere.
De lykkelige Smil, der spilled om
den fulde Læbe, syntes ei at kjende
til hendes Øines Gjæster, der tog Afsked
lig Perler, dryppende fra Diamanter.
Ja, Sorgen var et kjært og sjeldent Smykke,
ifald den klædte Alle saa.

Digitized by Google

Kent.

Men gjorde
hun Eder ingen Spørgsmaal?

Ridderen.

Et Par Gange
hun sukked Navnet „Fader" frem saa tungt,
som om det klemte hendes Hjerte; — raabte:
„O, Søstre, Søstre! — Kvinders Skjændsel! Søstre!
Kent! Fader! Søstre! Hvad? i Storm og Nat?
Hvem troer nu paa Barmhjertighed?" — Da strømmed
en hellig Regn fra hendes Øines Himmel
og drukned Smertens Røst; saa foer hun ud
og søgte med sin Sorg til Ensomheden.

Kent.

Ja, Stjernerne, de høie Stjerner er det,
der styre vor Natur; hvorledes kunde
af et og samme Par vel ellers fødes
saa høist forskjelligt Afkom? — Har I siden
seet hende?

Ridderen.

Nei.

Kent.

Var det før Kongens Hjemfart?

Ridderen.

Nei, siden.

Kent.

Vel; den arme, syge Lear
er her i Staden; og han mindes stundom,
i lyse Mellemrum, hvorfor vi kom,
og vil paa ingen Maade see sin Datter.

Ridderen.

Og hvorfor ikke?

Digitized by Google

Kent.

Skamfuldhedens Magt
gjør ham forsagt; — hans eget haarde Sind,
der unddrog hende sin Velsignelse,
drev hende fra sit Hjem at friste Lykken
i fremmed Land, gav hendes Arveret
til hendes Søstre bort, de Hundesjæle, —
det er nu i hans Sind en Braad saa giftig,
at brændende Skamrødme holder ham
tilbage fra Cordelia.

Ridderen.

Stakkels Herre!

Kent.

Sig, veed I noget om Albaniens
og Cornwalls Hær.

Ridderen.

Ja vel; den er i Marken.

Kent.

Jeg bringer Eder nu til Lear, vor Konge,
og giver ham i Eders Varetægt.
En vigtig Grund mig nøder til at skjule
mit Navn endnu en Stund. Naar jeg kan give
mig helt tilkjende, vil I ei fortryde,
I gjorde mit Bekjendtskab. Følg mig nu.

(de gaae.)

Femte Scene.

Et Telt i den franske Leir.

(Cordelia, en Læge og Krigsfolk komme ind.)

Cordelia.

Ak, det er ham! Fornylig har man seet ham,
vild som et oprørt Hav, høit syngende,

Digitized by Google

bekrandset med Skarntyder, Gjøgeblomster,
med Bregner, Nelder, Klinte, Heitegræs
og sligt unyttigt Ukrudt, som groer op
blandt nærsomt Korn. Send ud et hundred Mand;
lad gjennemsee hver høitbevoxet Kornmark,
og bring ham hid til os.

(en Høvding gaaer.)

(til Lægen.)

Kan Eders Kunst
gjengive ham hans tabte Vid og Sands?
med alt mit Gods skal den, der hjælper ham,
belønnes.

Lægen.

Der er Midler, Eders Høihed.
Naturens Fostermoder, det er Hvile;
den savner han; men til at skjænke den
der gives mangen virksom Urt, hvis Kraft
kan lukke selve Sorgens Øie til.

Cordelia.

I hemmelighedsfulde Naadegaver,
ukjendte Jordens Kræfter, spiret frem
ved mine Taarer! bringer Hjælp og lindrer
den gode Gamles Nød! — opsøg ham, søg!
at ei hans blinde Vanvid skal forstyrre
det Liv, som ikke lede kan sig selv.

(Et Bud kommer ind.)

Budet.

Jeg bringer Bud, min Dronning; Brittehæren
er hid paa Vei.

Cordelia.

Det er os velbekjendt;
vor Magt staaer rustet til at møde den. —
O, kjære Fader, din er jo den Sag,

Digitized by Google

jeg fører; derfor har jo Frankrigs Konge
havt Medynk med min Sorg og Graad og Klage.
Ei Wresygen væbner os til Slag,
men Omhed og vor gamle Faders Sag.
Gid snart jeg høre fra ham eller see ham!

(de gaae.)

Femte Scene.

Et Værelse i Glosters Borg.

(Regan og Oswald komme ind.)

Regan.

Men staaer min Svogers Hær i Marken?

Oswald.

Ja.

Regan.

Han selv drog med?

Oswald.

Kun nødig, Eders Naade.
Nei, Eders Søster er en bedre Krigsmand.

Regan.

Har ei Jarl Edmund talt med Eders Herre?

Oswald.

Nei, Eders Naade.

Regan.

Hvad har vel min Søster
at skrive til ham om?

Oswald.

Det veed jeg ikke.

Regan.

I Sandhed, i et vigtigt Ærinde
drog han herfra. Stor Daarskab var det jo
at blinde Gloster og dog lade ham
beholde Livet; hvor han kommer, rører

Digitized by Google

han alle Hjerter mod os. Edmund, troer jeg,
er dragen ud, af Medynk med hans Nød,
for at forkorte ham hans mørke Livsnat, —
dertil for at erfare Fjendens Styrke.

Oswald.

Det er nødvendigt, Frue, at jeg iler
med Brevet efter ham.

Regan.

Imorgen drager
vor Hær afsted, bliv her saalænge; Veien
er farlig.

Oswald.

Det gaaer ikke an; min Frue
har givet mig den strængeste Befaling.

Regan.

Hvad mon hun skriver om til Edmund? Kunde
det ikke overdrages Eder mundtligt?
Sandsynligviis — en Ting — jeg veed ei, hvad. —
Jeg lover Jer mit Venskab, — lad mig aabne
det Brev.

Oswald.

Min Frue, heller maatte jeg —

Regan.

Jeg veed, min Søster elsker ei sin Husbond,
jeg veed det sikkert; da hun var her sidst,
hun sendte mange indholdsrige Blik
og Elskovssiekast til Ridder Edmund;
jeg veed, hun har Fortrolighed til Eder.

Oswald.

Mig, Eders Naade?

Regan.

Ja, det er mit Alvor;

Digitized by Google

jeg veed, det er saaledes; hør da nu,
og mærk Jer vel mit Ord: min Mand er død;
jeg er med Edmund enig; for min Haand
han bedre passer end for Eders Frues;
slut Eder saa til Resten. Træffer I ham,
saa giv ham dette; og naar Eders Frue
erfarer det af Eder, giv I hende
det Raad, at tage sin Forstand tilhjælp.
Og nu Farvel; ifald det skulde hænde,
I stødte paa den blinde Høiforræder,
saa vid: stor Løn faaer den, som fælder ham.

Oswald.

O, maatte jeg kun træffe ham! jeg skulde
vel vise, hvem jeg tjener tro.

Regan.

Farvel.

(de gaae.)

Sjette Scene.

Egnen ved Dover.

(Gloster ledes ind af Edmund, der er klædt som Bonde.)

Gloster.

Naar komme vi dog op til denne Fjeldtop?

Edgar.

I stiger opad. Ei, hvor svært det gaaer.

Gloster.

Mig synes Grunden jevn.

Edgar.

Nei, rædsom steil.
Hør! kan I høre Havet?

Gloster.

Nei, i Sandhed.

Digitized by Google

Edgar.

Saa sløvedes vel og de andre Sandser
ved Eders Øines Smerte.

Gloster.

Det kan være.
Din Stemme synes mig forandret; bedre
og meer forstandigt taler du end før.

Edgar.

I tager storligt feil; jeg er den samme
i Alt undtagen Klæderne.

Gloster.

Mig tykkes,
du taler bedre for dig.

Edgar.

Kom nu, Herre,
nu er vi der; staa her! — man bliver angst
og svimmel ved at stirre ned saa dybt.
I Luften midtveis tumler sig en Flok
af Alliker og Krager; de seer ud som
Skarnbasser, knap saa store. Halvveis nede
der hænger En, som plukker Fennikel, —
en skrækkelig Haandtering! mig han synes
ei større her at see til end sit Hoved;
de Fiskere, der gaae paa Stranden hist,
seer ud som Mus; det stolte Skib for Anker
formindskes til en Jolle, Jollen til
en lille Bøie, neppe til at øine.
Den dumpe Brænding, som med Brusen ruller
paa Vrimmelen af Smaasten, høres ikke
heroppe. — Jeg vil ikke meer see ned;
thi ellers sortner det for mine Øine,
og svimlende jeg styrter hovedkuld s.

Digitized by Google

Gloster.

Stil mig, hvor du nu staaer.

Edgar.

Saa giv mig Haanden; —
nu er I knap en Fod fra Brinkens Rand.
For Alting under Maanen vilde jeg
ei gjøre dette Spring.

Gloster.

Slip nu min Haand. —
Her er endnu en Pung, med en Juvel,
vel værd, at fattig Mand den tager. Alfer
og Guder lade den dig bringe Held! —
Gaa nu; sig mig Farvel og lad mig høre,
du gaaer.

Edgar.

Nu, saa Farvel!

(lader, som han gaaer.)

Gloster.

Af ganske Hjerte!

Edgar (afsides.)

Jeg leger saa med hans Fortvivlelse
kun for at læge den!

Gloster.

I høie Guder!
saa giver jeg da Slip paa denne Verden,
og rolig kaster jeg for Eders Aasyn
min svare Byrde bort. Var jeg istand til
at bære den end længer uden Knurren
mod Eders uafvendelige Raad,
da lod jeg vel mit Livs nedbrændte Tande
udslukkes af sig selv. Hvis Edgar lever,
o, saa velsigner ham! — Nu, Ven, Farvel!

Digitized by Google

Edgar.

Jeg er alt gaaet, Herre; saa Farvel da!

(Gloster springer og falder udstrakt paa Jorden.)

Og dog; jeg veed ei, om Indbildningen
kan røve Livets Skat, naar Livet giver
sig selv til Pris? Hvis nu han havde været
der, hvor han tænkte, var med al hans Tanke
det nu forbi. — Død eller levende? —
Hei, hør, min Ven! — hør, gode Herre! tal! —
Ja, sandelig, han kunde døe saaledes! —
dog see, han lever op. — Hvem er I, Herre?

Gloster.

Gaa bort og lad mig døe!

Edgar.

Hvis I var andet
end Spindelvæv, Fjer, Luft, saa havde vel
et saadant Fald, saamange Favne dybt,
knust Eder som et Æg; og dog I aander,
har Legemstyngde, bløder ikke, taler,
er uskadt. Ti Stormasters Længde maaler
ei Høiden, som I styrted lodret fra.
Et Under, at I lever! — tal igjen!

Gloster.

Men faldt jeg eller ikke?

Edgar.

I faldt ned
fra denne Kridtklints rædselsfulde Tinde.
See op iveiret. Lærken med sin Trille
kan ikke høres eller sees saa høit.
See dog kun op!

Gloster.

Ak, jeg har ingen Øine. —

Digitized by Google

Er den Velgjerning nægtet Uselheden
at gjøre Ende paa sig selv ved Døden?
Det var en Trøst dog, om Elendigheden
Tyrannens Blodtørst kunde stuffe, gjøre
hans Overmod til Spot.

Edgar.

Kom, giv mig Armen; —
op! — saa — hvor gaaer det? har I Følelse
i Eders Ben? I staaer.

Gloster.

Desværre, ja.

Edgar.

Det overgaaer det allerstørste Jertegn. —
Hvem var det Væsen, som I skiltes fra
paa Fjeldets Top?

Gloster.

En stakkels usel Tigger.

Edgar.

Hernede, hvor jeg stod, kom det mig for,
hans Øine var som tvende fulde Maaner;
han havde tusind Næser, krumme Horn;
hans Legem bølgede som Havets Dønning:
det var en Djævel. — Lykkelige Fader!
du maa vel troe, at Himlens lyse Guder,
som søge deres Ære just i det,
der synes os umuligt, frelste dig.

Gloster.

Nu mindes jeg det vel. Herefter vil jeg
min Modgang bære, til den raaber selv:
„Nok, nok! nu dø!" — Den Skikkelse, du nævner,
antog jeg for et Menneske; han raabte

Digitized by Google

saa tidt: „den onde Aand! den onde Aand!“
og det var ham, som førte mig derop.

Edgar.

Vær freidig og taalmodig! — Hvem er der?

(Lear kommer ind, fantastisk pyntet med Blomster.)

Saaledes kunde sund Fornuft ei smykke
sin Eier ud!

Lear.

Nei, de kan ikke gjøre mig noget for Mentning; jeg er Kongen selv!

Edgar.

O, Syn, som Hjertet kunde briste ved.

Lear.

Naturen overgaaer Kunsten i denne Henseende. — Der har du Haandpenge. — Den Karl haandterer sin Bue som en Fuglestræmsel; — spænd mig den en god Alen op. — See, see, en Mus! tys! tys! dette Stykke ristede Ost kan gaae an. — Der er min Handske; jeg vil forsvare den Sag mod en Kjæmpe. — Frem med Oxemændene! — Vel sløiet, min Falk! — I Prikken! i Prikken! — Hei! Feltraab!

Edgar.

Thymian!

Lear.

Forbi!

Gloster.

Jeg kjender denne Stemme.

Lear.

Ha, Goneril! — med et hvidt Skjæg! — De kjælede for mig som en Hund, og fortalte mig, at jeg havde hvide Haar i Skjægget, førend de sorte kom. — At sige Ja og Nei til Alt, hvad jeg sagde! — Ja og Nei paa engang, det er ingen god Theologi. — Da Regnen engang gjorde mig driv-

Digitized by Google

vaad og Blæsten fik mine Tænder til at klappre; da Tordenen ikke vilde tie paa mit Bud, da følte jeg dem paa Tænderne; da kom jeg paa Spor efter dem. — Jo vist! det er ikke Folk, der staae til Troende; de sagde mig, at jeg kunde Alting; det er Løgn: jeg kan ikke gjøre mig haard mod Koldfeberen.

Gloster.

Jeg mindes denne Stemmes Klang helt vel:
er Kongen her?

Lear.

Ja, Konge hver en Tomme!
Naar jeg seer vredt, da hæver Undersaatten. —
Den Mand benaader jeg. Hvad var din Brøde? —
Skjørlevnet? — Du skal ikke døe! — hvad? døe
for det? — Nei! Gjærdesmutten gjør det jo;
Guldbillen boler ligefor mit Aasyn.
Lad Vellyst trives; Glosters Slegfredsøn
har vist sin Fader større Kjærlighed,
end mine Døttre, som blev lovlig fødte.
Ras, Utugt, uden Sky; jeg mangler Krigsfolk. —
See denne Frue, med det søde Smil,
hvis Mine svaaer en Barm saa kydsk som Snee,
hvor dydigt hun slaaer Sløret ned og vender
sit Ansigt bort ved Lystens blotte Navn; —
den vilde Kat og Hoppen brænder ikke
af mere gridsk Begjær. — Kentaurer er de
fra Beltestedet, Kvinder ovenfor.
Til Beltet strækker Guders Rige sig;
Alt nedenfor er Djævlens: Helved, Mørke,
der er Svovlpølen, Brand, Skoldhede, Stank,
Fortærelse; — Fy! fy! fy! Puh! Giv mig to Lod Desmer,
gode Apotheker, til at forfriske min Indbildningskraft; der har
du Penge.

Digitized by Google

Gloster.

O, lad mig kysse denne Haand.

Lear.

Lad mig først tørre den af; den lugter af Lig.

Gloster.

O, du, Naturens sønderslagne Kunstværk! —
Saaledes skal Alverden slides op
engang til Intet! — Kjender I mig ikke!

Lear.

Jeg husker dine Øine meget godt. Skeler du ad mig? — Nei, nei, brug kun alle dine Kunster, blinde Cupido! jeg vil ikke blive forelsket. — Læs engang denne Udfordring; læg Mærke til Trækkene i disse Bogstaver!

Gloster.

Var hvert et Træk en Sol, jeg saae dog Intet!

Edgar.

Jeg vilde ikke troe paa Rygtet; — det
er Sandhed, og mit Hjerte brister ved det.

Lear.

Læs!

Gloster.

Hvad? med disse tomme Øienhuler?

Lear.

Aha! staaer det saaledes til imellem os? I har ingen Øine i Hovedet, ingen Penge i Pungen? Det er tungt for Eders Syn, men let for Eders Pung. Og dog seer I, hvordan Verdens Gang er.

Gloster.

Jeg seer det vel, idet jeg føler det

Lear.

Hvad? er du gal? Et Menneske kan see, hvordan Verdens Gang er, uden Øine. See med dine Øren! See,

Digitized by Google

hvorledes den Dommer derhenne hegler den enfoldige Tyv igjennem. Hør nu, jeg vil hviske dig Noget: Byt Plads og — Hokus, Pokus! — hvem er nu Dommeren, og hvem er Tyven? — Har du seet en Bondes Hund gjøe ad en Tigger?

Gloster.

Ja, Herre.

Lear.

Og det stakkels Skrog løbe for Køteren? der kunde du see et stort Billede paa Myndigheden; en Hund i Embedsforretning lystrer man. —

Du lumpne Bøddel! stands din blodige Haand!
du pidsker Skjøgen? Heller pidsk dig selv;
du brænder efter at begaae med hende
den Synd, som du hudsletter hende for.
Blodsugeren vil hænge Skjelmen op;
igjennem Pjalter sees den mindste Brøde;
men Fløil og Zobel skjuler Alt. Giv Synden
Guldharnisk paa; da splintres uden Skade
Retfærdighedens stærke Landse; — kleed den
i Pjalter, — og en Dværg kan med sit Halmstraa
den gjennembore. Ingen synder, Ingen,
jeg siger, Ingen! jeg frikjender dem.
Det siger jeg dig, Ven, jeg som har Magt til
at sætte Klageren et Segl for Munden.
Tag Briller paa, og — som de slette Statsmænd, —
lad som du saae, hvad du dog ikke seer; — —
Nu, nu, nu, nu! — træk mine Støvler af! —
stærkt! stærkere! see saa!

Edgar.

O, Sandhed blandet
med Daaresnak! Fornuft i Vanvid!

Digitized by Google

Lear.

Hvis du
vil græde over mig, tag mine Øine.
Jeg kjender dig ret godt; dit Navn er Gloster; —
slaa dig tiltaals; vi kom jo grædende
til Verden, veed du nok; den første Gang,
vi aande Luften, skrige vi og græde.
Jeg holder dig en Prædiken; hør efter!

Gloster.

O hvilken Jammer!

Lear.

Naar vi ere fødte,
saa græde vi, fordi vi kom herhid,
til denne store Skueplads for Narre. —
Den Hattepul er god. — En prægtig Krigslist
at skoe med Filt en Trop af Rytterheste!
jeg vil dog prøve det; og naar jeg saa
er kommen bag paa disse Svigersønner:
Hug ned! hug ned! hug ned! hug ned! hug ned!

(En Ridder med Følge kommer ind.)

Ridderen.

Der er han, griber ham! — Min ædle Herre,
mig sender Eders dyrebare Datter, —

Lear.

Hvad? ingen Hjælp? er jeg en Fange? Nu,
jeg er jo skabt til Lykkens Gjæk! — Behandler
mig vel! I skal faae Løsepenge. Skaf mig
en Læge; thi jeg fik et Hug i Hjernen.

Ridderen.

Alt skal I faae.

Lear.

Slet ingen Hjælp? — alene?

Digitized by Google

det kunde vel forvandle helt en Mand
til salte Taarer, saa hans Øine blev
Vandkander til at dæmpe Støvet med
i Sommerheden.

Ridderen.

O, min ædle Herre! —

Lear.

Kjækt vil jeg falde som en Brudgom! — Hvad? —
Ja, lystig vil jeg være! — jeg er Konge;
veed I vel det, I gode Herrer?

Ridderen.

Ja,
I er vor Herre Konge, som vi lyde.

Lear.

Saa er det ikke ude endnu! — Kom! vil I have det,
skal I bruge Eders Ben for det. Sa, sa, sa, sa!
(Han løber ud, Følget efter ham.)

Ridderen.

En Ynk at see, selv ved den Usleste,
men hos en Konge meer end Ord kan sige!
en Datter har du, som forløser Verden
fra den Forbandelse, de tvende har
bragt over den.

Edgar.

Hil Eder, ædle Herre!

Ridderen.

Fat Eder kort, min Ven, hvad vil I mig?

Edgar.

Veed I, om snart der forestaaer et Slag?

Ridderen.

Ja, det er vist og velbekjendt. Det veed
Enhver, som kun har Øren.

Digitized by Google

Edgar.

Med Forlov,
hvor nær er Fjenden?

Ridderen.

Nær herved, og rask
han rykker frem; hver Time kan vi vente
hans Hovedmagt.

Edgar.

Tak, Herre; det var Alt.

Ridderen.

Skjøndt Dronningen er her af visse Grunde,
er hendes Hær dog rykket ud.

Edgar.

Jeg takker.

(Ridderen gaaer.)

Gloster.

I evig gode Guder, tag mit Liv!
at ei mit onde Sind igjen skal friste
mig til at døe, før det er Eders Villie.

Edgar.

Den Bøn var god, min Fader.

Gloster.

Nu, min Ven,
hvem er I?

Edgar.

Kun en saare fattig Mand,
ydmyget under Skjæbnens Slag, som Sorgen
har kjendt og følt, og som dens Lære gjorde
modtagelig for Medynk. Giv mig Haanden;
jeg leder Jer til Husly.

Gloster.

Hjertens Tak!

Digitized by Google

Gid Himlens Godhed og Velsignelse
Jer lønne tusindfold.

(Oswald træder ind.)

Oswald.

En udsat Pris
er her at vinde! lykkelige Møde!
Det blinde Hoved blev jo netop skabt til
min Lykkes Fremme. — Gamle Landsforræder!
bered dig nu til Døden, men i Hast!
det Sværd er draget, som skal fælde dig!

Gloster.

Saa lad din Vennehaand nu føre det
med Kraft.

(Edgar sætter sig til Modværge.)

Oswald.

Hvad? frække Bonde, vover du
at værge for en fredløs Landsforræder?
bort! at ei ogsaa dig hans onde Skjæbne
skal smitte som en Pest. Nu! slip hans Arm.

Edgar.

Jeg slipper ikke, gode Herre; der skal mere til.

Oswald.

Slip Træl, og pak dig, eller du er dødsens.

Edgar.

Gode Herre, gaa I, hvor I kom fra, og lad fattig Folk gaae i Fred. Kunde store Ord skræmme Livet af mig, saa var det nok blevet en fjorten Dages Tid kortere. Naa, bliv den Gamle fra Livet, og skrup af, det raader jeg Jer; ellers skal jeg prøve, hvad der holder længst, Jer Pandeskal eller min Knippel. Jeg snakker rent ud af Posen med Jer.

Oswald.

Bort, Bondelømmel!

Digitized by Google

Edgar.

Jeg skal stange Jere Tænder, gode Herre! kom kun! jeg bryder mig ikke om Jere Fægtekunster.

(de fægte. Oswald falder.)

Oswald.

Træl, du har dræbt mig! — tag min Pung, du Skurk;
om du vil fare vel, saa jord mit Lig,
og bring det Brev, som du vil finde hos mig,
til Edmund, Jarl af Gloster. Søg ham op
i Englands Hær. — O, Død, hvor brat du kom!

(døer.)

Edgar.

Jeg kjender dig; en Skurk til Alting villig;
saa lydig mod din Frues onde Villie,
som Lasten kunde ønske.

Gloster.

Er han død?

Edgar.

Sid ned og hvil Jer, Fader. — Lad os see
hans Lomme. — Dette Brev, han nævnede,
kan hjælpe mig maaskee. — Nu er han død! —
kun Skade, han ei fik en anden Drabsmand. —
Lad see! — giv efter, fødelige Vox; —
undskyld mig, Høviskhed; man rev jo gjerne
sin Fjendes Bryst op for at see hans Sind;
hans Brev, det er dog meer tilladeligt.

(han læser.)

„Kom vore gjensidige Løfter ihu. I har mange Leilighedet til at gjøre det af med ham. Naar Villien ikke mangler, vil Tid og Sted tilbyde sig i Overflødighed. Der er Intet vundet, hvis han kommer tilbage med Seir; da er

Digitized by Google

jeg hans Fange og hans Leie mit Fængsel; befri mig fra
dets væmmelige Varme, og tag hans Plads for Eders Umag.
Eders hengivne Tjenerinde, —
gid jeg kunde sige Hustru, —
Goneril."

Umaalelige Dyb af Kvindelyst! —
Sin gode Husbond staaer hun efter Livet,
vil bytte sig min Broder til i Stedet.
Her vil jeg grave dig i Sandet ned,
vanhellige Mellembud for morderst Leflen!
og dette Skjændselsbrev, naar Tiden kommer,
jeg Hertugen for Øine holde vil,
hvis Liv de lured paa. Hans Held det gjælder,
at jeg din Død og al din Svig ham melder.

(han slæber Liget ud.)

Gloster.

Kong Lear er fra Forstanden. Hvor mit Sind
er stivt og haardt, at jeg kan opreist staae
og føle klart min hele tunge Sorg.
O, var jeg dog vanvittig! saa var Tanken
fra Sorgen skilt, og Smerten mistede
i Drømmens Gjøglespil sin Selvbevidsthed.

(Edgar kommer tilbage.)

Edgar.

Nu ræk mig Eders Haand; langt borte, troer jeg,
jeg hørte Trommehvirvel. Kom, min Fader!
jeg skaffer Eder Husly hos en Ven.

(de gaae.)

Digitized by Google

Syvende Scene.

Et Telt i den franske Leir.

(Cordelia, Kent, en Læge og en Ridder komme ind.)

Cordelia.

Du gode Kent, hvor skal jeg i mit Liv
med al min Gjerning lønne dig din Godhed?
mit Liv er altfor kort, og hvert et Maal
for knapt dertil.

Kent.

At blive ret forstaaet
er overflødig Løn; hvad jeg har meldt
er alt kun nøgen Sandhed, hverken mindre
ei heller meer.

Cordelia.

Tag bedre Klæder paa.
Den Dragt er Minder fra den onde Tid;
jeg beder, læg den af.

Kent.

Tilgiv, min Frue;
at kjendes nu, forstyrrer kun min Plan;
vis mig den Gunst, at I mig ikke kjender,
før Tiden og jeg selv det finder tjenligt.

Cordelia.

Nu, som I vil da, Jarl.
(til Lægen.)
Hvor staaer det til
med Kongen nu?

Lægen.

Han sover, Eders Høihed.

Cordelia.

I gode Guder, læg den dybe Rift
i hans mishandlede Natur; stem atter

Digitized by Google

til Samklang alle de forstemte Strænge
i denne Fader, som hans Børn forvandled.

Lægen.

Tillader Eders Høihed, at vi nu
maa vække Kongen? han har sovet længe.

Cordelia.

Spørg Eders Kunst tilraads, og gjør kun det,
som selv I finder rettest. Er han paaklædt?

Ridderen.

Ja, Eders Høihed, i hans dybe Søvn
vi fik ham givet andre Klæder paa.

(Lear bæres sovende ind i en Stol.)

Lægen.

Vær hos, min Frue, naar vi vække ham:
at han er rolig, har jeg ingen Tvivl om.

Cordelia.

Nu vel!

Lægen.

Behag at træde nærmere. —
Nu lad Musiken tone.

Cordelia.

O, min Fader! —
Helbredelse, læg nu din Lægekraft
paa mine Læber; — lad mit Kys nu lindre
den bittre Kval, som begge mine Søstre
har voldt dig, du Ærværdige.

Kent.

Min fromme,
min elskede Fyrstinde!

Cordelia.

Om end aldrig
du havde været deres Fader, kræved

Digitized by Google

dog disse Lokkers Snee Medlidenhed.
Var det et Hoved til at drive ud
i Kamp mod Stormens Harm, at holde Stand
mod Tordenslagets rædselsfulde Drøn,
mens frygtelige Lyn foer Slag i Slag
paa kryds og tværs? som en opoffret Post
at staae paa Vagt i denne tynde Hjelm? —
Min Fjendes Hund, om end den havde bidt mig,
dog skulde fundet ved min Arne Ly
i slig en Nat. — Og du, min arme Fader!
du maatte søge Skjul blandt Svin og Skjelmer,
paa kort og muggent Straa. Ak! hvilket Under,
at ei dit Liv slk Ende med det samme
som din Forstand. — Han vaagner; tal nu til ham.

Lægen.

Gjør I det selv, min Frue; det er bedst.

Cordelia.

Hvorledes staaer det til, min høie Konge?
hvor gaaer det, Herre?

Lear.

Det er ikke Ret,
at tage mig op af min Grav! — Du er
en salig Sjæl; men jeg er bunden til
et Hjul af Ild, som mine Taarer skolde
lig smeltet Bly.

Cordelia.

Min Herre, kjender I mig?

Lear.

Jeg veed, du er en Aand; — naar døde du?

Cordelia.

Langt borte, langt endnu!

Digitized by Google

Lægen.

Han er endnu
ei rigtig vaagen. Giv ham kun lidt Tid.

Lear.

Hvor var jeg dog? — hvor er jeg? — høilys Dag? —
Ja, de har handlet meget ilde med mig. —
Jeg maatte døe af Medynk, hvis jeg saae
en Anden lide det. — Hvorledes er det? —
Jeg tør ei sværge paa, den Haand er min. —
Lad see! — jeg føler dette Naalestik. —
Naar jeg dog kun var sikker paa, hvorledes
det ret er fat!

Cordelia.

O, Herre, see paa mig!
Læg Eders Haand velsignende paa mig; —
Nei, Herre, knæl dog ikke.

Lear.

O, jeg beder,
driv ikke Spot med mig; jeg er en svag,
enfoldig gammel Mand, vel fire Snese
og lidt derover, ei en Time meer
ei heller mindre; og oprigtig talt,
jeg frygter, jeg er ikke ret ved Samling.
Mig tykkes, at jeg skulde kjende Jer
og kjende denne Mand; og dog jeg tvivler;
thi dette Sted er mig helt ubekjendt;
og jeg har ikke Sands til at erindre
de Klæder, jeg har paa; jeg veed ei heller,
hvor jeg inat har ligget. Lee dog ikke:
saasandt jeg lever, troer jeg, er den Dame
mit Barn, Cordelia.

Digitized by Google

Cordelia.

Ja, ja, det er jeg!

Lear.

Er dine Taarer vaade? Ja, tilvisse!
O, græd dog ikke! — Har du Gift til mig,
saa vil jeg drikke den. Jeg veed jo nok,
du holder ikke af mig; dine Søstre,
saavidt jeg husker, gjorde mig Fortræd;
du har dog nogen Grund; men de har ingen.

Cordelia.

Nei, ingen, ingen Grund.

Lear.

Er jeg i Frankrig?

Kent.

I Eders eget Kongerige, Herre.

Lear.

Bedrag mig ikke!

Lægen.

Fat kun Mod, min Dronning.
I seer, hans vilde Raseri er slukt;
dog er det farligt, i hans Sind at kalde
den Tid tilbage, som han har forglemt;
bed ham gaae ind; forstyr ham ikke mere,
at han kan samle sig.

Cordelia.

Vil Eders Høihed
gaae ind?

Lear.

Jeg beder, bær lidt over med mig;
tilgiv og glem; jeg er en gammel Mand
og gaaer i Barndom nu.

(Lear, Cordelia, Lægen og Følget gaae.)

Digitized by Google

Ridderen.

Bekræftes Rygtet
om Hertugen af Cornwalls Drab.

Kent.

Ja, Herre,
den Sag er vis.

Ridderen.

Hvem fører da hans Hær?

Kent.

Man siger, Glosters Slegfredsøn.

Ridderen.

Det hedder,
at Edgar, Glosters landsforviste Søn,
er med Jarl Kent i Tydskland.

Kent.

Rygter taler
med flere Tunger. — Nu er det paa Tiden
at see sig om; thi Kongerigets Hær
gaaer hurtigt frem.

Ridderen.

Det tegner til, at Kampen
vil blive blodig. Nu Farvel, min Herre.

(gaaer.)

Kent.

Tabt er eller vunden er nu snart min Sag,
som Kampens Lykke vender sig idag.

(gaaer.)

Digitized by Google

Femte Act.

Første Scene.

Den brittiske Leir ved Dover.

(Edmund, Regan, Høvedsmænd og Krigsfolk komme ind med Trommer og Faner.)

Edmund (til en Høvedsmand.)

Spørg Hertugen, om han er end tilsinds
som sidst, hvad eller Noget har forandret
hans Mening; han er høist omskiftelig
og vankelmodig; bring bestemt Besked.

(Høvedsmanden gaaer.)

Regan.

Min Søsters Bud er sikkert Noget tilstødt.

Edmund.

Det maa man næsten troe.

Regan.

Nu, kjære Jarl,
I veed, hvor godt jeg under Eder; — sig mig, —
men ærligt, — tal nu Sandhed, — elsker I
min Søster Goneril?

Edmund.

I Tugt og Ære.

Regan.

Og gik I aldrig paa min Svogers Veie
til det forbudne Sted?

Edmund.

I tager feil.

Regan.

Jeg frygter for, at hun har skjænket Eder
al den Fortrolighed, en Kvinde kan.

Digitized by Google

Edmund.

Nei, ved min Ære, Frue!

Regan.

Aldrig kunde
jeg taale det; min dyrebare Jarl,
sky hendes Samkvem.

Edmund.

Vær kun rolig, Frue;
Der er hun med hans Høihed, hendes Husbond.

(Hertugen af Albanien, Goneril og Krigsfolk komme ind.)

Goneril (afsides.)

Jeg taber heller Slaget, end jeg seer,
at denne Søster stiller ham og mig.

Albanien.

Vel mødt, vor dyrebare Søster. — Herre,
jeg hører, Lear er kommen til sin Datter
med Flere, som vort strænge Herredømme
har nødt til Klage. — Aldrig var jeg tapper,
hvor ei min Sag var ærlig; — denne Sag
gjør jeg til min, forsaavidt Frankrig gjæster
vort Land med Krig, men ikke forsaavidt
det hjælper Kongen eller Andre, som,
jeg frygter, svare Grunde drev til Opstand.

Edmund.

I taler ædelt, Herre.

Regan.

Og hvortil
skal den Betragtning tjene?

Goneril.

Lad os enes
mod Fjenden nu; om vore huslige

Digitized by Google

særstilte Tvistigheder er ei Stedet
at tale nu.

Albanien.

Nu vel, saa lad os raadslaae
med krigserfarne Mænd om Slagets Ordning.

Edmund.

Jeg skal da møde strax i Eders Telt.

Regan.

Min Søster, gaaer du med os Andre?

Goneril.

Nei.

Regan.

Det sømmer sig dog bedst; kom med, jeg beder,

Goneril (afsides.)

Ah! jeg kan gjætte Gaaden. — (høit.) Vel, jeg følger.

(Idet de gaae, kommer Edgar ind, forklædt.)

Edgar (til Hertugen.)

Har Eders Naade nogentid laant Øre
til fattig Mand, saa hør mig, kun et Ord.

Albanien.

Jeg kommer strax bag efter Eder. — Tal!

(Edmund, Goneril, Høvedsmænd, Krigsfolk og Følget gaae.)

Edgar.

Læs dette Brev, før I begynder Slaget,
og seirer I, saa lad Trompeten stævne
den, som har bragt det; skjøndt jeg synes ringe,
kan jeg en Stridsmand stille frem, som vil
staae ved, hvad her staaer skrevet. — Taber I,
er Eders Værk dog her paa Jorden ude,
og Rænkespillet ender. — Held og Lykke! —

Albanien.

Bliv, mens jeg læser det.

Digitized by Google

Edgar.

Det tør jeg ikke.
Naar det er Tid, saa lad Herolden raabe,
og I skal atter see mig. (gaaer.)

Albanien.

Saa far vel! —
Jeg vil dog gjennemløbe dette Brev.
(Edmund kommer tilbage.)

Edmund.

Fjenden er nær; stil Eders Hær til Slag;
her er et Overslag paa Fjendens Mandtal,
saa godt som muligt speidet ud; men Hastværk
det gjælder.

Albanien.

Vi vil møde Tidens Krav.
(gaaer.)

Edmund.

Til begge disse Søstre svor jeg Elskov;
de have jo hinanden, som den Stukne
Hugormen. Hvilken af dem skal jeg tage?
Een? begge? eller ingen? — Ingen faaer jeg,
hvis begge leve. Hvis jeg kaarer Enken,
saa drives Goneril til Raseri,
og neppe fører jeg min Sag igjennem,
mens hendes Husbond lever. Vel, saa vil vi
benytte ham i Slaget; saa maa siden
hun, som vil skilles ved ham, finde Raad til
at skaffe ham afsted ihast. Den Naade,
som han har tiltænkt Kongen og Cordelia, —
om vi faae Seir og fange dem i Vold, —
der bliver Intet af. I dette Spil,
skal kraftig Daad, ei lang Betænkning til.
(gaaer.)

Digitized by Google

Anden Scene.

En Slette mellem begge Leire.

(Vaabengny. **Lear**, **Cordelia** og deres Hær drage over Skuepladsen med Trommer og Faner og gaae ud. **Edgar** og **Gloster** komme ind.)

Edgar.

Kom, Fader! hvil i Træets gjæstfri Skygge
og bed om Seier for den gode Sag.
Saafremt jeg kommer meer tilbage til Jer,
saa kommer jeg med Trøst.

Gloster.

Gud være med Jer!

(Edgar gaaer.)

(Vaabengny; derpaa Flugt. Edgar kommer tilbage.)

Edgar.

Kom, gamle Mand! giv mig din Haand! afsted!
Kong Lear er slagen, fangen med sin Datter!
giv mig din Haand; kom med!

Gloster.

Jeg gaaer ei længer;
en Mand kan gjerne raadne her.

Edgar.

Hvad nu?
Igjen fortvivlet? — vi maa oppebie
vor Udgang som vor Indgang her i Verden;
at være moden, det er hele Sagen.
Kom med.

Gloster.

Ja deri har I ogsaa Ret.

(de gaae.)

Digitized by Google

Tredie Scene.

Den britiske Leir ved Dover.

(Seierstog med Trompeter og Faner, **Edmund** kommer ind med **Lear** og **Cordelia** som Fanger; Høvedsmænd, Krigsfolk o. s. v.)

Edmund.

Bort med dem, Høvedsmænd! bevogt dem vel,
til vi erfare deres høie Villie,
som har at fælde Dommen over dem.

Cordelia.

Det hænder ikke første Gang idag,
den værste Skjæbne traf den bedste Sag.
Din Nød, min Konge, vil mit Mod nedtrykke;
selv kan jeg møde stolt den falske Lykke. —
See vi ei disse Døttre, disse Søstre?

Lear.

Nei, Nei, nei, nei! kom! lad os gaae til Fængslet;
vi to alene ville synge der
som Fugle i vort Bur; naar du mig beder
om min Velsignelse, saa vil jeg knæle
og bede dig om din Tilgivelse.
Saaledes vil vi leve, bede, synge,
fortælle gamle Krøniker og lee
ad de forgyldte Sommerfugle, høre,
hvor Stoddere fortælle Nyt fra Hove,
og vi vil snakke med, — om hvem der vinder,
og hvem der taber, hvem der er i Vælten,
og hvem der er skudt ud, og tage paa
en Visdomsmine, som vi var Profeter;
og bag vor Fængselsmur vi overleve
vel mange Skifter af Hofgunstens Slæng,
hvis Flod og Ebbe skifter om med Maanen.

Digitized by Google

Edmund.

Nu før dem bort.

Lear.

O, min Cordelia,
paa sligt et Offer maa jo Guder selv
strøe Virak. Har jeg dig nu i min Favn?
Den, som vil stille os, han maatte bringe
en Brand fra Himlen og fordrive os
med Ild som Rævene. Tør dine Øine! —
før de skal faae os til at græde, før
skal Kræft fortære dem med Hud og Haar;
før skal vi see dem døe af Hunger! — kom!

(Lear og Cordelia gaae ud med Vagt.)

Edmund.

Kom nærmere og hør mig, Høvedsmand.

(han rækker ham et Papir.)

Tag dette Blad og følg med dem til Fængslet;
et Trin har jeg forfremmet dig, og gjør du,
hvad her staaer skrevet, baner du dig Vei
til Lykkens Top. — Mærk det: som Tiden er,
er Mennesket; at være blød om Hjertet
er ikke Sværdets Sag. Dit store Hverv
tillader intet Spørgsmaal. Sig, du vil det;
hvis ikke, søg ad anden Vei din Lykke.

Høvedsmanden.

Jeg vil, min Herre.

Edmund.

Saa læg Haand paa Værket!
og skriv mig til saa snart, som du har gjort det.
Mærk vel, jeg siger strax; og gjør det netop,
som her staaer forestrevet.

Digitized by Google

Høvedsmanden.

Ede Havre
og gaae for Vogn, det kan jeg ikke, Herre.
Hvad Mennesker formaae, det vil jeg gjøre.

(gaaer.)

(Trompetklang. Hertugen af Albanien, Goneril, Regan, Høvedsmænd og Følge komme ind.)

Albanien.

I har idag gjort Heltegjerning, Herre,
og Lykken fulgte Jer. I har de Fanger,
der stod idag som Fjender os imod;
jeg kræver dem igjen af Eders Haand
for at behandle dem, som deres Værd,
dertil vor Sikkerhed det kræver.

Edmund.

Herre,
jeg ansaae det for raadeligst, at sende
den gamle, svage Konge til et Sted,
hvor vel han kunde vogtes og forvares.
Hans Alderdom og endnu meer hans Rang
med Tryllemagt kan vinde Folkets Hjerter
og vende Landser, som vi selv har hvervet,
mod deres Herrers Ansigt. Dronningen
har jeg sendt med ham af den samme Grund.
De er beredte til at stilles frem
imorgen eller til en anden Frist,
hvor I vil holde Dom. Nu dryppe vi
af Sved og Blod; Ven har jo mistet Ven.
Selv Seiren bandes i den første Hede
af dem, der fik den skarpe Strid at føle. —
Cordelias og hendes Faders Sag
vil prøves til en bedre Tid.

Digitized by Google

Albanien.

Tillad mig,
jeg seer i Eder kun en Undersaat
i denne Krig, slet ikke nogen Broder.

Regan.

Det er nu, som vor Gunst ham hædrer til.
Mig tykkes dog, I skulde, før I talte,
spurgt om vor Mening. Han har ført vort Banner,
vor hele Myndighed har vi betroet ham;
slig overdragen Høihed kan vel gjøre
ham værdig til at kaldes Eders Broder.

Goneril.

Bliv ei saa heftig; han staaer høiere
ved eget Værd, end du kan hæve ham.

Regan.

Af mig udrustet med min hele Ret
er han den Bedstes Ligemand.

Goneril.

Du kunde
ei sige meer, om end han blev din Husbond.

Regan.

Af Spot kan vorde Spaadom.

Goneril.

Ei, tøv lidt!
Det Øie skeled, som har sagt dig dette.

Regan.

Jeg er ei vel, Fru Søster; ellers skulde
en Strøm af Vrede svare dig. — Feltherre,
tag mine Stridsmænd, Fanger, Arvelande;
byd over dem og mig. Du staaer for Styret.
Alverden vide, her jeg kaarer dig
til Husbond og til Herre.

Digitized by Google

Goneril.

Troer du vel,
at du skal eie ham.

Albanien.

Dit Ja og Nei
er ikke det, der spørges om.

Edmund.

Ei heller
om Eders, Herre!

Albanien.

Jo, du Hadingsøn!

Regan.

Lad Trommen gaae; forsvar min Ret som din.

Albanien.

Tøv! hør et Ord! — Her fængsler jeg dig, Edmund,
som Høiforræder, og med dig tillige
(peger paa Goneril.)
den gyldne Slange der. — Mod Eders Fordring,
Fru Søster, gjør jeg paa min Hustrus Vegne
Indsigelse; hun er iløn trolovet
med Jarlen her, og jeg som hendes Husbond
forbyder Eders Ægteskab. Hvis I
vil giftes, maa I frie til mig; min Frue
er lovet bort til ham.

Goneril.

Et Mellemspil!

Albanien (til Gloster.)

Du er i Rustning; — lad Trompeten klinge!
Hvis Ingen vil staae frem og Mand mod Mand
forsægte, at du er en aabenbar
fordømt Forræder, — saa, her er mit Pant!
(han kaster sin Handske.)

Digitized by Google

jeg vil ei smage Brød, før med dit Blod
jeg har bevist, du er i Et og Alt,
hvad jeg har kaldt dig.

Regan.

Jeg er syg — saa syg!

Goneril (afsides.)

Hvis ikke, tabte jeg min Tro paa Gift.

Edmund.

(kaster sin Handske.)

Her er mit Modpant. Hvosomhelst mig kalder
Forræder, er en Løgner og en Skjelm.
Lad nu Trompeten lyde. Hvo, som tør
staae frem, mod ham, mod Eder, mod Enhver
forsægter jeg min Ærlighed og Ære.

Albanien.

Hent en Herold!

Edmund.

Herolden frem paa Stand!

Albanien.

Stol paa din egen Arm; thi dine Stridsmænd,
som jeg har hvervet i mit eget Navn,
har faaet Afsked i mit Navn.

Regan.

Min Sygdom
vil overvælde mig.

(En Herold kommer ind.)

Albanien.

Hun er ei vel;
før hende til mit Telt. — Træd frem, Herold!

(Regan føres ud.)

Lad nu Trompeten lyde; — høit for Alle
læs op, hvad her staaer skrevet.

Digitized by Google

En Høvedsmand.

Blæs, Trompeter!

(Trompetklang.)

Herolden (læser.)

Hvis nogen Mand af Ridderskab eller Adel i denne Krigshær vil forfægte imod Edmund, foregiven Jarl af Gloster, at han er en Erkeforræder, saa træde han frem ved det tredie Trompetstød. Han trøster sig til at forsvare sin Sag.

Edmund.

Blæs!

(Trompetstød.)

Herolden.

Igjen!

(Trompetstød.)

Herolden.

Igjen!

(Idet Trompeten har lydt tredie Gang, svarer en Trompet udenfor, og Edgar træder ind i Rustning med en Trompeter foran sig.)

Albanien.

Spørg, hvad han vil, hvorfor han møder ved
Trompetens Kald.

Herolden.

Hvem er I? Eders Navn
og Stand? hvi svarer I paa denne Stævning?

Edgar.

Saa vid, mit Navn er tabt, forgiftet, gnavet
af Nidingstand; dog er jeg ædelbaaren,
som denne Modpart, jeg vil gaae i Kreds med.

Albanien.

Og hvem er denne Modpart?

Edgar.

Hvem er det,
som svarer her for Edmund, Jarl af Gloster?

Digitized by Google

Edmund.

Han selv; — hvad vil du ham?

Edgar.

Drag ud dit Sværd,
at, hvis mit Ord et ædelt Hjerte saarer,
din Arm dig Ret kan skaffe. — Her er mit. —
See, dette er min Ret, en Ret, som følger
min Rang, min Riddered, mit Kald; — tiltrods for
din Kraft, din Ungdom, Rang og Høihed, trods
dit Seiersværd, din splinternye Lykke,
din Djærvhed og dit Mod, erklærer jeg:
du er en Niding, falsk mod dine Guder,
din Fader og din Broder; en Forræder
mod denne høie Fyrste; fra din Isse
til Støvet, som du træder under Fod,
en giftig Skurk. Saafremt du siger nei,
saa vil min Arm, mit Sværd, min bedste Kraft
bevise paa dit Hjerte, hvad jeg siger:
du lyver!

Edmund.

Klogest var det, om jeg spurgte
først om dit Navn; men da dit Væsen er
saa skjønt og mandigt, og din Tale har
et Glimt af ædel Byrd og Ridderskab,
foragter jeg, hvad smaalig Kløgt vel kunde
indvende efter Ridderskabets Lov.
Forrædernavnet kaster jeg tilbage
her i dit Ansigt; med din Helvedløgn
betynger jeg dit eget Hjerte. Mig
foer den kun let forbi og saared ikke;
men dette Sværd skal bane Veien til

Digitized by Google

det Sted, hvor den for evigt finder Hvile.
Nu lad Trompeten tale.

(Trompetklang. Tvekamp. Edmund falder.)

Albanien.

Skaan hans Liv!

Goneril.

Det gik ei ærligt til. Du var ei pligtig
ifølge Kampens Lov at stille dig
imod en Ubekjendt. Ei overvunden,
bedragen er du, Gloster, og forraadt.

Albanien.

Tæm Eders Tunge, Frue, ellers standser
jeg den med dette Brev. — (til Edmund) See dette, Herre! —
du værre Skurk, end Ord kan nævne, læs
din Skjændsel! — Ingen Sønderriven, Frue!
jeg seer, I kjender det.

(giver Edmund Brevet.)

Goneril.

Og om jeg gjorde? —
Jeg raader, ikke du. Hvem kalder mig
til Regnskab for det?

Albanien.

Ha! Forfærdeligt!
du kjender det?

Goneril.

Spørg ikke, hvad jeg kjender.

(gaaer.)

Albanien.

Følg hende; gaa, vogt hende vel; hun rafer.

(En Høvedsmand gaaer.)

Edmund.

Hvad jeg beskyldes for, det har jeg gjort,
og meget meer, som Tiden vil opklare;

Digitized by Google

det er forbi; saa er det og med mig.
Men hvem er du, som seired over mig?
er du af ædel Byrd, tilgiver jeg dig.

Edgar.

Saa lad os bytte vor Tilgivelse.
min Byrd er vel saa god som din; hvis den
er bedre, desto større var din Uret;
jeg hedder Edgar, er din Faders Søn.
Retfærdigt styre Guderne; de gjøre
den Synd, der os forlysted, til vor Straf;
det mørke Lastens Sted, hvor han dig avled,
har kostet ham hans Øine.

Edmund.

Du har Ret;
fuldendt er Hjulets Omløb; jeg er her.

Albanien.

Det kom mig for, at selv din Gang forkyndte
din fyrstelige Byrd. Kom i min Favn!
gid Sorg mit Hjerte sprænge, hvis jeg haded
din Fader eller dig!

Edgar.

Min ædle Fyrste,
det veed jeg vel.

Albanien.

Hvor har I været skjult?
Hvor fik I Nys om Eders Faders Nød?

Edgar.

Idet jeg pleied den, min Hertug. Hør
en kort Fortælling, og naar den er ude,
saa lad mit Hjerte briste! For at undgaae
den Bloddom, der forfulgte mig saa nær, —
hvor sødt er Livet, at vi heller lide

Digitized by Google

hver Time Dødens Kval end døe med eet! —
saa fandt jeg paa at klæde mig i Pjalter
som en Afsindig, i en Skikkelse,
saa Hunde væmmedes. — I dette Optog
jeg mødtes med min Fader; af hans Dines
blodstænkte Ringe var de dyre Stene
fornylig tabte; jeg blev hans Veiviser;
jeg leded ham, jeg tigged for ham; — o,
men aldrig, — hvilken Daarskab! — aabenbared
jeg, hvem jeg var, før nu, da jeg stod rustet,
med freidigt Haab, dog ikke vis paa Seiren;
jeg bad om hans Velsignelse, fortalte
fra først til sidst min hele Pilgrimsfærd.
Men ak, hans knuste Hjerte var for svagt
til denne Kamp imellem Overmaalet
af Sorg og Glæde; med et Smil det brast.

Edmund.

Dit Ord har rørt mig, og det kan vel hænde,
det virker noget Godt; men bliv nu ved;
det synes, du har noget meer at sige.

Albanien.

Hvis der er meer, end mere Sorg, saa ti;
mit Indre vil opløse sig i Smerte
ved det, jeg hørte.

Edgar.

Ja for den, som ikke
har Sorgen kjær, vil dette sagtens synes
det fulde Maal; dog kom der Andet til,
som langt forøged det, der var formeget,
og satte Krone paa, hvor der var Topmaal.
Imedens høit jeg græd, kom der en Mand,
som havde seet mig i min værste Tilstand,

Digitized by Google

og dengang skyet mit gruelige Samkvem;
men, da han hørte, hvem det var, der havde
saameget lidt, slog han de stærke Arme
omkring min Hals og skreg mod Himlen høit,
som om han vilde sprænge den; han kasted
sig ved min Fader ned; om sig og Lear
fortalte han et Sagn saa sørgeligt,
som noget Øre vel har hørt; — og alt
som han fortalte, blev saa stærk hans Smerte,
at Livets Strænge trued med at briste.
Da lød Trompeten anden Gang; jeg gik; —
han laa der uden Sands.

Albanien.

Hvem var den Mand?

Edgar.

Kent, Herre, den forviste Kent, som fulgte
formummet med sin Konge, der forskjød ham,
og tjente ham som neppe af en Træl
det kunde kræves.

(En Ridder kommer ind med en blodig Kniv.)

Ridderen.

Hjælp! Hjælp! o, Hjælp!

Edgar.

Hvem?

Albanien.

Tal dog!

Edgar.

Hvad betyder
den blodbestænkte Kniv?

Ridderen.

See, den er hed, —

Digitized by Google

den damper end; den kommer ud af Hjertet —
o, hun er død!

Albanien.

Død? hvem? saa tal dog!

Ridderen.

Herre,
ak, Eders Hustru; — hendes Søster er
af hende dræbt med Gift; — hun tilstaaer det.

Edmund.

Jeg var trolovet med dem begge To;
et Øieblik nu alle Tre formæler.

Albanien.

Bring dem herhid, ilive eller døde!
den Straffedom af Himlen vækker Skræk,
men ei Medlidenhed.

(Kent kommer ind.)

Edgar.

Der kommer Kent.

Albanien.

Ham er det? — Denne Stund formener os
at hilse ham, som gode Sæder kræve.

Kent.

Jeg kommer for at sige nu Godnat
for evigt til min Herre og min Konge.
Er han ei her?

Albanien.

Det kunde vi forglemme! —
Tal, Edmund, hvor er Kongen? — hvor Cordelia?
Kent, seer du dette Syn?

(Goneril og Regans Lig bæres ind.)

Kent.

Ak! hvad er dette?

Digitized by Google

Edmund.

Ja, Edmund var dog elsket! — thi for min Skyld
den Ene gav den Anden Gift og dræbte
derpaa sig selv.

Albanien.

Saa var det. — Dæk dem til! —

Edmund.

Jeg strider alt med Døden. — Noget godt
vil jeg dog gjøre — min Natur tiltrods. —
Send hurtigt Bud, — tøv ikke, — hen til Borgen!
jeg gav Befaling til Kong Lears og til
Cordelias Død; — send Bud, mens det er Tid.

Albanien.

Løb, løb, o løb!

Edgar.

Til hvem, min Hertug? — Hvem
har faaet dette Hverv? — Send Tegnet paa,
at du tilbagekalder.

Edmund.

Vel betænkt.
Der, tag mit Sværd; giv det til Høvedsmanden.

Albanien.

Skynd dig, saa kjært dit Liv dig er!

(En Høvedsmand gaaer.)

Edmund.

Af mig
og af din Hustru var det paalagt ham
Cordelia i Fængselet at kvæle,
og skyde Skylden saa paa hendes egen
Fortvivlelse, at hun har dræbt sig selv.

Albanien.

I Guder, frelser hende! — Bring ham bort.

(Edmund bæres ud.)

Digitized by Google

(Lear med Cordelias Lig i sine Arme, en Høvedsmand og flere.)

Lear.

Hyl! hyl! hyl! hyl! — O, I er Mænd af Sten!
Havde jeg Eders Tunger, Eders Øine,
jeg brugte dem, saa Himlens Hvælving brast! —
for evigt er hun borte! — Jeg kan see,
naar En er død, naar han er levende; —
hun er saa død som Muld. — Laan mig et Speil;
hvis Aanden dugger eller pletter det,
saa lever hun.

Kent.

Er dette Verdens Ende?

Edgar.

Er det et Billede paa Dommens Rædsler?

Albanien.

Dø nu og hvil dig!

Lear.

Fjeren rører sig!
hun lever! — dersom det er sandt, det var
en Lykke, der opveied al den Sorg,
jeg nogentid har lidt.

Kent.

Min gode Herre!

Lear.

Gaa dog tilside!

Edgar.

Det er Eders Ven;
den ædle Kent.

Lear.

Gid Pesten Eder ramme,
I Mordere, Forrædere tilhobe;
jeg kunde reddet hende. Nu er hun

Digitized by Google

for evig borte. — O Cordelia!
tøv lidt, Cordelia! — Ha! hvad sagde du? —
O hendes Stemmes Klang var altid sagte
og blød og mild, en herlig Ting hos Kvinden. —
Jeg dræbte dog den Træl, som kvalte dig.

Høvedsmanden.

Det gjorde han i Sandhed, ædle Herrer.

Lear.

Ei sandt, min Ven? — Jeg har vel seet den Dag,
jeg skulde faaet dem til at springe for
mit gode, hvasse Sværd. — Nu er jeg gammel;
den megen Modgang har og lagt mig øde. —
Sig, hvem er I? — mit Syn er ei det bedste;
men jeg skal sige Jer det strax.

Kent.

Hvis Lykken
kan rose sig af To, som den har elsket
og hadet, En af dem vi see vel her.

Lear.

Mit Syn er taaget; — er du ikke Kent?

Kent.

Ja rigtigt, jeg er Eders Tjener Kent. —
Men, hvor er Eders Tjener, Cajus, nu?

Lear.

Det er en prægtig Gut; det kan I troe;
han slaaer, og rask; ja, han er død og raaden.

Kent.

Nei, Eders Naade, det er netop mig.

Lear.

Det skal jeg see nu strax.

Kent.

Som fulgte Eder

Digitized by Google

fra Eders Modgangs allerførste Stund,
paa Eders mørke Vei.

Lear.

Velkommen her.

Kent.

Det er slet Ingen; glædeløst og dødt
og mørkt er Alting. Eders ældste Døttre
har dræbt sig selv, og i Fortvivlelse
de døde.

Lear.

Ja, det troer jeg nok.

Albanien.

Han veed
ei, hvad han siger; og det er forgjæves
vi tale til ham nu.

Edgar.

Ja helt unyttigt.

(En Høvedsmand kommer.)

Høvedsmanden.

Edmund er død.

Albanien.

Det er en Smaating her. —
I Herrer, ædle Venner, hør vor Villie.
Hvad Trøst der skjænkes kan saa svar Ulykke,
skal ydes den. Vi selv vil afstaae her,
saalænge denne gamle Konge lever,
til ham vor Herskermagt. —

(til Edgar og Kent.)

I træder ind
i Eders Rettigheder, med den Løn
og den Forøgelse, som Eders Troskab
har meer end vel fortjent. Nu alle Venner

Digitized by Google

skal nyde deres Løn, og alle Fjender
skal tømme deres Brødes Kalk. — O, see!

Lear.

Min stakkels Glut er kvalt! — der er slet intet,
nei intet, intet Liv. Hvorfor har da
en Hund, en Hest, en Rotte Liv, og du
slet ingen Aande? og du kommer aldrig
tilbage, aldrig, aldrig, aldrig! —
O, knap mig denne Knap op; — Tak, min Ven. —
See dette, — see paa hende, — see — de Læber, —
see der, — see der!

(han døer.)

Edgar.

Han segner! o, min Konge!

Kent.

Brist, Hjerte, brist!

Edgar.

Luk Øiet op, min Konge!

Kent.

Lad nu hans Aand i Fred; o, lad ham fare!
den hader ham, som vil ham spænde længer
paa denne haarde Verdens Pinebænk.

Edgar.

Det er forbi.

Kent.

Et Under var det kun,
at han holdt ud saalænge. Kun med Vold
han holdt paa Livet fast.

Albanien.

Bær dem nu bort.
Vor første Gjerning er nu almeen Sorg.
(til Kent og Edgar.)

Digitized by Google

I Venner af min Sjæl; nu skal I To
i Riget herske, give Landet Ro.

Kent.

Til andre Steder gaaer nu snart min Vei;
min Herre kalder mig; jeg svigter ei.

Albanien.

Den svare Tid os til at sige tvinger,
hvad Hjertet føler, ei hvad smukkest klinger;
den Ældste har lidt meest; vi Unge naaer
ei nær hans Alder med saa tunge Kaar.

(Alle gaae ud under en Sørgemarsch.)

Digitized by Google

Anmærkninger.

S. 22. „disse Formørkelser" o. s. v. — Shakspeare hentyder meget ofte til den paa hans Tid udbredte Tro paa Stjernetyderkunsten.

— 27. „ikke spise Fisk". — Katholikerne, (der spise Fisk paa Fastedagene,) vare misfornøiede med Elisabeths protestantiske Regjering, og mistænkte som urolige og upaalidelige Undersaatter.

— 33. „hvis jeg fik Monopol" o. s. v. Narren stikler paa den i de Tider gjængse Misbrug, at Handelen med de vigtigste Nødvendighedsartikler var Monopol, der skjænkedes de rigeste og mægtigste Mænd.

— 52. „Lipsbury Overdrev". — Navnet er ubekjendt; efter Sammenhængen maa det omtrent betyde „paa et Sted, hvor Ingen kunde forstyrre os"; maaskee har det været en ubeboet Egn, der brugtes som Græsgang.

— 55. „Sarums Slette — — Camelot". — Der holdtes store Gaaseflokke; Egnen omtales i den gammelbritiske Kong Arthurs Sagn, og maaskee sigter dette Sted til en af Folkeviserne om ham.

— 83. „Merlin" spiller en Rolle i Sagnet om Kong Arthur og hans Mænd som en stor Troldmand og Spaamand.

— 87. „Den Onde er efter mig". — Troen paa Djævlebesættelser var i den Tid almindelig udbredt. Ofte foregave Bedragere, for at vække Opsigt og Medlidenhed, at de vare besatte af onde Aander, og Affindige ind-

Digitized by Google

bildte sig at være det. En saadan Affindigs Rolle er det Edgar paatager sig. Mange af de enkelte Træk f. Ex. Navnene paa de forskjellige onde Aander har Shakspeare laant af en Bog, som en Geistlig, Samuel Harsnet havde skrevet for at blotte de Bedragerier, der havde fundet Sted ved en saadan Besættelseshistorie, som havde været et aftalt Spil mellem Djævlebesværgeren og de Besatte.

S. 88. „Pelikanens Unger". Et gammelt Sindbillede paa utaknemlige Børn, fordi de efter Folketroen næredes af deres Moders Blod.

— 89. „bar Handske paa min Hue"; — nemlig sin Dames Handske, som Pant paa hendes Kjærlighed. Saaledes fæstede en Ridder ofte ved Turneringen et saadant Pant paa sin Hjelm.

— — „Dauphin, min Gut" o. s. v. Ordene skal være af en gammel Folkevise, hvori en fransk Konge for at skjule sin Søns Feighed hyppigt tilraaber ham, at han skal staane Modstanderen. Det er løsrevne og tildels forvanskede Brudstykker af bekjendte Folkeviser, som Edgar her og i det Følgende blander i sine øvrige Fantasier.

— 91. „pidsket fra Sogn til Sogn"; efter Tidens strænge Love mod Landstrygere.

— 92. „lærde Mand fra Theben" og S. 93 „Athenienser" — Lear behandler og tiltaler Edgar som en af de gamle græske Vise.

— 98. „det er saa Skik i Persien". — Skal efter Nogles Mening være en Hentydning til en vis Sir Robert Stirley, der var gaaet i persisk Krigstjeneste og kom som persisk Gesandt til London, hvor han vakte Opsigt ved sin østerlandske Pragt.

Digitized by Google

S. 103. „jeg staaer ved Pælen bunden", nl. som en Bjørn, der maa kjæmpe med Hunde. s. Macbeth.

— 113. „Mørkets Redskab". — Fortørrede Grene brugtes af Hexene til deres Kunster.

— 132. „Den Hattepul er god" o. s. v. Idet Lear siger: „jeg holder dig en Prædiken"; tager han sin Hat i Haanden, som de puritanske Prædikanter, der tiltalte Mængden paa offentlige Pladser; ved at see paa den ledes hans Fantasi, som stadigt har beskjæftiget sig med Tanken om at tage sit Rige tilbage med Magt (s. S. 128 „der har du Haandpenge" o. s. v.) hen paa det Indfald at bruge Filten til at stoe Hestene med, for at liste sig bag paa Fjenden.

Digitized by Google

Efterskrift.

I Forordet til 1ste Hefte af denne Oversættelse har jeg udtalt mig om den Fremgangsmaade, jeg agtede at følge, og da nu tre af Shakspeares Tragoedier ere udkomne, ere Læserne tilstrækkeligt istand til at bedømme, hvorledes Arbeidet er udført. At jeg desuagtet benytter denne Leilighed til en kort Udtalelse derom, er foranlediget ved en Anmeldelse af Romeo og Julie i Dansk Maanedsskrift 1 B. 5—6 H. *)

Medens den ærede Anmelder har anerkjendt, at min Oversættelse „paa mange Steder kommer Originalen betydelig nærmere" end Foersoms, troer han dog, at jeg neppe „har gjort Ret i saa hyppigt at forandre Foersoms Ord af Hensyn til Versenes Elegance eller Nutidens Sprogsmag". — Han mener, at, „om end det enkelte Sted ved en saadan Behandling kan vinde i Behagelighed, gaaer dog, naar Sligt skeer hyppigt, den eiendommelige Colorit bort", og han raader mig, „at være meget varsommere med at kassere Foersoms Oversættelse af blotte Smagshensyn".

Jeg skal tillade mig kortelig at vise, hvorfor jeg ikke kan være enig med den ærede Anmelder og altsaa heller ikke seer mig istand til at følge det givne Raad.

Jeg kan finde det ganske naturligt, om en Mand af Dannelse og Smag, der har gjort Bekjendskab med Shakspeare igjennem Foersoms Oversættelse, kan have faaet en saadan

*) som ved en Forsinkelse fra Boghandelens Side først nylig er kommet hertil.

Digitized by Google

Kjærlighed til den og være bleven saa fortrolig dermed, at han ikke længer stødes selv ved saadanne Udtryk og Vendinger, som han vilde gjøre den stærkeste baade æsthetiske og sproglige Indsigelse imod, hvis han traf dem i et Digt fra vor Tid. Men jeg venter til Gjengjæld den Indrømmelse, at naar Nogen nu udgiver en Oversættelse af Shakspeare, saa vilde det dog være høist unaturligt, om han vilde skrive saaledes, som det var sædvanligt for 50 Aar siden, og som Foersom ganske vist ikke vilde have skrevet, hvis han havde levet i vore Dage. Men isaafald kan han ikke indskrænke sig til at rette urigtige eller altfor frie Oversættelser, men maa ogsaa tage baade sproglige og æsthetiske Smagshensyn. Naar der yttres Frygt for, at „den eiendommelige Colorit" skulde tabe ved, at Sproget blev noget lettere og naturligere, saa kommer det an paa, hvilken eiendommelige Colorit der menes. For Shakspeare ere knudrede Sætninger og forvredne Ordstillinger ingenlunde eiendommelige; tvertimod falde hans Ord næsten altid saa let og naturligt, at neppe nogen nyere Digter overgaaer ham deri, og en Oversætter kan ikke være omhyggelig nok for at bevare denne Skjønhed, saavidt det er muligt.

Naar saaledes Julies Ord: (4 Act 3 S.)

„**I will not entertain so bad a thought**".

gjengives saaledes af Foersom:

„Jeg vil slig hæslig Tanke Rum ei give".

saa er denne Oversættelse ganske vist rigtig; men jeg kan ikke see nogen rimelig Grund til at vælge en saa besynderlig, klodset Ordstilling, hvor Originalen er saa let og utvungen, og jeg kan ikke forstaae, at den „eiendommelige Colorit" skulde gaae tabt ved at oversætte ganske simpelt, som jeg gjør det:

„Saa ond en Tanke vil jeg ikke nære".

Eller naar Romeos Ord, idet han drikker Giften, (5 Act 3 Sc.)

Digitized by Google

„Thou desperate pilot, now at once run on
the dashing rocks thy sea-sick weary bark! —
Here's to my love!"

lyde saaledes i Foersoms Oversættelse:

„Og nu, fortvivlte Lods! split flux nu mit
søsyge, knuste Vrag i Brændinger! —
O, dette Glas jeg tømmer for min Pige!" —

og i min:

„Haabløse Styrmand, sæt nu rask det trætte,
stormslagne Fartøi ind i Brændingen! —
For hende dette Bæger!"

saa er begge Oversættelser lige rigtige; men jeg anseer det for usømmeligt, at skrive „fortvivlte" i en dansk Bog, der udgives i 1861; jeg troer fremdeles at „søsyge", skjøndt det synes en ordret Oversættelse, ikke ganske heldigt udtrykker det, Originalen mener, og jeg finder i det sidste Vers en Gemytlighed, der minder om Klubvisetonen; idet jeg derfor har forandret det, troer jeg ikke at have borttaget noget af Shakspeares eiendommelige Colorit.

Jeg har anført et Par Exempler, hvor begge Oversættelser fuldstændigt havde gjengivet Originalens Indhold. Anmeldelsen i Dsk. Maanedsskr. anfører et, hvor der i begge er gaaet noget tabt.

„Therefore do nimblepinio'nd doves draw love,
and therefore has the windswift Cupid wings".

Foersom oversætter:

„Thi drages Venus' Vogn af Duers Flugt;
thi har lynsnare Amor Englevinger".

Den nye Oversættelse har:

„Derfor er Venus' Vogn bespændt med Duer,
og derfor fik den lette Amor Vinger".

I begge Oversættelser er **nimblepinion'd** udeladt, hvorved

Digitized by Google

Tanken da heller ikke er forandret. I det andet Vers har jeg udtrykt **windswift** ved det svagere „lette"; medens Foersom har forstærket det til „lynsnare". Jeg tilstaaer, at jeg i en Oversættelse, naar jeg ikke kan naae det fuldstændige Udtryk, hellere udelader end giver noget Andet istedet, naar jeg ikke er vis paa, at den originale Forfatter vilde have vedkjendt sig dette Andet; da det nu forekommer mig, at „lynsnar" paa dette Sted virker en Smule forstyrrende i Billedet ved det Overdrevne deri, og da det idetmindste er tvivlsomt, hvorvidt det er smagfuldt at tillægge Amor „Englevinger", saa vilde jeg nødigt lægge det ind i Shakspeares Vers. Dertil kommer den gammeldags, noget stive Tone, der frembringes ved at begynde Sætningen med „thi" og ved Udeladelsen af Artiklen foran „lynsnare"; om man deri vil finde noget eiendommeligt kraftigt, er jo en Smagssag; men Kjendsgjerningen, som det kommer an paa, er, at Shakspeares Vers ikke giver den ringeste Anledning dertil; i hele Julies Replik føie Ordene sig netop med den yndigste Lethed og Frihed.

At forandre Foersom af blotte Smagshensyn kan jeg derfor heller ikke for Fremtiden love at afholde mig fra; derimod vilde det gjøre mig ondt, om jeg ved nogen saadan Forandring skulde komme til at give en falsk Oversættelse for en rigtig. Men naar den ærede Anmelder mener, at der i 1ste Acts 1 Scene er indløbet „en ligefrem Feil", („**Remember thy swashing blow**" har Foersom oversat: „Kom ihu dit Storskryderi"; jeg oversætter: „Slaa nu, saa det knager") saa maa jeg derimod udtale den Overbevisning, at min Oversættelse, der er grundet paa omhyggelig Undersøgelse, er rigtig. **Swashing blow** betyder ikke „egentlig Slag paa Skjolde", men et larmende eller klirrende Slag. **Nare's Glossary** vil paa dette Sted forklare det omtrent som „**violent, overpowering**"; (altsaa omtrent „Dommedagsslag",

Digitized by Google

et Slag, saa det dundrer efter). I Slutningen af 1ste Act af „**As you like it**“ er „**a swashing, martial air**“ heller ikke ligefrem en pralende, men egentlig en støiende (vaabenklirrende) martialsk Optræden. **Remember** staaer her blot i almindelig opfordrende Betydning. (Glem ikke dit dundrende Slag, ɔ: slaa nu ɔ. s. v.). Min Opfattelse af dette Sted staaer heller ikke alene; Hagberg oversætter „**hugg nu som en mästerman**“.

Digitized by Google

Digitized by Google

Kong Richard den Andens

Liv og Død.

Digitized by Google

Personer.

Richard den Anden, Konge af England.
Edmund af Langley, Hertug af York } Kongens Farbrødre.
Johan af Gaunt, Hertug af Lancaster }
Henrik af Bolingbroke, Hertug af Hereford, Søn af Hertugen af Lancaster.
Hertugen af Aumerle, Søn af Hertugen af York.
Thomas Mowbray, Hertug af Norfolk.
Hertugen af Surrey.
Jarlen af Salisbury.
Jarlen af Berkley.
Bushy }
Bagot } Kong Richards Yndlinger.
Green }
Jarlen af Northumberland.
Henrik Percy, hans Søn.
Lord **Ross**.
Lord **Willoughby**.
Lord **Fitzwater**.
Biskoppen af Carlisle.
Abbeden af Westminster.
Stor-Marskalken.
En anden Adelsmand.
Ridder **Pierce** af Exton.
Ridder **Stephen Scroop**.
En Høvedsmand for en Skare Wallisere.
En Gartner.
Hans Svend.
En Fangevogter.
Et Sendebud.
En Staldkarl.
Kong Richards Dronning.
Hertuginden af Gloster.
Hertuginden af York.
En Dame i Dronningens Tjeneste.
Adelsmænd, Herolder, Høvedsmænd, Krigsfolk og Andre.

Handlingen foregaaer paa forskjellige Steder i England og Wales.

Digitized by Google

Første Act.

Første Scene.

London. En Sal i Slottet.

(Kong Richard med Følge; Johan af Gaunt og andre Adelsmænd.)

Kong Richard.

Johan af Gaunt, aarsælle Lancaster!
har du, som du besvor og borged for,
bragt hid din Søn, den djærve Henrik Hereford,
at vedstaae her sit høie Klagemaal
mod Hertugen af Norfolk, Thomas Mowbray,
som det var dengang ei vor Leilighed
at høre paa?

Gaunt.

Ja, Herre Konge.

Kong Richard.

Sig mig
fremdeles, har du forsket, om han fører
af gammelt Nag mod Hertugen sin Klage,
hvad eller, som en trofast Undersaat,
med Skjel, paa sikker Kundskab om hans Svig?

Gaunt.

Saavidt som jeg i denne Sag har sporet,
er det paa Grund af øiensynlig Fare,

Digitized by Google

som han har mærket, truer Eders Høihed,
ei gammelt Nag.

Kong Richard.

Saa kald dem for vort Aasyn;
Ansigt til Ansigt, vrede Bryn mod Bryn,
Anklager og Anklaget tale frit
her i vort Paahør.

(Nogle af Følget gaae.)

Haarde Halse begge,
ilsindede, saa døve nu af Vrede
som vilden Hav, og som en Ild saa hede.

(Nogle af Følget komme tilbage med Bolingbroke og Mowbray.)

Bolingbroke.

Gid mange Aar af gode Dage skjænkes
min milde Drot, min naaderige Konge.

Mowbray.

Hver Dag forøge den henrundnes Lykke,
til Himlen, avindsyg paa Jordens Held,
til Kronen føier Evighedens Krands.

Kong Richard.

Hav begge Tak; men En af Eder smigrer;
det kjendes af den Grund, hvorfor I kom,
for Troløshed hinanden at beskylde. —
Vor Frænde, Hereford, hvad har du at klage
paa Hertugen af Norfolk, Thomas Mowbray?

Bolingbroke.

Først, — Himlen være Vidne til mit Ord, —
kun af en Undersaats Hengivenhed,
af Omhu for min Fyrstes dyre Vel,
og fri for andet syndigt fostret Had,
staaer jeg som Klager for min Konges Aasyn.
Nu, Thomas Mowbray, gjælder dig mit Ord,

Digitized by Google

og mærk min Hilsen vel; thi, hvad jeg taler,
skal her paa Jord mit Legeme bevise
eller min Sjæl i Himlen svare for:
Du er en Høiforræder og en Niding,
for god til det, for slet dog til at leve.
Jo meer krystalklar Himlens Hvælving straaler,
desmindre Skyens mørke Plet den taaler.
Endnu engang jeg Mærket dybt indskriver:
Forrædernavn jeg i din Hals dig giver,
og hvad min Tunge talte, skal mit Sværd
staae ved, om Kongen vil, i Ridderfærd.

Mowbray.

Lad ei mit kolde Svar nu bære Vidne
imod min Nidkjærhed; ei Kvindekrig,
ei bittert Skrig af tvende hvasse Tunger
kan skifte Ret imellem os; det Blod
er varmt, som skal for den Sag blive koldt;
dog er ei min Taalmodighed saa tam,
at jeg vil tie nu og intet svare.
Hvis Ærefrygt for Kongen ei forbød mig
at give Ordet Tøile frit og Spore,
det vilde løbe, til det fik bragt hjem
Forrædernavnet i hans Hals med Renter;
men afseet fra hans høie Fyrsteblod
og fra hans Slægtskab med min Herre, Kongen,
saa trodser jeg ham, ja, jeg spytter ad ham
og kalder ham en Skurk, en feig Bagvadsker,
og for at hævde det, indrømmer jeg
ham hver en Fordel; jeg vil møde ham,
om end jeg skulde løbe paa min Fod
til Alpernes iisdækte Klippetinder,
til hver en Ødemark, hvor nogentid

Digitized by Google

en Engelskmand sin Fod har turdet sætte.
Imidlertid jeg for min Troskab svarer:
ved alt mit Livsens Haab, med Løgn han farer!

Bolingbroke.

Her, blege Krynster, kaster jeg mit Pant;
jeg giver Afkald paa min Konges Frændskab;
frasiger mig mit høie Fyrsteblod,
som kun din Feighed, ei din Ærefrygt
til Paaskud tager; har din Brødes Angst
dig levnet Kraft til her at tage op
mit Ærespant, saa buk dig; see, ved dette
og ved al anden Ridderskik og Brug
forfægte vil jeg Arm mod Arm, hvad jeg
har sagt, og hvad end værre du kan tænke.

Mowbray.

Jeg tager det, og sværger ved det Sværd,
der lagde Ridderskabet paa min Skulder,
jeg møder dig i hver en ærlig Færd,
i hver en Prøve, Ridderskikken kræver;
jeg vil ei komme levende af Sadlen,
hvis jeg har været i Forræderlag
og fægter for en uretfærdig Sag.

Kong Richard.

Hvad er min Frændes Klagemaal mod Mowbray?
stort maa det være, hvis det skal indgyde
os mindste Tanke blot om Ondt hos ham.

Bolingbroke.

See, hvad jeg siger, er mit Liv til Pant for.
Mowbray fik ottetusind Rosenobler
til Eders Høiheds Krigsfolk forskudsviis;
dem har han selv beholdt til nedrigt Brug,
som en svigagtig Niding og Forræder.

Digitized by Google

Desuden siger jeg og vil det vedstaae
i Kamp, her, hvorsomhelst, paa hver en Kant
af Jorden, som et engelsk Øie saae,
at hvert Forræderi, som her i Landet
i atten Aar er spundet op og øvet,
har først sit Udspring fra den falske Mowbray.
Fremdeles siger jeg og vil bevise
det paa hans usle Liv: han har ved Rænker
voldt Hertugen af Glosters Død; han ægged
Modstandernes Lettroenhed; han lod
ved feigt Forræderi hans skyldfri Sjæl
udstrømme gjennem Blodets aabne Sluser.
Det Blod, som Abels Offerblod, nu raaber
fra Jordens tungeløse Huler op
til mig om Ret og svar Gjengjældelse.
Og ved min adelige Stammes Ære,
døe vil jeg, eller og hans Hævner være!

Kong Richard.

Hvor høi en Flugt hans kjække Villie tager! —
Thomas af Norfolk, hvad har du at svare?

Mowbray.

O, lad min Konge vende bort sit Aasyn,
og lad hans Øre være døvt en Stund,
mens jeg fortæller her hans Stammes Skjændsel,
hvor Gud og hver Mand hade slig en Løgner.

Kong Richard.

Vort Øre, som vort Blik er ubestukket.
Var han min Broder, ja mit Riges Arving, —
som han kun er min Faders Brodersøn, —
jeg sværger her ved Kongespirets Høihed,
saa nært et Slægtskab med vort høie Blod
ei skulde hjælpe ham, ei heller lede

Digitized by Google

min faste Villie bort fra Rettens Vei.
Han er min Undersaat, saavelsom du;
og frit og freidigt maa du tale nu!

Mowbray.

Saa Bolingbroke, dybt i dit Hjerte ned
igjennem din troløse Hals: du lyver!
Tre Dele af det Forskud for Calais
har rigtigt jeg betalt hans Høiheds Krigsfolk,
det Øvrige beholdt jeg med hans Villie,
fordi min Herre skyldte mig en Rest
paa et anseeligt Udlæg fra den Tid,
jeg hented ham hans Dronning hjem fra Frankrig. —
Svælg denne Løgn da ned. — Hvad Gloster angaaer, —
jeg har ei dræbt ham; men med Skam jeg tilstaaer,
jeg glemte Pligt og Ed i denne Sag. —
Og I, min ædle Hertug Lancaster,
ærværdige Fader til min Avindsmand,
jeg har engang stræbt Eder efter Livet,
en Synd, som piner end min Sjæl med Nag;
men, før jeg sidste Gang tog Sakramentet,
da skrifted jeg den og udtrykkelig
bad om Tilgivelse hos Eders Naade,
og fik den, haaber jeg. — See her min Brøde;
alt Andet, som jeg er anklaget for,
har kun sit Udspring af en Nidings Had,
en troløs og vanslægtet Høiforræders;
det vil jeg djærvelig forsvare selv.
Her kaster jeg til Gjengjæld hen mit Pant
for den hovmodige Forræders Fod,
min Ridderære ren jeg tvætter i
det bedste Blod, der huses i hans Bryst.

Digitized by Google

Jeg beder Eders Høihed, frem min Sag;
bestem jo før jo heller Prøvens Dag.

Kong Richard.

I harmoptændte Herrer, lyd mit Ord.
Lad Galden renses uden Aareladning;
skjøndt ikke Læge, det mit Raad skal være;
det dybe Nag let altfor dybt vil skjære.
Tilgiver, glemmer, enes og forlader;
„i dehne Maaned Aareladning skader." —
Farbroder, lad os Ende faae paa dette;
vi tale Norfolk, I Jer Søn tilrette.

Gaunt.

At stifte Fred er Alderdommens Sag; —
kast Norfolks Pant, min Søn, og far imag.

Kong Richard.

Norfolk, kast hans.

Gaunt.

Nu, Henrik, nu? — At lyde
er Sønnens Pligt. Skal anden Gang jeg byde?

Kong Richard.

Kast Pantet, Norfolk; lyd; strid ei imod!

Mowbray.

Mig selv jeg kaster, Herre, for din Fod:
mit Liv, men ei min Skjændsel du begjære:
mit Liv tilhører dig; men Navn og Ære, —
som trods min Død end paa min Grav skal trives,
den skal ei hen til Skjændsels Mørke gives.
Vanæret, skjændet, haanet staaer jeg her,
til Hjertet ramt af giftig Klaffers Spær;
det kan ei læges uden ved hans Blod,
der aanded Giften.

Digitized by Google

Kong Richard.

Dette vilde Mod
maa kues. Giv mig Pantet. — Løven faaer
vel Leoparden tam.

Mowbray.

Ja, men formaaer
dens Pletter ei at tage bort. Slet ud
min Skam, og villig lyder jeg dit Bud.
Min dyrebare Drot, paa Verdens Vei
et renere Klenodie findes ei
end pletfri Ære; har han den ei meer,
er Manden kun et pyntet, malet Leer.
En Perle tifold gjemt bag Laas og Baand
er i et ærligt Bryst en dristig Aand.
Min Ære er mit Liv; de grove tilsammen;
tag Æren bort; udslukt er Livets Gammen.
Min Konge, lad mig om min Ære værne!
I den jeg lever, for den døer jeg gjerne.

Kong Richard.

Min Frænde, kast I da hans Pant! begynd!

Bolingbroke.

Gud fri min Sjæl fra saadan skjændig Synd!
Skal jeg som Kryster for min Fader staae?
med gusten Tiggerfrygt fornedre saa
min Byrd for dette Drog? — Før i min Ære
min Tunge skal saa dyb en Vunde skjære
ved feigt Forlig, før slide skal min Tand
den feige Afbigts Redskab ud paa Stand,
og spytte blodig den til Haan og Spot
i Mowbrays Fjæs, hvor Skjændsel boer saa godt!

(Gaunt gaaer.)

Digitized by Google

Kong Richard.

Vi er ei født til Bøn, men til at byde;
da nu vort Bud kan ikke stifte Fred,
saa møder, under Eders Livs Fortab,
igjen i Coventry, St. Lamberts Dag.
Afgjøre skal I der med Spær og Glavind,
den Tvist, der svulmer op af indgroet Avind;
forsone kan vi Eder ei; lad hver
bevise da sin Ret i Ridderfærd.
Marskalk, hold Kampherolderne tilrede,
den Tvekamp paa tilbørlig Vis at lede.

(Alle gaae.)

Anden Scene.

En Sal i Hertugen af Lancasters Borg.

(Gaunt og Hertuginden af Gloster komme ind.)

Gaunt.

Ak, Blodets Baand imellem mig og Gloster
langt meer end dine Klager ægger mig
til at staae frem imod hans Mordere;
men da nu Straffen ligger i de Hænder,
der øved Brøden, som vi ei kan ændre,
saa lægge vi vor Sag i Himlens Haand,
som, naar den seer paa Jorden Tiden moden,
vil regne Hævnens Ild paa Syndens Hoved.

Hertuginden.

Er Broderskab dig ingen bedre Spore?
dit gamle Blod for koldt til Kjærlighed?
Af Edvards Sønner syv var du den ene;
syv Skaaler var I af hans ædle Blod,
syv fagre Grene, af een Rod udsprungne.
Naturens Gang har tørret nogle bort,

Digitized by Google

og nogle Grene hugged Skjæbnen af;
men Thomas, o, min Mand, mit Liv, min Gloster,
den ene Skaal af Edvards ædle Blod,
en frodig Gren, skudt af hans Kongestamme,
er knust, og spildt den dyrebare Saft,
afhugget, visnet al dens Sommerløv
for Avinds Haand, og blodig Morderøxe.
Ak Gaunt, hans Blod var dit; den Seng, det Skjød,
det Malm, den Form, der danned dig, har og
gjort ham til Mand. Du lever end og aander,
dog er du dræbt i ham. I fuldest Maal
samtykker du nu i din Faders Død,
idet du seer din arme Broder døe,
som var et Billed af din Faders Liv.
Kald det ei Taalmod, Gaunt, det er Forsagthed;
idet du taaler, at din Broder myrdes,
den slagne Vei du viser til dit Liv
og lærer Morderen at slagte dig.
Det, som hos ringe Mænd vi kalde Taalmod,
er bleg, kold Feighed i det ædle Bryst.
Hvad skal jeg sige? — Hævn for Glosters Død
er for dit eget Liv det bedste Værn.

Gaunt.

Den Tvist tilhører Gud; hans egen Fuldmagt,
det Sendebud, han salved for sit Aasyn,
har voldet Glosters Død; var det med Uret,
lad Himlen hævne det; thi jeg vil aldrig
min Arm i Vrede løfte mod dens Tjener.

Hertuginden.

Til hvem skal jeg da tye med mine Klager?

Gaunt.

Til Gud! han er en Enkes Værn og Værge.

Digitized by Google

Hertuginden.

Nu vel! det vil jeg. Gamle Gaunt, Farvel!
du gaaer til Coventry, for der at see
vor Frænde kjæmpe med den onde Mowbray.
Min Husbonds Mord paa Herefords Landse sidde,
at den maa ramme Mowbrays Morderhjerte!
hvis ei han fældes i den første Dyst,
saa tynge Mowbrays Synd saa svart hans Barm,
at Hingstens Ryg maa knækkes under ham,
og hovedkulds ham styrte hen i Skranken,
min Frænde Hereford hjælpeløs voldgiven! —
Nu, Gaunt, Farvel! din fordums Broders Viv
i Sorgens Selskab ende vil sit Liv.

Gaunt.

Søster, Farvel! til Coventry jeg maa;
Held være med dig, som med mig det gaae!

Hertuginden.

Et Ord endnu; thi Sorgen springer jo
tilbage, hvor den falder, ikke ved
sin hule Tomhed men just ved sin Vægt;
jeg tager Afsked, før jeg ret begyndte;
Sorg faaer ei Ende, skjøndt den synes endt; —
en Hilsen til min Broder, Edmund York.
See, det er Alt; — nei, du maa ikke gaae;
skjøndt det er Alt, det haster dog ei saa;
jeg husker vel paa meer. Bed ham — ak hvad? —
at han i Plashy snart besøger mig. —
Ak, gode gamle York, hvad venter dig
vel der? kun tomme Haller, nøgne Vægge,
kun ubetraadte Fliser, Borgen øde;
min Jammer kun til Velkomst vil dig møde.
Saa hils ham blot; han skal ei komme der

Digitized by Google

at søge Sorgen; den er altid nær.
Haabløs jeg gaaer; til Graven kun jeg higer;
mit Dies Taarer nu Farvel dig siger.

(de gaae.)

Tredie Scene.

Gosford Vang ved Coventry.

Skrankerne ere opstillede tilligemed en Throne. Herolder o. s. v.

(Marskalken og Aumerle komme ind.)

Marskalken.

Aumerle, er Hertug Henrik Hereford væbnet?

Aumerle.

Fuldrustet, og han længes efter Mødet.

Marskalken.

Og Norfolk, kjæk og freidig, venter kun
paa Tegnet fra sin Stævningsmands Trompet.

Aumerle.

Saa staae da begge Stridsmænd færdige
og vente kun paa Majestætens Komme.

(Trompetklang; Kong Richard kommer ind og tager Sæde paa Thronen; Gaunt og flere Adelsmænd tage ligeledes Plads. En Trompet lyder og besvares af en anden Trompet udenfor; derpaa træder Norfolk ind i fuld Rustning, med en Herold foran sig.)

Kong Richard.

Hr. Marskalk! spørg den vaabenklædte Ridder,
hvorfor han møder her i Staal og Plade,
spørg om hans Navn, og lad paa lovlig Viis
ham sværge paa sin Sags Retfærdighed.

Marskalken.

I Guds og Kongens Navn, sig, hvem du er,
og hvi du kommer her i Ridderrustning,
mod hvem du møder, og hvad Tvist du har?

Digitized by Google

Sig Sandhed ved dit Ridderskab, din Ed,
saa hjælpe Himlen og din Manddom dig!

Norfolk.

Mit Navn er Thomas Mowbray, Norfolks Hertug;
jeg kommer hid, forpligtet ved min Ed, —
den lade Gud ei nogen Ridder bryde, —
for at forsægte her min Trofasthed
mod Gud, mod Kongen og min Efterslægt
trods min Anklager Hertugen af Hereford,
samt ved Guds Mistundhed og med min Arm
bevise ved mit Selvforsvar, han er
mod Gud, mod Kongen og mod mig Forræder.
Saa sandt mig hjælpe Gud, jeg sægter ærligt!

(han sætter sig.)

(Trompetklang; Bolingbroke træder ind i Rustning, med en Herold foran.)

Kong Richard.

Hr. Marskalk, spørg den Riddersmand i Harnisk,
først, hvem han er, dertil, hvorfor han møder
saalunde rustet ud i Pandserplader?
og lad ham formelig, som Loven byder,
bevidne her sin Sags Retfærdighed.

Marskalken.

Hvad er dit Navn, og hvorfor møder du
her for Kong Richard, inden Kongens Skranker?
Hvem møder du imod? Hvad er din Tvist?
saa hjælpe Gud dig, som du taler Sandhed.

Bolingbroke.

Henrik af Hereford, Lancaster og Derby
er jeg, som væbnet staaer for at bevise
i Skranken ved Guds Bistand og min Manddom
paa Thomas Mowbray, Hertugen af Norfolk,

Digitized by Google

at han er en Forræder, arg og farlig,
mod Gud i Himlen, Kongen og mod mig.
Saasandt mig hjælpe Gud, jeg fægter ærligt!

Marskalken.

Lad under Dødsstraf ingen Mand formaste
og understaae sig til at røre Skranken,
Marskalken og hans Embedsmænd undtagne,
hvis Hverv det er at lede Kampen ærligt.

Bolingbroke.

Hr. Marskalk, lad mig kysse Kongens Haand
og bøie for Hans Majestæt mit Knæ;
thi jeg og Mowbray ligne Pillegrimme,
beredte til en lang og mødig Valfart;
høitideligt vi byde først Farvel
og tage hjærlig Afsked, hver med Sine.

Marskalken.

Anklageren med Ærefrygt begjærer
at kysse Eders Høiheds Haand til Afsked.

Kong Richard.

Vi stige ned og aabne ham vor Favn.
Min Frænde, har du en retfærdig Sag,
saa være Lykken med din Strid idag.
Farvel, mit Blod; men, hvis det her skal flyde,
tør jeg kun Sorg men ikke Hævn dig yde.

Bolingbroke.

Lad intet ædelt Øie Taarer øde
for mig, hvis jeg for Mowbrays Spær skal bløde;
saa tillidsfuldt som Falken, naar den slaaer
paa Fuglen ned, mod Mowbray nu jeg gaaer.

(til Marskalken.)

Jeg byder Jer Farvel, min ædle Herre, —
og Eder med, Aumerle, min gjæve Frænde,

Digitized by Google

ei syg, skjøndt Liv og Død det gjælder nu,
men let om Hjertet; frisk og glad i Hu. —
Det bedste kommer jo tilsidst ved Gilde,
saa jeg tilsidst det bedste gjemme vilde:

(til Gaunt.)

Du, som paa Jord er Ophav til mit Blod,
hvis Ungdomsmod gjenfødt i mig vil hæve
mig med fordoblet Kraft, at jeg kan gribe
den Seirens Krands, der svæver over mig;
gjør med din Bøn mit Harnisk fast og stærkt,
lad din Velsignelse min Spydsod hærde,
at Mowbrays Brynie briste maa som Vox,
og Navnet Johan Gaunt sin Glands fornye
ved Sønnens uforsagte Ridderfærd.

Gaunt.

Gud give Lykke til din gode Sag;
Vær snar som Lynet i din Haands Bedrift;
lad mangefold fordoblet dine Hug
bedøvende som Tordenkiler falde
ned paa din dødelige Fjendes Hjelm.
Væk op din Ungdomskraft, vær stærk, til Lykke!

Bolingbroke.

Min Ret og St. Georg skal mig betrygge!

Norfolk.

Hvad Lod mig Skjæbnen eller Gud tilskikker,
her lever eller døer, sin Konge tro,
en ærlig, brav og dannis Riddersmand.
Ei nogen Fange mere let om Hjertet
bortkaster Trældomslænken og omfavner
sin gyldne Frihed uden Baand og Tvang,
end nu min Sjæl med Jubel feire vil
den Fest, Holmgangen mod min Avindsmand. —

Digitized by Google

Min Herre Konge, ædle Venner alle,
gid Eder mangt et Lykkens Aar tilfalde.
Jeg gaaer til Kampen som til Leg og Lyst;
thi Fred og Ro boer i et ærligt Bryst.

Kong Richard.

Farvel, min Hertug! — i dit Dies Lue
staaer Ridderdyd og Manddom klart tilstue. —
Befal nu, Marskalk, Kampen at begynde.

Marskalken.

Henrik af Hereford, Lancaster og Derby,
Modtag dit Spær; Gud være med din Ret!

Bolingbroke.

Stærk som et Taarn i Haab jeg siger Amen.

Marskalken (til en Herold.)

Bring dette Spær til Thomas, Norfolks Hertug.

Første Herold.

Henrik af Hereford, Lancaster og Derby
staaer her for Gud, for Kongen og sig selv;
han gjælde vil og gaae for Hvermands Niding,
hvis han beviser ei, at Thomas Mowbray,
Hertug af Norfolk, er en arg Forræder
imod sin Gud, mod Kongen og mod ham,
og dermed æfter han ham ud til Kamp.

Anden Herold.

Thomas af Norfolk, Hertugen af Norfolk,
vil gjælde ligervis for Hvermands Niding,
hvis ei han svarer for sig og beviser,
Henrik af Hereford, Lancaster og Derby
er falsk mod Gud, mod Kongen og mod ham;
med trøstigt Mod, af egen Drift og Villie,
han venter kun paa Tegn til at begynde.

Digitized by Google

Marskalken.

Lad nu Trompeten klinge. — Stridsmænd, frem!

(Der blæses til Angreb.)

Hold inde! Kongen kaster ned sin Stav.

Kong Richard.

Lad begge lægge Hjelm og Spær tilside
og sætte sig igjen hver paa sit Sæde. —

(til sine Adelsmænd.)

Kom hid med os. — Lad nu Trompeten klinge,
indtil vi gjøre vitterlig vor Dom. —

(Kongen gaaer tilside med Raadet. Vedholdende Trompetklang; Kongen kommer tilbage.)

Nu træder nærmere og hører paa,
hvad vi har her besluttet med vort Raad.
For at vort Riges Jord ei skal besudles
med dette dyre Blod, som den har fostret;
og da vort Øie hader Rædselssynet
af Borgersaar, som Nabosværdet pløied;
og da vi troe, at ørnevinget Hovmod
af himmelstræbende Ærgjerrighed
samt Avind, der enhver Medbeiler hader,
har ægget Eder til vor Fred at vække,
der slumrer end i Landets Vugge sødt
med Barnesøvnens lette Aandedrag; —
opskræmmet af de vilde Trommers Larm
og Krigstrompetens hæse Rædselsgjald
og Brag og Klirren af det vrede Staal
den skjønne Fred jo kunde kyses brat
fra vore stille Landemærker bort,
indtil i Frændeblod vi maatte vade: —
derfor forvises I fra vore Lande. —
I, Hereford, under Livsstraf ikke, før

Digitized by Google

ti Somre har beriget vore Marker,
skal hilse vore skjønne Riger atter,
men vandre Fredløshedens fjerne Vei.

Bolingbroke.

Skee, som I vil! min Trøst er: ogsaa der
beskinner mig den Sol, som varmer her;
de gyldne Straaler, som den skjænker Eder,
skal og forgylde min Forvisnings Steder.

Kong Richard.

Dig, Norfolk, rammer Dommen mere haardt,
og nødig kun forkynder jeg den her:
de trevne Timers Gang skal ei begrændse
din Landsforvisnings endeløse Tidsrum.
Et haabløst Ord: kom aldrig meer tilbage,
udtaler jeg imod dig, under Livsstraf.

Mowbray.

Den Dom er tung, min høie Herre Konge,
af Eders Høiheds Læber hel uventet.
En bedre Løn og ei saa svart et Slag
som ud at kastes under vilden Sky
har jeg fortjent af Eders Høiheds Haand.
Det Sprog, jeg lærte fyrretyve Aar,
mit Modersmaal maa jeg forsage nu;
min Tunge baader mig fra nu saa lidt
som Luthen eller Harpen uden Strænge,
og som en kunstig Strængeleg i Gjemme,
eller i Haanden lagt paa den, der kjender
ei Grebet til at lokke Tonen frem.
Min Tunge har I fængslet i min Mund
bag Tænders og bag Læbers Dobbeltgitter,
og dorsk og sløv og tom Uvidenhed
er sat til Fangevogter over mig;

Digitized by Google

jeg er for gammel nu til Ammestuen,
for gammel til paa ny at gaae i Skole;
en maalløs Død mig levner kun din Dom,
naar Modersmaalet bindes i min Mund.

Kong Richard.

Af Medynk lade vi os ei bestikke.
Vor Dom er fældet; Klage baader ikke.

Mowbray.

Saa gaaer jeg fra min lyse Fædrestrand
til evig Nat i mørke Skyggers Land.

(vil gaae.)

Kong Richard.

Kom hid og tag en Ed paa Veien med:
læg Eders landsforviste Hænder paa
vort Kongesværd, og sværger ved den Troskab
I skylde Gud; (den Del, som skyldes os,
er landsforvist med Eder,) strængt at holde
den Ed, vi Eder forelægge nu:
Saasandt Gud Eder hjælpe, skal I aldrig
i Eders Landsforvisning slutte Venskab,
ei sende Brev og Hilsen, aldrig sprede
den Uveirssky af hjemmefostret Had,
ei heller holde noget Stævnemøde,
og pleie fælles Raad og spinde Rænker
mod os, vor Stat, vort Folk og alt vort Land.

Bolingbroke.

Jeg sværger.

Mowbray.

Saa gjør jeg, at holde dette.

Bolingbroke.

Norfolk, — hvis jeg maa tale med min Fjende, —
i denne Stund, — hvis Kongen havde samtykt, —

Digitized by Google

foer nu i Luften en af vore Sjæle,
forvist fra dette skrøbelige Kjød,
alt som vort Kjød er nu forvist fra Riget.
Bekjend din Brøde, før du rømmer Landet;
lang Vei har du at vandre; bær ei med dig
et skyldbetynget Hjertes svare Byrde.

Mowbray.

Nei, Bolingbroke! Saafremt jeg var Forræder,
saa gid mit Navn af Livsens Bog udslettes,
og jeg forstødes hisset som paa Jorden!
Hvad du er, det veed Gud, du selv og jeg,
og snart vil Kongen vel faae det at føle. —
Farvel, min Konge! vild jeg farer ei;
paa England nær, Alverden er min Vei.

(gaaer.)

Kong Richard.

Farbroder, i dit Dies Speil jeg seer
dit Hjertes Kummer; dette Sorgens Syn
har taget bort af hans Forvisnings Aar
de fire.

(til Bolingbroke.)

Naar sex Vintres Frost er omme,
fra din Forvisning tør du atter komme.

Bolingbroke.

Hvor lang en Tid saa kort et Ord kan rumme!
See, fire Foraars Lyst og Vintres Slud
svandt ved et Ord; det mægter Kongebud.

Gaunt.

Jeg takker Kongen, som for min Skyld korted
de fire af min Søns Forvisnings Aar;
men liden Baade høster jeg derved;
thi før de sex Aar, som han har tilbage,

Digitized by Google

har skiftet Maaner, vexlet deres Tider,
er alt min Lampe tom, dens Lue mat,
udslukt af Alderdom i evig Nat;
mit korte Livslys brænder ikke meer;
bag Dødens Lin min Søn jeg ikke seer.

Kong Richard.

Ei, Farbroer! mange Aar end vente dig.

Gaunt.

Ei eet Minut, som du kan give mig.
Berøve Dage, Nætter mig med Sorgen,
det kan du, men ei skjænke mig en Morgen.
du kan fremskynde Rynkerne, men ei
en Rynke standse paa sin Pilgrimsvei.
Vil du min Død, saa lyder Tiden dig;
men Liv kan al din Magt ei skjænke mig.

Kong Richard.

Din Søn blev efter modent Raad forvist;
din egen Mund gav jo dertil sin Stemme;
hvi seer du nu vor Dom med Vredens Øie?

Gaunt.

Tidt smager sødt, hvad surt er at fordøie.
Du satte mig til Dommer blot; — ja, kunde
jeg ført hans Sag kun med en Faders Grunde;
o, havde for min Dom en Fremmed staaet,
en mere skaansom Dom han havde faaet.
For upartisk og ren jeg vilde gjælde;
thi maatte jeg min egen Dødsdom fælde.
Jeg saae mig om, om Ingen vilde laste
min Strænghed, at jeg vilde daarlig kaste
mit Eget bort; — men mod min Villie lod
I frit mig tale mod mit eget Blod.

Digitized by Google

Kong Richard (til Bolingbroke.)

Farvel, min Frænde. —

(til Gaunt.)

Tag nu Afsked da;
sex Aar er han forvist; han maa herfra.

(Trompetklang. Kong Richard gaaer med sit Følge.)

Aumerle.

Farvel, min Frænde; lad fra fremmed Land
et Brev mig sige, hvad du her ei kan.

Marskalken.

Jeg siger ei Farvel; thi jeg vil ride
saa langt, som Landet naaer, ved Eders Side.

Gaunt.

Hvi gjemmer du saa karrigt paa dit Ord,
og svarer ei paa dine Venners Hilsen?

Bolingbroke.

Jeg har ei Ord nok til at tage Afsked,
hvis Tungen skulde tjene mig tilfulde
som Tolk for Hjertets Overflod af Sorg.

Gaunt.

Din Sorg er kun at fjernes for en Tid.

Bolingbroke.

Ja, fjern er Glæden, Sorgen nær den Tid.

Gaunt.

Hvad er sex Vintre? de vil hurtigt gaae.

Bolingbroke.

For Glade. Sorgen gjør hver Stund til ti.

Gaunt.

Kald det en Reise, som du gjør til Lyst.

Bolingbroke.

Mit Hjerte sukker ved det falske Navn,
og kalder det en tvungen Pilgrimsfærd.

Digitized by Google

Gaunt.

Den mørke Vei, du gaaer med trætte Fjed,
betragt den som en Folie, hvori
Hjemkomstens dyre Ædelsten skal sættes.

Bolingbroke.

Nei, før vil hvert et mødigt Skridt, jeg gaaer,
mig minde om, hvor stort et Stykke Jord
jeg vandrer fra hver Ædelsteen, jeg elsker.
Jeg maa jo tjene mange Læreaar
paa fremmed Vandringsfærd, og naar tilsidst
jeg bliver fri, hvad Ros har jeg da vundet
undtagen den, at jeg var Sorgens Træl?

Gaunt.

Hvert Sted, som Himlens Die vogter paa,
er for den Vise Lykkens Havn og Tilflugt.
Lær blot din Nød, at faae det Syn paa Sagen;
der er ei nogen Dyd saa stærk som Nøden.
Tænk ei, at Kongen landsforviste dig,
men du din Konge. Sorgen sidder tungest
der, hvor den mærker, at den bæres svagt.
Gaa, sig, at jeg paa Ærens Vei har sendt dig,
ei Kongen har forvist dig; tænk, at her
dødsvanger Landfarsot i Luften hænger,
og at du flyer til bedre Himmelstrøg;
tænk dig, at Alt, hvad du har kjært, er der,
hvor du gaaer hen, ei her, hvorfra du kommer;
betragt Sangfuglene som Spillemænd,
det Græs, du gaaer paa, som et stivstrøet Salsgulv,
Smaablomsterne som favre Jomfruer,
hvert Skridt kun som et muntert Dandsetrin;
thi Sorgen snærrer kun, men tør ei bide
den, som med Spot den kaster kjæk tilside.

Digitized by Google

Bolingbroke.

O, hvem kan holde Gløder i sin Haand
ved Tanken om det frosne Kaukasus?
og hvem kan døve Hungrens skarpe Braad
blot ved at tænke sig et Herregilde?
hvem kan gaae nøgen i Decembersnee
ved Tanken om en indbildt Sommers Hede?
O, nei, vor Forestilling om det Gode
forstærker Følelsen kun af det Værre;
værst piner Sorgen, naar sin Tand den slaaer
i Huden, men ei volder aabent Saar.

Gaunt.

Kom, kom, min Søn, jeg følger dig paa Vei;
hvis jeg var ung som du, jeg tøved ei.

Bolingbroke.

Farvel da, Englands Grund, du kjære Jord!
min Fostermoder, som endnu mig bærer!
Hvor end jeg gaaer, jeg trøstigt sige kan:
skjøndt landsforvist en ægte Engelskmand.

Digitized by Google

Anden Act.

Første Scene.

En Sal i Kongens Borg.

(Kong Richard, Bagot og Green komme ind, Aumerle fra den anden Side.)

Kong Richard.

Vi mærked det. — Nu vel, Aumerle, hvor langt
har I saa fulgt den kongelige Hereford?

Aumerle.

„Den kongelige Hereford" fulgte jeg
til Kongeveien; der forlod jeg ham.

Kong Richard.

Hvormange Taarer fældeb I til Afsted?

Aumerle.

Jeg ingen; men den skarpe Vind, som blæste
just fra Nordost, stod os i Øinene;
den lokked frem det salte Vand, og pynted
vor tomme Afsted heldigt med en Taare.

Kong Richard.

Hvad sagde saa vor Fætter, da I skiltes?

Aumerle.

„Farvel!" — Men, da det var min Sjæl imod
at see det Ord vanhelliget af Tungen,
saa lærte Snildhed mig at lade, som
jeg var saa helt af Sorgen overvældet,
at Ordet blev i Sorgens Grav nedsænket.
Ja, kunde mit Farvel forlænget Tiden
og føiet Aar til hans Forvisnings Dage,
en Bog fuld af Farvel han havde faaet;
men da det ei gik an, saa fik han Intet.

Digitized by Google

Kong Richard.

Han er vor Frænde; men vi har en Tvivl,
om han, naar Tiden kalder ham tilbage,
vil komme for at see til sine Venner.
Vi selv og Bushy, Bagot her og Green
saae, hvor han beilede til Mængdens Gunst,
hvor han sig listed ind i deres Hjerter
ved ydmyg og fortrolig Venlighed;
hvordan han ødsled Artighed paa Trælle,
mod Haandværksfolk udøved Smigrens Haandværk,
og, mens han bar sin Skjæbne saa taalmodigt,
tog deres Gunst i sin Forvisning med.
Han letted Huen for en Ostersskjælling,
og, bød to Kærrekudske ham „Guds Fred",
betalte han dem strax med ydmyg Bøining,
dertil: „Tak Landsmænd! Tak, I kjære Venner!"
ret som vort England var hans Arvelod,
og som han selv var Folkets Fremtidshaab.

Green.

Vel, han er borte, og med ham hans Planer. —
Men nu om Irlands Oprør; der maa flux
en rask Beslutning fattes, Herre Konge,
før længer Nølen bringer større Midler
til deres Gavn og Eders Høiheds Skade.

Kong Richard.

Vi selv vil drage med i denne Krig;
og da vor Kasse ved vort store Hofhold
og ved vor Gavmildhed er bleven let,
maa vi forpagte Kongeriget bort.
Hvad derved kommer ind, skal skaffe Midler
til dette Tog; slaaer det ei til, da skal
vort Raad herhjemme have tomme Lister

Digitized by Google

og, naar de faaer opsporet rige Folk,
indføre dem deri for store Summer,
og sende dem til vort fornødne Brug;
thi vi maa nu paa Stand afsted til Irland.

(Bushy kommer.)

Bushy, hvad bringer du?

Bushy.

Den gamle Hertug,
Johan af Gaunt er farligt syg, min Konge!
han blev det pludselig og har sendt Ilbud
med Bøn om Eders Majestæts Besøg.

Kong Richard.

Hvor ligger han?

Bushy.

I Elyhouse, min Konge.

Kong Richard.

Gid Himlen vil indskyde da hans Læge
at hjælpe ham i Graven ufortøvet.
Af Foret i hans Kufferter vi skaffe
vort Krigsfolk Klæder til det irske Tog.
I Herrer, kom; lad os besøge ham;
gid dog vort Hastværk komme maa for sent!

(de gaae.)

Anden Scene.

London. Et Værelse i Elyhouse.

(Gaunt ligger paa en Løibænk. Hertugen af York og Andre staae omkring ham.)

Gaunt.

Mon Kongen kommer? at mit sidste Suk
kan give gode Raad hans Ungdoms Letsind.

Digitized by Google

York.

Plag Jer ei selv; anstræng ei Eders Svaghed;
forgjæves naaer det gode Raad hans Øre.

Gaunt.

Man siger, Ordet talt i Dødens Stund
naaer som en Tone dyb til Sjælens Grund.
Hvor Ord er sjeldne, gaae de mest til Hjerte;
den taler sandt, der taler kun med Smerte.
Den Mund, der snart forstumme skal, man hører
meer villigt end den Unges kjække Pralen.
Tidt meer end Mandens Liv hans Død os rører;
Musikens sidste Tone, Solens Dalen
som Bægrets sidste Draabe lisligt kvæger
og meer end Resten sig i Mindet præger.
Ilive vilde Richard ei mig høre,
mit Ord i Døden finder vel hans Øre.

York.

Nei, det er fyldt med andre Smigertoner,
hans Kongehøiheds Pris, og dertil ogsaa
med Boleviser, for hvis Toners Gift
Ungdommens Øren altid aabne staae,
med nye Moder fra det stolte Vælskland;
hvis Skik vort dumme Folk paa Abevis,
i slavisk Efterligning, halter efter.
Hvor ruger Verden vel en Daarskab ud, —
er den blot ny, der spørges ei, hvor usel, —
som ikke strax skal summes ham i Øret.
For sent man raader den, som ikke hører,
hvis Villie sig mod hans Forstand oprører;
led ikke den, der vælger selv sin Vei;
dit Aandedræt er knapt, forød det ei.

Digitized by Google

Gaunt.

Der kommer over mig en Spaadomsaand;
i Dødens Stund forkynder jeg ham dette:
Hans vilde Sværmen kan ei vare ved;
en voldsom Ild udbrænder snart sig selv;
jevn Regn er varig, Tordenbygen kort;
den trætter snart sin Hest, som strax den sporer;
hvo graadigt spiser, kvæles ved sit Maaltid;
Letsindighedens aldrig mætte Grib,
naar Alt er slugt, snart raser mod sig selv.
Den stolte Kongestol, den Herster-Ø,
det Majestætens Land, Krigsgudens Throne,
det halve Paradis, det andet Eden,
den Borg, Naturen byggede sig selv
til Værn mod Smitsot og mod Krigens Haand,
den lykkelige Slægt, den lille Verden,
den Ædelsten i Sølverhavet fattet,
der tjener den til Ringmur og til Borggrav
mod mindre lykkelige Landes Avind,
den Lykkens Plet, det Englands Rige, Amme
og Moderskjød for kongelige Fyrster,
hvis Æt er frygtet og hvis Byrd berømt, —
navnkundige for christen Heltedaad
og ægte Ridderslab, saa fjernt fra Hjemmet
som Graven i de blinde Jøders Land,
hvor Frelseren, Marias Søn er lagt, —
det Hjem for disse dyrebare Sjæle,
det dyrebare Land, saa dyrebart
ved sit berømte Navn i Verden; det
er nu forpagtet bort, — jeg døer ved Ordet, —
ret som et Fæstegods, — en usel Avlsgaard!
England, indbundet i det stolte Hav,

Digitized by Google

hvis høie Klippestrand tilbage slaaer
den vaade Havguds avindsyge Stormløb,
er nu i Skjændsel bundet ind, med Pletter
af Blæk paa muldne Pergamentstraktater;
England, til Seier over andre vant,
har nu beseiret skammeligt sig selv.
O, kunde med mit Liv den Skjændsel svinde,
hvor lykkelig var da min Dødsstund nu!

York.

Der kommer Kongen; slaan hans Ungdom nu;
et hidsigt Føl, der ægges, bliver vildt.

(Kong Richard kommer ind med Dronningen, Aumerle, Bushy, Green, Bagot, Ross og Willoughby.)

Dronningen.

Hvor gaaer det, Lancaster, vor ædle Frænde?

Kong Richard.

Ei, uforsagt! hvor gaaer det, gamle Gaunt?

Gaunt.

Vel passer Navnet for min Stilling. Gaunt
betyder i vort gamle Sprog udmagret;
det er jeg jo, saavist som jeg er gammel;
i mig har Sorgen holdt sin strænge Faste;
udmagres maa vel den, der styer al Næring;
for England, mens det sov, jeg længe vaaged,
og Nattevaagen gjør jo mat og mager.
Den Fryd, som andre Fædre næres ved,
en Søn at see, det er min Hungersnød,
og ved den Hunger har du gjort mig mager,
udmagret indtil Døden, ja som Graven,
hvis hule Bug faaer ikkun Ben til Føde.

Kong Richard.

Kan syg Mand smaaligt lege med sit Navn?

Digitized by Google

Gaunt.

Nei, Kummer spøger for sig selv at spotte.
Da du vil dræbe nu mit Navn med mig,
mit Navn jeg spotter for at smigre dig.

Kong Richard.

Den Døende vil smigre den, som lever?

Gaunt.

Nei, den, som lever, smigrer den, som døer.

Kong Richard.

Du døer og siger, at du smigrer mig.

Gaunt.

O, nei, du døer; skjøndt jeg er mere syg.

Kong Richard.

Jeg aander karsk og sund og seer dig syg.

Gaunt.

Det veed min Skaber, at jeg seer dig syg,
syg i mig selv og ved at see dig syg.
Din Dødsseng er ei mindre end dit Land,
hvori du ligger syg paa Navn og Rygte;
og du, ret som de tankeløse Syge,
betroer dit kongelige Legem til
de samme Læger, som har voldt dit Saar.
I Kronen sidde tusind Smigrere,
endskjøndt dens Omkreds rummer kun dit Hoved,
og indestængt i dette snævre Rum
var Tabet dog dit Land, ei meer ei mindre. —
O, hvis din Bedstefader havde seet
med Spaadomsblik, at Sønnesønnen skulde
hans Sønner ødelægge, langt fra dig
han havde holdt din Skjændsel, sat dig af,
før du blev indsat, du som kun er indsat
for selv dig at afsætte! — Ja, min Frænde,

Digitized by Google

var du Alverdens Herfter, var det dog
en Skam at bortforpagte dette Land;
men da nu dette Land er al din Verden,
er det ei meer end Skam at skjæmme det?
Nu er du Englands Jorddrot, ei dets Konge;
din Kongemagt stavnsbunden under Loven,
og du —

Kong Richard.

Og du, en fjantet, aandssløv Daare,
som stoler paa den Forret, Febren skjænker,
du vover med din frosne Varselsnak
at gjøre bleg vor Kind, mens Kongeblodet
af Harm maa vige fra sit fødte Sæde!
Nu, ved min Thrones kongelige Høihed,
var du ei Broder til Kong Edvards Søn,
den Tunge, som saa farer i dit Hoved,
foer med dit Hoved fra de frække Skuldre!

Gaunt.

Skaan ikke mig, min Broder Edvards Søn,
fordi jeg var hans Fader Edvards Søn;
det Blod har du, som Pelikanen, alt
aftappet og beruset dig deri.
Min Broder Gloster, gode, fromme Sjæl! —
Gud glæde ham blandt Paradisets Sjæle! —
kan være til Bevis og gyldigt Vidne,
at uden Sky du spilder Edvards Blod.
Slut du kun med min Sygdom Pagt; lad kun
din Haardhed, lig krumbøiet Alderdom,
afmeie flux den længe visne Blomst.
Lev i din Skam; ei Skammen døe med dig! —
din Bøddel vorde skal det Ord af mig. —

Digitized by Google

Tilsengs og saa til Graven vil jeg bæres;
lad leve dem, som elskes og som æres.
(han bæres ud af sine Tjenere.)

Kong Richard.

Lad døe, hvem Alderdom og Luner plage;
dem har jo du; lad Graven dem kun tage.

York.

Jeg beder Eders Høihed, skriv hans Ord
paa vranten Alderdoms og Sygdoms Regning;
han ærer Eder og har Eder kjær
som Henrik Hereford, hvis han nu var her.

Kong Richard.

Vel sagt! som Herefords er hans Kjærlighed,
som deres min; — saa blive det derved.
(Northumberland kommer.)

Northumberland.

Min Konge, gamle Gaunt sin Hilsen sender.

Kong Richard.

Hvad siger han?

Northumberland.

Slet intet; Alt er sagt.
Hans Tunge ligner Harpen uden Strænge;
Ord, Liv og Alt har han nu givet bort.

York.

Gid York den næste være, som det hænder.
Er Døden fattig, dog al Nød den ender.

Kong Richard.

Fuldmoden Frugt maa falde først; han gaaer,
hans Tid er endt; vor Vandring forestaaer. —
Nu nok om det. — Men nu vor Irlandsfeide;
det vilde Røverpak maa ryddes ud,
som trives lig en Gift i Landet, hvor

Digitized by Google

paa dem nær intet giftigt Kryb tør leve;
og da det store Værk nu kræver Udgift,
saa lægge vi, som Hjælp dertil, Beslag
paa Sølvtøi, Mønt, Indtægter, rørligt Gods,
hvoraf vor Frænde Gaunt har været Eier.

York.

Hvor længe skal jeg taale det? Hvor længe
skal Lydigheden bøie sig for Uret?
Ei Glosters Død, ei Herefords Landsforvisning,
ei Gaunts Forhaanelser, ei Englands Nød,
ei, at den arme Bolingbrokes Formæling
blev hindret, ei min egen Spot og Skade
har mørknet end mit Ansigt eller vendt
min Pande rynket mod min Konges Aasyn.
Jeg er den sidste af Kong Edvards Sønner;
din Fader, Prinds af Wales, var den første;
i Kamp var ingen Løve mere gram,
i Fred var ei det fromme Lam saa mildt,
som denne ridderlige Kongesøn.
Du har hans Ansigt; saadan saae han ud,
dengang han var fuldvoxen i din Alder.
Men kun mod Franskmænd rynked han sin Pande,
mod Venner ei; hans ædle Haand vandt selv,
hvad den gav ud, og gav ei ud, hvad fordum
hans Faders Haand, den seiersælle, vandt.
Hans Haand var ei med Frænders Blod besudlet,
men blodig af hans Arvefjenders Blod. —
O Richard, Sorgen bragte York for vidt;
han vilde ellers aldrig sammenlignet.

Kong Richard.

Farbroder, hvad er dette?

Digitized by Google

York.

Herre Konge,
tilgiv mig, om I vil; hvis ikke, vil
jeg ei tilgives; jeg er vel tilfreds. —
Vil I tilrive Jer og lægge Haand
paa den forviste Herefords Herligheder?
er Gaunt ei død, og lever ikke Hereford?
var Gaunt ei retvis? er ei Henrik tro?
var Gaunt ei værd at have nogen Arving,
og er hans Arving ei en værdig Søn? —
Tag Herefords Rettigheder fra ham, tag
fra Tiden skreven Lov og gammel Hævd;
lad ei Imorgen følge paa Idag;
vær ei dig selv; hvorledes er du Konge,
om ei ved lovlig Ret og Arvefølge?
Ved Gud, — Gud lad mit Ord ei blive sandt, —
hvis I gjør Vold paa Herefords Rettigheder,
tilintetgjør det Naadebrev, han har paa
at søge ved sin Fuldmagt ny Forlening,
og afslaaer Hyldingen, som han tilbyder,
I samler tusind Farer paa Jert Hoved;
I mister tusinde hengivne Hjerter
og driver min Taalmodighed til Tanker,
som Huldskab og som Troskab ei tør tænke.

Kong Richard.

Tænk, hvad I vil; vi tage nu til os
hans Sølvtøi, Mønt, hans Jord og alt hans Gods.

York.

Jeg er ei med. Min Herre, jeg vil gaae;
slet Ingen veed, hvad der kan følge paa;
men een Ting veed jeg; ad den slette Vei
et godt og heldigt Udfald naaer man ei. (gaaer.)

Digitized by Google

Kong Richard.

Gaa, Bushy, ufortøvet til Jarl Wiltshire;
byd ham at komme hid til Elyhouse,
at røgte denne Sag. Imorgentidlig
gaae vi til Irland; det er nok paa Tiden;
og vor Farbroder York beskikke vi
til Rigsforstander, mens vi selv er borte;
han er retfærdig og os tro hengiven. —
Vor Dronning, kom; imorgen maa vi skilles;
vær munter; thi vort Ophold er kun kort.

(Trompetklang.)

(Kongen, Dronningen, Bushy, Aumerle, Green og Bagot gaae.)

Northumberland.

Nu, Hertugen af Lancaster er død.

Ross.

Og lever dog; thi nu er Sønnen Hertug.

Willoughby.

Af Navn dog blot, men ei af Gavn.

Northumberland.

Af begge;
hvis Retten fik sin Gang.

Ross.

Mit Hjerte svulmer;
men briste maa det i sin Taushed, før
den frie Tunge lette kan dets Byrde.

Northumberland.

Tal ud! og gid den aldrig tale meer,
der dig til Skade siger det igjen!

Willoughby.

Angaaer det Hereford, som du vilde sige?
Hvis det er saa, frit ud dermed, min Ven!
mit Øre hører gjerne, hvad ham godt er.

Digitized by Google

Ross.

Nei, intet Godt, som jeg kan gjøre ham,
hvis I ei kalder godt, at ynke ham,
fordi han blev sin Fædrearv bersvet.

Northumberland.

Ved Gud! en Skam at taale saadan Uret
mod ham, en Prinds af Blodet, og mod Mange
af Adelsæt i vort nedtrykte Land;
Kongen er ei sig selv; han ledes skjændigt
af Dientjenere; hvad de ham hviske
i Øret, blot af Had, mod hver af os,
det sætter Kongen strængt i Værk mod os,
vort Liv, mod vore Børn og Arvinger.

Ross.

Almuen har han pint med svare Paalæg
og tabt dens Hjerte, Adelen med Bøder
for gammel Kiv og ganske tabt dens Hjerte.

Willoughby.

Og nye Udpresninger opfindes daglig,
som Tvangslaan, Gaver og jeg veed ei hvad;
men hvad, i Herrens Navn, skal Enden blive?

Northumberland.

Ei Krig har slugt det; thi han har ei kriget;
men skjændigt ved Forlig har han forspildt
det, som hans ædle Fædre vandt ved Sværdslag;
meer har han ødt i Fred, end de ved Krig.

Ross.

Jarlen af Wiltshire har forpagtet Riget.

Willoughby.

Og Kongen, som en Kræmmer, har gjort Opbud.

Northumberland.

Fordærv og Skjændsel hænger over ham.

Digitized by Google

Ross.

Han har ei Penge til sit Irlandstog
uagtet alle sine tunge Paalæg,
hvis ei han plyndrer den forviste Hertug.

Northumberland.

Hans ædle Frænde! — En vanslægtet Konge! —
Men vi, som høre Stormens Rædselssang,
vi søge dog ei Ly mod Uveirsbygen,
see Blæsten falde haardt i vore Seil,
og stryge ei, men sætte til iblinde.

Ross.

Vi see det Skibbrud, som vi selv skal lide,
og uundgaaelig er Faren nu,
fordi vi taale Grunden til vort Skibbrud.

Northumberland.

Nei! selv igjennem Dødens Dienhuler
jeg seer et Glimt af Liv, men tør ei sige,
hvor nær nu Trøstens Budskab er os.

Willoughby.

Jo!
sig os din Tanke, som du hørte vore.

Ross.

Tal du med freidigt Mod, Northumberland;
vi Tre er kun dig selv; og, hvad du siger,
er kun som Tanker; derfor tal frimodig.

Northumberland.

Nu vel da! jeg har faaet Underretning
fra Port le Blanc, en Søhavn i Bretagne,
at Henrik Hereford, Reginald af Cobham,
— som nylig flygted bort fra Hertugen
af Exeter, — hans Broder, Erkebisp
af Canterbury forhen, og desuden

Digitized by Google

Hr. Thomas Erpingham, Hr. Johan Ramston,
Hr. Robert Waterton, Hr. Johan Norbery,
Frands Quoint, — med Bistand af Bretagnes Hertug
udrustede med otte store Skibe,
og med tretusind Krigsmænd, er paa Veien
herhid i største Hast. De tænke snart
at lande paa vor Nordkyst; ja maaskee
de var der alt, hvis ei de vented paa
den Stund, da Kongen drager bort til Irland.
Hvis nu vi skal afryste Trældomsaaget,
igjen befjedre Rigets brudte Vinge,
indfrie den skammeligt pantsatte Krone,
afviste Støvet fra det gyldne Scepter,
at Kongehøiheden sig selv maa ligne, —
saa rask afsted med mig til Ravenspurg!
men vakler I, og tør I ei gaae med,
saa bliv; kun Taushed! selv vil jeg afsted.

Ross.

Til Hest, til Hest! jeg tør, jeg tvivler ei!

Willoughby.

Hold ud, min Hest, og første Mand er jeg!

(de gaae.)

Tredie Scene.

London. Værelse i Slottet.

(Dronningen kommer ind med Bushy og Bagot.)

Bushy.

I er for sorgfuld, Eders Majestæt,
I loved, dengang I fra Kongen skiltes,
at jage bort den nagende Bekymring
og være ved et godt og freidigt Mod.

Digitized by Google

Dronningen.

Det gjorde jeg for Kongens Skyld; for min Skyld,
jeg kan det ei, og veed dog ingen Grund til
at byde slig en Gjæst som Sorg velkommen,
undtagen den, at jeg har sagt Farvel
en Gjæst, saa elsket som min Richard. Dog
saa tykkes mig igjen, der nærmer sig
en ufødt Sorg, i Skjæbnens Skjød fuldbaaren.
Mit Indre bæver for et Intet, sørger
for noget meer end blot min Herres Reise.

Bushy.

Den virkelige Sorg har tyve Skygger,
som ligne den, men er dog ikke den;
thi Sorgens Blik, i Taarens Straalebrydning,
udstykker mangefold hver enkelt Gjenstand.
Som det Slags Billeder, der lige seet
kun viser os Forvirring, seet fra Siden
fremstiller Skikkelser, saaledes seer I,
min ædle Dronning, Eders Herres Reise
fra Siden af og finder Billeder
af Sorg, der ængste meer end Sorgen selv,
men som dog, ret beseet, er Skygger kun
af det, den ikke er. Derfor, min Dronning,
begræd I Eders Herres Bortgang kun;
thi mere see vi ei i denne Stund;
hvad meer I saae, var Sorgens Hjernespind,
der tog for Sandhed, hvad der kun er Skin.

Dronningen.

Det kan saa være; dog i Sjælens Indre
jeg føler, at det er ei saa; hvordan
det nu end er, jeg kan ei være andet
end dybt bedrøvet, ja saa svart bedrøvet,

Digitized by Google

at skjøndt min Tænken ingen Tanke tænker,
et blytungt Intet mig i Angst nedsænker.

Bushy.

Min ædle Frue, det er blot Indbildning.

Dronningen.

O nei; Indbildning altid har en Sorg
til Stammefader; det har ikke min;
af Intet avlet er min Smertes Noget;
eller af Noget er dens Intet født.
Det, som jeg eier, har jeg først ivente;
dog hvad det er, det veed jeg ei endnu;
det har ei Navn; det er en navnløs Gru.

(Green træder ind.)

Green.

Hil Eders Høihed! og vel mødt, I Herrer!
jeg haaber, Kongen er ei seilet bort.

Dronningen.

Du haaber det? Haab heller, han er borte;
hans Ærind kræver Il, hans Il godt Haab;
hvor kan du haabe, han er ikke seilet?

Green.

Saa kunde han, vort Haab, vendt om med Hæren
og bragt sin Fjendes Haab til at fortvivle,
som mægtig har i Landet fæstet Rod.
Den landsforviste Bolingbroke har hjemkaldt
sig selv og staaer med løftet Værge trygt
i Ravenspurg.

Dronningen.

Nu, det forbyde Gud.

Green.

Ak, Eders Naade, det er altfor sandt;
end værre: Jarlen af Northumberland,

Digitized by Google

hans Søn, den unge Henrik Percy, Ross,
Beaumond og Willoughby med deres Venner,
en mægtig Hob, er flygtede til ham.

Bushy.

Og hvorfor har I ikke strax erklæret
Northumberland og alt det Oprørsslæng
for Landsforrædere?

Green.

Det gjorde vi;
hvorpaa Jarl Worcester brød sin Stav, nedlagde
Hofmesterværdigheden, og med ham
gik alt Hofsindet strax til Bolingbroke.

Dronningen.

Saa blev du, Green, min Smertes Jordemoder,
og Bolingbroke min Sorgs Ulykkesbarn;
nu har min Sjæl da sit Misfoster født;
jeg stønner som den nysforløste Moder,
og Sorg paa Sorgen følger, Vee paa Vee.

Bushy.

Fortvivl ei, Frue.

Dronningen.

Hvem vil hindre mig?
Jeg vil fortvivle; vil forfølge fjendsk
det svigefulde Haab; det er en Smigrer,
en Snyltegjæst; det sinker ikkun Døden,
der venligt kunde løse Livets Baand,
som Haabet trækker ud indtil det Sidste.

(Hertugen af York kommer.)

Green.

Der kommer Hertugen af York.

Dronningen.

Med Krigstegn

Digitized by Google

omkring de gamle Skuldre; hvor hans Blik
er fuldt af hans bekymringstunge Hverv! —
For Guds Skyld, Frænde, tal et Trøstens Ord.

York.

Saa maa jeg lyve mine Tanker paa,
Trøst er i Himlen, og vi er paa Jorden,
hvor ikkun Sorg og Kors og Kummer boer.
Mens Kongen reiste for at redde fjernt,
kom Andre for at skade ham herhjemme.
Og jeg blev her til Støtte for hans Land,
som svag af Alder ei mig selv kan støtte. —
Nu kommer Kvalmen efter Sviregildet;
nu prøves Vennerne, som smigred ham.

(En Tjener træder ind.)

Tjeneren.

Min Herre, før jeg kom, var Eders Søn
reist bort.

York.

Det var han? — Nu! lad Alting gaae,
hvorhen det vil. — De Store falde fra;
Almuen viser Kulde; snart, jeg frygter,
vil den i Opstand reise sig for Hereford. —
Hør, il til Plashy til min Søster Gloster;
bed hende strax mig sende tusind Pund.
Vi, tag min Ring.

Tjeneren.

Jeg har forglemt at melde:
idag jeg var der, da jeg kom forbi; —
men Eders Naade vil bedrøves ved
at høre Resten.

York.

Nu, hvad er det da?

Digitized by Google

Tjeneren.

En Time før var Hertuginden død.

York.

Gud vær os naadig! hvilken Strøm af Sorg,
mod dette Sorgens Land med eet sig styrter!
Jeg veed ei Raad. Gud give dog, at Kongen, —
naar ei ved Svig jeg havde det forskyldt, —
mit Hoved havde taget med min Broders. — —
Hvad, er der ingen Ilbud sendt til Irland? —
Hvor faae vi Penge fra til denne Feide? —
Kom, Søster! — tilgiv — Frænke, vil jeg sige; —
Du Knøs, gaa hjem, sørg for at skaffe Vogne,
bring alle Vaabenstykker bort, der findes. —

(Tjeneren gaaer.)

I Herrer, vil I mønstre Mandskab? — Veed jeg,
hvorledes, paa hvad Maade jeg skal klare
den Sag, jeg fik i Haand saa hovedkulds,
saa tro mig aldrig. — Begge mine Frænder; —
den ene Kongen, hvem min Ed og Pligt
mig byder at forsvare, og den anden,
min Brodersøn, som Kongen har gjort Uret,
hvem Pligt og Frændskab byder Ret at skaffe. —
Nu, Noget maa der gjøres. — Kom, min Frænke,
jeg bringer Jer i Sikkerhed. — I Herrer,
gaaer, holder Mandtal over Eders Folk
og møder mig i Berkley ufortøvet. —
Til Plashy skulde jeg jo med; men det
er der nu ingen Tid til; — hver Ting gaaer,
som bedst den kan; Alt hænger i et Haar.

(York og Dronningen gaae.)

Bushy.

For Bud til Irland er nu Vinden god;

Digitized by Google

men intet kommer hid igjen. — For os
er det umuligt her en Magt at reise,
der kunde være Fjendens lig.

Green.

Desuden,
jo nærmere vi Kongen staaer i Venskab,
desnærmere vi er hans Fjenders Had.

Bagot.

Og det er den omskiftelige Mængde,
hvis Huldskab ligger kun i Pengepungen;
hvo den tør tømme, fylder deres Hjerter
med Had til Døden.

Bushy.

Derfor er det just,
at Kongen er almindelig fordømt.

Bagot.

Naar de skal dømme, gaaer det os ei bedre,
da vi har altid været Kongen nær.

Green.

Jeg søger Tilflugt strax i Bristol Borg;
Jarlen af Wiltshire er der allerede.

Bushy.

Saa gaaer jeg med; kun lidet kan vi vente
af disse fjendske Menigmænd, undtagen
at de som Hunde sønderriver os.

(til Bagot.)

Gjør I os ikke Følgeskab?

Bagot.

Jeg vil
til Irland, til hans Majestæt. Farvel!
Hvis Hjertets Anelse nu rigtigt seer,
vi tre, som skilles, mødes aldrig meer.

Digitized by Google

Bushy.

Hvis York kan drive Bolingbroke tilbage. —

Green.

Den stakkels Hertug; han har sat sig for
at tælle Sandet, Verdenshavet tømme; —
hvor En ham bliver tro, vil Tusind rømme.

Bushy.

Farvel; for stedse skilles nu vor Vei.

Green.

Maaskee vi sees igjen.

Bagot.

Jeg frygter, nei.

(de gaae.)

Tredie Scene.

Ødemark i Glostershire.

(Bolingbroke og Northumberland komme ind med Tropper.)

Bolingbroke.

Hvor langt er der vel nu til Berkley, Herre?

Northumberland.

Min ædle Herre, jeg forsikkrer Eder,
jeg er fast fremmed her i Glostershire;
det vilde Høilands raa ujevne Veie
forlænge Milen her og gjør den tung;
dog Eders skjønne Tale har som Sukker
gjort mig den strænge Vei hel sød og liflig.
Men jeg maa tænke paa, hvor svar dog Veien
fra Ravenspurg til Cotswold falder nu
for Ross og Willoughby, som savner Eder,
hvis Selskab sandelig har tryllet bort
min lange Reises Kjedsomhed; dog deres
forsødes jo ved Haabet om at nyde

Digitized by Google

det Gode, jeg besidder allerede;
og Haabet om at nyde er jo næsten
en Nydelse saa stor, som den at nyde
det, man har haabet. Dette vil forkorte
de trætte Herrer Veien, som den blev
for mig ved Synet af, hvad jeg besidder,
Jert ædle Selskab.

Bolingbroke.

Meget mindre værd
mit Selskab er end Eders Venskabsord.
Men hvem er det, som kommer der?

Northumberland.

Min Søn,
den unge Henrik Percy; han er sendt af
min Broder Worcester, hvor han end mon være.
Nu, Henrik, hvordan gaaer det nu din Farbroer?

Percy.

Det vented jeg af Jer at høre, Herre.

Northumberland.

Hvorledes? er han ei hos Dronningen?

Percy.

Nei, Herre, han har fjernet sig fra Hofset,
har brudt sin Embedsstav og givet Afsked
de kongelige Husfolk.

Northumberland.

Hvad var Grunden?
det tænkte han ei paa, da sidst vi saaes.

Percy.

At Eders Naade blev erklæret fredløs.
Nu er han reist til Ravenspurg, at byde
sin Tjeneste til Hertugen af Hereford;
mig har han sendt til Berkley for at forske,

Digitized by Google

hvor stor en Styrke York har samlet der,
og møde saa med Bud i Ravenspurg.

Northumberland.

Har du forglemt, Søn, Hertugen af Hereford?

Percy.

Nei, Herre; thi jeg kan ei glemme det,
jeg aldrig kom ihu; saavidt jeg veed,
saa har jeg aldrig seet ham i mit Liv.

Northumberland.

Saa kjend ham nu da; det er Hertugen.

Percy.

Min Tjeneste jeg byder Eders Naade,
ung, svag og uerfaren, som den er;
maaskee kan ældre Dage modne den
og styrke den til sand Fortjeneste.

Bolingbroke.

Tak, vakkre Percy! vær forvisset om,
at, hvad jeg agter for min største Lykke,
er, at min Sjæl er tro mod sande Venner.
Alt som min Lykke modnes med dit Venskab,
den blive skal dit Venskabs Løn. Den Pagt
mit Hjerte slutter og min Haand besegler.

Northumberland.

Hvor langt er der til Berkley? hvordan tumler
den gode, gamle York der med sin Krigsmagt?

Percy.

Der seer I Borgen ved Trækkyngen hist;
trehundred Mand skal være dens Besætning;
foruden York er Berkley der og Seymour,
men ellers ingen Mænd af Rang og Adel.

(Ross og Willoughby komme.)

Digitized by Google

Northumberland.

See der de Herrer Ross og Willoughby,
med blodstænkt Spore, blussende af Hast!

Bolingbroke.

Velkommen, ædle Herrer! Eders Venskab
ledsager den forviste Høiforræder,
det veed jeg. End er al min Skat kun Tak,
som ikke mærkes; naar den bliver rig,
vil den Jert Venskab og Jer Møie lønne.

Ross.

At see Jer, ædle Hertug, gjør os rige.

Willoughby.

Og overgaaer vor Møie for at naae det.

Bolingbroke.

Tak! Tak! det er jo Fattigmands Skatkammer;
indtil min unge Lykke bliver myndig,
maa det min Borgen være. — Hvem er der?

(Berkley kommer.)

Northumberland.

Det er Jarl Berkley, hvis jeg ikke feiler.

Berkley.

Mit Budskab er til Hertugen af Hereford.

Bolingbroke.

Jeg svarer Eder, Herre, — Lancaster;
thi dette Navn jeg søger nu i England,
og jeg maa finde det i Eders Mund,
før jeg besvarer, hvad I har at sige.

Berkley.

I misforstaaer mig, Herre; jeg vil ikke
udslette nogen Prik af Eders Titler.
Jeg kom til Eder, Herre, — hvad I saa
vil kaldes Herre til, — fra dette Riges

Digitized by Google

ophøiede Bestyrer, Hertug York,
at spørge, hvad der har tilskyndet Jer
til at benytte Jer af Kongens Bortfart
og stræmme Landets Fred med Avindskjold?

(York kommer med Følge.)

Bolingbroke.

Mit Svar behøver ikke Jer til Bærer;
hans Naade kommer selv. — Min ædle Farbroer!

(han knæler.)

York.

Vis Ydmyghed i Hjertet, ei med Knæet,
hvis Underdanighed er falsk og troløs.

Bolingbroke.

Naadige Farbroer!

York.

Ei, kom ikke her
med Snak om Farbroer og om Naade! — jeg
er ikke Farbroer til en Høiforræder,
og Ordet „Naade" er ugudeligt
i den Ugudeliges Mund. Hvorledes
tør du med landsforvist og fredløs Fod
berøre Støvet blot af Englands Grund?
hvorledes voved du saamange Mile
at drage paa dets fredelige Barm,
at stræmme blege Landsbyer med Orlog,
med Pral og Pomp af skjændselsfulde Vaaben?
Kom du, mens Herrens Salvede var borte? —
See, Kongen er her, taabelige Dreng!
hans Magt er gjemt i mit trofaste Bryst.
O, hvis jeg eied nu den Ungdomsild,
som da jeg med den tappre Gaunt, din Fader,
befriede fra tusind Franskmænds Rækker

Digitized by Google

den sorte Prinds, den unge Krigens Gud!
Ja snarligt skulde da forvist min Arm,
som nu er Lamheds Fange, revse dig
og være Tugtens Redskab for din Brøde.

Bolingbroke.

Min ædle Farbroer, vis mig da min Brøde;
hvad er dens Navn, hvori bestaaer den da?

York.

Den har det værste Navn, som nævnes kan,
frækt Oprør, skjændigt Høiforræderi.
Du er en fredløs Mand og kommer her,
før din Forvisnings Tid er løben ud,
paa Trods, i Vaaben mod din Herre, Kongen!

Bolingbroke.

Da jeg blev landsforvist, var det som Hereford;
nu kommer jeg igjen — som Lancaster.
Min ædle Farbroer, jeg besværger Eder,
betragt min Uret med uhildet Øie.
I er min Fader; gamle Gaunt jeg seer
igjen i Eder. Hør mig da, min Fader!
vil I da taale, jeg skal være dømt til
at flakke hjemløs om, at Arv og Len
berøves mig med Vold og kastes hen
til gridske Snyltegjæster. Hvad betyder
da vel min Byrd? saasandt min Frænde, Kongen,
er Englands Konge, maa det tilstaaes mig,
at jeg er Hertugen af Lancaster.
I har en Søn, Aumerle, min ædle Frænde;
var I død først, og han saaledes traadt paa,
i Gaunt han skulde vist en Fader fundet,
der havde drevet Uretfærdigheden
af Hulen ud og jaget den til Døde.

Digitized by Google

Man nægter mig at søge ny Forlening,
hvortil mit Naadebrev mig giver Ret;
min Faders Gods er draget ind og solgt,
og dette som alt Andet slet forødt.
Hvad skal jeg gjøre? jeg er Undersaat
og kræver Lovens Hjælp. Man nægter mig
Sagførere; see, derfor kommer jeg
og kræver selv den Arv, min Byrd mig hjemler.

Northumberland.

Den ædle Hertug er for haardt mishandlet.

Ross.

Hans gode Ret bør Eders Naade hævde.

Willoughby.

Og Ridinger beriges ved hans Arv.

York.

I Rigens gode Mænd, jeg siger Eder:
jeg selv har følt min Frændes Krænkelse
og værget for hans Ret af al min Evne,
men komme trodsende paa Vaabenmagt,
med Selvtægt, selv at hugge sig sin Vei,
med Uret skifte Ret, — det gaaer ei an.
Og I, som støtter ham i denne Færd,
I fremmer Oprør, I er Oprørsmænd.

Northumberland.

Den ædle Hertug har besvoret, at
han søger kun sit Eget; og vi alle
har svoret dyrt at hjælpe ham dertil;
gid Ondt maa times den, der bryder Eden.

York.

Ja, ja! jeg seer, hvortil den Væbning sigter;
jeg kan ei ændre det, det tilstaaer jeg.
Men kunde jeg, — ved ham der skabte mig, —

Digitized by Google

jeg fængsled Eder Alle, bøied Eder
i Støvet ned for Kongens høie Naade.
Men, da jeg kan det ei, saa skal I vide,
jeg har ei Del i denne Sag. — Farvel! —
med mindre det behager Jer at komme
i Borgen ind, og hvile der inat.

Bolingbroke.

Det Tilbud, Farbroer, tage vi imod;
men vi maa vinde Jer til at gaae med
til Bristol Borg, som er besat, man siger,
af Bushy, Bagot og af deres Slæng,
Kaalormene i Rigets Urtegaard,
som jeg har svoret helligt at udrydde.

York.

Maaskee jeg gaaer; — det vil jeg dog betænke;
thi Landets Love vil jeg nødig krænke.
Velkommen, ei som Venner ei som Fjender;
hvor Alt er ude, min Bekymring ender.

(de gaae.)

Digitized by Google

Tredie Act.

Første Scene.

En Leir i Wales.

(Salisbury og en wallisisk Høvedsmand komme ind.)

Høvedsmanden.

Ti Dage har vi ventet, ædle Herre;
med Nød kun holdt vi vore Landsmænd sammen,
og intet Bud vi fik endnu fra Kongen;
saa vil vi da gaae hver til sit. Farvel.

Salisbury.

Tøv een Dag til, du ærlige Walliser;
din Konge sætter al sin Lid til dig.

Høvedsmanden.

Man troer, at han er død; vi vil ei vente.
Kometer strække Himlens faste Stjerner,
og alle Laurbærtræer er visnede;
den blege Maane stirrer blodig ned,
og gustne Spaamænd hviske svare Trængsler;
de Rige sørge, Røverpakket jubler;
En frygter for at miste, hvad han eier,
de Andre glæde sig til Krig og Plyndring;
Sligt varsler Kongers Død og Undergang.
Farvel! vor Hær er adspredt, Leiren tom,
fordi om Kongens Død der Budskab kom.

(han gaaer.)

Salisbury.

Ak, Richard! sorrigfuld jeg seer i Aanden
din Herlighed, brat som et Stjernestud,
fra Himlen falde dybt til Jorden ned.

Digitized by Google

Din Sol med Taarer ned i Vesten gaaer,
og Storm og Nød og Trængselstid den spaaer.
De svorne Venner gaae til Fjendens Leir,
og dine vrede Stjerner vinde Seir.

(gaaer.)

Anden Scene.

Bolingbrokes Leir ved Bristol.

(**Bolingbroke** kommer ind med **York**, **Northumberland**, **Percy**, **Willoughby**, **Ross**, samt **Bushy** og **Green** som Fanger.)

Bolingbroke.

Kom frem med disse Mænd. — Bushy og Green,
jeg vil ei Eders Sjæle martre nu,
da snart de skilles skal fra Legemet;
thi det var ubarmhjertigt; men, for dog
at tvætte ren min Haand for Eders Blod,
vil her for Alles Øine jeg fremstille
en Del af Grundene til Eders Død.
I har ledt vild en Fyrste, Landets Konge,
en Herre, født med Lykkens Præg paa Panden,
ved Eder skjæmmet og sin Lykke røvet; —
I har i Eders syndefulde Timer
i visse Maader skilt ham fra sin Dronning
og røvet hende Kongens Ægteseng;
en deilig Dronnings Kinder har I skjæmmet
med Graad, som Eders Ondskab pressed ud.
Jeg selv, — en Fyrste ved min Fødselsret,
og Kongen nær i Slægt og nær i Venskab,
før han miskjendte mig ved Eders Rænker, —
har bøiet Nakken under Eders Uret,
har aandet mine Suk i fremmed Sky

Digitized by Google

og spist Landflygtighedens bittre Brød,
mens I har levet høit paa mine Borge,
omhugget mine Parker, mine Skove,
af mine Vindver revet ned mit Vaaben,
mit Valgsprog hugget bort, hvert Tegn udslettet, —
undtagen Folkets Mening og mit Livsblod, —
der viste Verden, jeg er Adelsmand. —
See, det og meer, ja meer end dobbelt dette
fordømmer Jer til Døden. Overgiv dem
nu til Henrettelsen og Dødens Haand.

Bushy.

For mig er Dødens Hug langt meer velkomment,
end du for England. — Lever vel, I Herrer!

Green.

Min Trøst er, Himlen tager vore Sjæle
og straffer Uret med al Helveds Pine.

Bolingbroke.

Før dem til Døden, Jarl Northumberland.

(Northumberland og Flere gaae med Fangerne).

I, Farbroer, har jo Dronningen hos Jer?
for Guds Skyld, sørg for, hun behandles vel;
meld hende, at jeg hilser hende venligt;
bær Omsorg for, min Hilsen bliver bragt.

York.

Jeg har alt sendt en Ridder af mit Følge
med helt udførligt Brev om Eders Venskab.

Bolingbroke.

Tak, gode Frænde! — Nu afsted til Strid!
en Stund til Arbeid; siden Hviletid!

(de gaae.)

Digitized by Google

Tredie Scene.

Kysten af Wales. En Borg sees i Affland.

(Trommer og Trompeter. Kong Richard kommer ind med Bispen af Carlisle, Aumerle og Krigsfolk.)

Kong Richard.

Det kalder I Barkloughly Borg?

Aumerle.

Ja, Herre: —

Hvorledes huer Luften Eders Naade,
efter at skvulpe paa den vilde Sø?

Kong Richard.

Vel gjør den godt. Af Glæde maa jeg græde,
ved paa mit Riges Grund igjen at staae. —
Min Haand dig hilser, dyrebare Jord,
skjøndt Oprørsmænd med Hestehov dig saare. —
Som Moderen, skilt længe fra sit Barn,
ømt leger med det, naar hun seer det atter,
med Taarer og med Smil, saaledes hilser
jeg dig, mit Land, med Taarer og med Smil
og kjæler for dig med min Kongehaand.
Nær ei din Herres Fjende, kjære Jord,
skjænk ei hans gridske Sands din søde Frugt;
lad Edderkoppen, som din Gift udsuger,
lad dorske Tudser ligge paa hans Vei,
til Men for den forræderiske Fod,
som sætter frækt paa dig sit Oprørsfjed!
bær for min Fjende Brændenelder kun,
og hvis han af din Barm en Blomst vil plukke,
vogt den, jeg beder, med en Hugorm skjult,
som med tvekløftet, giftig Braad kan bringe
din Herres Fjende Døden uden Redning. —
Spot ei min daarlige Besværgelse:

Digitized by Google

see, Landet skal faae Liv og Sjæl; dets Stene
skal blive Stridsmænd, før dets fødte Konge
skal vige for et skjændigt Oprørs Vaaben.

Carlisle.

Frygt ei! den Magt, som gjorde Jer til Konge,
har Magten til at hævde Jer, trods Alt.
De Midler, Himlen byder os, maa gribes
og ei forsømmes; thi, hvis Himlen vil,
og vi vil ei, forsmaae vi Himlens Tilbud,
og Midlerne, den skjænker os til Frelse.

Aumerle.

Han mener, Herre, vi er altfor lade,
mens Bolingbroke nu ved vor Sorgløshed
forstærker sig og vinder Magt og Venner.

Kong Richard.

Mistrøster er du, Frænde! veed du ikke,
naar Himlens Speiderøie skjuler sig
bag Kloden og oplyser Underverdnen,
da sværmer Tyv og Røver her useet
omkring i Mord og Udaad, blodbestænkt;
men naar den straaler frem bag Jordens Kugle
i Østen paa de stolte Graners Toppe,
og slynger Lys i hver en Brødens Braa,
staae Mord, Forræderi og fule Synder,
naar Nattens Kaabe rives dem af Skuldren,
hel blot og bart og skjælve for sig selv.
Saadan, naar Bolingbroke, den Tyv og Riding,
som her en Stund har sværmet om i Natten,
imens hos Antipoderne vi vandred,
seer os i Øst vor Kongestol bestige,
da vil hans Oprør brænde paa hans Pande;
han vil ei kunne taale Dagens Lys,

Digitized by Google

men selv forfærdet skjælve for sin Synd.
Ei alle Bølger i det vilde Hav
bortskyller Olien af en salvet Konge;
ei Dødeliges Aandedræt afsætter
det Sendebud, som Herren selv har valgt.
For hver Mand, Bolingbroke har tvunget til
at løfte Sværd imod vor gyldne Krone,
har Gud en Lysets Engel for sin Richard
i himmelsk Sold. Hvor Engles Hær slaae Leir,
maa Mænd vel flye. Gud giver Retten Seir.

(Salisbury kommer.)

Velkommen hid. Hvor nær staaer Eders Magt?

Salisbury.

Saa nær, min høie Konge, og saa fjern
som denne svage Arm. Ulykken styrer
min Tunge, og forbyder den at tale
om Andet end Fortvivlelse. Min Herre,
en Dag for silde, frygter jeg, har mørknet
paa Jorden alle dine Lykkesdage.
O, kald den Dag igaar tilbage blot;
vend Tidens Flugt, — du har tolvtusind Stridsmænd! —
Idag, idag, Ulykkesdag, forsilde,
vil dig ved Lykke, Venner, Krone stille.
Walliserhæren, — du var død, gik Rygtet, —
har hyldet Bolingbroke, er adspredt, flygtet.

Aumerle.

Mod, Herre! hvorfor bliver I saa bleg?

Kong Richard.

Nys sad der Blod af tyvetusind Mænd
med Seier paa min Kind; — de sveg i Nøden;
til alt det Blod er samlet der igjen,
hvad Under vel, om jeg er bleg som Døden?

Digitized by Google

Hver Sjæl, som frelses vil, nu fra mig flye;
min Stoltheds Sol er gaaet bag en Sky.

Aumerle.

Fat Mod, min Konge, mindes, hvem I er.

Kong Richard.

Ja, jeg har glemt det; er jeg ikke Konge?
Vaagn op, du dorske Majestæt; du sover.
Er Kongens Navn ei fyrgetyvetusind?
Op da, mit Navn! En ringe Tjener truer
din høie Herlighed. — Seer ei til Jorden,
I Kongevenner; staae vi ikke høit?
høit stige da vor Tanke! York, min Frænde,
har Magt nok, veed jeg, til at yde Bistand
med alt Fornødent. — Hvem er det, der kommer?

(Scroop kommer ind.)

Scroop.

Gid mere Held og Lykke skjænkes Kongen,
end min sorgstemte Tunge har at melde.

Kong Richard.

Vel! aabent er mit Øre, Hjertet fattet;
det værste Bud, du har, er verdsligt Tab.
Er Kronen tabt? den var jo min Bekymring;
er det et Tab at slippe for Bekymring? —
vil Bolingbroke saa stor som vi nu være? —
ei heller større; vil han tjene Gud?
det vil vi med og bliver saa hans Lige;
gjør Folket Oprør? — det kan vi ei ændre;
de trodse da mod Gud saavelsom os;
raab Vee, Fordærvelse, Tab, Nederlag; —
det Værste, — Døden, — har jo dog sin Dag.

Scroop.

Det glæder mig, at I er væbnet, Herre,

Digitized by Google

til disse Sorgens Tidender at bære.
Som paa en Uveirsdag i aarle Vaar
Sølvbækkene vil drukne deres Bredder,
som om Alverden opløst var i Graad,
saa svulmer Bolingbrokes Forbittrelse
høit over Grændsen, og dit bange Land
bedækker med det haarde, blanke Staal,
dertil med Hjerter haardere end Staalet.
Graaskjæg har væbnet deres Skaldepander
imod din Høihed; Drenge prøve paa
at stemme deres Pigemæle dybt,
og tvinge deres spæde Jomfrulemmer
i stive Pantserklæder mod din Krone;
selv dine Klerke lære nu at spænde
dødbringende Granbuer mod din Vælde;
ja Spindekjærlingen bevæbner sig
med rusten Øxe mod dit Kongesæde.
Alt er i Oprør, Ung og Gammel svige,
og Alt gaaer værre til, end jeg kan sige.

Kong Richard.

For godt beretter du dit slette Budskab!
Og hvor er da Jarl Wiltshire? hvor er Bagot?
hvad blev der dog af Bushy? hvor er Green?
at de lod slig en farlig Fjende maale
med uforstyrret Skridt vort Riges Grændser?
Det koster deres Liv, ifald vi seire. —
De har vel sluttet Fred med Bolingbroke?

Scroop.

Fred har de sluttet, Herre, det er sandt.

Kong Richard.

De Skjelmer, Øgler, redningsløs fordømte!
de Hunde, som for Hvermand villigt logre!

Digitized by Google

de Slanger, som jeg i mit Hjerteblod
opvarmed, og som stinge nu mit Hjerte!
Tre Judaser, hver trende Gange værre
end Judas! — og de vilde slutte Fred?
Saa gid det fule Helved føre Krig
for denne Synd mod deres sorte Sjæle!

Scroop.

Jeg seer, naar Venskab skifter sin Natur,
forvandles det til bittert, giftigt Had.
Tag din Forbandelse fra deres Sjæle;
med deres Hoved, ei med deres Haand
har de beseglet Freden. De, du bander,
har følt det Værste af den bittre Død
og ligge dybt i Gravens hule Skjød.

Aumerle.

Hvad? er Jarl Wiltshire, Green og Bushy døde?

Scroop.

De misted deres Hoveder i Bristol.

Aumerle.

Hvor har min Fader, Hertugen, sin Krigsmagt?

Kong Richard.

Nu, ligemeget. Tal ei meer om Trøst!
om Grave, Ligsten, Orme vil vi tale;
med Støv som vort Papir vi skrive Sorg
paa Jordens Barm med vore Øines Regn.
Vor sidste Villie lad os skrive, vælge
Fuldbyrdere; — dog, hvad har vi at give
undtagen vort affatte Støv til Støvet?
Vort Land, vort Liv og Alt er Bolingbrokes;
og Intet Vort kan kaldes uden Døden —
og saa den Smule Jord, der som en Gipsform
afformer og bedækker vore Ben.

Digitized by Google

for Guds Skyld, lad os sidde ned paa Jorden
og Sørgesagn om Kongers Død fortælle, —
at En blev afsat — En i Krigen dræbt,
En jaget om af den Afsattes Gjenfærd,
En blev forgiftet af sin Hustru, En
i Søvne dræbt, men alle myrdede; —
thi under denne hule Krone, som
omslutter Kongens dødelige Tinding,
der holder Døden Hof; der sidder Skalken,
beleer hans Høihed, griner ad hans Pomp,
indrømmer ham et flygtigt Pust af Liv,
en Fjælebod, hvor han kan spille Konge,
indgyde Frygt, og dræbe med sit Blik,
oppuster ham med tom og hul Indbildning,
som om det Kjød, der hegner om vort Liv,
var skudfast Malm; — og naar det er hans Lune,
saa kommer han tilsidst og gjennemborer
hans Borgmur med en Naal — Farvel da, Konge! —
Sæt Eders Hat paa; spot ei Kjød og Blod
med ærefrygtsfuld Hilsen; bort med Former,
med gammel Skik og Pomp og Hofmandsvæsen!
I tog kun feil af mig den hele Tid;
jeg spiser Brød som I, har Savn, har Sorg,
har Trang til Venner; under disse Kaar,
hvor kan I sige til mig, jeg er Konge?

Carlisle.

Min Konge, viis Mand sidder ikke stille
og sørger ved den Nød, som Timen bringer,
men slaaer paa Timen Bom for Sorgens Vei.
At frygte Fjenden, — Frygten lammer Styrken, —
det giver i din Svaghed Fjenden Styrke;
saa kjæmper Daarskab mod sig selv. At frygte

Digitized by Google

og fældes, værre Kaar har Kampen ei;
slaaer du og døer, da Død med Død du kuer;
men Dødens Træl er den, som for den gruer.

Aumerle.

Søg op min Faders Hær og lær, hvordan
et enkelt Lem til Legem vorde kan.

Kong Richard.

Din Dadel traf. — Ja, vi vil stifte Slag,
du stolte Bolingbroke, paa Dommens Dag.
Forbi er Frygtens Feber; det er let
at vinde, hvad vort Eget er med Ret. —
Sig, Scroop, hvor staaer vor Frænde med sin Styrke?
tal glædeligt, skjøndt dine Blik er mørke.

Scroop.

Af Himlens Skjær og Farve Hvermand veed,
hvor Dagen skrider, og naar den vil helde;
mit mørke Blik kan give dig Besked,
at jeg har værre Tidender at melde.
Jeg spiller Bøddel, mens jeg smaaligt trækker
langt ud det Værste, som jo dog skal siges:
York har forenet sig med Bolingbroke;
i Nord er alle dine Borge tagne;
i Syd staaer al din Adel under Vaaben
for ham.

Kong Richard.

Nu har du sagt mig nok. —
(til Aumerle.)
O, Frænde,
forbandet være du, som ledte mig
bort fra Fortvivlelsens den jevne Vei!
hvad vil I sige nu? hvad Trøst vel nu?
Ved Himlen, evigt vil jeg hade den,

Digitized by Google

som byder mig endnu at trøste mig! —
Til Flintborg! Der skal Sorgen mig fortære;
paa Kongevis vil jeg dens Lænker bære.
Giv mine Krigsmænd Afsked; lad dem gaae;
hvor der er Haab om Grøde, lad dem saae;
mit Haab er ude. — Intet Ord I spilde!
det kan ei ændres; — Raad er nu forsilde. —

Aumerle.

Et Ord, min Konge!

Kong Richard.

Dobbelt vil mig saare,
hvo nu med Smigerrøst mig vil bedaare.
Giv mine Krigsmænd Orlov; lad dem flye
fra Richards Nat til Herefords Morgengry!

(de gaae.)

Fjerde Scene.

Wales. Udenfor Borgen Flint.

(Bolingbroke kommer med Krigsfolk, Trommer og Faner. York, Northumberland og Fl.)

Bolingbroke.

Af disse Bud erfare vi, at Hæren
fra Wales har spredt sig ad, og Salisbury
er reist imøde Kongen, som er landet
med nogle Venner nylig her paa Kysten.

Northumberland.

Det Bud er saare skjønt og godt, min Herre:
ei langt herfra har Richard skjult sit Hoved.

York.

Det sømmed sig Northumberland at sige:
Kong Richard! Vee den tunge Dag, da slig
en salvet Konge skjule maa sit Hoved!

Digitized by Google

Northumberland.

I misforstaaer mig; jeg sprang Titlen over
kun for at være kort.

York.

Der var en Tid,
da vist han vilde, hvis I var saa kort
mod ham, mod Eder været lige kort,
og gjort Jer just et Hoved kortere,
fordi I var saa kort for Hovedet.

Bolingbroke.

Tag ei hans Ord i uret Mening, Farbroer.

York.

Tag ikke meer, end Eders Ret er, Frænde,
for ei at tage feil. Husk, over Eder
er Gud.

Bolingbroke.

Det veed jeg, og jeg strider ikke
imod hans Villie. — Hvem er det, der kommer?

(Percy kommer.)

Nu, Henrik, vil den Borg ei give sig?

Percy.

Den Borg er kongeligt bemandet, Herre,
mod Eders Indgang.

Bolingbroke.

Kongeligt? den huser
dog ingen Konge.

Percy.

Herre, jo den huser
en Konge visselig; Kong Richard ligger
forinden Grændsen af dens Kalk og Sten;
med ham er Grev Aumerle, Grev Salisbury,

Digitized by Google

Hr. Stephan Scroop, dertil en geistlig Herre,
en høi Prælat; men hvem, erfoer jeg ikke.

Northumberland.

Det er vel Bispen af Carlisle.

Bolingbroke (til Northumberland.)

Hr. Jarl,
gaa til den gamle Borgs raathugne Ribben;
lad Malmtrompeten raabe Fredens Ord
i dens affældige Øren, og forkynd:
Jeg, Henrik Bolingbroke, paa mine Knæ
ærbødigt kysse vil Kong Richards Haand,
og byder her den kongelige Herre
min Huldskab og Troskab. Jeg er kommen
at lægge Magt og Vaaben for hans Fod,
naar min Forvisningsdom tilbagekaldes,
og Land og Gods mig gives frit igjen;
hvis ikke, bruger jeg den Magt, jeg har,
og dæmper Sommerstøvet med en Blodregn,
udøst af Englands slagne Sønners Saar.
Hvor langt det nu er fra min Hu, at slig
en blodrød Uveirsregn skal overskylle
Kong Richards Riges friske, grønne Skjød,
skal ømt min Underdanighed bevise. —
Gaa, meld ham dette, medens her vi drage
hen over denne Slettes Grønsværteppe.

(Northumberland gaaer hen til Borgen med en Trompeter.)

Nu fremad uden Trommens Truselsdøn,
at de paa Borgens sammenfaldne Mure
maa høre grant vort redelige Vilkaar. —
Mig tykkes, jeg og Richard vilde mødes
saa rædselsfuldt som Elementerne,
som Ild og Vand med Tordensammenstød

Digitized by Google

vil sprænge Himlens skybedækte Kinder, —
han Luen, jeg det bøielige Vand,
han rasende, mens jeg paa Jorden regner
min Vandstrøm, — kun paa Jorden, ei paa ham. —
Nu fremad, agter paa Kong Richards Aasyn.

(Der blæses til Underhandling; der svares inde fra Borgen. Trompetklang. Kong Richard træder frem paa Muren, med Biskoppen af Carlisle, Aumerle, Scroop og Salisbury.)

York.

See, see! Kong Richard kommer selv tilsyne,
som Solen, rød af Harme, træder frem
af Østens Flammeporte, naar den seer,
at avindsyge Skyer vil formørke
dens Straaleglands og sætte Pletter paa
dens lyse Bane hen til Vestens Hav.
Dog ligner han en Konge; see, hans Øie,
saa klart som Ørnens, sender stærke Lyn
af Kongehøihed. O, hvor dybt bedrøvet
jeg seer saa skjønt et Billed traadt i Støvet!

Kong Richard (til Northumberland.)

Vi er forbauset; længe har vi ventet
at see dit Knæled bøie sig i Frygt,
fordi vi troer, vi er din rette Konge;
og er vi det, hvor tør dit Ledemod
forglemme skyldig Ærefrygt imod os?
er vi det ikke, vis os da Guds Haand,
der har afsat os fra vort Herskerembed;
vi veed, at ingen Haand af Kjød og Blod
kan gribe Kongespirets hellige Fæste
foruden Ran og Vold og Helligbrøde.
Om end du troer, at Alle, som du selv,
er faldne fra os, — deres Sjæl til Fald, —

Digitized by Google

og at vi staaer forladt og venneløs:
saa vid: min Herre, Gud Almægtigste,
i sine Skyer mønstrer os til Bistand
en Hær af Landfarsot, der ramme skal
de end ei fødte, ei undfangne Børn
af Jer, der løfte Haand imod vort Hoved
og true mod vor dyre Krones Glands! —
Sig Bolingbroke, — der staaer han, tykkes mig, —
hvert Skridt, han vover i vort Land, er farligt
Forræderi. Han kommer for at aabne
en blodig Feides Purpurtestament;
men før den Krone, som han stiler efter,
i Fred hans Hoved smykker, skal titusind
blodstænkte Hoveder af Mødres Sønner
fælt skjæmme Englands blomsterfriske Aasyn,
forvandle Fredens jomfrublege Skjær
til blodrød Harm, og rigeligt bedugge
dets Enges Græs med trofast engelsk Blod.

Northumberland.

Nu, det forbyde Himlens høie Konge,
at Borgervaaben mod al Borgerpligt
vor Herre Kongen skulde saa bestorme.
Jer ædle Frænde, Henrik Bolingbroke,
begjærer ydmygt Eders Haand at kysse,
og sværger ved den Mindesten, der staaer
paa Eders Stammefaders Kongeben,
ved Eders og hans eget Kongeblod,
to Strømme fra den samme høie Kilde,
og ved den tappre Gaunts begravne Haand
og ved sin egen Værdighed og Ære, —
deri er Alt, hvad siges kan og sværges, —
hans Komme her har intet andet Maal

Digitized by Google

end det, at faae sin Arveret og bede
paa Knæ om ufortøvet fri Benaadning;
hvis dette tilstaaes ham af Kongens Naade,
saa vil han vie sine blanke Vaaben
til Rusten, sin stridsklædte Hingst til Stalden,
sit Hjerte til sin Konges Tjeneste;
saa sandt han er en Fyrste, sværger han,
at det er billigt, og saa sandt jeg er
en Adelsmand, jeg troer ham.

Kong Richard.

Meld ham da,
Northumberland, at det er Kongens Svar:
Velkommen skal hans ædle Frænde være,
og hver en billig Fordring, han har gjort,
skal uden al Indvending fyldestgjøres,
og bring med al din skjønne Talekunst
en venlig Hilsen til hans Venneøre!

(Northumberland gaaer.)

(til Aumerle.)

Vi har fornedret os? ei sandt, min Frænde?
med dette Jammerblik, de fagre Ord? —
Ha! skal vi kalde ham tilbage, sende
Forræderen et Feidebrev og døe?

Aumerle.

Nei, Herre, mest er fagre Ord nu værd;
Tid bringer Venner; Venner bringe Sværd.

Kong Richard.

O, Gud! o, Gud! at denne samme Tunge,
der lagde Landsforvisnings haarde Dom
paa denne stolte Mand, skal atter tage
den bort med fagre Ord! O, var jeg stor som
min Kummer, eller mindre end mit Navn!

Digitized by Google

O, kunde jeg forglemme, hvad jeg var,
eller ei mindes, hvad jeg nu maa være!
du svulmer, stolte Hjerte? slaa du frit,
da Fjender frit slaae baade dig og mig.

Aumerle.

Der er Northumberland fra Bolingbroke.

Kong Richard.

Hvad skal nu Kongen? — underkaste sig?
ja, Kongen vil det. — Skal han sættes af?
deri sig Kongen finder. — Skal han miste
sit Kongenavn? i Guds Navn! lad det gaae;
tag mine Smykker for en Rosenkrands,
mit Pragtslot for en Eneboerhytte,
mit stolte Purpur for en Tiggerdragt,
mit rigt udsmykte Bæger for en Træskaal,
mit Scepter for en Pilgrims Vandringsstav,
mit Folk for et Par Helgenbilleder,
mit store Rige for en lille Grav,
en lille, lille Grav, en ukjendt Grav! —
Dog nei! paa Kongeveien vil jeg jordes,
paa alfar Færdsels Vei, hvor Folkets Fødder
hver Time træde paa dets Konges Hoved; —
de træde paa mit Hjerte, mens jeg lever;
hvorfor ei paa mit Hoved efter Døden? —
Aumerle, du græder? hjertebløde Frænde! —
med de forsmaaede Taarer vil vi reise
et Tordenskyl; med dem og vore Sukke
skal vi slaae Sommerkornet ned og volde
en Hungersnød i det oprørske Land! —
Hvad eller skal vi drive Gjæk med Sorgen
og gjøre Væddemaal om vore Taarer,
at de skal falde paa den samme Plet,

Digitized by Google

indtil de faaer udhulet os to Grave
med Indskrift: „disse Grave har to Frænder
med deres Taarer gravet, ei med Hænder."
Var slig en Sorg ei skjøn at see? Godt, godt!
jeg veed, jeg snakker dumt og er til Spot. —
Mægtige Fyrste, Herr Northumberland,
hvad siger saa Kong Bolingbroke? tillader
hans Majestæt, at Richard leve maa,
til Døden henter Richard bort herfra? —
I skraber ud? — Hans Høihed siger Ja!

Northumberland.

Han venter i den nedre Gaard, min Herre,
hvis det behager Jer at stige ned.

Kong Richard.

Ned, ned! som Phaeton, den glimrende,
der mægted ei det vilde Spand at styre!

(Northumberland gaaer tilbage til Bolingbroke.)

„den nedre Gaard", hvor Konger sig fornedre,
med lydig Hyldest en Forræder hædre! —
„den nedre Gaard", stig ned, Hof, Konge, ned!
Natuglen synger nu i Lærkens Sted! —

(de gaae ned af Muren.)

Bolingbroke.

Hvad siger Kongen?

Northumberland.

Hjertesorg og Kummer
gjør, at han taler vildt som en Afsindig.
Der kommer han.

(Kong Richard kommer ind neden for Muren med sit Følge.)

Bolingbroke.

Gaaer Alle nu tilside

Digitized by Google

og viser Majestæten Ærefrygt.

(han knæler.)

Min Herre Konge!

Kong Richard.

Frænde, hvorfor vil I
fornedre Fyrsteknæet, mens I gjør
den lave Jord hovmodig, som det kysser.
Mit Hjerte følte heller Eders Venskab,
end mit uglade Blik seer Eders Knæfald.
Op! Eders Hjerte, veed jeg, idetmindste
vil op saa høit,

(peger paa sit Hoved.)

hvor dybt I bøier Knæet.

Bolingbroke.

Jeg kræver kun, hvad mit er, Eders Naade.

Kong Richard.

Det er alt Eders; jeg og Alt er Eders.

Bolingbroke.

Min høie Konge, vær kun min, for saavidt
min Trofasthed fortjener Eders Venskab.

Kong Richard.

Fortjener! ja, — den har fortjent at faae,
som veed paa stærk og sikker Vei at tage. —
Farbroder, Eders Haand! nei ingen Graad!
Graad viser Venskab, skaffer dog ei Raad. —
Jeg er for ung til Fader for Jer, Frænde,
skjøndt I er gammel nok for mig til Arving.
Jeg giver villigt, hvad Jer Hu staaer til;
vi maa jo gjøre det, som Magten vil.
Til London altsaa? — er ei det vor Vei?

Bolingbroke.

Jo, Herre!

Digitized by Google

Kong Richard.

Vel, jeg kan ei sige Nei.

(Trompetklang. De gaae.)

Femte Scene.

Langley. Hertugen af Yorks Have.

(Dronningen kommer ind med to Damer.)

Dronningen.

Hvad Skjemt skal vi nu finde paa i Haven,
som kan fordrive Sorgens tunge Tanker?

Første Dame.

Vi kan jo spille Kegler, Eders Høihed.

Dronningen.

Saa mindes jeg, at denne Jord er knudret,
og at min Lykkes Kugle paa sin Bane
har Modgang nu.

Første Dame.

Saa lad os dandse, Frue.

Dronningen.

Min Fod kan ikke holde Takt i Glæden,
naar ei mit Hjerte holder Takt i Sorgen;
derfor ei Dands, min Pige, — anden Spøg.

Første Dame.

Nu, Eventyr!

Dronningen.

Om Sorrig eller Glæde?

Første Dame.

Om begge.

Dronningen.

Nei, om ingen af dem begge.
Er det om Glæden, som jeg ganske mangler,
saa minder det mig kun end meer om Sorgen;

Digitized by Google

er det om Sorg, som jeg har meer end nok af,
det føier Sorg kun til mit Savn af Glæde;
thi, hvad jeg har, behøver ei at mindes,
og for mit Savn kan ingen Klage hjælpe.

Første Dame.

En Sang da?

Dronningen.

Godt, at du har Grund til Sang;
mig var det kjærere, du vilde græde.

Første Dame.

Jeg vilde græde, hvis det gavned Eder.

Dronningen.

Jeg kunde synge, kunde Graad mig hjælpe,
og aldrig laante jeg hos dig en Taare.
Men tys, der seer jeg komme Gartneren;
lad os gaae ind i disse Træers Skygge.
Min Sorg jeg vædder mod et Naalebrev,
at de vil tale nu om Land og Rige;
saa gjør jo Alle, naar der forestaaer
et Omslag; Sorgen foran Sorgen gaaer.

(Dronningen gaaer tilside med Damerne; en Gartner med to Svende træder ind.)

Gartneren.

Gaa, bind de Aprikoser op, der hænge
og tynge deres Fader ned til Jorden
med ødsel Tyngde, som uvorne Sønner;
sæt Støtter under Grenene, der bugne. —
Gaa du, og halshug som en Mestermand
de yppige, for stærkt opløbne Kviste,
der rage frem for høit her i vort Rige.
Alting skal være lige her i Staten. —
Mens I gjør det, gaaer jeg og luger op

Digitized by Google

det Ukrud, som til ingen Nytte suger
Jordbundens Frugtbarhed fra sunde Blomster.

Første Svend.

Hvorfor skal vi her i vort snevre Hegn
bevare Lov og Skik og rigtigt Forhold
og vise som et Speil af Statens Orden,
mens Englands Have, bag sit Bølgehegn,
er fuld af Ukrud, kvalt dets bedste Blomster,
dets Frugttræer ubeskaarne, ødelagt
dets Gjærde, Bedene forstyrrede,
dets sunde Planter vrimlende af Orme?

Gartneren.

Ti du kun stille. Han, som lod det voxe
saa vildt i Vaaren op, han har nu selv
oplevet Løvfaldstiden. Alt det Ukrud,
hans vidt udbredte Blade skjænked Ly,
som syntes ham at nære, mens det tæred,
har Bolingbroke nu rykket op med Rode, —
Jarl Wiltshire, mener jeg, og Green og Bushy.

Svenden.

Hvad? er de døde?

Gartneren.

Ja! og Bolingbroke
har faaet i sin Magt Kong Ødeland.
Hvor det er Jammerskade, at han ikke
har holdt sit Land i samme Skik som vi
vor Have her. Naar det er Aarets Tid,
da saare Barken vi, Frugttræets Hud,
at ei i Overmod af Blod og Safter
det skal fordærves af formegen Rigdom.
Hvis saa han havde avet Stormænds Vært,
da havde de vel baaret Frugt, og han

Digitized by Google

smagt Frugt af deres Lydighed. — Vi kappe
hvert Vandskud, at Frugtgrenene maa trives;
det skulde han gjort; da sad Kronen fast,
som ved hans Gjækkeri og Daarskab brast.

Svenden.

Hvad? mener I, at Kongen bliver afsat?

Gartneren.

Afmægtig er han allerede, afsat
kan han vel blive. Her kom Brev inat
til en fortrolig Ven af Hertug York
med mørke Tidender.

(Dronningen kommer frem.)

Dronningen.

O, jeg maa kvæles,
hvis jeg skal være taus. — Du, Adams Billed,
sat til at dyrke Haven, sig, hvor tør
din haarde, barske Røst forkynde dette
ulystelige Budskab? hvilken Eva,
og hvilken Slange har indgivet dig
et andet Syndefald, af Gud forbandet?
hvad siger du? Kong Richard afsat? du,
kun lidet mere værd end dette Muld,
tør spaae hans Fald? Sig, hvor og naar, hvorledes
fik du den onde Tidende? tal, Usling!

Gartneren.

Tilgiv, min Dronning; kun med liden Glæde
jeg siger det; men sandt er, hvad jeg siger.
Den stærke Bolingbroke har i sin Magt
Kong Richard; veiet er nu begges Lykke.
I Eders Husbonds Skaal er kun han selv
og alskens Daarlighed, som gjør ham let.
Den store Bolingbroke har i sin Vægtskaal

Digitized by Google

ei blot sig selv, men dertil Englands Adel;
med dette Lod opveier han Kong Richard.
Reis kun til London. I skal see det der.
Hvad jeg fortæller, veed jo nu Enhver.

Dronningen.

Du snare Modgang, altid let tilfods,
angaaer dit Budskab ikke mig? er jeg
den sidste, som det hører? — O, du mener
at hilse sidst paa mig, at jeg skal længst
dit Sørgebudskab i mit Hjerte gjemme.
I ædle Jomfruer, kom med og mød
i London Londons Konge stedt i Nød! —
Blev det min Lod, at jeg skal med min Klage
den store Bolingbrokes Triumf ledsage? —
Du Gartner, for det Bud, du har mig bragt,
gid hvert et Frøkorn visne, du har lagt!

(Dronningen gaaer med sine Damer.)

Gartneren.

Min Dronning, ak! om det dig lindre kunde,
lad al min Kunst gaae for din Dom tilgrunde!
her faldt en Taare; her paa dette Sted
med bitter Rude jeg besaaer et Bed,
og naar den bittre Urt groer op ad Aare,
den minder om en Dronnings bittre Taare.

Digitized by Google

Fjerde Act.

Første Scene.

London. Westminsterhall.

(De geistlige Herrer paa høire Side af Thronen, de verdslige paa venstre, de Menige nedenfor. **Bolingbroke**, **Aumerle**, **Surrey**, **Northumberland**, **Percy**, **Fitzwater**, en anden Adelsmand, Bispen af **Carlisle**, Abbeden af Westminster. Følge. I Baggrunden Retsbetjente med **Bagot**.)

Bolingbroke.

Kald Bagot frem! — Nu, Bagot, tal frimodigt;
hvad veed du om den ædle Glosters Død?
hvem fristed Kongen til det? og hvem øved
den Bloddaad, der har endt hans Liv før Tiden?

Bagot.

Stil for mit Aasyn da Hertug Aumerle.

Bolingbroke.

Træd frem, min Frænde, see paa denne Mand.

Bagot.

Hertug Aumerle, jeg veed, Jer djærve Tunge
vil ei gaae fra, hvad den engang har sagt.
I den dødsvangre Tid, da Glosters Død
blev ruget ud, da hørte jeg Jer sige:
„Er min Arm ikke lang, som naaer fra Englands
sorgløse Hof og lige til Calais,
hen til min Farbroers Hoved?“ Samme Gang
jeg hørte Jer, blandt meget andet, sige,
„I vilde ei for hundredtusind Kroner
see Bolingbrokes Tilbagekomst til England;“
I føied til, at denne Frændes Død
var Landets Held.

Digitized by Google

Aumerle.

I Fyrster, ædle Herrer!
Hvad skal jeg svare denne slette Mand?
skal jeg fornedre saa min Fødsels Stjerne,
at jeg paa lige Vilkaar tugter ham?
Det maa jeg eller see min Ære plettet
af hans Bagvadskertunges Gift. — Der ligger
mit Pant, det Dødens Haandsegl, som dig stempler
til Helved nu. Du lyver! siger jeg,
og at dit Ord er Løgn, vil jeg bevise
med Blodet af dit Hjerte, skjøndt for slet til
at plette Staalet af mit Ridderværd.

Bolingbroke.

Lad ligge, Bagot; tag det ikke op!

Aumerle.

Paa En nær, ønsked jeg, det var den bedste
i denne Kreds, der saa har tirret mig.

Fitzwater.

Hvis det er Lighed, som din Manddom kræver,
der er mit Pant, Aumerle, som Pant mod dit;
ved Solens Lys, som viser, hvor du staaer,
jeg selv har hørt dig sige pralende,
at du har voldt den ædle Glosters Død;
nægt det, da lyver du jo tyvefold,
og jeg vil støde Løgnen i dit Hjerte,
der smeded' den, med Spidsen af mit Værge.

Aumerle.

Du vover ei at see den Dag, du Kryster!

Fitzwater.

Nu, ved min Sjæl, gid det var denne Stund!

Aumerle.

Fitzwater, dette dømmer dig til Helved.

Digitized by Google

Percy.

Aumerle, du løi! hans Ære staaer saa ren
i denne Sag, som du er brødefuld,
og at du er det, giver jeg mit Pant paa;
jeg vil bevise det paa dig indtil
mit sidste Aandedræt. — Tør du, saa tag det!

Aumerle.

Hvis ei jeg gjør det, gid min Haand maa raadne
og aldrig mere svinge Hævnens Staal
imod min Fjendes blanke Hjelm!

En Adelsmand.

Meneder,
Aumerle! jeg giver Jorden samme Hverv,
og sporer dig med Løgnernavn saa tidt,
som det kan raabes i dit Nidingsøre
fra Sol til Sol. Her er mit Ærespant;
gjem det til Kampens Dag, ifald du tør.

Aumerle.

Hvem flere stævner mig? Ved Gud, jeg kaster
min Handske til Enhver; mit ene Hjerte
har tusindfoldigt Mod til Tyvetusind
som Jer at svare.

Surrey.

Vel den Tid jeg mindes,
Fitzwater, da I talte med Aumerle.

Fitzwater.

Ja, det er sandt; I var jo selv tilstede,
og I kan vidne med mig, det er Sandhed.

Surrey.

Saa falskt, ved Gud, som Gud er Sandhed selv.

Fitzwater.

Du lyver, Surrey!

Digitized by Google

Surrey.

Ærelløse Dreng!
den Løgn skal ligge paa mit Sværd saa tung,
at det skal skaffe Hævn og Gjengjæld, til
du Æreskjænder ligger med din Løgn
tyst som din Faders Pandeskal i Muld.
Der ligger, til Bevis derpaa, mit Pant,
gjem det til Kampens Dag, ifald du tør,

Fitzwater.

Hvor daarlig sporer du en hidsig Ganger!
Hvis jeg tør spise, drikke, aande, leve,
saa tør jeg møde Surrey i en Ørken,
og spytte paa ham, mens jeg siger: Løgn
og atter Løgn; der er mit Troskabsbaand,
som til min strænge Tugtelse dig binder.
Saa sandt det gaae mig vel i denne Verden,
som end er ny for mig, Aumerle er skyldig,
og sanddru er min Klage. Dertil har
jeg hørt den landsforviste Norfolk sige,
at du, Aumerle, har to af dine Mænd
sendt til Calais for Hertugen at myrde.

Aumerle.

En ærlig Christen laane mig et Pant paa,
at Norfolk lyver; dette kaster jeg,
om han maa kaldes hjem til Æresprøven.

Bolingbroke.

Al denne Tvist skal under Pant berve,
til Norfolk kaldes hjem; hjemkaldes skal han
og, skjøndt min Avindsmand, indsættes atter
i Gods og Herligheder; naar han kommer,
skal han bestaae sin Tvekamp med Aumerle.

Digitized by Google

Bispen.

Den Hædersdag skal Ingen faae at see.
Hel ofte fægted den forviste Norfolk
for Jesus Christus; over Ærens Mark
høit lod han Korsets christne Banner vaie
mod vantro Blaamænd, Tyrker, Saracener;
og træt af Krigens Værk drog han tilbage
til Vælskland; i Venedig gav han hen
til Jorden i det skjønne Land sit Legem,
sin rene Sjæl til Christ, sin Høvedsmand,
hvis Banner han saa længe fægted under.

Bolingbroke.

Hvad, Bisp, er Norfolk død?

Bispen.

Saa vist, min Herre,
som jeg nu lever.

Bolingbroke.

Salig Fred ledsage
hans frelste Sjæl til Fader Abrahams
gjæstmilde Skjød. I Herrer Klagere,
al Eders Tvist beroer nu under Pant,
til vi bestemmer Eders Tvekampsdag.

(York kommer ind med Følge.)

York.

Jeg kommer, store Lancaster, til dig
fra Richard, som er vingestækket; villig
han kaarer dig til Arving, og han giver
din Kongehaand sit stolte Spir til Eie;
bestig hans Throne, som hans rette Arving —
og Hil Kong Henrik, af det Navn den Fjerde!

Bolingbroke.

I Guds Navn! jeg bestiger Kongethronen.

Digitized by Google

Bispen.

Nei, det forbyde Gud! det kan vel være,
jeg taler slettest for en Konges Aasyn;
bedst sømmer det mig dog at tale Sandhed.
Gud give, her i denne ædle Kreds
var Nogen ædel nok til ret at dømme
den ædle Richard; just hans ægte Adel
ham vilde fra saa svar en Synd bevare. —
Hvor kan en Undersaat sin Konge dømme?
og hvem er her ei Richards Undersaat?
Tyv kan ei dømmes, før han er tilstede,
var end hans Brøde vitterlig for Alle;
og skal et Billed af Guds egen Høihed,
hans Høvding, Foged, valgte Sendebud,
og salvet, kronet, mange Aar rodfæstet,
nu dømmes af en ringe Tjeners Ord,
mens han er ei tilstede? — Gud forbyde,
at i et christent Land oplyste Sjæle
saa ful og sort og svar en Daad skal øve.
Til Tjenere jeg taler, selv en Tjener,
vakt af min Gud, frimodig for min Konge.
Den Hertug Hereford, hvem I kalde Konge,
forraader jo den stolte Herefords Konge,
og, hvis I krone ham, hør, hvad jeg spaaer:
med engelsk Blod skal Englands Jordbund gjødes,
og fjerne Slægter sukke for den Udaad,
men Freden gaae til Ro hos Tyrk og Hedning,
og her i Fredens Hjem, skal Krigens Storm
fjendsk blande Blod med Blod og Slægt med Slægt,
Frygt, Rædsel, Oprør, Ødelæggelse
skal fæste her sin Bo, og Landet kaldes
et Golgatha, et Hovedpandested! —

Digitized by Google

Hvis dette Hus mod dette Hus I reise,
det volde skal den sørgeligste Tvedragt,
som end er falden paa den dømte Jord.
Stands, forebyg det! hvem der lod det skee,
mod ham vil Børn og Børns Børn raabe Vee.

Northumberland.

I talte fyndigt, Bisp; for Eders Umag
vi fængsler Eder her som Høiforræder.
Abbed af Westminster, vi overdrage
til Eder hans Bevogtning indtil Dommen. —
I Herrer, vil I tilstaae Folkets Bøn?

Bolingbroke.

Hent Richard, at han kan i Folkets Paasyn
nedlægge Kronen; — derved er vi sikkre
for al Mistanke.

York.

Jeg vil føre ham.

(gaaer.)

Bolingbroke.

I Herrer, som er under Varetægt,
stil Eders Borgen for, at I vil møde.

(til Bispen).

Kun lidet er vi Eders Venskab skyldig,
og liden Bistand vente vi af Eder.

(York kommer tilbage med Kong Richard og Embedsmænd, der bære Kronen og Rigsklenodierne.)

Kong Richard.

Ak! hvorfor skal jeg stedes for en Konge,
før jeg har rystet af de Kongetanker,
hvormed jeg herskede. Neppe har jeg lært
at sledske, smigre, bukke, bøie Knæ;
lad Sorgen være end en Stund min Lærer

Digitized by Google

i Underdanighed. Dog, vel jeg mindes
hvert Træk hos disse Mænd. Var de ei mine?
og har de fordum ei tilraabt mig: „Hil dig!"
Det raabte Judas og til Christ; men han
fandt Troskab dog hos alle sine Tolv
undtagen En; jeg ingen hos Tolvtusind. —
Gud signe Kongen! — siger Ingen Amen?
er jeg da baade Præst og Degn? — Vel, Amen!
Gud signe Kongen! skjøndt det er ei mig;
dog Amen! hvis jeg er det, Gud, for dig! —
til hvilken Tjeneste blev jeg kaldt hid?

York.

At gjøre her af egen frie Villie
den Gjerning, som du træt af Magten tilbød,
Aftrædelsen af Riget og af Kronen
til Henrik Bolingbroke.

Kong Richard.

Saa giv mig Kronen! —
Her, Frænde, tag ved Kronen; min Haand her
paa denne Side, paa den anden din.
Nu er Guldkronen lig den dybe Brønd
med tvende Spande fyldende hinanden,
den tomme stedse dandsende i Luften,
den anden skjult i Dybet fuld af Vand.
Den Spand i Dybet, taarefyldt, er jeg;
jeg drikker Sorg; — du gaaer ad Høiheds Vei. —

Bolingbroke.

Du var jo villig til at skille dig —

Kong Richard.

Ved Kronen, ja! — min Sorg tilhører mig.
Fra Pragt og Høihed kan du mig afsætte;
ei fra min Sorg; dens Drot er jeg med Rette.

Digitized by Google

Bolingbroke.

Med Kronen faaer af Sorgen jeg min Del.

Kong Richard.

Hvor stor den bliver, min dog bliver hel.
Min Sorg er Tabet af den Sorg, som svandt;
din Sorg er, at du nye Sorger vandt;
min Sorg jeg har, om end jeg dig den giver;
den følger Kronen; dog hos mig den bliver.

Bolingbroke.

Er det din Villie at nedlægge Kronen?

Kong Richard.

Ja, nei! — nei, ja! — det er forbi med mig;
nu intet Nei; jeg giver Plads for dig.
Saa hør, hvor jeg tilintetgjør mig selv. —
Jeg giver fra mit Hoved denne Byrde,
og fra min Haand det tunge Kongespir,
og Kongemagtens Stolthed fra mit Hjerte;
min egen Graad skal aftoe Salvingsolien;
med egen Haand bortskjænker jeg min Krone;
med egen Mund fornægter jeg min Ret;
med eget Ord jeg løser Ed og Pligt;
al Glands og Majestæt afsværger jeg,
aftræder alt mit Krongods, Skat og Indtægt,
ophæver Bud, Forordninger og Love.
Tilgive Gud hver Ed, man brød mod mig;
Gud styrke hver en Ed, der sværges dig.
Mig, som har Intet, ingen Sorg nedtrykke,
du, som fik Alt, nyd Alt med Held og Lykke.
Lev længe tryg paa Richards Kongestol;
snart Richard ligge skjult for Regn og Sol.
Den faldne Richard siger: Gud ledsage

Digitized by Google

Kong Henrik, og ham skjænke gode Dage! —
Hvad skal jeg mere?

Northumberland.
(rækker ham et Papir.)

Blot oplæse her
de Klagemaal og de Forbrydelser,
som dels I selv, dels Eders Følgesvende
har øvet imod Rigets Tarv og Velfærd,
at hver Mand, efter hvad I selv bekjender,
kan dømme, at I afsat er med Rette.

Kong Richard.

Det skal jeg gjøre? skal jeg selv optrevle
min Daarskabs Væv? — Ak, stod, Northumberland,
her dine Feil optegnede, mon ikke
du vilde blues ved, i saadant Selskab,
at forelæse dem? men hvis du vilde,
da fandt du deriblandt et hæsligt Sted,
der handler om en Konge, stødt fra Thronen,
om Brud af Edens stærke Borgen, mærket
med sorten Streg, fordømt i Himlens Bog. —
Ja, hver af Jer, der staaer og seer paa mig,
imens min Trængsel jager mig, — om Nogle
end som Pilatus vadske deres Hænder
med ydre Skin af Medynk, — som Pilatus
I gav mig hen dog til mit bittre Kors,
og Eders Skyld kan intet Vand aftvætte.

Northumberland.

Skynd Eder, Herre, læs Artiklerne.

Kong Richard.

Jeg kan ei see med taarefyldte Øine;
dog blinder ei det salte Vand dem saa,
at jeg jo seer en Hob Forrædere;

Digitized by Google

Ja, naar jeg vender mod mig selv mit Blik,
Jeg seer mig selv ei mindre som Forræder;
min Sjæl har samtykt her i at afklæde
en Konges Legem, har fornedret Æren,
gjort Høiheden til Slave, Majestæten
til Tjener, Herskermagten til en Bonde.

Northumberland.

Min Herre!

Kong Richard.

Ikke din, du stolte Spotter!
slet Ingens Herre! jeg har intet Navn,
og ingen Titel, ei det Navn, jeg fik
ved Daaben; — Alt er ranet mig med Vold.
O, tunge Dag! saa mange Vintre sled jeg,
og veed ei nu, hvad Navn jeg ret kan bære.
O, var jeg nu Sneekonge, reist til Skjemt,
og stod for Bolingbroke, den stærke Sol,
at jeg i Draaber kunde smelte bort! —
O, gode Konge, — store Konge, — dog
ei stor i Godhed — hvis mit Navn endnu
er gangbar Mønt i England, lad det strax
hidkalde mig et Speil, at jeg kan see,
hvordan mit Ansigt nu sig tager ud,
fra den Tid, det har tabt sin Kongehøihed.

Bolingbroke.

Gaa En af Eder hen og hent et Speil!

(En af Følget gaaer.)

Northumberland.

Læs dette nu, mens Speilet hentes.

Kong Richard.

Djævel!
Du piner mig alt, før jeg er i Helved.

Digitized by Google

Bolingbroke.

Driv det ei videre, Northumberland!

Northumberland.

Saa fyldestgjøres ei de Menige.

Kong Richard.

Det skal de blive; jeg vil læse nok,
naar først jeg seer den rette Bog, hvori
min Synd staaer skrevet op; det er — mig selv.

(Tjeneren kommer tilbage med et Speil.)

Giv mig det Speil; i det vil jeg nu læse! —
Er Rynkerne ei dybere? har Sorgen,
der paa mit Ansigt slog saa mange Slag,
ei saaret dybere? Du Smigerglas!
som de, der fulgte mig i Medgangs Dage,
bedrager du mig. — Var det dette Ansigt,
som underholdt hver Dag i sine Haller
titusind Mand? var det da dette Ansigt,
man saae kun paa med Blikken, som paa Solen?
som løfted Øiet mod saa mangen Daarskab,
men slog det ned tilsidst for Bolingbroke?
skjør er den Glands, der straaler om det Ansigt,
og skjørt som Glandsen er det Ansigt selv,

(slaaer Speilet i Gulvet.)

thi see, det ligger knust i hundred Splinter.
Mærk, tause Konge, Læren af min Leg, —
hvor snart min Sorg har ødelagt mit Aasyn.

Bolingbroke.

Kun Skyggen af din Sorg har ødelagt
dit Aasyns Skygge.

Kong Richard.

Sig det end engang:
Kun Skyggen af min Sorg? — Ha! lad os see! —

Digitized by Google

Ja rigtigt; hele Sorgen boer herinde,
og disse Jammerens udvortes Lader
er Skyggen kun af den useete Sorg,
der svulmer taus i min forpinte Sjæl;
der boer den selv. Jeg takker, Konge, for
din Naade, som ei blot mig giver Grund
til Jammer, men og lærer mig, hvorledes
jeg skal bejamre Grunden. — End en Bøn,
saa gaaer jeg og besværer Jer ei mere,
kan den bevilges?

Bolingbroke.

Nævn den, vakkre Frænde.

Kong Richard.

Ei! vakkre Frænde? — Jeg er meer end Konge;
mens jeg var Konge, var det Undersaatter,
der smigred mig; nu, jeg er Undersaat,
har jeg en Konge til min Smigrer. Er jeg
saa stor, saa har jeg ei Behov at bede.

Bolingbroke.

Forlang da!

Kong Richard.

Faaer jeg det?

Bolingbroke.

Ja visselig!

Kong Richard.

Saa tillad mig at gaae.

Bolingbroke.

Hvorhen?

Kong Richard.

Hvorhen
I vil, kun at jeg kommer Jer af Syne.

Digitized by Google

Bolingbroke.

Gaa Nogle hen, og tag ham med til Tower.

Kong Richard.

Tag med! godt sagt! ja tage med gjør Alle,
der stige rask, naar ægte Konger falde.

(gaaer med nogle Adelsmænd og Vagt.)

Bolingbroke.

Paa Onsdag feire vi vor Kroningsfest;
I ædle Herrer, holder Eder rede.

(Alle gaae undtagen Abbeden, Bispen og Aumerle.)

Abbeden.

Et Sorgens Optrin har vi seet idag.

Bispen.

Nei, Sorgen forestaaer; ufødte Børn
skal føle denne Dag som skarpen Tjørn.

Aumerle.

I fromme Kirkens Mænd, kan ingen see
Raad til at frie vort Land fra denne Spee?

Abbeden.

Før jeg kan tale frit i denne Sag,
maa først I tage Sacramentet paa,
at I vil ikke blot min Løndom dølge,
men og udføre, hvad jeg kan opfinde.
Jeg seer, at Harme staaer paa Eders Bryn,
i Eders Hjerter Sorg, i Øiet Taarer.
Kom hjem med mig til Nadver; I skal høre
et Raad, som skal til Held og Lykke føre.

(de gaae.)

Digitized by Google

Anden Scene.

En Gade, som fører til Tower.

(Dronningen kommer med sine Damer.)

Dronningen.

Den Vei maa Kongen komme; det er Veien
til Cæsars Taarn, reist under onde Varsler,
hvis Stenbarm af den stolte Bolingbroke
er kaaret til min dømte Husbonds Fængsel;
kom, lad os hvile her, hvis Oprørsjorden
har Hvile for sin rette Konges Dronning.

(Kong Richard kommer med Vagt.)

Men stille, see! — dog nei, see heller ikke
min fagre Rose visne! — jo, see kun,
at I af Medynk smelte maa til Dug,
og kvæge ham med Troskabs Taarers Bad. —
Du Mindesten, hvor fordum Troia stod!
du Ærens Mønster, du, Kong Richards Grav,
og ei Kong Richard selv! du skjønne Herberg,
hvi skal den barske Kummer boe i dig,
mens Seiersglæden er en Ølhusgjæst?

Kong Richard.

Slut ikke Pagt med Sorgen, fagre Kvinde,
gjør ikke det; fremskynd ei brat min Død;
men lær, du gode Sjæl, at tænke dig,
vort fordums Liv var en lyksalig Drøm;
nu er vi vaagnet, og det Virkelige
er det, vi see. Du Elskede, jeg er
Fostbroder til den bittre Nød; til Døden
er jeg med den i Pagt. Il bort til Frankrig,
søg Tilflugt i et helligt Klosters Ly;
ved Fromhed maa vi naae paa Himlens Kyst
den Krone, her gik tabt i verdslig Lyst.

Digitized by Google

Dronningen.

Hvad? er min Richard da paa Sjæl og Legem
forvandlet, svækket? har da Bolingbroke
affat dit Vid, indtrængt sig i dit Hjerte?
I Døden strækker Løven ud sin Klo
og saarer Jorden, om ei andet, harmfuld
fordi den bukked under; du vil tage
fromt som en Pog mod Straffen, kysse Riset
og ydmygt dig fornedre for en Voldsmand?
du Løve, Kongen over alle Dyr?

Kong Richard.

Ja, over Dyr; hvis de var meer end Dyr,
var jeg i Fred nu Konge over Mænd.
Min kjære, fordums Dronning, drag til Frankrig!
tænk, jeg er død, og at du tager nu
som paa min Dødsseng Afsked fra mig her.
Sid i den lange Vinterkveld ved Arnen
hos gode, gamle Folk, lad dem fortælle
dig Sagn om bittre, længst forsvundne Dage;
og, før du siger dem Godnat, til Gjengjæld
for deres Sorg fortæl dem al min Nød
og send dem grædende til deres Senge;
thi Arnens føleløse Brande vil
din Tunges dybe Sørgeklang istemme
og slukke Flammen ud i Medynkstaarer,
og sørge, en i Aske, en i Kulsort,
fordi en salvet Konge saa blev affat.

(Northumberland træder ind med Følge.)

Northumberland.

Min Herre! Bolingbroke har skiftet Sind;
I skal til Pomfret, ikke her til Tower. —

Digitized by Google

For Eder, Frue, er der truffet Anstalt;
I skal i største Hast afsted til Frankrig.

Kong Richard.

Northumberland! Du Stige, paa hvis Trin
nu Bolingbroke opstiger paa min Throne! —
faa Timer kun skal Tiden blive ældre,
før Syndens modne Byld skal bryde op
i Raadenhed og Edder. Du skal troe,
om end han deler Riget halvt med dig,
det er for lidt, da du hjalp ham til Alt,
og han skal troe, at du, som jo veed Vei til
at plante lovløs Kongemagt, vil vide
ved mindste Leilighed en anden Vei til
at styrte brat ham fra Voldsherskerthronen.
De Slettes Venskab vendes om til Frygt,
og Frygt til Had, og Hadet volder enten
den Ene eller begge To med Rette
Dødsfare og den velfortjente Død.

Northumberland.

Min Skyld mig selv maa ramme; dermed nok! —
Tag Afsked, skilles ad; thi skilles skal I.

Kong Richard.

To Gange skilt! — I onde Mænd, I krænke
en dobbelt Pagt: imellem mig og Kronen,
dertil imellem Manden og hans Hustru. —
Saa lad mig kysse bort vor Troskabsed; —
dog nei! thi med et Kys blev den jo svoren. —
Skil os, Northumberland, send mig mod Nord,
hvor Kuldegys og Feber tynge Luften,
til Frankerig min Hustru; derfra kom hun
i Festtog hid, smykt som den unge Vaar; —
nu som en Vinterdag herfra hun gaaer.

Digitized by Google

Dronningen.

Og skal vi skilles ad? skal det saa være?

Kong Richard.

Ja, Haand fra Haand og Bryst fra Bryst, du Kjære.

Dronningen.

Forvis os begge; send ham samme Vei.

Northumberland.

Det raader Kjærlighed, men Statskløgt ei.

Dronningen.

Hvor han gaaer hen, lad mig da følge med.

Kong Richard.

Een Sorg det blev, naar To tilsammen græd.
Begræd du mig i Frankrig, jeg dig her;
langt heller fjernt end nær og dog ei nær.
Gaa, maal din Vei med Suk, jeg min med Klage.

Dronningen.

Den maa da sørge længst, som længst skal drage.

Kong Richard.

Med dobbelt Klage vil jeg gaae min Gang;
den korte Vei skal Sorgen gjøre lang.
Kom, kort kun vi til Sorgen beile vil;
den bliver lang, naar vi er viet dertil.
Et Kys til Taushed bringe skal vor Smerte;
jeg giver mit og tager saa dit Hjerte.

(kysser hende.)

Dronningen.

Nei, giv mig mit igjen; det var en Brøde
at gjemme dit og pine det tildøde.

(kysser ham.)

Saa, lev nu vel; nu fik jeg mit tilbage;
nu vil jeg dræbe det med Suk og Klage.

Digitized by Google

Kong Richard.

Den ømme Dvælen gjør kun Smerten vild.
Lev vel! — din Sorg kan føie Resten til.

(de gaae.)

Femte Act.

Første Scene.

London. Et Værelse i Hertugen af Yorks Palads.

(York og Hertuginden komme ind.)

Hertuginden.

I loved, Herre, at fortælle Resten,
da Eders Graad afbrød Beretningen
om vore Frænders Indtog her i London.

York.

Hvor slap jeg?

Hertuginden.

Ved det sørgelige Sted,
hvor vilde, frække Hænder ned fra Vindver
slog Støv og Aske paa Kong Richards Hoved.

York.

Som sagt, den store Hertug Bolingbroke,
paa Ryggen af en vild og vælig Ganger,
der kjendte, lod det til, sin stolte Rytter,
red frem i langsomt Skridt, høitideligt,
mens Alle raabte: „Hil dig, Bolingbroke!"
Man skulde troet, at Vindverne fik Mæle;
saa mange gridske Længselsblik nedsendte

Digitized by Google

de Unge med de Gamle fra hvert Fag.
Man skulde troet, at alle Murene
med broget Billedpragt tilraabte ham:
„Christ signe dig! Velkommen, Bolingbroke!"
imens han vendte sig til begge Sider,
med blottet Hoved, bøiet dybere
end til sin stolte Gangers Hals og svared:
„Tak, Landsmænd!" — og saa gik det hele Veien.

Hertuginden.

Den arme Richard! hvor red han imens?

York.

Som, naar en yndet Skuespiller gaaer
fra Scenen ud, sig Folkets Øine vende
med Kulde mod den Næste, der indtræder,
og finder al hans Snak kun kjedelig, —
saaledes, ja med større Harm de skuled
til Richard, Ingen raabte: „Kongen leve!"
og ingen Glædesrøst bød ham velkommen;
men Støv blev kastet paa hans ædle Hoved;
han rystede det af, saa mild i Sorgen,
mens Smil og Taarer kjæmped i hans Ansigt,
som Vidner om hans Kummer og hans Taalmod,
at, havde Gud ei for et vigtigt Formaal
forhærdet Hjerterne, de maatte smeltet,
og selv Barbarer følt Medlidenhed.
Dog denne Sag vil Herrens Haand vel føie,
og for hans Almagtsbud maa vi os bøie.
Nu Bolingbroke vor Troskabsed vi gav;
hans Kongebud jeg lyder til min Grav.

(Aumerle kommer ind.)

Hertuginden.

Der er min Søn, Aumerle.

Digitized by Google

York.

Forhen Aumerle;
men det er tabt, fordi han holdt med Richard;
herefter, Hustru, maa han hedde Rutland.
Jeg er i Parlamentet Borgen for
hans Tro og Lenspligt mod den nye Konge.

Hertuginden.

Velkommen, Søn; sig, hvem er nu de Blomster,
der strøe det nye Foraars grønne Skjød?

Aumerle.

Jeg veed det ei, og agter det ei stort.
Gud veed, det er mig næsten lige kjært,
om jeg er en iblandt dem eller ikke.

York.

Nu, stik dig vel i Tidens nye Vaar,
at du ei kappes, før i Blomst du staaer. —
Hvad Nyt fra Oxford? endnu stedse Fester
og Ridderspil?

Aumerle.

Saavidt jeg veed, min Herre.

York.

Jeg veed, du vil derhen.

Aumerle.

Ja, om Gud vil,
er det min Agt.

York.

Hvad er det for et Segl,
som hænger ud der af din Barm? — Du blegner! —
Ha, lad mig see det!

Aumerle.

Herre, det er Intet.

Digitized by Google

York.

Saa siger det jo intet, hvem der seer det.
Nu vil jeg see det! lad mig see Papiret!

Aumerle.

Jeg beder Eders Naade, undskyld mig!
det er en Sag af ringe Vigtighed,
men som jeg dog har Grunde til at dølge.

York.

Som jeg har Grunde til at ville vide!
Jeg frygter, ja —

Hertuginden.

Hvad frygter I da for?
Det er vel kun en Pagt, han har indgaaet
om en nymodens Dragt til Festens Dag.

York.

En Pagt? og med sig selv? skal han forpligte
sig til sig selv? Du er en Taabe, Kone. —
Hid med Papiret, Dreng!

Aumerle.

Jeg beder Eder,
tilgiv mig; jeg kan ikke vise det.

York.

Nu vil jeg! lad mig see det, siger jeg!
(river Papiret fra ham og læser.)
Forræderi! ha, sort Forræderi!
Skurk, Niding, Træl!

Hertuginden.

Hvad er det dog, min Husbond?

York.

Hei! er der Ingen ude? sadl min Hest!
Gud sig forbarme? sligt Forræderi!

Digitized by Google

Hertuginden.

Hvad er det da?

York.

Ti, taabelige Kvinde!

Hertuginden.

Jeg vil ei tie! — Sig, min Søn, hvad er det?

Aumerle.

Vær rolig, gode Moder, det er kun
en Sag, mit arme Liv maa bøde for!

Hertuginden.

Dit Liv maa bøde for!

York.

Bring mine Støvler!
jeg vil til Kongen strax!

(En Tjener kommer med Støvlerne.)

Hertuginden.

Slaa ham, Aumerle!
Min stakkels Dreng, du staaer jo som en Sten!

(til Tjeneren.)

Bort, Skurk! kom aldrig meer for mine Øine!

York.

Kom hid med mine Støvler, siger jeg!

Hertuginden.

Men York, hvad vil du gjøre? vil du ikke
tilhylle dine Egnes Feiltrin? har vi
da flere Sønner, eller Haab om flere?
har Tiden ei mit Moderliv tillukket?
min Alderdom den fagre Søn du røver?
vil skille mig ved Modernavnets Lykke?
Ligner han ikke dig? er han ei din?

York.

Du taabelige, gale Kvinde, vil du

Digitized by Google

fordølge denne sorte Snigmordsplan?
Tolv er der, som har taget Sakramentet,
og ved gjensidig Underskrift forpligtet
sig til at myrde Kongen nu i Oxford.

Hertuginden.

Han skal ei være med! Vi holder ham
tilbage her! hvad kommer det saa ham ved?

York.

Forrykte Kvinde, bort! Om tyve Gange
han var min Søn, saa gav jeg ham nu an.

Hertuginden.

O, hvis du havde vaandet dig for ham,
som jeg, saa var du meer barmhjertig nu.
Men jeg forstaaer dig nok; du har mig mistænkt
for Utroskab imod din Ægteseng;
du troer, han er uægte, ei din Søn.
Min York! min kjære Husbond, tænk ei sligt!
han er saa lig dig, som en Mand kan være;
han ligner ikke mig, min Slægt ei heller,
og dog jeg elsker ham.

York.

Af Veien, strax,
rebelske Kvinde! (gaaer.)

Hertuginden.

Efter ham, Aumerle!
spring paa hans Hest! brug Sporen, skynd dig, kom
til Kongen før end han og bed om Naade,
før han anklager dig; jeg skal ei blive
ret langt bag efter; om jeg end er gammel,
jeg rider dog vel nok saa rask som York,
og aldrig vil jeg reise mig fra Jorden,
før Bolingbroke benaader dig! — Afsted! (de gaae.)

Digitized by Google

Tredie Scene.

Windsor. Et Værelse i Borgen.

(**Bolingbroke** træder ind som Konge; **Percy** og flere Herrer.)

Bolingbroke.

Veed Ingen Noget om min vilde Søn?
tre Maaneder har jeg nu ikke seet ham.
Hvis nogen Sorg mig truer, er det ham.
Gud give dog, I Herrer, han maa findes!
Lad spørge rundt i Londons Drikkestuer;
der kommer han jo daglig, siger man,
med vilde, tøileløse Svirebrødre,
selv det Slags Folk, der staae paa Lur i Gyder
og slaae vor Vagt og plyndre Reisende,
mens han, et kaad, forkjælet Drengebarn,
sin Ære sætter just i at beskytte
det slette Pak.

Percy.

Jeg mødte Prindsen, Herre,
for et Par Dage siden og fortalte
om Festerne, der holdes nu i Oxford.

Bolingbroke.

Hvad svared saa den Galning?

Percy.

Ja, han svared,
i en af Kipperne han vilde snappe
en Handske fra det offentligste Kvindfolk
og bære den som Pant, og kaste saa
den boldeste Dystridder af sin Sadel.

Bolingbroke.

Fræk, som forvoven! dog i begge Dele
jeg øiner nogle Glimt af bedre Haab,

Digitized by Google

som ældre Dage lykkeligt tør modne. —
Men hvem er det, der kommer?

(Aumerle kommer hurtigt ind.)

Aumerle.

Hvor er Kongen?

Bolingbroke.

Hvad fattes dog vor Fætter, at han stirrer
saa helt forvildet?

Aumerle.

Gud bevare Kongen!
Jeg beder Eders Høihed at forunde
mig at forklare Jer min Sag i Enrum.

Bolingbroke.

Gaaer bort, og lader os alene her.

Aumerle (knæler.)

For evigt groe mit Knæ til Jorden fast,
min Tunge klæbe fast ved Ganen, hvis jeg
staaer op og taler, før I har tilgivet!

Bolingbroke.

Var Brøden Forsæt eller Gjerning? var den
det første, — for fra nu dig fast at binde, —
hvor svar den var, skal du dog Raade finde.

Aumerle.

Saa tillad, at jeg dreier Røglen om,
at Ingen kommer ind, før jeg har talt.

Bolingbroke.

Gjør, som du vil,

(Aumerle laaser Døren af.)

York (udenfor.)

Min Konge, see dig for!
vogt dig, du har en Høiforræder hos dig!

Digitized by Google

Bolingbroke (drager Sværdet.)
Ha, Skurk, du er mig sikker nok!

Aumerle.
Stands kun
din Hævnerhaand; du har ei Grund til Frygt.

York.
Luk op, dumdristige, sorgløse Konge!
skal Troskab tale til dig Oprørssprog?
luk op! hvis ikke, vil jeg sprænge Døren!

(Bolingbroke aabner Døren, York træder ind.)

Bolingbroke.
Hvad er der da paafærde? tal, min Frænde!
kom dog til Aande! sig, hvor nær er Faren?
at vi kan væbne os og møde den.

York.
Læs dette Skrift; det vil dig grant fortælle
den Svig, jeg mangler Aande til at melde.

Aumerle.
Imens du læser, kom ihu dit Løfte!
Jeg angrer; læs ei mit Navn blandt de Andres;
mit Hjerte var ei med min Haand i Pagt.

York.
Det var det, Niding, før din Haand skrev under. —
Jeg rev det af hans falske Barm, min Konge;
kun Angst, ei Kjærlighed har født hans Anger.
Glem nu din Medynk, at den ei skal vorde
en Slange, der vil stinge dig i Hjertet.

Bolingbroke.
Et svart dumdristigt, mægtigt Mytteri! —
Du fuldtro Fader til en troløs Søn!
du rene, skjære, sølverklare Kilde,
hvorfra den Strøm igjennem Muddergange

Digitized by Google

har vendt sit Løb og saa sig selv besudlet! —
din rige Strøm af Godt blev til det Onde;
dog skal din Troskabs Overmaal aftvætte
den Dødsplet hos din brødefulde Søn.

York.

Saa blev min Dyd jo Kobler for hans Last;
saa ødsler jo hans Skjændsel med min Ære,
som ødsle Sønner med en Gniers Guld.
Min Ære lever, naar hans Skjændsel dræbes,
hvis ikke, paa mit Liv en Skamplet klæbes;
hans Liv min Død. Benaades han, da vinder
Forræderen, mens Troskab Døden finder.

Hertuginden (udenfor.)

Min Konge! luk mig ind, for Himlens Skyld!

Bolingbroke.

Hvem skriger saa høirøstet ud sin Bøn?

Hertuginden.

En Kvinde, store Konge, jeg, din Frænke!
hav Medynk, tal med mig, luk op din Dør
for Tiggersten, som aldrig tigged før.

Bolingbroke.

Vort Skuespil omskifter Alvorstonen;
nu spille vi „Kongen og Tiggerkonen".
Saa luk din Moder ind, min stemme Frænde,
hun vil jo med sin Bøn din Straf afvende.

York.

Hvis du benaader ham, — hvem der end beder, —
for flere Synder Veien du bereder.
Skjær bort det raadne Lem og frels de sunde;
skal dette skaanes, saa gaaer Alt tilgrunde!

(Hertuginden kommer ind.)

Digitized by Google

Hertuginden.

O Konge, tro ham ei, den haarde Mand!
sig selv han hader, Ingen elsker han!

York.

Hvad vil du, Kvinde; vil Forræderen
du amme ved dit gamle Bryst igjen?

Hertuginden.

Vær stille, York, min Konge, hør du mig!

(knæler.)

Bolingbroke.

Op, kjære Frænke!

Hertuginden.

Nei, jeg beder dig;
til evig Tid vil her jeg knæle ned
og aldrig see en Dag af Salighed,
før du mig skjænker Glæde; hør min Bøn!
tilgiv min Rutland, min vildfarne Søn!

Aumerle (knæler.)

Min Bøn paa Knæ jeg til min Moders føier.

York (knæler.)

Imod dem begge tro jeg Knæet bøier.
Hvis du benaader, gid det gaae dig slet!

Hertuginden.

Er det hans Alvor? see kun paa ham ret;
han græder ei; kun Skrømt er Bønnens Røst;
hans Ord fra Læben gaaer, vort fra vort Bryst;
han beder koldt, et Nei han ønsker sig,
af Sjæl og Hjerte vi bønfalde dig;
han reiste helst det trætte Knæ fra Jord,
vort Knæ vil bøie sig, til fast det groer;
med skrømtet Hyklervæsen beder han,
vor Bøn er inderlig og dyb og sand;

Digitized by Google

vor Bøn gaaer over hans; giv da til Løn
den Naade, som tilstaaes den sande Bøn.

Bolingbroke.

Staa op, min Frænke!

Hertuginden.

Nei, sig ei, staa op;
sig „Naade" først, og siden sig „staa op".
Skulde som Amme jeg dig tale lære,
dit første Ord da skulde Naade være;
ei før var mig et Ord saa dyrebart;
sig: Naade; Medynk lærer dig det snart.
Det Ord er kort, dog ei saa kort som godt,
og intet klinger bedre for en Drot.

York.

Tal Fransk, min Konge, sig: **pardonnez moi.**

Hertuginden.

Skal Naadens Ord forvanske Naaden da?
Ak! haarde Husbond, hjerteløse Mand,
som Ordet selv mod Ordet sætte kan! —
Sig: Naade, som det siges i vort Land;
paa Franskens Pludren har vi ei Forstand.
Dit Blik har talt; lad Tungen og det gjøre;
plant i dit milde Hjerte nu dit Øre,
at sønderrevet af min Bøn og Klage
det tvinger dig til Naade at gjentage.

Bolingbroke.

Staa op!

Hertuginden.

Jeg beder ikke om at staae;
men Naade, Naade kun jeg raaber paa.

Bolingbroke.

Han er benaadet, som Gud mig benaade.

Digitized by Google

Hertuginden.

O, hvor det Knæfald blev til Held og Baade! —
men jeg er syg af Angst; o sig det atter;
to Gange sagt ei meer det indbefatter,
men bliver vist.

Bolingbroke.

Af al min Sjæl og Hu
benaader jeg.

Hertuginden.

En Gud paa Jord er du!

Bolingbroke.

Men nu min brave Svoger og Abbeden
samt Resten af den sammensvorne Bande
skal flux Fordærvelsen i Sporet følge.
Farbroder, hjælp mig nu at sende Mandskab
til Oxford, eller hvor de nu kan være.
De skal ei leve mere, det er svoret;
jeg rammer dem, naar først jeg finder Sporet.
Farvel, Farbroder! — Fætter, nu Farvel!
Vær tro! — Din Moders Forbøn var dit Held!

Hertuginden.

Kom, gamle Søn! Gud skabe ny din Sjæl!

(de gaae.).

Tredie Scene.

(Exton og en Tjener træde ind.)

Exton.

Gav du ei Agt paa Kongens Ord: „Har jeg
slet ingen Ven, der vil bortrydde denne
levende Frygt?“ — sig, var det ikke saa?

Tjeneren.

Saa lød hans Ord.

Digitized by Google

Exton.

„Har jeg slet ingen Ven?" —
to Gange sagde han det, begge Gange
med Vægt; — er det ei sandt?

Tjeneren.

Det gjorde han.

Exton.

Og mens han talte, saae han vist paa mig,
som om han vilde sige: „Var du Manden,
som vilde stille ved den Angst mit Hjerte!" —
Kongen i Pomfret var det jo, han mente.
Kom, lad os gaae! — Min Konges Ven er jeg;
og jeg vil rydde Fjenden af hans Vei! —

(de gaae.)

Fjerde Skrene.

Pomfret. Fængsel i Borgen.

(Kong Richard kommer ind.)

Kong Richard.

Jeg tænker paa, hvorledes jeg kan ligne
det Fængsel, som er nu mit Hjem, med Verden;
og saasom Verden er saa folkerig,
og her er ingen Skabning uden jeg,
saa kan jeg ei; dog vil jeg det udgrunde.
Min Hjerne gjør jeg da til Sjælens Hustru,
min Sjæl er Faderen; de tvende avle
en Slægt af Tanker, som igjen har Afkom;
de Tanker er den lille Verdens Folk,
saa lunefuldt, som Folk i Verden er;
thi ingen Tanke er tilfreds. De bedre,
som Tanker om Guds Rige, blande sig
med Tvivl, og sætte Ordet selv mod Ordet,

Digitized by Google

som: — „Kommer hid til mig, I Smaa;" og atter —
„Det er saa svært at komme did, som for
Kamelen at gaae gjennem Naalesiet." —
Ærgjerrighedens Tanker grunde paa
Vidundere: med disse svage Regle
at bryde Vei gjennem den haarde Verdens
Stensider, disse gamle Fængselsmure;
de kan ei; — de maa døe i deres Hovmod. —
Tilfredshedstankerne sig smigre med,
at de var ikke Lykkens første Trælle,
og bliver ei de sidste, — som en Stodder,
der, spændt i Blokken undflyer Skammen ved,
at Mange sad der alt, og Fler skal sidde,
og finder et Slags Trøst i denne Tanke,
idet han bærer saa sit eget Vanheld
paa deres Skuldre, som har lidt det samme.
Saa spiller jeg, skjøndt ene, mange Roller,
tilfreds med ingen; stundom er jeg Konge;
saa bringer Oprørsnød mig til at ønske,
jeg var en Tigger, — og jeg er det; saa
vil Manglen med sit Tryk bevise mig,
at det var bedre, dengang jeg var Konge, —
og atter er jeg Konge; men saa tænker
jeg paa, at Bolingbroke har afsat mig; —
flux er jeg Intet. — Men, hvad end jeg er,
ei jeg, ei noget Menneske paa Jorden
med Noget er tilfreds, før han maa nøies
med det at være Intet.

(Man hører Musik.)

Hvad? Musik? —
hold Takt! den søde Klang er bitter Mislyd,
naar Tidsmaal brydes, naar ei Forhold agtes; —

Digitized by Google

saa gaaer det og vort eget Livs Musik:
mit kræsne Øre stødes ved, at Takten
forstyrres, naar en Stræng ei gribes ret;
men i min Kongemagts og Tidens Samklang
jeg mærked ei, at Tidens Maal blev brudt.
Jeg ødte Tiden; Tiden øder mig;
thi nu har Tiden gjort mig til sit Slaguhr;
Minuter ere Tankerne, der pikke
med Sukke deres Slag for mine Øine;
thi disse Skiven er, hvorpaa min Finger
som Viseren bestandigt peger, mens
den tørrer deres Taarer bort. Og nu
det Klokkeslag, som melder Tiden, er
mit Jammerskrig, der slaaer paa Hjertets Klokke.
Saa vise Taarer, Suk og Jammerskrig
Minut og Tid og Time; — men min Tid
gaaer altfor rask i Bolingbrokes Triumftog,
mens jeg staaer her til Gjæk, som hans Per Døver. —
Jeg bliver gal af den Musik! — hør op!
har den end hjulpet Gale før til Vid,
mig synes den at gjøre klog Mand gal.
Gud glæde dog den Sjæl, som undte mig den;
det er jo Tegn paa Venskab, og for Richard
er Venskab som en sjelden Ædelsten
i denne hadefulde Verden.

(En Staldkarl kommer ind.)

Staldkarlen.

Hil dig,
min Fyrste!

Richard.

Tak, Herr Greve! jeg og du
kan gjælde lige mange Skilling nu.

Digitized by Google

Hvem er du? hvorfor kommer du herhid,
hvor Ingen kommer uden han, den Hund,
der bringer Mad til Næring for min Sorg?

Staldkarlen.

Jeg var en ringe Staldkarl hos dig, Konge,
mens du var Konge; paa min Vei til York
har jeg med Nød og Neppe faaet Lov til
igjen at see min gamle Herres Ansigt.
Det skjar mig i mit Hjerte, da jeg saae
i Londons Gader paa den Kroningsdag,
at Bolingbroke red paa Araberskimlen,
den Hest, som du har redet paa saa tidt,
den Hest, jeg pleiet har med al min Flid!

Kong Richard.

Red han Araberen? sig, kjære Ven,
hvorledes gik den under ham?

Staldkarlen.

Saa stolt,
som den forsmaaede Jorden under sig.

Kong Richard.

Saa stolt, for Bolingbroke sad paa dens Ryg?
Det Kræ tog Brød tidt af min Kongehaand;
og det var stolt af, at min Haand det klapped.
Og snubled den da ikke? faldt den ikke?
(thi Hovmod gaaer for Fald), og brød hans Hals,
den Stoltes, som med Vold besteg dens Ryg? —
Tilgiv mig, Hest! — hvor kan jeg skjælde dig?
du skabtes til for Mennesker at trælle;
du fødtes til at bære. Jeg blev ikke
skabt til en Hest, og bærer som et Asen
min Byrde dog, mishandlet under Sporen
og udpint af den kaade Bolingbroke! —

Digitized by Google

(Fangevogteren kommer ind med et Fad.)

Fangevogteren (til Staldkarlen.)

Nu pak dig, Karl! her kan du ikke blive.

Kong Richard.

Ifald du har mig kjær, saa maa du gaae.

Staldkarlen.

Mit Hjerte siger, hvad min Mund ei maa.

(gaaer.)

Fangevogteren.

Hvis det behager Eders Naade, spis.

Kong Richard.

Først skal du smage paa sædvanlig Vis.

Fangevogteren.

Jeg tør ei, Herre; Ridder Pierce af Exton
kom nys fra Kongen med en Modbefaling.

Kong Richard.

Til Helved baade Lancaster og du!
Taalmod er vammel; jeg er kjed deraf.

(slaaer Fangevogteren.)

Fangevogteren.

Hjælp! Hjælp!

(Exton kommer ind med bevæbnede Tjenere.)

Kong Richard.

Hvad nu? hvad mener Døden vel
med dette vilde Overfald. Du Skurk,
din Haand mig byder Vaaben til din Død!

(river Sværdet fra En og dræber ham.)

Gaa du, og fyld endnu et Rum i Helved!

(dræber En til; Exton saarer ham.)

Den Haand skal Evighedens Flammer brænde,
som traf mit Bryst. — Exton, dit fule Mord
med Kongens Blod har plettet Kongens Jord.
Op, op, min Sjæl! i Himlen er dit Sted,
mens her mit Kjød i Døden segner ned. (døer.)

Digitized by Google

Exton.

Saa fuld af Manddom som af Kongeblod!
jeg spildte begge; var min Daad kun god!
Nu siger Djævlen, som mig gav det Raad,
at Helved har optegnet denne Daad. —
Til Kongen nu den døde Konge bær;
bring bort de Andre og begrav dem her.

(de gaae.)

Femte Scene.

Windsor. Sal i Borgen.

(Trompetklang. Bolingbroke og York komme ind med Adelsmænd og Følge.)

Bolingbroke.

Vor sidste Nyhed, kjære Frænde York,
var den, at Oprørsmændene har brændt
i Glostershire vor By Cicester; om de
er fangne eller dræbte, meldes ikke.

(Northumberland kommer.)

Velkommen, Jarl! Hvad Nyt?

Northumberland.

Først ønsker jeg
alt Held din Throne. Dernæst denne Nyhed:
til London har jeg Hovederne sendt
af Salisbury og Spencer, Blunt og Kent;
hvordan ved deres Fængsling det gik til,
dig dette Skrift udførligt melde vil.

Bolingbroke.

Vi takker, ædle Ven, for din Besvær;
en værdig Løn skal svare til dit Værd.

(Fitzwater kommer.)

Fitzwater.

Min Konge, jeg har sendt fra Oxford Brocas

Digitized by Google

og Bennet Seelys Hoveder til London,
to af den farlige Forræderbande,
som vilde skjændigt myrde dig i Oxford.

Bolingbroke.

Fitzwater! jeg skal mindes denne Færd;
jeg veed helt vel, hvad din Bedrift er værd.

(Percy kommer med Bispen af Carlisle.)

Percy.

Oprørets Hovedmand, Westminsters Abbed,
i bitter Tungsind, nedtrykt af sin Brøde,
har givet hen sit Legeme til Graven;
men Carlisle kommer levende at hente
sin Hovmods Løn og Kongens Dom at vente.

Bolingbroke.

Carlisle, saa hør din Dom; vælg selv din Bo
i Stilhed, i et helligt Klosters Ro;
tag meer end nu du har; glæd dig derved,
og, lever du i Fred, saa dø i Fred;
thi skjøndt du løfted Avindskjold mod mig,
jeg saae dog Ærens klare Glimt hos dig.

(Exton kommer med Tjenere, der bære en Ligkiste.)

Exton.

I denne Kiste, store Konge, bringer
jeg din begravne Frygt. — Død ligger der
den mægtigste af dine Fjenders Hær;
Richard af Bordeaux har jeg hid dig bragt.

Bolingbroke.

Vent ingen Tak af mig! thi du har lagt
med blodig Haand en Skjændsel uden Lige
paa mig og mit berømmelige Rige.

Exton.

Dit Ord, min Herre, voldte min Bedrift.

Digitized by Google

Bolingbroke.

Den elsker ikke Gift, som bruger Gift;
jeg ikke dig; hans Død var mig fornøden;
men dig jeg hader, elsker ham i Døden;
Samvittighedens Nag skal lønne dig,
men ingen Ros og Fyrstegunst af mig;
gaa fredløs om som Kain i Nattens Gys,
og vis dit Hoved ei for Dagens Lys! —
I Herrer, det er Hjertesorg, forsande,
at Blod min Lykkes Plante skulde vande.
Kom, klag med mig for det, som jeg begræder;
svøb Eder flux i Sorgens sorte Klæder!
Jeg gaaer til Jorsal med bodfærdig Aand
og tvætter der den Blodskyld af min Haand. —
Saa hædrer nu i Sørgetog med Taare
min Sorg og den for tidlig Faldnes Baare!

(de gaae.)

Digitized by Google

Anmærkninger.

S. 182. „Rosenobler". — En paa den Tid gangbar Mønt omtrent af en Dukats Værdi; dens Præg var en Rose.

S. 183. „Hertugen af Glosters Død"; — han var Kong Richards Farbroder; paa stærk Mistanke om Sammensværgelse mod Kongen var han bleven fængslet og sendt til Calais, hvor han pludseligt døde i Fangenskabet; det var en almindelig Tro, at han var myrdet efter Kongens Befaling.

S. 184. „Jeg hented ham hans Dronning hjem fra Frankrig". — Richard blev efter sin første Dronnings Død trolovet med den franske Konge, Carl den Sjettes Datter Isabella, (som endnu var et Barn), og havde ved Festlighederne i den Anledning bortødslet store Summer.

S. 185. „I denne Maaned Aareladning skader". — Hentydning til de gamle Lægebøgers Sundhedsforskrifter, i hvilke Aareladning spillede en stor Rolle, og hvori ofte (efter astrologiske Iagttagelser) visse Tider af Aaret, eller visse Dage betegnedes som mindre gunstige til at foretage en Kur.

S. 189. „Røgne Vægge". — Væggene vare hyppigt behængte med vævede Tapeter, som bleve tagne ned, naar Værelserne stode ubenyttede.

S. 195. „Kongen kaster ned sin Stav". — Staven bar han som Tegn paa, at han ledede Kampens Anordning;

Digitized by Google

han kaster den ned som Tegn til, at Tvekampen skal standse.

S. 201. „Et sivstrøet Salsgulv". — I Middelalderen var Stengulvet i Hallen belagt med Siv eller Halm.

S. 204. „vort store Hofhold". — En af Hovedklagerne mod Kong Richard var hans ødsle Hofholdning; det hed, at alene i hans Kjøkken vare 300 Betjente ansatte.

— — „forpagte Kongeriget bort". — Oppebørselen af Skatterne overdroges imod en bestemt Sum til mægtige Adelsmænd.

S. 212. „intet giftigt Kryb tør leve!" — Det er en Folketro i Irland, at ingen giftige Slanger kan leve der i Landet, fordi dets Skytshelgen St. Patrick har forbandet dem.

S. 212. „Bolingbrokes Formæling". — Bolingbroke beilede til en fransk Prindsesse, Hertugen af Berrys Datter. Da Kong Richard frygtede, at denne Forbindelse endmere skulde forøge Huset Lancasters Magt, sendte han et Sendebud til det franske Hof for at forhindre den.

S. 213. „Det Naadebrev". — Den, der ved Arv eller paa anden Maade fik en Forlening, kunde ikke komme i lovlig Besiddelse deraf, førend han havde aflagt Hyldingseed til sin Lensherre. Da Bolingbroke ved sin Landsforvisning var forhindret deri, havde Kongen ved et særskilt Naadebrev tilladt ham at søge Forlening ved Fuldmagt og at opsætte Hyldingen til sin Tilbagekomst.

S. 220. „Jarl Worcester brød sin Stav". — Den var Hofmesterens Værdighedstegn; at han bryder den, betyder, at han nedlægger sin Myndighed.

S. 234. „af mine Vindver revet ned mit Vaaben". — Familievaabnet var anbragt over Spidsen af Vindvesbuen, og Valgsproget indhugget over Indgangen o. a. St.

Digitized by Google

S. 235. „Edderkoppen, som din Gift udsuger". — Edderkopper og Tudser gjaldt efter Folketroen for giftige.

S. 241. „Der sidder Skalken". — Han sammenligner Døden, der spottende staaer bagved de menneskelige Bestræbelser, med Marksfrigeren, der staaer bag sine Marionetter og ender deres Spil, naar han lyster.

S. 250. „Den nedre Gaard". — Borggaarden, (**basse cour**).

S. 271. „Cæsars Taarn". — Efter Sagnet var Tower bygget af Julius Cæsar.

S. 276. „at alle Murene med broget Billedpragt tilraabte ham". — Ved et festligt Indtog smykkedes Husene bl. A. med Tepper, der hængtes ud af Vinduerne, eller med Billeder og Indskrifter.

S. 277. „Herefter — maa han hedde Rutland". — Han havde mistet sit Hertugdømme, Aumerle, men beholdt sit Grevskab, Rutland.

S. 284. „Kongen og Tiggerkonen". — En Hentydning til en bekjendt Folkevise „**king Cophetua and the beggarmaid**," som ofte nævnes hos Shakspeare.

S. 287. „Vor Svoger". — En af de Sammensvorne, Greven af Huntingdon, var gift med Bolingbrokes Søster Elisabeth.

S. 290. „Per Døver". — Saadanne mekaniske Figurer som den fra Roeskilde Domkirke bekjendte Per Døver, vare yndede Prydelser paa Taarnuhre i ældre Tider. I England er **Jack o'the clock** et almindeligt Navn paa en saadan Figur, der slaaer paa Klokken.

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google

This book should be returned to the Library on or before the last date stamped below.

A fine of five cents a day is incurred by retaining it beyond the specified time.

Please return promptly.

Digitized by Google